

This document acknowledges the reception on 10 kwiecień 2014 by the European Commission of version 1.0 of the partnership agreement of Polska, sent via the SFC2014 system by Marcin Pawlak (npawmrci) on behalf of their Member State.

This document certifies that the European Commission has officially recorded in the SFC2014 Information System, at a given date and time, the documents and structured data that are described in the following pages. These documents and data have been entered into the SFC2014 system by users officially appointed by their Member State and have been formally transmitted to the European Commission by the person whose name is indicated on the first page. As such, this acknowledgement of receipt cannot commit the European Commission to anything else other than acknowledging the receipt of these documents and data. In no way can this acknowledgement of receipt be considered as a commitment to approval or acceptance.

This acknowledgement of receipt is signed with an electronic certificate guaranteeing the date and time of the signature as well as the integrity of this document. The certificate used to sign this document is held by the European Commission and can be verified by the corresponding public key. Both the certificate and the instructions on how to use this public key can be downloaded from the SFC2014 support site (<http://ec.europa.eu/sfc/2014/en/content/how-verify-signature-acknowledgment-sent-sfc-system>).

OPERATIONAL PROGRAMME UNDER THE 'INVESTMENT FOR GROWTH AND JOBS' GOAL

CCI	2014PL16M2OP007
Title	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
Version	1.0
First year	2014
Last year	2020
Eligible from	2014-01-01
Eligible until	2023-12-31
EC decision number	
EC decision date	
MS amending decision number	
MS amending decision date	
MS amending decision entry into force date	
NUTS regions covered by the operational programme	PL12 - Mazowieckie

1. STRATEGY FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME'S CONTRIBUTION TO THE UNION STRATEGY FOR SMART, SUSTAINABLE AND INCLUSIVE GROWTH AND THE ACHIEVEMENT OF ECONOMIC, SOCIAL AND TERRITORIAL COHESION

1.1 Strategy for the operational programme's contribution to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth and to the achievement of economic, social and territorial cohesion

1.1.1 Description of the programme's strategy for contributing to the delivery of the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth and for achieving economic, social and territorial cohesion.

DIAGNOZA WYZWAŃ, POTRZEB I POTENCJAŁÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM W RAMACH PROGRAMU

INNOWACJE I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Województwo mazowieckie koncentruje znaczącą część polskiego potencjału badawczo-rozwojowego. W 2012 r. na terenie województwa działały 693 podmioty prowadzące działalność badawczo-rozwojową (B+R). Co więcej, w latach 2005-2012 liczba jednostek prowadzących działalność B+R w regionie mazowieckim wzrosła aż o 115%.[1]

W regionie koncentruje się 38,6% wszystkich nakładów na działalność B+R w kraju, a ich wielkość w relacji do PKB jest dwukrotnie wyższa niż średnia dla Polski. W 2012 r. na Mazowszu nakłady ogółem poniesione w sferze B+R kształtowały się na poziomie 3,8 mld zł, co stanowiło blisko 34% nakładów poniesionych w Polsce (14,3 mld zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wielkość nakładów B+R na Mazowszu wynosiła w 2012 r. - 923,10 zł, a średnia krajowa wyniosła – 372,48 zł[2].

Niewątpliwym problemem jest jednak nierównomierne rozłożenie ponoszonych nakładów na B+R, gdyż 98% z nich poniesionych zostało w Obszarze Metropolitalnym Warszawy (OMW)[3]. Nakłady na B+R na Mazowszu stanowiły w 2012 r. 1,05% regionalnego produktu brutto (relacja GERD do PKB), co plasuje województwo na pierwszym miejscu krajowego rankingu (wobec średniej ogólnokrajowej 0,9%) i przybliżyła do założonego na 2020 rok celu zwiększenia nakładów na B+R do poziomu 1,70% PKB (obecna średnia dla UE to 2,03%).

W 2012 r. udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw w finansowaniu działalności B+R wyniósł 31,9%, podczas gdy średnia krajowa to 32,3%, a sześć województw osiągnęło w 2012 r. pod tym względem wynik lepszy od województwa mazowieckiego. Niekorzystna struktura finansowania B+R, w której niski jest udział

środków przedsiębiorstw, przekłada się na relatywnie niski poziom wykorzystania wyników badań w praktyce gospodarczej[4].

Dużym problemem jest brak rozwoju współpracy w zakresie nauka - biznes. Przedsiębiorcy nie wykazują znacznego zainteresowania współpracą w zakresie badawczo-rozwojowym. Nie finansują badań ani innej działalności mającej na celu podniesienie innowacyjności firmy, mimo dużego zaplecza B+R w regionie. Szczególnie niskie statystyki w tym obszarze są charakterystyczne dla subregionów.

Problemem sektora B+R na Mazowszu jest także bardzo wysoki stopień zużycia aparatury badawczej (77,4% w 2012 r.[5]), znacznie przekraczający wartość tego wskaźnika dla większości polskich województw.

Na Mazowszu przedsiębiorstwa nie wykazują znaczącego zainteresowania klastrami ani inicjatywami klastrowymi, co wynika z bierności przedsiębiorców oraz niskiego poziomu zaufania społecznego[6]. Według badań GUS, w latach 2009-2011 9,3% przedsiębiorstw na Mazowszu współpracowało w ramach inicjatyw klastrowych (12 miejsce w kraju)[7]. W województwie mazowieckim do końca 2011 roku powstało łącznie 25 inicjatyw klastrowych [8]. Organizacje te najczęściej powstawały z inicjatywy przedsiębiorstw.

Spośród 137 zidentyfikowanych instytucji otoczenia biznesu działających na Mazowszu w 2012 roku, 95 podmiotów posiadało siedzibę w Warszawie. Poza miastem stołecznym instytucje wsparcia skupione były w ośrodkach subregionalnych. Na uwagę zasługuje Płock, na terenie którego działa jedyny w województwie park przemysłowo-technologiczny[9]. Znaczna grupa instytucji otoczenia biznesu nie współpracuje z innymi tego typu podmiotami. Dominuje brak zaangażowania w tworzenie sieci kontaktów lub dywersyfikacji oferty poprzez partnerstwo[10]. Z punktu widzenia instytucji otoczenia biznesu, największa grupa przedsiębiorców zainteresowana była wsparciem doradczym, w drugiej kolejności – finansowym (odpowiednio 54,9% i 53,5% korzystających), a następnie szkoleniami i uzyskaniem informacji (po 39,4%). Mimo zauważalnego zainteresowania tematyką nowych technologii i innowacji, zaledwie 4,2% przedsiębiorców poszukiwało wsparcia o charakterze prac badawczo-rozwojowych.

Dodatkowo województwo zajmuje ważną pozycję w wymianie handlowej z zagranicą, jednak utrzymuje stałą, ponad dwukrotną przewagę importu nad eksportem. Do głównych grup towarowych stanowiących przedmiot eksportu należą wyroby przemysłu maszynowego i elektromaszynowego, chemicznego oraz artykuły rolno-spożywcze. Jedynie w grupie artykułów rolno-spożywczych region osiągnął dodatnie obroty handlowe.

TECHNOLOGIE INFORMACYJNO - KOMUNIKACYJNE

Kategorią wskazującą na dojrzałość zastosowań TIK przez mazowieckie przedsiębiorstwa jest m.in. zastosowanie systemów ERP oraz CRM. W 2010 r. tylko 14,7% mazowieckich firm posiadało system klasy ERP, zaś 21,8% system typu

CRM[11], zaś rozwiązania SCM 20,3% mazowieckich firm. Natomiast rola e-handlu, liczona jako udział przychodów z handlu on-line w ogólnych przychodach netto firmy, w 2010 r. była niewielka w skali Mazowsza (11,5%)[12].

Podstawową platformą służącą do komunikacji zarówno społeczeństwa, jak i firm z administracją publiczną jest Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej. W województwie mazowieckim tylko 22% urzędów udostępnia na tej platformie usługi inne niż oparte na wzorze pisma ogólnego[13].

W zakresie służby zdrowia, znowelizowane akty prawne narzucają wprowadzenie we wszystkich podmiotach leczniczych wyłącznie elektronicznego systemu dokumentacji medycznej. Audyt przeprowadzony wśród 30 mazowieckich podmiotów leczniczych wykazał, że tylko 8 z nich świadczy e-usługi skierowane do obywateli. Jednocześnie w 94% zbadanych podmiotów wskaźnik usprzętowania komputerowego jest poniżej 50%.

Biorąc pod uwagę wykorzystanie TIK w edukacji, własną stronę internetową posiada 84,9% szkół w regionie. Na stronach tych dominują jednak statyczne treści (np. regulamin, czy plan zajęć)[14]. Badanie przeprowadzone na próbie 53 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z regionu wykazuje, że tylko 4 z nich udostępnia bardziej zaawansowaną platformę e-learningową. Ponadto tylko 5,7% szkół prowadzi rekrutację on-line, 28,3% używa elementów elektronicznych w połączeniu z tradycyjnymi w tym procesie, zaś 47,2% szkół z województwa umożliwia uczniom wysyłanie pracy domowej drogą elektroniczną.

Szkoły wyższe w większym stopniu niż szkoły podstawowe i ponadpodstawowe wykorzystują możliwości oferowane przez nowoczesne technologie. Aż 41,5% z nich udostępnia platformy e-learningowe. Natomiast tylko 6 na 53 badanych szkół wyższych umożliwia studiowania całkowicie przez Internet.[15] W 47,5% uczelni funkcjonuje elektroniczny system obiegu dokumentów, w 66% elektroniczny system obsługi studentów, a w 39,6% przypadków istnieje możliwość zapisywania się na zajęcia online.

W skali kraju województwo przoduje co do liczby instytucji kultury (116 muzeów, 37 teatrów i instytucji muzycznych, 57 galerii i salonów sztuki, 256 ośrodków kultury, 986 bibliotek, 59 kin stałych)[16]. Jednakże z danych statystycznych wynika, że podmioty te świadczą e-usługi w nieznacznym stopniu, a 10,58% z nich (z wyłączeniem bibliotek) nie posiada nawet swojej strony internetowej[17].

Usługi takie jak możliwość zakupu biletu on-line świadczy 88,6% teatrów i jedynie 4,5% muzeów.

Z możliwości takiej w ogóle nie korzystają przebadane galerie. W 71,4% biblioteka czytelnicy mogą rezerwować książki on-line. Ponadto 89,8% bibliotek i zaledwie 10,1% muzeów udostępnia katalog zbiorów w Internecie, a 11,2% muzeów udostępnia swoje zbiory na stronie w formie bardziej rozbudowanej niż spis (tj. łącznie z odwzorowaniem graficznym - zdjęcia, wizerunki 3D eksponatu itp.). Zaledwie na stronach 13,5 % muzeów i 20% teatrów działa e-sklep, a w znikomej liczbie instytucji (muzea - 4,5%,

domy kultury - 3,7%, teatry - 0%) prowadzony jest e-learning. Rezerwację on-line zwiedzania z przewodnikiem umożliwia jedynie 7,9% muzeów.

W regionie nie ma systemu wymiany informacji pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność kulturalną. Brakuje również centralnego portalu, który pokazywałby wydarzenia kulturalne oraz ułatwiał aktywne w nich uczestnictwo. Stan ten uniemożliwia prezentowanie oferty kulturalnej w atrakcyjny sposób. Nie jest też możliwe rejestrowanie i prezentowanie w Internecie bieżącego życia jednostki z wykorzystaniem materiałów multimedialnych.

Aż 48,5% osób w wieku 25-39 lat uważa Internet za najskuteczniejszy kanał promocji[18]. Badania pokazują, że 75% turystów czerpie informacje o Mazowszu z Internetu i że jest on podstawowym narzędziem stosowanym przy organizowaniu wyjazdu.[19]

Skuteczne i oparte na racjonalnych przesłankach procesy decyzyjne realizowane przez administrację publiczną wymagają dostępu do zintegrowanych i zharmonizowanych zbiorów danych tworzących regionalną infrastrukturę informacji przestrzennej. Tymczasem na Mazowszu na koniec 2011 r. dane ewidencji gruntów i budynków w pełnej treści były prowadzone dla 88% powierzchni obszarów miejskich i tylko 52% obszarów wiejskich[20]. Jednocześnie tylko 9% urzędów posiada własny system informacji przestrzennej[21]. Istotne jest również, że urzędy z regionu nie uzupełniają własnych baz danych przestrzennych. Tylko 52% urzędów w województwie mazowieckim korzysta z danych przestrzennych pozyskiwanych od innych podmiotów[22].

PRZEJŚCIE NA GOSPODARKE NISKOEMISYJNĄ

Województwo mazowieckie charakteryzuje się dużym potencjałem zasobów energii odnawialnej.

W 2012 r., udział OZE w produkcji energii elektrycznej w skali regionu wyniósł 7,7 %[23]. Potencjał rynkowy wzrostu wykorzystania zielonych źródeł energii na Mazowszu jest określany jako dobry, w szczególności wysoko oceniany jest w przypadku, małych elektrowni wiatrowych, energii słonecznej oraz biomasy/biogazu[24]. Jednakże znaczne spowolnienie dynamiki rozwoju w tym obszarze spowodowane jest m.in.:

- brakiem odpowiedniej infrastruktury elektroenergetycznej (w szczególności występuje problem z lokalnymi sieciami rozdzielczymi dotyczy to ok. 40% obszarów wiejskich, gdzie istnieje konieczność pilnej modernizacji 35-40 letnich sieci w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw do odbiorców końcowych)[25];
- niewystarczającym wykorzystaniem lokalnego potencjału OZE;
- niską świadomością ekologiczną społeczeństwa.

Zwiększony udział wykorzystania OZE, pozwoli nie tylko ograniczyć emisję szkodliwych substancji do atmosfery, lecz również zapobiegać zjawiskom lokalnego niedoboru energii, występującym na terenie regionu.

W ciągu ostatnich 10 lat Polska dokonała ogromnego postępu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej, mimo to krajowa gospodarka jest nadal trzykrotnie bardziej energochłonna niż najbardziej rozwinięte państwa UE[26]. Pod względem liczby ludności województwo mazowieckie jest na drugim miejscu w kraju w ilości zużycia energii elektrycznej (22 000 GWh[27]). Razem z województwem śląskim, regiony zużywają w sumie 33% energii elektrycznej. Od 2009 r., na obszarze regionu występuje spadek zużycia energii w przemyśle, natomiast wyraźny wzrost notowany jest w gospodarstwach domowych, w miastach województwa wynosi 3 148 GWh. Ponadto, w przeliczeniu na jednego mieszkańca najbardziej energochłonni domownicy zużywają 926 kWh[28].

Z powyższego wynika, iż sektor mieszkalnictwa zawiera znaczny potencjał w zakresie oszczędności energii. W dokumentach strategicznych na poziomie kraju m.in. w „Polityce energetycznej Polski do 2030”, zwiększanie efektywności energetycznej zostało uznane jako priorytetowe działanie (najbardziej efektywne kosztowo) w drodze do obniżenia emisji CO₂. W 2010 r. województwo mazowieckie zajmowało trzecie miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych (za województwem śląskim i łódzkim)[29]. Na 18% jego powierzchni, zamieszkałej przez 53% mieszkańców, wystąpiły przekroczenia norm dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, w tym w mieście stołecznym Warszawie, gdzie stwierdzono również przekroczenia dwutlenku azotu[30]. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest tzw. niska emisja (powierzchniowa), powstała w wyniku spalania odpadów w paleniskach domowych oraz emisja liniowa generowana przez transport prywatny i publiczny. Prowadzone w województwie badania jakości powietrza pokazują, że największe stężenia monitorowanych zanieczyszczeń występują na terenach zurbanizowanych. Dokonująca się w ostatnich latach przewaga inwestycji drogowych w województwie wpłynęła znacznie na przyrost liczby pojazdów samochodowych (w latach 2006-2011 wyniósł on 40%[31]). Występujący w szczególności na terenie obszarów miejskich brak niewystarczających rozwiązań ułatwiających podróż niezmotoryzowanym, takich jak infrastruktura piesza i rowerowa oraz niedostateczna liczba działań na rzecz transportu zbiorowego (gdzie od 2004 r., rok 2010 był pierwszym, kiedy liczba podróży transportem zbiorowym w Warszawie nieznacznie zmalała), potęguje problemy tj. zatłoczone ulice i drogi, hałas, niska jakość przestrzeni publicznej i zanieczyszczenie powietrza. O problemach z zanieczyszczeniami związanymi m.in. z transportem świadczy fakt, iż do dnia 25 listopada 2013 r. w województwie przyjęto sześć programów ochrony powietrza (dla strefy aglomeracja warszawska, w której został przekroczony poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, PM₁₀ i dwutlenku azotu w powietrzu, dla strefy mazowieckiej oraz strefy miast Płock i Radom, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w powietrzu oraz dla strefy województwa mazowieckiego, w której został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu).

Na obszarach miejskich duży wpływ na wielkość poziomów stężeń mają zanieczyszczenia pochodzące z komunikacji, natomiast na obszarach pozamiejskich

zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji powierzchniowej. W 2011 r., zdecydowanie największy udział w całkowitej emisji PM₁₀, PM_{2,5}, metali ciężkich (As, Cd, Ni, Pb) oraz B(a)P miały emisje pochodzące z indywidualnych palenisk domowych i lokalnych kotłowni. Całkowita emisja PM₁₀ z domów ogrzewanych indywidualnie na obszarze województwa mazowieckiego była w 2011 r. 12,4 razy większa niż całkowita masa PM₁₀ wyemitowanego w tym czasie przez przemysł[32]. Z tego względu duże znaczenie dla redukcji zanieczyszczeń powietrza będzie miało wykorzystanie potencjału tkwiącego w poprawie efektywności energetycznej budynków oraz w inwestycjach związanych z wymianą oświetlenia ulicznego.

ŚRODOWISKO

Ze względu na utrudniony dostęp do infrastruktury i do podstawowych usług, skutkujący także zagrożeniami związanymi z ochroną środowiska, realizacja Programu w niniejszym obszarze będzie się skupiała na podnoszeniu jakości usług w zakresie bezpieczeństwa powodziowego, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, kultury, ochrony przyrody, ochrony zdrowia oraz rewitalizacji, co w efekcie przyczyni się do polepszenia warunków bytowych mieszkańców województwa mazowieckiego oraz osiągnięcia efektów środowiskowych.

Wg danych GUS na terenie województwa mazowieckiego w 2012 r. było 5 168 obiektów małej retencji, w tym 3 podpiętrzone jeziora, 455 sztucznych zbiorników wodnych, 250 stawów rybnych i 4 137 budowli piętrzących. Istniejąca infrastruktura urządzeń i obiektów małej retencji stwarza możliwości magazynowania istotnych ilości wody, jednak słaby stan techniczny części z nich i nie zawsze właściwe metody eksploatacji urządzeń ograniczają wykorzystanie istniejącego potencjału. Zbiorniki małej retencji, pomimo znikomego wpływu na zmniejszenie zagrożenia powodziowego w skali województwa, znacznie poprawiają i ograniczają lokalne zagrożenie powodziowe i alimentują wodę w okresach niszówek[33]. Poprzez nowe podejście do zagadnień powodzi i deficytów wody, melioracje wodne, przy zastosowaniu zabiegów modernizacyjnych mogą stanowić istotny element w retencionowaniu wód. Należy jednak pamiętać o właściwym utrzymaniu urządzeń melioracyjnych, aby nie powodowały szkód (podtopień), ale służyły właściwej gospodarce wodnej. Nowoczesna gospodarka wodna wymaga kompleksowego spojrzenia, które uwzględni wszystkie jej aspekty zaczynając od jakości i dostępności wody, bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, wykorzystania gospodarczego do celów energetycznych, transportowych i turystycznych. To wszystko powinno być realizowane w oparciu o Ramową Dyrektywę Wodną, Dyrektywę Powodziową, zrównoważony rozwój społeczny, środowiskowy i gospodarczy oraz programy krajowe.

Poważnym zagrożeniem Mazowsza są pożary lasów. Na pożary narażone są głównie obszary wokół tras komunikacyjnych i zabudowań ze szczególnym uwzględnieniem terenów wokół m. st. Warszawy. W 2013 r. na terenie województwa odnotowano ponad 2 tys. pożarów lasów spowodowanych głównie podpaleniami. Pod tym względem województwo mazowieckie plasuje się w czołówce wśród województw. Wysoka podatność podwarszawskich lasów na występowanie pożarów spowodowana jest gęstą

siecią dróg lokalnych, rekreacyjnym charakterem lasów położonych wokół stolicy, a także podatnością na pożary lasów składających się głównie z suchych drzewostanów sosnowych, rosnących na bardzo suchym podłożu (gleby lekkie, łatwo przepuszczające wodę)[34]. W związku z powyższym, dopełnieniem działań inwestycyjnych, służących dostosowaniu regionu do zmian klimatu jest też konieczność doposażenia służb prowadzących akcje ratunkowe, w celu lepszego skoordynowania ich pracy na terenie województwa mazowieckiego.

W zakresie gospodarki odpadami, mimo wieloletnich inwestycji także finansowanych ze środków europejskich należy poczynić kolejne inwestycje, szczególnie dostosowywania instalacji do wymogów unijnych. W celu eliminacji niewłaściwych praktyk w zagospodarowaniu odpadów komunalnych uchwalono ustawę z dnia 1 lipca 2011 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2011r. Nr 171, poz. 1016; Nr 224, poz. 1337) wdrażającą w Polsce reformę systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Kładzie ona główny nacisk na zgodne z dyrektywami UE postępowanie z odpadami. Z danych za 2011 r. wynika, że na Mazowszu zebrano 1449,9 tys. Mg odpadów komunalnych, z czego 840 tys. Mg (58%) unieszkodliwiono na składowiskach[35]. Przede wszystkim należy zintensyfikować działania związane z ograniczaniem powstawania odpadów, a także ponownym ich wykorzystaniem oraz powszechnym wdrożeniem selektywnego zbierania odpadów. Obecnie strumień zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych selektywnie zebranych oraz pozostałości z sortowania przeznaczone do składowania ma obligatoryjnie trafić do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Pierwszy rok funkcjonowania nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na Mazowszu uwidoczniał problemy związane z wdrażaniem działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich ponownemu użyciu oraz słabo rozwiniętym systemem selektywnego zbierania odpadów. W sprawozdaniach z zagospodarowania odpadów komunalnych przesyłanych przez samorządy gminne do Marszałka Województwa Mazowieckiego za 2012 r., tylko 29 na 314 gmin wykazało posiadanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK). Ponadto, stwierdzono niewystarczające zaawansowanie techniczne i technologiczne regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, których moce przerobowe nie wystarczą do właściwego zagospodarowania całego strumienia odpadów komunalnych. Na przykład z 53 funkcjonujących instalacji przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych selektywnie zebranych, tylko 15 spełnia kryteria RIPOK. Pozostałe z nich muszą się rozbudować lub zostać zmodernizowane by spełnić kryteria RIPOK.

Z ogólnej ilości 246,8 hm³ ścieków wymagających oczyszczania w województwie mazowieckim, tylko 78,4% zostało oczyszczonych. Jest to sytuacja gorsza niż średnia w Polsce, gdzie ścieki oczyszczane stanowią ponad 90%[36]. Zaledwie 20,5% mieszkańców wsi województwa mazowieckiego korzystało w 2011 r. z kanalizacji, natomiast w miastach ten odsetek wyniósł 86,8%[37]. Ponad milion mieszkańców[38] Mazowsza zamieszkuje obszary, na których, zgodnie z zapisami Prawa wodnego[39], zaludnienie lub działalność gospodarcza są niewystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych. Są to obszary, na których nie wyznaczono obszaru i granic aglomeracji (ściekowych). Zgodnie z założeniami Krajowego Programu

Oczyszczania Ścieków Komunalnych, budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej, na ww. terenach, jest ze względów ekonomiczno-technicznych niezasadna. Niemniej jednak kwestia wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do środowiska na terenach gmin, które nie są objęte interwencją w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych również wymaga zastosowania kompleksowego rozwiązania. To na samorządach lokalnych spoczywa obowiązek zapewnienia możliwości odbioru ścieków od mieszkańców niepodłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej. W związku z powyższym, alternatywę dla budowy sieci kanalizacyjnych oraz rozwiązanie kwestii wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi może stanowić budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

W rejestrze zabytków nieruchomości znajduje się 6569[40] mazowieckich obiektów (3. miejsce w Polsce) - jego weryfikacja wykazała, że 124 nie istnieją[41] 118 jest zagrożonych, a 29 utraciło wartość[42]. W skali kraju województwo przoduje co do liczby instytucji kultury (116 muzeów, 37 teatrów i instytucji muzycznych, 57 galerii i salonów sztuki, 256 ośrodków kultury, 986 bibliotek, 59 kin stałych). Jednocześnie jest to region o największej liczbie ludności, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca oznacza niską dostępność do różnych form kultury i sytuuje Mazowsze daleko za innymi województwami[43].

Szczególnie cenne w krajowym i europejskim układzie przestrzennym są walory przyrodnicze związane z dolinami rzek, przede wszystkim Wisły, Bugu (paneuropejskie korytarze ekologiczne), Narwi, Pilicy i Bzury, a także dużymi kompleksami leśnymi stanowiącymi pozostałości dawnych puszczy (Kampinoskiej, Bolimowskiej, Kozienickiej, Kurpiowskiej, Białej), tworzącymi dziś zwarte kompleksy leśne. Obszary najcenniejsze, o szczególnym bogactwie przyrodniczo-krajobrazowym, objęto różnymi formami ochrony na mocy ustawy o ochronie przyrody. Zajmują one 29,7% powierzchni województwa (32,4% w kraju), przy czym powierzchnia parków krajobrazowych i obszary chronionego krajobrazu stanowią 28,4 % powierzchni Mazowsza[44]. Z uwagi na unikatowe walory przyrodnicze największe znaczenie posiada Kampinoski Park Narodowy, który został uznany przez UNESCO w 2000 r. za Światowy Rezerwat Biosfery[45]. Ochrona przyrody może być realizowana zarówno poprzez działania edukacyjne jak i inwestycyjne, zwłaszcza w przypadku znacznej różnicy w posiadanej bazie technicznej, pozwalającej na właściwą ochronę przyrody. Taka dysproporcja jest zidentyfikowana m.in. w przypadku mazowieckich parków krajobrazowych, których słabe zaplecze techniczne i infrastruktura nie pozwalają na realizację podstawowych zadań.

Najważniejszymi problemami zdrowotnymi zarówno w skali kraju (zgodnie z *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020*), jak i województwa mazowieckiego są: choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, choroby układu kostno – stawowo – mięśniowego, choroby układu oddechowego. Do istotnych problemów zdrowotnych w województwie mazowieckim należą także zaburzenia psychiczne, z powodu których leczonych ambulatoryjnie w 2011 r. było 167 660 osób, a pod tym względem obserwujemy w ostatnich latach trend rosnący. Z opieki poradni zdrowia psychicznego w tym samym okresie korzystało 117 144 osób w wielu produkcyjnym (19-64). W chwili obecnej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w województwie mazowieckim spełniony jest wskaźnik 4 łóżek na 10 tys. mieszkańców

(psychiatria dorosłych). W całym województwie mazowieckim, wg najnowszych danych, kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia posiadają podmioty lecznicze o łącznej liczbie ponad 2,1 tys. łóżek o profilu psychiatrycznym, w tym dla dzieci i psychogeriatrycznym. Choroby układu kostno – stawowo – mięśniowego w starzejącym się społeczeństwie również przyjmują trend rosnący. Zaburzenia architektury i zwiększona łamliwość kości stanowią jedną z najczęstszych przyczyn schorzeń w populacji dorosłych. Wydłużony czas oczekiwania na zabiegi i rehabilitację powoduje pogarszanie się jakości życia chorego, który stopniowo musi ograniczać swoją aktywność do niezbędnego minimum. Przy wykonywaniu najprostszych czynności wymaga często pomocy najbliższych. Istotnym problemem ochrony zdrowia w województwie mazowieckim jest dostępność do nowoczesnego sprzętu i aparatury medycznej, niezbędnej do właściwego diagnozowania i leczenia pacjentów oraz konieczności modernizacji podmiotów leczniczych. Wskazane potrzeby wynikają ze złych warunków lokalowych, niespełniania wymogów określonych w przepisach prawa, konieczności dostosowania do warunków stawianych przez płatnika publicznego, a przede wszystkim mają na celu zwiększenie dostępności do świadczeń specjalistycznych oraz podniesienie jakości usług zdrowotnych. Potrzeby w zakresie modernizacji i adaptacji pomieszczeń szczególnie odczuwalne są w przypadku podmiotów wielospecjalistycznych, gdzie pacjenci diagnozowani są i leczeni przy użyciu zaawansowanej technologicznie aparatury medycznej. W przypadku podmiotów leczniczych monospecjalistycznych problem modernizacji pomieszczeń dotyczy głównie obszaru psychiatrii. W dobie nowoczesnej diagnostyki medycznej statystycznie zwiększa się co roku liczba pacjentów, dlatego ważny jest aspekt czasowy zarówno oczekiwania na świadczenie, jak również czas leczenia we wszystkich zdiagnozowanych ww. problemach zdrowotnych.

Liczne pozostałości poindustrialne, zidentyfikowane na obszarze Mazowsza, zaowocowały blisko 2 287,4126 ha powierzchni obszarów zdegradowanych, co stanowi 0,065% obszaru regionu. Na ogromną potrzebę działań w zakresie rewitalizacji wskazuje również liczba wszystkich projektów ujętych w LPR stolic powiatów województwa, równa 1568 mln PLN, z czego w 7 miastach (Warszawa, Siedlce, Płock, Otwock, Żyrardów, Piaseczno, Grodzisk Mazowiecki) zidentyfikowano 31 projektów o łącznej wartości przekraczającej 760 mln PLN[46]. Degradacja przestrzeni niesie za sobą akumulację problemów społecznych i gospodarczych. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym, po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych na Mazowszu w 2011 r. wyniósł 14%. Słabo rozwija się również sektor ekonomii społecznej, tworzący miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem. Liczba spółdzielni socjalnych w 2011 r. wynosiła tylko 41. Sektor przedsiębiorczości społecznej wymaga wsparcia kierowanego bezpośrednio do nowo tworzonych podmiotów, szczególnie na obszarach wiejskich. Problem potęguje fakt, iż jedne z największych miast województwa (Ciechanów, Ostrołęka, Płock i Radom[47]), zostały zaklasyfikowane jako miasta z występującym natężeniem problemów, tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Problem ten dotyczy również Obszaru Metropolitalnego Warszawy, gdzie wskazano znaczne potrzeby rewitalizacji istniejącej zabudowy w miastach OMW, w tym szczególnie w prawobrzeżnej Warszawie[48]. Obszary kryzysowe wymagające działań rewitalizacyjnych w samej stolicy oszacowano na 11,7% powierzchni miasta, które zamieszkuje ponad 1/3 jego mieszkańców[49].

TRANSPORT

Jednym z głównych problemów systemu transportowego województwa mazowieckiego jest niezadowalający stan dróg niższych kategorii stanowiących uzupełnienie sieci dróg krajowych, w szczególności leżących w sieci TEN-T. Sieć dróg na Mazowszu wymaga rozbudowy szczególnie na odcinkach zidentyfikowanych jako kluczowe dla jej optymalnego wymiaru i kompletności, zgodnie z kierunkami wyznaczonymi w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego*. Drogi wojewódzkie wchodzące w skład sieci, w dużej części nie spełniają parametrów technicznych w zakresie szerokości jezdni oraz wymaganej nośności. Konieczna jest ich modernizacja z uwagi na stan techniczny ale i fakt iż niepełna sieć powoduje, że te istniejące drogi są nadmiernie obciążone. Natężenie ruchu na około 15% dróg wojewódzkich sięga ok. 15-17 tys. pojazdów na dobę i przewyższa wielkości mierzone na wielu drogach krajowych. Na kolejnych 34% sięga 6-8 tys. pojazdów na dobę i odpowiada wielkościom średnim dla dróg krajowych[50]. Stan bezpieczeństwa regionalnej infrastruktury drogowej, podobnie jak w całym kraju jest niezadowalający, co odzwierciedlają statystyki europejskie, w których Polska notowana jest na jednym z ostatnich miejsc (szczególnie w liczbie wypadków ze skutkiem śmiertelnym lub obrażeniami ciężkimi).

Niska jakość infrastruktury oraz słaba spójność i niekompletność drogowej sieci transportowej regionu ogranicza wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną. Ogólny wskaźnik dostępności dla sieci drogowej w województwie mazowieckim wynosi 0,3571, przy 0,3230 dla Polski, natomiast średnia dostępność powiatowego węzła transportowego w województwie mazowieckim to 0,3525, przy 0,3189 dla Polski.[51] Dane te prowadzą m.in. do następujących wniosków odnośnie zróżnicowań w zakresie dostępności przestrzennej: *Biorąc pod uwagę masę ośrodka warszawskiego, słaba jest dostępność województwa mazowieckiego.[52]* Powoduje to zmniejszenie efektu synergii oraz ma negatywny wpływ na konkurencyjność regionu, zarówno w układzie krajowym, jak i międzynarodowym. Pomimo zrealizowania w ubiegłych latach wielu inwestycji drogowych usprawniających system transportowy województwa i częściowej poprawy warunków podróży transportem samochodowym, nadal wewnętrzna dostępność potencjałowa województwa mieści się poniżej średniej europejskiej. Część powiatów znajduje się poza izochroną drogową 60 minut do miasta wojewódzkiego.

Istotnym problemem jest również brak obwodnic o wysokiej przepustowości zarówno w Warszawie, jak i w pozostałych miastach regionu. Warszawa m.in. z powodu położenia w węźle TEN-T charakteryzuje się dużym obciążeniem ruchu, niską wydolnością sieci, ograniczoną przepustowością dróg, a także problemami w rozprowadzaniu ruchu na obszarze miasta, zwłaszcza z dróg wlotowych. Podobne problemy występują w miastach subregionalnych i regionalnych. Negatywnym skutkiem takiego stanu rzeczy jest częste prowadzenie ruchu tranzytowego przez tereny intensywnie zurbanizowane oraz powstawanie tzw. „wąskich gardeł”. Z przeprowadzonych pomiarów ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 r. zarejestrowano wzrost około 23 % w porównaniu z rokiem 2005. Wskaźnik SDR 2010 (poj./dobę) dla województwa mazowieckiego wynosił 4192 przy średniej krajowej rzędu 3398 (poj./dobę).[53] To powoduje, iż oprócz modernizacji istniejących dróg należy dokonać inwestycji w nowe połączenia drogowe usprawniające sieć powiązań wewnątrzregionalnych.

RYNEK PRACY

Województwo mazowieckie jest regionem o największym w kraju potencjale demograficznym. Jego obszar zamieszkuje ponad 14% ludności Polski. Mieszkańcy miast stanowią 53,1% ogółu. Zauważalna jest koncentracja ludności w aglomeracji stołecznej i depopulacja stref peryferyjnych. Warunki demograficzne regionu ulegną jednak znaczącemu pogorszeniu. Według opracowanej przez GUS prognozy ludności[54] pomimo, iż w 2035 r. zamieszkiwany on będzie przez 5 469 500 osób, to liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszy się w stosunku do danych z połowy 2012 r. o 159 700 osób (4,8%). Na tle sytuacji demograficznej główną cechą mazowieckiego rynku pracy jest silne zróżnicowanie bezrobocia mimo, że plasuje się ono w gronie regionów o najniższej stopie bezrobocia w kraju - w 2012 r. 10,8%, w Polsce 13,4%.

Zdiagnozowane problemy rynku pracy w końcu 2012 r. to[55]:

- duże zróżnicowanie bezrobocia z najwyższą i najniższą stopą bezrobocia rejestrowanego
w skali kraju – powiat szydłowiecki – 37,6%, Warszawa – 4,4%;
- niski wskaźnik zatrudnienia kobiet – 45%, w stosunku do mężczyzn – 55%;
- niski wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych – 14,3% (w Polsce – 14,8%);
- duży udział długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych – 52% ogółu;
- znaczący udział osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach - 32,4% ogółu bezrobotnych;
- znaczący udział osób w wieku 25 - 30 lat i osób powyżej 50 lat w populacji bezrobotnych;
- bezrobocie na terenach wiejskich - 43,6% ogółu bezrobotnych to mieszkańcy wsi;
- starzejące się społeczeństwo o mniejszych skłonnościach do mobilności na rynku pracy;
- koncentracja miejsc pracy w OMW i ośrodkach subregionalnych, w sektorze mikro i małych firm.
W 2010 r. stanowiły one ponad 95%.

WSPIERANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO I WALKA Z UBÓSTWEM

Na Mazowszu wykluczeniem zagrożona jest ok. 1/5 ludności, a 14% należy uznać za faktycznie wykluczoną. W 2012 r. pomoc otrzymało 332 728 osób i 193 319 rodzin[56]. Głównymi problemami są ubóstwo i bezrobocie - świadczenia z tych powodów

otrzymało odpowiednio 83 846 i 64 472 rodzin. Na kolejnych miejscach są długotrwała i ciężka choroba (48 033 rodziny) oraz niepełnosprawność (45 294 rodziny). Wzrasta liczba świadczeń z powodu niepełnosprawności, ochrony macierzyństwa, wielodzietności, bezdomności, trudności po opuszczeniu zakładu karnego. Wykluczeniu podlegają w szczególności osoby bezdomne. Brak systemu gromadzenia kompleksowych danych na temat skali zjawiska bezdomności na Mazowszu utrudnia podejmowanie skutecznych działań na rzecz tej grupy osób.

Zwraca uwagę niski wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych[57] na Mazowszu, który w IV kw. 2012 r. wyniósł 14,3% (w Polsce 14,8%).

W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się także osoby o niskich kwalifikacjach, w wieku 50+. Zarazem są to m.in. te grupy, które rzadko podnoszą kwalifikacje. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i dynamika rynku pracy skutkują koniecznością wprowadzenia interwencji w zakresie edukacji tych osób.

Zwraca również uwagę mała dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3, jako ważnego czynnika wykluczenia z rynku pracy. W 2012 r. działało na Mazowszu 119 żłobków (razem żłobki, oddziały żłobkowe przy przedszkolach i kluby dziecięce; liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach w roku 2012 wyniosła 68,4).

Niezbędny jest rozwój systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Na koniec 2012 r. na Mazowszu było 92 koordynatorów pieczy zastępczej w 38 powiatach (1 koordynator na 48 rodzin)[58], a w ramach wspierania rodzin 104 gminy (na 314) zatrudniały 226 asystentów rodzin. Konieczne jest, m.in.: wspieranie gmin w tworzeniu lokalnych systemów wsparcia, zatrudnianie asystentów rodzin oraz tworzenie placówek wsparcia dziennego.

Na Mazowszu odnotowuje się ograniczony udział dzieci z terenów wiejskich w edukacji przedszkolnej. Najniższy jest w gminach cechujących się dominacją rolnictwa w strukturze zatrudnienia. Zgodnie z danymi GUS, w 2010 r. na 314 gmin woj. mazowieckiego w 135 poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej nie przekraczał 40%, jednocześnie w 40 gminach wynosił nie więcej niż 20%. Poza tym uwagę zwraca ograniczony udział dzieci z rodzin o niskim statusie ekonomicznym w płatnych zajęciach dodatkowych.

Jeżeli chodzi o poziom edukacji szkolnej, w grupie szkół o najniższych wynikach są szkoły wiejskie oraz miejskie z trudnych dzielnic np. Pragi Północ w Warszawie.

Potrzebna jest pomoc dla rodzin wielodzietnych, niepełnoletnich matek i osób samotnie wychowujących dzieci. W 2011 r. w województwie było ponad 26 tys. rodzin wielodzietnych (3+), a wśród nich 5,5 tys. rodzin niepełnych.[59]

Na zagadnienia związane z włączeniem społecznym i walką z ubóstwem duży wpływ mają problemy demograficzne.[60] Badania wskazują na silne związki przyczynowo skutkowe pomiędzy demografią i wykluczeniem społecznym.[61] Głównymi

problemami demograficznymi na Mazowszu, związanymi z zagadnieniami włączenia społecznego jest starzenie się ludności - w warunkach depopulacji obszarów peryferyjnych oraz niewystarczająca dostępność usług społecznych, w tym opiekuńczych.[62]

Konieczny jest rozwój placówek dziennego pobytu (deinstytucjonalizacja opieki) dla osób zależnych, umożliwiającą aktywność zawodową członków rodzin tych osób.

O skali braków świadczy liczba dziennych domów pomocy. W roku 2012 w województwie mazowieckim było 26 takich placówek, z czego 16 funkcjonowało w m. st. Warszawa, a pozostałe 10 w 9 powiatach.

Istotnym zagadnieniem, mającym związek z wykluczeniem społecznym, jest system wspierania rodziny oraz organizowanie systemu pieczy zastępczej. Najważniejsze problemy w zakresie wsparcia rodzin to m.in.: niewystarczający zakres poradnictwa, niewystarczający zakres usług na rzecz planowania rodziny i wzmacniania umiejętności społeczno-wychowawczych w rodzinach, z zakresu terapii i mediacji, niedobór lokalnych środowiskowych usług na rzecz wspierania rodziny, niewystarczający zakres nowych form wspierania rodziny, takich jak np.: rodziny wspierające, asystenci rodzin. Niewystarczająca jest również liczba placówek wsparcia dziennego – edukacyjnych, specjalistycznych, interwencyjnych, terapeutycznych. W 2012 r. było na Mazowszu 146 placówek wsparcia dziennego dla dzieci, 2 placówki specjalizacyjne wsparcia dziennego oraz 2 placówki specjalistyczno-terapeutyczne.

Na wykluczenie wpływa także zły stan zdrowia. Do najczęstszych problemów zdrowotnych u dzieci i młodzieży należą: mózgowie porażenie dziecięce i inne zespoły wynikające z wrodzonych i nabytych zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego, zaburzenia słuchu, a także wzroku i mowy.

Postęp medyczny i technologiczny w coraz większym stopniu pozwala poprawiać jakość życia dzieci i młodzieży z porażeniem mózgowym, z kolei wczesne wykrycie zaburzeń słuchu u dzieci daje szansę wdrożenia skutecznej terapii, zapobiegając późniejszemu wykluczeniu. Działania RPO WM 2014-2020 obejmujące młodsze dzieci są uzupełnieniem programów krajowych prowadzonych wśród noworodków oraz badań przesiewowych słuchu u dzieci w wieku szkolnym (7-12). Niesatysfakcjonująca dostępność do ww. świadczeń opieki zdrowotnej, dotyczy zwłaszcza mieszkańców obszarów peryferyjnych.

W celu zmniejszenia negatywnych skutków niepełnosprawności dzieci i bezrobocia ich opiekunów, zasadnym jest przeciwdziałanie tym zjawiskom, poprzez rozszerzenie profilaktyki i zwiększenie dostępności do diagnostyki i rehabilitacji.

Na Mazowszu w niedostateczny sposób wykorzystuje się potencjał podmiotów ekonomii społecznej (PES) w zakresie integracji społecznej i wsparcia rodziny. NGO's (spełniające kryteria określone w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej) są najliczniejszą grupą PES. Konieczne jest wsparcie także innych PES (m.in. spółdzielni

socjalnych, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej, centrów integracji społecznej), w celu wzrostu zatrudnienia w tym sektorze.

Ewentualne ukierunkowanie na obszary interwencji zostanie doprecyzowane/wskazane w dokumentach uszczegóławiających.

EDUKACJA

Wyniki egzaminów zewnętrznych wskazują, że uczniowie mazowieckich szkół odnoszą najwyższe wyniki względem uczniów z innych województw. Jednocześnie wyzwaniem dla edukacji jest zróżnicowana sytuacja uczniów wynikająca z miejsca zamieszkania, pochodzenia społecznego, poziomu wykształcenia rodziców, statusu materialnego, a także niepełnosprawności i zaburzeń rozwojowych oraz wyposażenie ich w zestaw kompetencji kluczowych pozwalających na kontynuację edukacji zgodną z możliwościami, niezależnie od pochodzenia społecznego. Najistotniejsze problemy na poszczególnych etapach edukacji to:

Przedszkola: poziom uprzedzszkolnienia jest silnie zróżnicowany przestrzennie.

Najwyższy jest

w Warszawie i okolicach (ok. 90%), a najniższy w gminach rolniczych (ok. 40%).

Europejska współpraca w zakresie edukacji i szkoleń wyznacza objęcie edukacją przedszkolną 95% dzieci w wieku od 4 roku życia do rozpoczęcia edukacji szkolnej.

Szkoły podstawowe i gimnazja. Wielkość miejscowości, w której zlokalizowana jest szkoła różnicuje wyniki uczniów, co zagraża spójności społecznej. Średni wynik egzaminów szóstoklasistów[63] w szkołach wiejskich wynosi 22,02 pkt, w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców - 26,61 pkt. Średnia w regionie to 23,87 pkt. W grupach gimnazjów o najniższych wynikach są szkoły wiejskie oraz miejskie z trudnych dzielnic np. Pragi Północ w Warszawie. Wyzwaniem jest wyrównywanie szans edukacyjnych i dostęp do edukacji wysokiej jakości dla uczniów z różnych środowisk, a także dostęp do edukacji podstawowej i gimnazjalnej dla uczniów niepełnosprawnych (z danych SIO wynika, że ograniczona liczba uczniów niepełnosprawnych kontynuuje naukę na poziomie ponadgimnazjalnym).

Szkoły ponadgimnazjalne. Zasadniczym problemem są nierówności w dostępie do edukacji między młodzieżą miast i wsi oraz uwarunkowania społeczne. Dopasowanie oferty szkół i placówek kształcenia zawodowego do rynku pracy wpływa pozytywnie na atrakcyjność zatrudnieniową absolwentów, zwiększa jednak koszt wyposażenia warsztatów. Tylko w co dziesiątej szkole kształcenie zawodowe ma patronat przedsiębiorcy. Często przygotowanie nauczycieli kształcenia zawodowego nie jest aktualizowane. Konieczne są praktyki/staże u pracodawców, zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.

Wskaźnik przedwcześnie kończących naukę kształtuje się w Polsce na relatywnie niskim poziomie - 5,3% w 2009 r. i dotyczy osób w wieku 18-24 lat. Średnia dla UE w 2009 r. wynosiła 14,4% , a w 2012 r. 12,8%. Zjawisko przedwczesnego kończenia nauki zauważa się na poziomie gimnazjów. Dotyka ono również uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych – przyczyn tej sytuacji upatruje się w niskim

statusie społeczno-ekonomicznym rodziców. W *Strategii Europa 2020* wartość tego wskaźnika dla Polski wynosi 4,5%. Celem działań jest powrót młodzieży do edukacji i możliwość kontynuacji nauki po wypadnięciu z systemu szkolnego.

Dostępność edukacji dla uczniów niepełnosprawnych. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w edukacji w szkołach z oddziałami integracyjnymi lub w szkołach specjalnych. Przy czym szkoły specjalne obsługują uczniów z miast, w których są zlokalizowane i z terenu województwa. Problemem placówek jest brak pełnego przystosowania do nauczania uczniów z różnymi niepełnosprawnościami.

Podnoszenie kwalifikacji przez nauczycieli. Ograniczone zainteresowanie nauczycieli podnoszeniem kwalifikacji (doskonaleniem zawodowym) w istotnej mierze jest związane z uzyskaniem wyższych stopni awansu zawodowego i malejącą motywacją do podwyższania kwalifikacji. W odniesieniu do nauczycieli kształcenia zawodowego istotną kwestią jest aktualizowanie przygotowania tej grupy nauczycieli do prowadzenia zajęć z uczniami. W sytuacji, gdy w większości przypadków ich wiedza i umiejętności nie nadążają za zmianami w branży, nawet najlepiej wyposażone pracownie nie przygotowują lepiej uczniów do pracy.

Kształcenie i szkolenie osób dorosłych. W Polsce, w 2011 r., doksztalało się mniej niż 5%, osób pomiędzy 25-64 rokiem życia.[64] W dokumencie strategicznym opracowanym na poziomie krajowym pn.: *Perspektywa uczenia się przez całe życie* przyjęto założenia w zakresie zwiększenia stopnia uczestniczenia osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu. Ww. dokument zakłada m.in., że do 2020 r. co najmniej 19% osób w wieku 24-65 lat będzie uczestniczyć w LLL. Wyzwaniem staje się więc zwiększenie stopnia uczestniczenia osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu. Jednocześnie zmiany demograficzne, tj. starzenie się społeczeństwa, wymaga dostosowywania m.in. oferty edukacyjnej do potrzeb tej rosnącej grupy.

PARTNERSTWO PUBLICZNO-PRYWATNE:

W ramach ww. obszarów możliwa jest realizacja projektów w oparciu o partnerstwo publiczno-privatne zdefiniowane w art. 2 rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013, zaś beneficjentem tego typu projektu może być podmiot publiczny (inicjator projektu) lub partner prywatny (wybrany do jego realizacji).

SPÓJNOŚĆ Z EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI ORAZ REGIONALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W obszarze innowacyjności i przedsiębiorczości Program jest spójny ze wszystkimi trzema celami *Strategii Europa 2020*, a więc rozwojem inteligentnym, zrównoważonym i sprzyjającym włączeniu społecznemu. Cele rozwoju inteligentnego w RPO WM 2014-2020 są przede wszystkim zgodne z działaniami projektu flagowego UE: *Unia innowacji*, zwłaszcza w zakresie wsparcia inteligentnych specjalizacji na Mazowszu. W ramach rozwoju zrównoważonego występuje zgodność z projektem *Polityki przemysłowej w erze globalizacji*, głównie w zakresie wsparcia dla instytucji otoczenia biznesu i umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw na Mazowszu. Natomiast cel: *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* zgodny jest z *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*, a więc przede wszystkim z podniesieniem jakości kadr, a mniej edukacją dotyczącą problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną.

Zgodnie ze *Strategią Europa 2020* wyzwaniem dla Polski jest stworzenie warunków funkcjonowania stabilnej i dynamicznie rozwijającej się gospodarki wykorzystującej nowoczesne technologie, wysokiej jakości prace badawczo-rozwojowe i innowacje oraz doskonalący się kapitał intelektualny. Polska przyjęła, jako cel krajowy w *Strategii Europa 2020* - wysokość wydatków na B+R na poziomie 1,7% PKB (wobec 3% średnio dla całej Unii Europejskiej).

Nakłady na badania i rozwój na Mazowszu stanowiły w 2010 r. 1,35% regionalnego produktu brutto (relacja GERD/PKB), co plasuje województwo na pierwszym miejscu krajowego rankingu (wobec średniej ogólnokrajowej 0,74%). Oznacza to, że sukces osiągnięcia zakładanego na poziomie krajowym poziomu wydatków na B+R w znacznej mierze zależy od rozwoju innowacji na Mazowszu.

Wyzwania *Strategii Europa 2020*, a realizowane przez RPO WM 2014-2020, promować będą wydatki na wiedzę, m.in. poprzez stosowanie instrumentów finansowych umożliwiających wzrost prywatnych inwestycji w badania i rozwój, a także w poprawę działania instytucji otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do innowacyjnych MŚP, w tym przy wykorzystaniu zamówień publicznych mających na celu wspieranie inwestycji oraz umiędzynarodowienie MŚP.

TECHNOLOGIE INFORMACYJNO - KOMUNIKACYJNE

Interwencja Programu w zakresie szerszego wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych będzie wpisująca się w realizację priorytetu *Strategii Europa 2020*, jakim jest *Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji*. Flagowym projektem UE w tym obszarze jest *Europejska Agenda Cyfrowa*, która kładzie nacisk na osiągnięcie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, płynących z szybkiego i bardzo szybkiego Internetu oraz aplikacji interoperacyjnych.[65] W tym celu w ramach RPO WM 2014-2020 interwencja zostanie zaprogramowana na wspieranie wykorzystania w przedsiębiorstwach zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Natomiast w sferze publicznej realizowane będą projekty, które przyczynią się do podniesienia poziomu jakości oraz liczby e-usług świadczonych dla obywateli w obszarach: e-administracja, e-zdrowie, e-edukacja i geoinformacja.

PRZEJŚCIE NA GOSPODARKE NISKOEMISYJNA

Interwencja Programu wpisuje się w nadrzędne i wymierne cele *Strategii Europa 2020*, jakimi w obszarze gospodarki niskoemisyjnej są: *20% redukcja emisji CO₂, zwiększenie do 20% udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności wykorzystywania energii o 20%*. Strategia zakłada realizację powyższego poprzez priorytet: *Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*. Przedmiotowe priorytety zakładają działania w kierunku niskoemisyjnego i efektywniej korzystającego z zasobów systemu energetycznego, zwiększenie konkurencyjności oraz działań na rzecz większego bezpieczeństwa energetycznego[66]. Przedmiotowe cele realizowane będą m.in. poprzez projekty flagowe UE tj. *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* (np. poprzez wspieranie efektywności energetycznej małych i średnich przedsiębiorstw)[67].

W tym celu w ramach RPO WM 2014-2020 interwencja zaprogramowana zostanie na wspieranie działań zmierzających do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

ŚRODOWISKO

Interwencja Programu będzie się wpisywać w zakresie *Strategii Europa 2020* w priorytet *Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej poprzez przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (w szczególności CO₂) i efektywne korzystanie z zasobów*. Ponadto będzie spójna z projektem przewodnim *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Przyczyni się również do wsparcia priorytetu *Strategii Europa 2020: Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną* poprzez wsparcie edukacji, rewitalizację, przywrócenie znaczenia gospodarczego terenom zdegradowanym, zwiększenie osobom z grup defaworyzowanych dostępności do rynku pracy oraz usług i infrastruktury społecznej. Tym samym Program wspiera projekt przewodni *Europejski program walki z ubóstwem* (w zakresie inwestycji w infrastrukturę zdrowotną i społeczną).

TRANSPORT

Interwencja Programu w zakresie regionalnego systemu transportowego będzie wpisywała się w realizację priorytetu *Strategii Europa 2020*, jakim jest *Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*. Realizowane działania przyczynią się przede wszystkim do zwiększenia spójności terytorialnej, jak również gospodarczej i społecznej. W tym celu w ramach RPO WM 2014-2020 interwencja zaprogramowana zostanie przede wszystkim na budowę i rozbudowę infrastruktury drogowej uzupełniającej główne sieci transportowe, w tym TEN-T. Dodatkowo powyższe wsparcie zapewni

skoordynowaną realizację projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej UE, które będą miały ogromne znaczenie dla efektywności całego systemu transportowego UE. Uwaga zostanie również skierowana na transport w miastach, które są źródłem dużego zagęszczenia ruchu i emisji. W efekcie osiągnięty zostanie cel, aby sieci transportowe i logistyczne umożliwiały sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych.

ROZWÓJ RYNKU PRACY

Interwencja Programu w zakresie rynku pracy jest spójna ze wszystkimi trzema celami *Strategii Europa 2020*, a więc rozwojem inteligentnym, zrównoważonym i sprzyjającym włączeniu społecznemu.

W ramach RPO WM 2014-2020 *rozwój inteligentny* dotyczy projektu przewodniego UE *Młodzież*

w drodze (w zakresie zdobycia doświadczeń zawodowych i mobilności na rynku pracy). Z kolei

w ramach *rozwoju zrównoważonego* Program jest zgodny z projektem *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* (m.in. w zakresie wsparcia procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

w stosunku do osób pozostających bez zatrudnienia). W odniesieniu do celu UE: *rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* najbardziej adekwatny w RPO WM 2014-2020 jest *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* (np. w zakresie kreowania nowych miejsc pracy) oraz projekt flagowy UE *Europejski program walki z ubóstwem* (w zakresie wsparcia aktywności zawodowej, zwłaszcza osób starszych). Wskaźnik zatrudnienia do osiągnięcia do 2020 r. ustalono na poziomie 71 %. W tym celu interwencja Programu w obszarze rynku pracy została zaplanowana w sposób zapewniający jak największy wkład w zwiększenie wskaźnika zatrudnienia w regionie poprzez doprowadzenie do reaktywacji zawodowej, jak największej liczby osób uczestniczących w Programie, wzmocnienie sektora MŚP poprzez pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy.

WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I WALKA Z UBÓSTWEM

Interwencja RPO WM 2014-2020 w zakresie wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem,

w tym opracowywanie i realizowanie działań mających na celu rozwiązywanie określonych problemów grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem (w tym m.in. osób niepełnosprawnych, bezdomnych, rodzin wielodzietnych, rodziców samotnie wychowujących dzieci) będzie realizowała *Strategię Europa 2020*, priorytet: *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną*. Projektem przewodnim UE, umożliwiającym realizację tego priorytetu jest *Europejski program walki z ubóstwem*. Jest to projekt, który ma zapewnić spójność społeczną i terytorialną, umożliwiając jednocześnie dostęp do korzyści ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia także osobom ubogim i wykluczonym społecznie. Interwencja w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem realizować będzie cel określony w *Krajowym*

Programie Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020, tj. obniżenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób. RPO WM 2014-2020 w zakresie włączenia społecznego realizować będzie Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji (KPPUWS 2020) - cel główny: Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz cel operacyjny 1: Usługi dla aktywności i profilaktyki - ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży oraz cel operacyjny 3: Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko.

EDUKACJA

Program w części dotyczącej edukacji będzie nawiązywał do założeń *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego* (w szczególności do celu szczegółowego 5: *Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji Obywateli*, a częściowo do celów 1: *Wzrost zatrudnienia* i 2: *Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych*).

Poza tym Oś Priorytetowa dotycząca edukacji jest spójna z pierwszym celem *Strategii Europa 2020* (*rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji*) i jego projektem przewodnim *Mobilna Młodzież* oraz celem 3: *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną* i jego dwoma projektami przewodnimi tzn. *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejskim programem walki z ubóstwem*. Jednocześnie w zakresie „odzyskiwania” osób wypadających z systemu oświaty i ich powrocie do edukacji *Strategia Europa 2020* jest dokumentem wiodącym. Cel dotyczący problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerwania nauki w Polsce do 4,5 %.

CEL GŁÓWNY I CELE STRATEGICZNE PROGRAMU

Specyfika Mazowsza wynika w znacznym stopniu ze stołecznego charakteru regionu. Rola Warszawy, będącej stolicą państwa oraz gospodarczą lokomotywą kraju warunkuje rozwój całego Mazowsza i stanowi siłę, która przekłada się na regionalną konkurencyjność.

Wsparcie dla wzmacniania konkurencyjności regionu powinno opierać się na zrównoważonym rozwoju subregionów oraz zapewniać spójność terytorialną Mazowsza i wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie.

RPO WM 2014-2020 zakłada dalsze wzmacnianie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczyniać się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców

Mazowska oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną - regionalną i lokalną. Interwencje w regionie będą podejmowane zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich w zakresie przewidzianym w RPO WM 2014-2020. Mając na uwadze, że EFRROW i EFMR stanowią integralny element Wspólnej Polityki Rolnej, a ich włączenie w zakres Wspólnych Ram Strategicznych ma ułatwiać koordynację polityki rozwoju obszarów wiejskich z działaniami polityki spójności, interwencja w ramach Programu będzie uzupełniać działania finansowane przez oba te fundusze.

CEL GŁÓWNY:

Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

CELE STRATEGICZNE:

Wskazane poniżej cele strategiczne RPO WM 2014 - 2020 stanowią odpowiedź na trzy podstawowe wyzwania *Strategii Europa 2020*, w kontekście wspierania rozwoju inteligentnego, zrównoważonego, jak i włączającego:

- ***Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach.*** Wsparcie dla innowacyjnej przedsiębiorczości regionu opartej na wiedzy i efektywnym wykorzystaniu zasobów prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy. Wzrost działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorczości w celu podniesienia konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy.
- ***Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.*** Zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy, wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukacja w regionie opierają się na wsparciu grup defaworyzowanych, a także na ukierunkowaniu zatrudnienia na włączenie społeczne. Ponadto, znaczącą rolę odgrywają działania służące dostosowaniu edukacji do potrzeb rynku pracy. Powyższe przedsięwzięcia wpłyną na wzrost wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego Mazowsza, a tym samym zwiększenie spójności i konkurencyjności regionu.
- ***Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.*** Rozwój gospodarczy nie może dokonywać się kosztem środowiska naturalnego, dlatego istotnym celem rozwoju Mazowsza jest wsparcie wzrostu efektywności energetycznej, większe wykorzystanie źródeł odnawialnych, co przyczyni się do zmniejszania emisji CO₂ i realizacji zobowiązań wynikających z pakietu klimatyczno-energetycznego. W RPO WM 2014-2020 nacisk na emisyjność nie jest tak duży jak na rozwój przedsiębiorczości i spójność, gdyż cel

ten Mazowsze w znacznym stopniu osiągnie poprzez zaangażowanie Funduszu Spójności.

- [1] Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2013, str. 263
- [2] Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2012 r., GUS, str. 4.
- [3] A. Płoszaj, Raport: Potencjał instytucji naukowych ..., op. cit., s. 30.
- [4] Raport syntetyczny Konkurencyjność i jej uwarunkowania..., op. cit., s. 8.
- [5] Nauka i Technika w 2011 roku, op. cit., s. 71.
- [6] Raport syntetyczny Konkurencyjność i jej uwarunkowania ..., op. cit., s. 50.
- [7] Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2009-2011, op. cit., s. 77-79.
- [8] *Klasy w województwie mazowieckim*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, s. 7.
- [9] Raport z badania „*Ocena wpływu działalności instytucji otoczenia biznesu na rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w województwie mazowieckim*”, Warszawa 2012 r., s. 55.
- [10] Ibidem, s. 138.
- [11] Ibidem, s. 250.
- [12] M. Średniawa, T. Kulisiewicz, *Stan infrastruktury ICT w firmach*, Warszawa 2012 r., s. 15.
- [13] Badanie wpływu informatyzacji na działanie... op. cit., s. 100.
- [14] Wykluczenie Cyfrowe na Mazowszu Wyniki badań, s. 306
- [15] Ibidem, s. 321
- [16] Strategia Rozwoju Kultury w województwie mazowieckim na lata 2014-2020 (projekt)
- [17] Badania przeprowadzone przez Departament Kultury, Promocji i Turystyki w marcu 2014 r.. Przebadano 312 instytucji kultury (domy kultury, galerie, muzea, teatry) w województwie, co stanowi 66,95% ogółu tych podmiotów. Ponadto w badaniu wzięto pod uwagę wszystkie dzielnicowe biblioteki publiczne w Warszawie i powiatowe

biblioteki publiczne na Mazowszu (ogółem 49 bibliotek). Ze stron internetowych bibliotek dzielnicowych i powiatowych korzystają ich oddziały, filie oraz biblioteki gminne.

[18] *Badanie efektywności działań promocyjnych w ramach projektu „Kreowanie wizerunku turystycznej marki Mazowsze” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013` – Raport końcowy.*

[19] Strategia Rozwoju Turystyki w województwie mazowieckim na lata 2014-2020 (projekt)

[20] GUGiK 3.0 – Sprawozdanie o katastrze nieruchomości oraz jego modernizacji, wg stanu na 31 grudnia 2011 r.

[21] Ibidem, s. 167.

[22] Badanie wpływu... op. cit., s 179.

[23] źródło: GUS, Bank danych lokalnych, stan na 21.10.2013 r.

[24] Określenie potencjału energetycznego regionów Polski w zakresie odnawialnych źródeł energii - wnioski dla RPO na okres programowania 2014-2020 str. 89

[25] Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o.o , Prezentacja – Odnawialne źródła energii, Mazowsze rynkiem z przyszłością , s.7

[26] dane Eurostat za 2010 r.

[27] Zużycie energii elektrycznej w regionach w podziale na sektory gospodarki w 2010 roku. Źródło: opracowanie IEO na podstawie danych GUS.

[28] <http://www.portalsamorzadowy.pl/gospodarka-komunalna/w-tych-wojewodztwach-zuzycie-pradu-jest-najwieksze,55993.html>

[29] źródło: GUS, Bank danych lokalnych, stan na 2010 r.

[30] Krajowy raport mozaikowy. Stan środowiska w województwach w latach 2000-2007”, Warszawa 2010 r, .s. 121

[31] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku..., op. cit., str. 14

[32] „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport za rok 2012”, WIOŚ Warszawa, kwiecień 2013 r

[33] Program małej retencji dla Województwa Mazowieckiego, s. 126.

[34] Program małej retencji dla Województwa Mazowieckiego... op. cit, s. 35.

- [35] Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2011 r., WIOŚ, s. 100.
- [36] BDL GUS.
- [37] BDL GUS.
- [38] Liczba mieszkańców województwa mazowieckiego (dane GUS za rok 2011) pomniejszona o rzeczywistą liczbę mieszkańców aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (sprawozdanie z realizacji KPOŚK w województwie mazowieckim w 2011 r): $5\,285\,604 - 4\,187\,645 = 1\,097\,959$.
- [39] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012, poz. 145 z późn. zm.) – art. 43 ust. 2.
- [40] Stan na dzień 30 września 2013 r., Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2013–2016. Projekt po konsultacjach społecznych, Warszawa, 3 grudnia 2013 r., str. 37.
- [41] Nieistniejące zabytki to obiekty, które nadal są wpisane do rejestru, ale uległy całkowitemu zniszczeniu i nie zachowały się do dzisiejszych czasów.
- [42] Aktualnie (stan na 31 grudnia 2013 r.) dokonano weryfikacji 5209 spośród zidentyfikowanych 6569 obiektów.
- [43] Strategia Rozwoju Kultury w województwie mazowieckim na lata 2014-2020 (projekt), str. 9-18
- [44] BDL GUS.
- [45] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku..., op. cit., s. 34.
- [46] *Na podstawie przeglądu Lokalnych Planów Rewitalizacji w Województwie Mazowieckim, za: Studium możliwości wdrożenia inicjatywy Jessica w województwie Mazowieckim, Deloitte na zlecenie Europejskiego Banku Inwestycyjnego*
- [47] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku... op. cit., Str. 73, 74 i 75
- [48] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku... op. cit., Str. 78
- [49] Dane uzyskanie od Urzędu M. st. Warszawy
- [50] Plan Wykonawczy do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Przestrzeń i transport, s. 2.
- [51] Opracowanie metodologii liczenia Wskaźnika międzygałęziowej dostępności transportowej terytorium polski oraz jego oszacowanie. IGiZP PAN. s. 27

- [52] Opracowanie metodologii liczenia Wskaźnika międzygałęziowej dostępności transportowej terytorium polski oraz jego oszacowanie. IGiZP PAN. s. 30
- [53] Synteza wyników pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku. Transprojekt-Warszawa Sp. z o.o. s 4.
- [54] Prognoza demograficzna na lata 2008 – 2035, GUS, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2009 r.
- [55] Dla danych na inny moment, w tekście podano na jaki.
- [56] *Ocena zasobów pomocy społecznej w oparciu j sytuację społeczną i demograficzną województwa mazowieckiego za 2012 r.*, MCPS, Warszawa 2013 r., s. 17-21.
- [57] Źródło: Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski (GUS BAEL)
http://www.stat.gov.pl/gus/5840_2189_PLK_HTML.htm, tablice 1.2 N Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej (IV kwartał 2010, 2011, 2012)
- [58] Materiał MUW na seminarium *Strategia rozwiązywania problemów społecznych województwa mazowieckiego, identyfikacja zasobów do diagnozy, 23 maja 2013 r., s.10*
- [59] Sprawozdanie MPiPS 03 R za rok 2011
- [60] *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku...*, op. cit., s. 23.
- [61] *Spoleczno-demograficzne uwarunkowania rozwoju Mazowsza...*, op. cit. s.4.
- [62] Ibidem, s. 5-6, 17-19
- [63] Maksymalna liczba punktów wynosiła 40 (pkt.), za Sprawozdanie ze sprawdzianu dla uczniów w szóstej klasie szkoły podstawowej w województwie mazowieckim, 2012, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.
- [64] Por. Kształcenie przez całe życie, na podstawie badań zrealizowanych w 2012 roku w ramach III edycji projektu Bilans Kapitału Ludzkiego, Anna Szczucka, Konrad Turek, Barbara Worek-4,4% Polaków w wieku 25-64 lata uczestniczyło w kształceniu formalnym lub pozaformalnym (kursy, szkolenia) w ciągu ostatnich 4 tygodni poprzedzających wizytę ankietera.
- [65] Strategia Europa 2020, str. 15.
- [66] Ibidem, s. 16.
- [67] Ibidem s. 14

1.1.2 A justification for the choice of thematic objectives and corresponding investment priorities having regard to the partnership agreement, based on an identification of regional and, where appropriate, national needs including the need to address the challenges identified in relevant country-specific recommendations adopted in accordance with Article 121(2) TFEU and the relevant Council recommendations adopted in accordance with Article 148(4) TFEU, taking into account the ex-ante evaluation.

Table 1: Justification for the selection of thematic objectives and investment priorities

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
01 - Strengthening research, technological development and innovation	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie nakładów na B+R (<i>Strategia Europa 2020, Krajowy Program Reform</i>); 2. Zwiększenie wykorzystania potencjału B+R na Mazowszu, w tym wysokiej liczby jednostek naukowych w celu kształtowania doskonałości naukowej oraz rozwoju inteligentnych specjalizacji (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze</i>); 3. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Mazowsza (<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
01 - Strengthening research, technological development and innovation	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw (<i>Strategia Europa 2020, Krajowy Program Reform</i>); 2. Wzmocnienie współpracy sfery naukowo - badawczej z przedsiębiorcami (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze</i>); 3. Zwiększenie wykorzystania wyników badań w praktyce biznesowej (<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt</i>).
02 - Enhancing access to, and use and quality of, information and communication technologies	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie wykorzystania w firmach zaawansowanych technologii informacyjno – komunikacyjnych (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt dla Mazowsza 2014-2020</i>); 2. Pobudzenie wykorzystania przez przedsiębiorców rozwiązań handlu elektronicznego (<i>Strategia Europa 2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
02 - Enhancing access to, and use and quality of, information and communication technologies	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie poziomu liczby oraz jakości usług elektronicznych skierowanych do obywateli, w szczególności w obszarach: e-administracja, e-zdrowie, e-edukacja, e-kultura oraz geoinformacja (<i>Strategia Europa 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategia Sprawne Państwo 2020, Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa</i>); 2. Wzmocnienie informatyzacji instytucji publicznych (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze, Strategia Sprawne Państwo 2020, Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
03 - Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF)	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju działalności MŚP w regionie w tym szczególnie rozwój innowacyjności (<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt, Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 5, Krajowy Program Reform</i>); 2. Tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym budowa lub modernizacja układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze; Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 5</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
03 - Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF)	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie w zakresie doradztwa przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu (<i>Strategia Europa 2020</i>); 2. Zwiększenie promocji gospodarczej i turystycznej regionu w wymiarze zarówno krajowym jak i regionalnym (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze, Krajowy Program Reform</i>); 3. Wspieranie działań inwestycyjnych przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji (<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt</i>); 4. Wzmocnienie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw (<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt</i>).
03 - Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF)	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes	Wzmocnienie sieciowania IOB w ramach Regionalnych Systemów Innowacji (<i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt, Strategia Europa 2020; Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 5, Krajowy Program Reform</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
04 - Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z ich podłączeniem do sieci dystrybucyjnej (<i>Strategia Europa 2020, Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 6, Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020 – cel: Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego</i>); 2. Zwiększenie nakładów na budowę oraz modernizację sieci dystrybucyjnych umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze, Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 6</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
04 - Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO₂ (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię</i>); 2. Wspieranie kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych oraz zmniejszenie energochłonności MŚP (<i>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020 – cel: Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego</i>); 3. Zwiększenie nakładów w zakresie budowy i przebudowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji (<i>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</i>).
04 - Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, w tym zmniejszenie uciążliwości transportu w mieście (<i>Strategia Europa 2020, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (SPA 2020)</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
05 - Promoting climate change adaptation, risk prevention and management	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie infrastruktury związanej z małą retencją na Mazowszu oraz wspieranie melioracji wodnych (<i>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020 r., Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (SPA 2020)</i>); 2. Minimalizowanie skutków zmian klimatu poprzez sprawniejszą reakcję na zagrożenia naturalne (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze; SPA 2020</i>)
06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements	Zwiększenie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią sposobu postępowania z odpadami, w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych i WPGO (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze, Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020 r.; Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 6; Krajowy Program Reform, SPA 2020</i>).
06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements	Podniesienie standardu odprowadzania ścieków, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z dyrektyw unijnych (<i>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020 r.; Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 6; Krajowy Program Reform, SPA 2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie działań związanych z ochroną, modernizacją i renowacją obiektów zabytkowych (<i>Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami 2012-2015</i>); 2. <i>Rozwijanie zasobów kultury (Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze).</i>
06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure	<p>Usprawnienie systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego (<i>Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. – obszar priorytetowy: I. Poprawa jakości środowiska; Krajowy Program Reform, SPA 2020</i>).</p>

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
07 - Promoting sustainable transport and removing bottlenecks in key network infrastructures	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej regionu (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze</i>); 2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności regionu (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze</i>); 3. Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym (<i>Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku</i>); 4. Zwiększenie konkurencyjności regionów oraz budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
08 - Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenia wskaźnika zatrudnienia poprzez zatrudnienie osób pozostających bez pracy (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze i Krajowy Program Reform (KPR)</i>); 2. Zmniejszenie segmentacji na rynku pracy poprzez zatrudnienia osób bez pracy, a tym samym umożliwienie im przechodzenia z bezrobocia do zatrudnienia na czas określony (<i>Zalecenie Rady Europy (CSR) nr 3</i>) 3. Zwiększenie udziału kobiet pracowników starszych i osób niepełnosprawnych w rynku pracy, (<i>Zalecenie Rady Europy (CSR) nr 4 i Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych</i>); 4. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób pozostających bez zatrudnienia w istniejących już przedsiębiorstwach i w ramach samozatrudnienia (<i>Strategia Europa 2020; KPR</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
08 - Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc pracy w istniejących już przedsiębiorstwach oraz w ramach uruchamiania własnej działalności gospodarczej jako jednego z podstawowych elementów wpływających na zwiększenie wskaźnika zatrudnienia (<i>Strategia Europa 2020, KPR</i>); 2. Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców (<i>Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 Innowacyjne Mazowsze, Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt</i>).
09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services	Poprawienie dostępu do usług opieki zdrowotnej w zdiagnozowanych obszarach deficytowych przez wsparcie inwestycyjne infrastruktury (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 Innowacyjne Mazowsze; Zalecenia Rady Europy (CSR) nr 1, Krajowy Program Reform; Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020 – Krajowe ramy strategiczne</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie (w tym nadawanie) nowych funkcji społeczno-gospodarczych i kulturalnych na obszarach objętych Lokalnym Planem Rewitalizacji (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze, SPA 2020</i>); 2. Zwiększenie zintegrowanych inwestycji infrastrukturalnych nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych, przyczyniających się do ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych (<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze, SPA 2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie szans na włączenie społeczne osób wykluczonych przez wielosektorowe, zindywidualizowane działania (<i>Strategia Europa 2020, KPR, SRWM</i>); 2. Zwiększenie skuteczności rozwiązywania problemów społecznych, w tym bezdomności (<i>Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego,, Inwestycje społeczne na rzecz wzrostu i spójności, w tym wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020</i>"); 3. Zwiększenie szans na zatrudnienie osób dorosłych o niskich kwalifikacjach poprzez dostosowanie zakresu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy (<i>KPR, Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. – nr 3</i>); 4. Zapobieganie zjawisku ubóstwa poprzez wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem (<i>KPPUWS 2020, KPR</i>); 5. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie aktywnej integracji przez koordynowanie działań (<i>KPPUWS 2020, KPR</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności usług społecznych przez ich deinstytucjonalizację, a tym samym uwzględnienie rosnących potrzeb na usługi społeczne (<i>KPPUWS 2020, Krajowy Program Reform</i>); 2. Zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy przez poprawę dostępności przystępnej cenowo, wysokiej jakości opieki nad dziećmi i nauczania przedszkolnego (<i>Krajowy Program Reform, Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. – nr 4</i>); 3. Zwiększenie zatrudnialności zdrowych członków rodzin osób niepełnosprawnych i innych osób zależnych dzięki zapewnieniu opieki dziennej nad osobami zależnymi (<i>Krajowy Program Reform, KPPUWS</i>); 4. Zapobieganie wykluczeniu przez działania na rzecz dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wspieranie systemu pieczy zastępczej (<i>KPPUWS 2020</i>); 5. Zapobieganie wykluczeniu z powodów zdrowotnych, poprzez poprawę dostępu do usług opieki zdrowotnej (<i>KPPUWS 2020</i>).

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO's i przedsiębiorstw społecznych w realizowaniu działań z zakresu aktywnej integracji, w związku z ich potencjałem zatrudniania osób wykluczonych i wspierania osób wykluczonych (<i>Krajowy Program Reform, Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej - KPRES</i>); 2. Rozwijanie sektora ekonomii społecznej przez wspieranie działań na rzecz tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej i rozwoju istniejących podmiotów (<i>Krajowy Program Reform, KPRES</i>); 3. Aktywizowanie lokalnych społeczności w działaniach w zakresie integracji społecznej (<i>KPRES</i>); 4. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej przez zapewnienie usług wspierających i koordynowanie jego działalności i kierunków rozwoju (<i>Krajowy Program Reform, Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej</i>);

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
10 - Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej (<i>Założenia KE, Krajowy Program Reform, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych</i>); 2. Wspieranie kształcenia ogólnego (<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego; Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze, Krajowy Program Reform, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych</i>).
10 - Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences	Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu mające na celu nabywanie i podnoszenie kwalifikacji i zwiększenie szans tych osób na rynku pracy (<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Perspektywa uczenia się przez całe życie, Strategia Europa 2020, Krajowy Program Reform, Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. (CSR) - nr 3, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych</i>)
10 - Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes	Zwiększenie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego młodzieży i dostosowanie do potrzeb rynku pracy oraz gospodarki opartej na wiedzy (<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 Innowacyjne Mazowsze, Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt; Krajowy Program Reform, Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. (CSR) - nr 3, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych</i>).

1.2 Justification for the financial allocation

Justification for the financial allocation (Union support) to each thematic objective and, where appropriate, investment priority, in accordance with the thematic concentration requirements, taking into account the ex-ante evaluation.

RPO WM 2014-2020 jest programem finansowanym z dwóch funduszy europejskich: EFRR oraz EFS. Daje to możliwość programowania celów rozwojowych, sprzyjających zwiększeniu komplementarności i efektywności planowanych przedsięwzięć, silniejszemu powiązaniu ze sobą projektów infrastrukturalnych i projektów miękkich. Założenia realizacji polityk UE 2014-2020 kładą nacisk na zapewnienie efektywności i skuteczności, zorientowanie na osiąganie rezultatów i celów oraz koncentrację środków na wskazanych CT. Działania Programu zaprojektowane zostały w taki sposób, aby skierować największą pulę środków na wsparcie obszarów najskuteczniej realizujących cele i rezultaty określone w Programie.

Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach zostanie zapewniony poprzez wspieranie inicjatyw w ramach CT 01 i 03. Bardzo dużą rolę odegra tu Warszawa i jej obszar funkcjonalny, jako terytorium o największym potencjale innowacyjnym w kraju. W znacznej mierze warunkuje możliwość osiągnięcia przez Polskę poziomu wydatków na B+R na poziomie 1,7% PKB w 2020 r. Wraz z interwencjami na rzecz działań w zakresie e-usług i usług TIK, tj. CT 02, zapewniona została tu najwyższa koncentracja środków w wysokości 30% alokacji Programu. Silnym atrybutem na rzecz wyboru PI 1.1. w CT 01 stało się zapewnienie realizacji celów określonych w RSI dla Mazowsza. Dodatkowo w CT 04 możliwe będzie wykorzystanie środków z FS, zgodnie z mechanizmem suplementacji, określonym w art. 4 ust. 3 rozporządzenia 1301/2013, co przyczyni się do jeszcze większej koncentracji środków na CT 01-04.

Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację zapewni wsparcie przedsięwzięć w ramach CT 08-10. Środki te przyczynią się przede wszystkim do ułatwienia dostępu do wsparcia na obszarach defaworyzowanych. Ponadto dzięki zastosowaniu mechanizmu RIT, zabezpieczono dodatkowo 130 mln euro z EFRR na wsparcie obszarów określonych w SRWM jako OSI problemowe. Instrument RIT pozwala na wzmocnienie potencjału województwa mazowieckiego poprzez rozwinięcie funkcji społeczno-gospodarczych obszarów regionalnych oraz subregionalnych, które uzupełniają metropolitarne funkcje ośrodka centralnego. Kolejnym mechanizmem przeciwdziałającym dysproporcjom regionalnym są preferencje określone na poziomie każdego PI.

Trzecim celem strategicznym Programu jest **wspieranie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska** na Mazowszu przede wszystkim dzięki interwencjom przewidzianym w ramach CT 04-06 oraz wsparcie inwestycji transportowych finansowanych w CT 07.

Specyfika doboru interwencji na Mazowszu pozwoli zmaksymalizować efektywność podejmowanych przedsięwzięć z zachowaniem zasady koncentracji wsparcia, ograniczając ich spektrum i gwarantując tym samym wpływ na cele *Strategii Europa 2020* określone w KPR i przedstawione w UP. W celu nierozpraszania interwencji, przy tak ograniczonych środkach na CT 05-07, zdecydowano się na wspieranie niektórych obszarów jedynie z poziomu krajowego np. budowa sieci wodno-kanalizacyjnych (powyżej 2000 RLM). Zawężono również interwencję w ramach poszczególnych PI, aby zwiększyć jej efektywność, np. wsparcie z poziomu regionalnego w ramach PI 5.2 nie obejmuje doposażenia wszystkich potencjalnych służb.

Pozytywny wpływ realizowanych działań na środowisko będzie wzmocniony również m.in. dzięki preferencjom przyjmowanym na poziomie poszczególnych PI.

Uzasadnienie alokacji dla każdego CT i PI, zgodnie z wymogami koncentracji tematycznej, ugruntowane zostało w wynikach ewaluacji ex-ante. Wybrane obszary do RPO WM 2014-2020 są najistotniejsze z punktu widzenia celów rozwojowych regionu, ściśle korelują z SRWM, są dobrze zdiagnozowane a możliwe do określenia efekty interwencji przyniosą widoczną zmianę w województwie. Selekcji PI dokonano z uwagi na dysproporcje w poziomie rozwoju poszczególnych subregionów, ich znaczne potrzeby i zapóźnienia infrastrukturalne, w tym z zakresu infrastruktury środowiska. Wybór PI został dokonany w celu osiągnięcia widocznych efektów, mając świadomość, iż konieczna była rezygnacja z pewnych PI (sieci gazowe, środowisko) możliwych do zrealizowania ze środków FS na poziomie krajowym. Na osiągnięcie zakładanych celów, zgodnie z UP, w ramach alokacji dla Mazowsza została przeznaczona kwota 3,8 mld euro. Podział środków pomiędzy kraj a region zapewnia udział w ramach RPO WM 2014-2020 58% środków EFRR oraz 49% środków EFS. Środki na Program stanowią około 55% alokacji dla regionu, co oznacza odpowiednio wysokość alokacji EFRR w kwocie 1 544 686 317 euro oraz EFS w kwocie 543 184 149 euro. Ogółem w ramach RPO WM 2014-2020 przewidywana alokacja wynosi 2 087 870 466 EUR. Relacja EFRR do EFS to odpowiednio: 74% do 26%, zaś poziom współfinansowania ze środków unijnych wynosi do 80% na Oś Priorytetową. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych na zamknięcie Programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach Programu. Podział ilościowy i jakościowy środków między CT i PI został zdeteminowany wymogami koncentracji tematycznej UP, zaś minimalne poziomy koncentracji środków dla regionu lepiej rozwiniętego zostały określone w pismach MIR, uszczegółowiających zapisy UP w zakresie alokacji dla RPO WM 2014-2020.

Limity określone na poziomie RPO WM 2014-2020 kształtują się następująco:

- środki przeznaczone na podstawie art. 7(4) rozporządzenia 1301/2013 na wsparcie działań zintegrowanych na rzecz zrównoważonego rozwoju miejskiego w ramach ZIT, wynoszą 165 756 619 euro oraz 130 000 000 euro w ramach RIT;
- środki przeznaczone na podstawie art. 4(3)a rozporządzenia 1304/2013), tj. min. 80% alokacji EFS na 5 priorytetów inwestycyjnych, wynoszą 447 839 943 euro;

- środki na pomoc techniczną na podstawie wymogu zawartego w art. 119(2) rozporządzenia 1303/2013, wynoszą 72 991 719 (3,5% alokacji);
- środki na wspieranie sfery B+R i innowacji oraz rozwoju MŚP i zwiększenia efektywności energetycznej, wykorzystania OZE wynoszą 57,30% alokacji EFRR, w tym 16,51% alokacji EFRR na cele związane z efektywnością energetyczną i OZE;
- 28,69% alokacji środków zostaje przeznaczone na podstawie art. 4(2) rozporządzenia 1301/2013, na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem;
- aby zapewnić wynikający z UP łączny poziom wydatków na obszary wiejskie w RPO, minimum 11% alokacji programu zostaje dedykowanych ww. celowi;
- na cele mitygacji i adaptacji do zmian klimatu przeznacza się 15,05% alokacji Programu;
- środki EFS przekazane na poziom regionalny w ramach transferu (ok. 189 mln euro) zostaną ukierunkowane jako dodatkowe wsparcie dla obszarów województwa znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej (co do zasady cały obszar województwa bez Warszawy).

Table 2: Overview of the investment strategy of the operational programme

Priority axis	Fund	Union support (€)	Proportion of total Union support for the operational programme	Thematic objective / Investment priority / Specific objective	Common and programme-specific result indicators for which a target has been set
1	ERDF	476 489 521,00	22.82%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 01 - Strengthening research, technological development and innovation <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest ▼ I1 - Wsparcie regionalnej infrastruktury badawczej. ▼ 1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies ▼ I2 - Wzrost wykorzystania innowacyjnej działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorstwach. ▼ 03 - Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF) <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators ▼ I3 - Tworzenie przyjaznych warunków dla gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów. ▼ 3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation ▼ I4 - Wspieranie międzynarodowych powiązań gospodarczych ▼ 3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes ▼ I5 - Wzmocnienie dostępu do wysokiej jakości usług IOB 	[15, 9, 10, 12, 1, 2, 5, 6]
2	ERDF	153 599 843,00	7.36%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 02 - Enhancing access to, and use and quality of, information and communication technologies <ul style="list-style-type: none"> ▼ 2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT 	[21, 17, 18]

Priority axis	Fund	Union support (€)	Proportion of total Union support for the operational programme	Thematic objective / Investment priority / Specific objective	Common and programme-specific result indicators for which a target has been set
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ III1 - Rozwój e - technologii w przedsiębiorstwach ▼ 2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health ▼ II2 - Zwiększenie dostępności i jakości e - usług publicznych dla obywateli. 	
3	ERDF	255 015 484,00	12.21%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources <ul style="list-style-type: none"> ▼ III1 - Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii ▼ 4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector <ul style="list-style-type: none"> ▼ III2 - Poprawa efektywności energetycznej, w tym zmniejszenie emisji CO2 ▼ 4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures <ul style="list-style-type: none"> ▼ III3 - Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza oraz wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego 	[24, 25, 27, 28]
4	ERDF	222 951 908,00	10.68%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 05 - Promoting climate change adaptation, risk prevention and management <ul style="list-style-type: none"> ▼ 5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV1 - Zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków ▼ 06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV2 - Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu ▼ 6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV3 - Zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno- 	[41, 42, 43, 47, 50, 51, 54, 55, 60, 57, 58, 37, 38]

Priority axis	Fund	Union support (€)	Proportion of total Union support for the operational programme	Thematic objective / Investment priority / Specific objective	Common and programme-specific result indicators for which a target has been set
				<p>ściekowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV4 - Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego ▼ 6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV5 - Poprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego ▼ 09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV6 - Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej ▼ 9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas <ul style="list-style-type: none"> ▼ IV7 - Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych 	
5	ERDF	436 629 561,00	20.91%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 07 - Promoting sustainable transport and removing bottlenecks in key network infrastructures <ul style="list-style-type: none"> ▼ 7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes <ul style="list-style-type: none"> ▼ V1 - Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej 	[63]
6	ESF	161 096 166,00	7.72%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 08 - Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility <ul style="list-style-type: none"> ▼ 8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility 	[CR04, CR06, 65]

Priority axis	Fund	Union support (€)	Proportion of total Union support for the operational programme	Thematic objective / Investment priority / Specific objective	Common and programme-specific result indicators for which a target has been set
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ VII - Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy ▼ 8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises ▼ VI2 - Zwiększenie roli MŚP w tworzeniu nowych miejsc pracy na regionalnym rynku pracy 	
7	ESF	155 821 626,00	7.46%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability <ul style="list-style-type: none"> ▼ VII1 - Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz działania na rzecz zwiększenia szans na zatrudnienie ▼ 9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest <ul style="list-style-type: none"> ▼ VII2 - Poprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych, tworzących szansę włączenia społecznego i/lub zatrudnienia ▼ 9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment <ul style="list-style-type: none"> ▼ VII3 - Poprawa jakości i zwiększenie zakresu zadań realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej w obszarze integracji społecznej i zawodowej 	[CR06, 70, 80, 81, 74]
8	ESF	153 274 638,00	7.34%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 10 - Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning <ul style="list-style-type: none"> ▼ 10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training <ul style="list-style-type: none"> ▼ VIII1 - Wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej i wzmocnienie kształcenia ogólnego ▼ 10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences 	[7, 84, 32]

Priority axis	Fund	Union support (€)	Proportion of total Union support for the operational programme	Thematic objective / Investment priority / Specific objective	Common and programme-specific result indicators for which a target has been set
				▼ VIII2 - Wsparcie kształcenia i szkolenia osób dorosłych ▼ 10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes ▼ VIII3 - Wzmocnienie kształcenia zawodowego młodzieży	
9	ESF	72 991 719,00	3.50%	IX1 - Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz instytucji wdrażających RPO WM 2014-2020 IX2 - Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz podnoszenia kompetencji beneficjentów IX3 - Zapewnienie prawidłowej i skutecznej komunikacji i informacji o RPO WM 2014-2020	□

2. PRIORITY AXES

2.A DESCRIPTION OF THE PRIORITY AXES OTHER THAN TECHNICAL ASSISTANCE

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	1
Title of the priority axis	Innowacyjność i przedsiębiorczość

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

Oś Priorytetowa I realizuje zadania wynikające z dwóch celów tematycznych (01 i 03) wskazanych przez Komisję Europejską. Z uwagi na bliskość tematyczną celów 01 i 03, zadania wpisujące się w ich realizację zostały ujęte w jednym priorytecie programowym, w celu jak najefektywniejszego zaprogramowania środków. Elementem przemawiającym za połączeniem CT 01 i 03 w jednej osi jest założenie, że wsparcie w ich ramach będzie dotyczyło przede wszystkim obszarów, które zostaną zidentyfikowane, jako inteligentna specjalizacja Mazowsza, co przyczyni się do wzmocnienia efektów podejmowanych działań.

Połączenie w jednej osi priorytetowej ww. celów tematycznych podyktowane jest również tym, że głównym beneficjentem środków będą przedsiębiorcy. W CT 03 otrzymają oni wsparcie na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, zaś w CT 01 realizować będą projekty B+R, które przyczynią się do podniesienia ich pozycji konkurencyjnej na rynku regionalnym oraz europejskim.

Przedstawione podejście jest spójne z założeniami *Strategii Europa 2020*, której jednym z priorytetów jest rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Aby zapewnić pełną synergię działań w tym obszarze, konieczne jest połączenie potencjału jednostek naukowych

i wdrażanie rozwiązań B+R w sferze gospodarczej wśród przedsiębiorców, co zapewni zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Mazowsza.

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ERDF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	1a
Title of the investment priority	Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	I1
Title of the specific objective	Wsparcie regionalnej infrastruktury badawczej.
Results that the Member States seek to achieve with Union support	Zachowanie dynamicznego tempa rozwoju Mazowsza oraz optymalne wykorzystanie znacznego potencjału regionu wymaga wsparcia procesu tworzenia warunków dla rozwoju badań i innowacji. W wyniku zaprogramowanej interwencji realizowane będą inwestycje wzmacniające infrastrukturę B+R, niezbędną do prowadzenia prac w ramach inteligentnej specjalizacji regionu. W szczególności promowana będzie współpraca jednostek naukowych z przedsiębiorstwami, celem komercjalizacji wyników B+R. Promowany będzie również otwarty dostęp do wyników prac badawczych, przeprowadzonych przez jednostki

	<p>naukowe.</p> <p>W 2012 r. na Mazowszu nakłady ogółem poniesione w sferze B+R kształtowały się na poziomie 3,8 mld zł, co stanowiło blisko 34% nakładów poniesionych w Polsce (14,3 mld zł). Nakłady na badania i rozwój na Mazowszu stanowiły w 2012 r. 1,05% regionalnego produktu brutto (relacja GERD do PKB), co plasuje województwo na pierwszym miejscu krajowego rankingu (wobec średniej ogólnokrajowej 0,9%). Jednakże problemem sektora B+R na Mazowszu jest bardzo wysoki stopień zużycia aparatury badawczej (77,4% w 2012 r.), znacznie przekraczający wartość tego wskaźnika dla większości polskich województw. Zły stan infrastruktury badawczej, utrudnia również prowadzenie nowoczesnych badań przy wykorzystaniu najnowszych technologii. Ponadto jedynie 34% jednostek naukowych z województwa mazowieckiego wskazało na posiadanie laboratorium badawczego, w tym zdecydowana większość (77% wskazań w obrębie jednostek posiadających akredytowane laboratorium badawcze) miało status instytutu badawczego.</p> <p>Inwestycje w rozwój zaplecza badawczego podniosą konkurencyjność regionu oraz całego kraju na tle innych krajów UE. W znacznej mierze przyczynią się również do osiągnięcia przez Polskę celów zapisanych w <i>Strategii Europa 2020</i>.</p>
--	---

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		II - Wsparcie regionalnej infrastruktury badawczej.						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
1	Nakłady na działalność badawczo - rozwojową w relacji do PKB	%	More developed	1,37	2011	2,00	GUS	rocznie
2	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	EPC	More developed	0,00	2014	350,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wsparcie regionalnej infrastruktury badawczej</i>, planowany będzie do realizacji, w szczególności, następujący typ projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wsparcie infrastruktury badawczo - rozwojowej w jednostkach naukowych, wynikające z regionalnych specjalizacji.</i> <p>Strategiczne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych, określające cele i założenia polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej Państwa sformułowane zostały w <i>Krajowym Programie Badań Naukowych</i> oraz <i>Programie Rozwoju Przedsiębiorczości</i>. Natomiast dokumentem określającym najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury badawczo-rozwojowej jest <i>Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej</i>. Na poziomie województwa mazowieckiego jest to <i>Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu - projekt (RSI)</i>, która wyznacza inteligentne specjalizacje regionu - kluczowe priorytety pozwalające na wykorzystanie regionalnych potencjałów rozwojowych. Wypracowane zostały one z udziałem środowisk naukowych, gospodarczych i władz samorządowych, jako kluczowy instrument służący określeniu przewag konkurencyjnych i wynikających z nich priorytetów w dziedzinie nauki, badań, technologii i innowacji, wspierających rozwój gospodarczy oparty na wiedzy.</p> <p>W celu zapewnienia koordynacji rozwoju sfery B+R na poziomie krajowym i regionalnym, zgodnie z założeniami ww. dokumentów, władze regionalne dokonają wyboru inwestycji związanych z zakupem infrastruktury badawczej w konsultacji z ministrem właściwym ds. nauki. Identyfikacja projektów nastąpi na podstawie kryteriów określonych dla wszystkich regionów i wskazanych w Kontrakcie Terytorialnym. Powyższy ponadregionalny mechanizm koordynacji gwarantuje, że inwestycje na Mazowszu oraz w pozostałych regionach kraju będą się uzupełniały, a nie konkurowały między sobą lub dublowały.</p> <p>W ramach PI 1.1 realizowane będą cele strategiczne SRWM poprzez rozwój nowych technologii głównie: biotechnologii, biomedycyny, nanotechnologii,</p>	

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
<p>fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych i kosmicznych.</p> <p>Przedsięwzięcia wspierające infrastrukturę B+R w jednostkach naukowych powinny bazować na istniejącym potencjale, w tym w szczególności powstałym w perspektywie 2007-2013. Realizowane projekty nie mogą powielać istniejących zasobów oraz powinny uzupełniać wcześniej wytworzoną infrastrukturę naukowo-badawczą. Nowe inwestycje, w tym nowych jednostek naukowych, dopuszczone będą pod warunkiem uzupełnienia istniejących zasobów.</p> <p>Jednocześnie dopuszcza się inwestycje realizowane w wyniku współpracy i sieciowania ośrodków oraz jednostek właściwie wyposażonych. Pozwoli to na efektywne wykorzystanie infrastruktury i konsolidację potencjału naukowo-badawczego. Współpraca pozytywnie wpłynie również na przepływ wiedzy i informacji nt. prowadzonych projektów badawczych pomiędzy ośrodkami B+R, co wywoła dodatkowy efekt synergii.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 1.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p> <p>PI 1.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Podnoszenie jakości i umiędzynarodowienie badań oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki naukowe; • konsorcja naukowe. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p>	

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
przedsiębiorstwa.	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozakonkursowy. <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Przesłanka do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego jest w szczególności następująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt został uwzględniony w Kontrakcie Terytorialnym. <p>Projekty będą dotyczyły jedynie najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju regionu obszarów infrastruktury B+R oraz transferu technologii. Wybór projektów będzie dokonany zgodnie z kryteriami określonymi w Kontrakcie Terytorialnym. Lista projektów strategicznych będzie wynikiem negocjacji między Samorządem Województwa Mazowieckiego, a ministrem infrastruktury i rozwoju.</p>	

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
Potencjalne preferencje: <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane w partnerstwie pozwalające na wykorzystanie przez ośrodki subregionalne potencjału Warszawy; • projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; • projekty zgodne z celami RIS; • projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność energii i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych; • projekty angażujące kapitał prywatny. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
<p>Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.</p> <p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest
----------------------------	---

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
4	Nakłady na B+R	mln zł	ERDF	More developed			938,00	SL2014	rocznie
64	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	ERDF				30,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	1b
Title of the investment priority	Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	I2
Title of the specific objective	Wzrost wykorzystania innowacyjnej działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorstwach.
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Podstawowym celem interwencji jest stymulowanie rozwoju przedsiębiorstw poprzez inwestowanie w badania i innowacje, sprzyjające ich rozwojowi.</p> <p>W 2012 r. z województwa mazowieckiego pochodziło najwięcej zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych dokonanych w Polsce przez podmioty krajowe - 975 wynalazki, co stanowi 22,1% wszystkich zgłoszeń w kraju oraz 164 wzory użytkowe (17,4% w kraju). W 2012 r. liczba udzielonych praw ochronnych w regionie wynosiła: 388 dla wynalazków (Polska - 1848) oraz 83 dla wzorów użytkowych (Polska - 514).</p> <p>Mimo skupienia w regionie tak dużego potencjału przedsiębiorstw oraz potencjału naukowego, istotną barierą rozwoju jest brak szerokiego zaangażowania biznesu w działania z zakresu B+R. Znaczna część nakładów na badania w województwie mazowieckim finansowana jest jedynie przez sektor nauki. Niekorzystna pod tym względem struktura finansowania, w której niski jest udział środków przedsiębiorstw, przekłada się na relatywnie niski udział wyników badań w praktyce gospodarczej. Jednocześnie niewielki odsetek MSP wprowadza wewnątrzzakładowe innowacje lub współpracuje z innymi przedsiębiorstwami, a także rozwija współpracę transgraniczną i międzynarodową. W rezultacie nie są w pełni wykorzystywane możliwości tworzenia wysokiej jakości, trwałych miejsc pracy.</p> <p>Przedsiębiorcy nie wykazują znacznego zainteresowania współpracą w zakresie badawczo-rozwojowym. W 2011 r. trwałą współpracę w zakresie innowacji prowadziło tylko 5,5% firm, co oznacza spadek o ponad 11% w stosunku do 2010 r. (6,2%) i aż o 47% w porównaniu z 2008 r. Szczególnie niskie statystyki w tym obszarze są charakterystyczne dla subregionów województwa mazowieckiego.</p> <p>Głównym efektem podjętych działań będzie zwiększenie liczby wdrożeń wyników przeprowadzonych badań, w tym wzmocnienie współpracy sektora biznesu i nauki.</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		I2 - Wzrost wykorzystania innowacyjnej działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorstwach.						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
1	Nakłady na działalność badawczo - rozwojową w relacji do PKB	%	More developed	1,37	2011	2,00	GUS	rocznie
2	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	EPC	More developed	0,00	2014	120,00	SL 2014	rocznie
5	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	szt.	More developed	0,00	2014	30,00	SL2014	rocznie
6	Liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach	EPC	More developed	0,00	2014	80,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wzrost wykorzystania innowacyjnej działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorstwach</i>, planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw;</i>• <i>projekty B+R przedsiębiorstw, umożliwiające realizację regionalnych inteligentnych specjalizacji, obejmujące realizację projektu od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po wytworzenie linii demonstracyjnej;</i>• <i>wdrożenie prac B+R w działalności przedsiębiorstwa.</i> <p>Pomimo dużej koncentracji przedsiębiorstw z branży wysokich i średnio wysokich technik, a także instytucji badawczo-rozwojowych, MSP wykazują niewielką aktywność w zakresie prac badawczo-rozwojowych, tworzenia nowych produktów i usług oraz pozyskiwania technologii, skupiając się na eksploatacji zajmowanej niszy rynkowej. Wyzwaniem, stojącym przed województwem jest efektywne wykorzystanie potencjału przedsiębiorstw i jednostek naukowych regionu w celu zwiększenia innowacyjności gospodarki województwa, poprzez zwiększenie liczby wdrożeń/komercjalizację wyników przeprowadzanych badań.</p> <p>Proponowane wsparcie skierowane jest do przedsiębiorstw, którzy jako wyłączni beneficjenci, będą mogli rozpocząć lub rozwijać działalność B+R. Mogą oni realizować projekty samodzielnie, przy współpracy z innymi przedsiębiorstwami lub z udziałem jednostek naukowych. Wpłynie to korzystnie na efektywność prowadzonych badań i wdrożeń. Pozwoli również na budowanie współpracy między przedsiębiorstwami oraz w układzie nauka – biznes, której brak lub zbyt niska skala stanowi barierę rozwoju innowacyjności województwa oraz pełnego wykorzystania potencjału przedsiębiorczego i naukowego. Stroną inicjującą działania B+R będzie przedsiębiorca (beneficjent PI 1.2), natomiast jednostka naukowa będzie współpracowała z</p>	

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
----------------------------	--

przedsiębiorcami, realizując prace B+R.

W ramach PI 1.2 realizowane będą cele strategiczne SRWM poprzez rozwój nowych technologii, głównie: biotechnologii, biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych i kosmicznych.

W ramach 2. celu szczegółowego finansowane będą projekty B+R począwszy od fazy badań, poprzez etap prac rozwojowych i badań przemysłowych. Efektem wdrożenia powinien być transfer opracowanego rozwiązania do działalności gospodarczej.

Dodatkowo finansowany będzie rozwój projektów przedsiębiorstw o wysokim potencjale innowacyjnym, polegających na rozwoju technologii (opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej), która nie została jeszcze skomercjalizowana i wykorzystana w praktyce. Finansowanie obejmuje w szczególności koszty przeprowadzenia kolejnych etapów prac badawczo-rozwojowych. Efektem realizacji projektów jest udoskonalona technologia, która zostanie wprowadzona na rynek.

Jednocześnie w ramach projektu badawczego możliwe będzie uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej (z wyłączeniem kosztów zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego do Urzędu Patentowego RP) oraz realizacja ochrony własności przemysłowej, a także prowadzenie analiz czystości patentowej, które są niezbędnym elementem skutecznej komercjalizacji technologii (wsparcie może być udzielone m.in. przy zastosowaniu mechanizmu „bon na innovation”) – jako element projektu B+R.

Działaniem uzupełniającym będzie również wspieranie tworzenia i rozwoju zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, poprzez inwestycje w aparaturę, sprzęt, technologie i inną niezbędną infrastrukturę, która służy tworzeniu innowacyjnych produktów i usług. Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów badawczo-rozwojowych i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub tworzenia przez firmy centrów badawczo-rozwojowych.

Mając na uwadze doświadczenie z okresu programowania 2007-2013 należy zakładać, że sama propozycja wsparcia finansowego wykorzystania wyników badań w przedsiębiorstwie może być niewystarczająca dla wielu przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy obawiają się inwestycji w zakresie badawczo-rozwojowym, uznając je za zbyt ryzykowne i trudne do przeprowadzenia. Dlatego dopuszcza się wsparcie doradcze, szczególnie w przypadku realizacji

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
<p>projektów obejmujących zarówno fazę badawczą jak i wdrożeniową.</p> <p>Jednocześnie wspierane będą inwestycje wpływające na zmniejszenia obciążenia dla środowiska oraz sprzyjać będą tworzeniu energooszczędnych produktów.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 1.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p> <p>PI 1.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Podnoszenie jakości i umiędzynarodowienie badań oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa; • jednostki naukowe; • powiązania kooperacyjne, w tym klastry. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
----------------------------	--

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następującego trybu wyboru projektów:</p> <p>§ konkursowy.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Ze względu na spodziewany duży popyt i formę wdrażania, zaplanowane działania wdrażane będą w trybie konkursów zamkniętych i otwartych, które pozwolą na zarządzanie strumieniem ograniczonej interwencji i ukierunkowanie jej na konkretne efekty.</p> <p>Dopuszcza się możliwość zastosowania instrumentu „bonów” w odniesieniu do projektów o niskich nakładach, pochodzących ze współfinansowania w</p>	

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
----------------------------	--

ramach RPO WM 2014-2020.

Potencjalne preferencje:

- projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu;
- projekty zgodne z celami RIS;
- projekty zgodne z założeniami polityki klastrowej;
- projekty realizowane w partnerstwie, oparte na współpracy przedsiębiorstw oraz jednostek sfery B+R i/lub wzmacniające współpracę sieciową;
- projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność energii i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych;
- projekty angażujące kapitał prywatny;
- projekty promujące staże dla studentów i pracowników naukowych w przedsiębiorstwach.

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
----------------------------	--

- instrument finansowy, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane.

Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określona na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
<p>Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc bezzwrotna (dotacja). 	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies
<p>Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies					
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where	Target value (2023)	Source of data	Frequency of

				relevant)	M	W	T		reporting
CO27	Research, Innovation: Private investment matching public support in innovation or R&D projects	EUR	ERDF	More developed			62 000 000,00	SL2014	rocznie
3	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	ERDF	More developed			30,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	3a
Title of the investment priority	Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	I3
Title of the specific objective	Tworzenie przyjaznych warunków dla gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów.
Results that the Member States seek to achieve with Union support	Budowanie przewagi konkurencyjnej gospodarki nie jest możliwe bez rozwoju przedsiębiorstw, a przede wszystkim wzrostu ich innowacyjności. Mazowsze jest jedynym polskim regionem o pozycji społeczno-gospodarczej zbliżonej do regionów starych państw członkowskich UE, jednak konkurencyjności w porównaniu do innych regionów stołecznych UE jest niższa. Centralne położenie na mapie Polski oraz szczególny status Warszawy powoduje, że w województwie mazowieckim dochodzi do znacznej koncentracji działalności gospodarczej w ramach niemal wszystkich sektorów. Na Mazowszu działa 17% firm zarejestrowanych w Polsce i ten odsetek jest stosunkowo stały od kilku lat. Ten wskaźnik w zestawieniu z udziałem firm z sektorów innowacyjnych sytuuje Mazowsze na korzystnej pozycji na tle kraju. We wszystkich kategoriach innowacyjnych

	<p>firm, podmioty z Mazowsza są nadreprezentowane w stosunku do odsetka wszystkich firm zarejestrowanych w kraju. Jednakże potencjał mazowieckich przedsiębiorstw w stosunku do średniej unijnej jest niewystarczający.</p> <p>Spośród instytucji otoczenia biznesu znaczna przewaga skupia się na działalności informacyjno-doradczo-szkoleniowej. Na kolejnej pozycji znalazło się wsparcie finansowe. Udostępnianie infrastruktury i przestrzeni dla działalności gospodarczej oraz realizację prac badawczo-rozwojowych oferowały zaledwie odpowiednio 1/4 i 1/5 badanych podmiotów.</p> <p>W wyniku działań powstaną nowe przedsiębiorstwa, jak również nastąpi rozwój już istniejących podmiotów poprzez podniesienie ich efektywności, wprowadzenie nowych ulepszonych usług i produktów, w tym centrów badawczo-rozwojowych. Nacisk przede wszystkim położony zostanie na podmioty o charakterze innowacyjnym.</p> <p>Dodatkowo, dla stworzenia dogodnych warunków dla lokowania i rozwijania działalności gospodarczej, w szczególności o charakterze produkcyjnym, podejmowane będą działania dotyczące infrastrukturalnego otoczenia przedsiębiorstw.</p>
--	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		I3 - Tworzenie przyjaznych warunków dla gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów.						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
9	Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych i sektora usług w województwie mazowieckim	mld zł	More developed	16,20	2012	25,00	GUS	rocznie
10	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	EPC	More developed	0,00	2014	600,00	SL 2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Tworzenie przyjaznych warunków dla gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wsparcie rozwoju działalności MŚP w regionie w tym szczególnie rozwój innowacyjności;</i>• <i>uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych.</i> <p>Względnie stała liczba podmiotów świadczy zarówno o zdolności do utrzymania poziomu przedsiębiorczości w warunkach zmiennej koniunktury, ale też o wysokim odsetku przedsiębiorstw kończących działalność, równoważącym liczbę nowo powstających firm.</p> <p>Rozwój przedsiębiorstw oparty o innowacyjność napotyka jednak szereg barier strukturalnych, wynikających zarówno z braku własnych zasobów kapitałowych, struktury oferowanego na rynku wsparcia finansowego nie w pełni dostosowanego do potrzeb, ale także braku rozwiązań infrastrukturalnych sprzyjających strategicznemu rozwojowi przedsiębiorstw opartemu o innowacje.</p> <p>W celu pobudzenia dynamiki rozwoju przedsiębiorstw, a także uwzględniając ogromne zróżnicowanie województwa zarówno w przekroju sektorowym jak i terytorialnym podejmowane będą zróżnicowane działania mające na celu stymulowanie powstawania nowych i rozwoju już istniejących przedsiębiorstw. Oferowane wsparcie będzie dostosowane do potencjału przedsiębiorstw.</p> <p>Celem interwencji będzie zwiększenie efektywności i skali działania przedsiębiorstw lub wzmocnienie innych czynników decydujących o ich konkurencyjności, takich jak np. wykorzystanie nowoczesnych technologii.</p> <p>Dofinansowanie, przede wszystkim, będą mogły uzyskać przedsięwzięcia ukierunkowane</p>	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<p>na wspieranie branż o największym potencjale rozwoju tj. projekty zgodne z obszarami inteligentnej specjalizacji regionu wynikającymi z RIS.</p> <p>W przypadku projektów dla których ryzyko na etapie wdrożenia jest niemożliwe do oszacowania większe znaczenie będą odgrywały instrumenty bezzwrotne (granty). Wykorzystanie instrumentów zwrotnych może mieć zastosowanie w inwestycjach związanych z tymi obszarami wsparcia działalności, które mają głównie charakter zakupu gotowych maszyn i urządzeń. Instrumenty finansowe znajdą zastosowanie w tych obszarach, w których na podstawie badania luki finansowej zostaną zidentyfikowane nieprawidłowości rynku lub nieoptymalny poziom inwestycji. Poprzez możliwość wielokrotnego wykorzystania tych samych środków zapewniony będzie ciągły dostęp do kapitału na inwestycje rozwojowe, nieograniczony ramami czasowymi okresu kwalifikowalności danej perspektywy finansowej UE.</p> <p>Obok wzmocnienia innowacyjności przedsiębiorstw istotnym celem podejmowanych działań jest wzrost generowanych przez przedsiębiorstwa miejsc pracy. Firmy posiadające siedzibę w województwie mazowieckim generują ponad 21% zatrudnienia w skali kraju. Sektor MŚP tworzy ponad połowę miejsc pracy na Mazowszu, z czego na mikroprzedsiębiorstwa przypada ok. 30%, przedsiębiorstwa małe – 9%, a średnie – 15%. W ramach Programu wspierane będą projekty, gdzie ich wartością dodaną będzie wzrost zatrudniania.</p> <p>Wspierane będą również inwestycje MŚP obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań na poziomie przedsiębiorstwa, prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (w tym turystycznych) lub dokonanie zasadniczych zmian w sposobie świadczenia usług lub procesie produkcyjnym.</p> <p>Wsparcie obejmować będzie rozwój produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, w tym sprzedaż produktów i usług w internecie, tworzenie i udostępnianie usług elektronicznych, optymalizację procesów ułatwiających zarządzanie przedsiębiorstwem oraz współpracę pomiędzy przedsiębiorcami poprzez rozwiązania informatyczne. Powyższe będzie stanowić element uzupełniający w projekcie zwiększający jego oddziaływanie.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego przewiduje się również wsparcie inwestycyjne dla nowopowstałych firm, w tym start-up. Wsparcie w przedmiotowym zakresie będzie komplementarne względem wsparcia planowanego w ramach Osi Priorytetowej VI, co oznacza, że będzie ono</p>	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<p>skierowane do młodych stażem przedsiębiorców w początkowym okresie rozwijania działalności gospodarczej.</p> <p>W celu stworzenia warunków stymulujących rozwój gospodarczy poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, przewiduje się również: uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych (w tym na obszarach powojkowych, przemysłowych, pokolejowych i popegerowskich), uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego, kampanie promocyjne.</p> <p>Powyższe działania spowodują przyciągnięcie inwestycji gospodarczych. Poprawa dostępności dobrze skomunikowanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych, możliwość lokowania inwestycji w obszarach o największym potencjale rozwoju tj. w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu przyciągnie inwestorów zewnętrznych i przełoży się na powstawanie miejsc pracy oraz podniesienie innowacyjności województwa.</p> <p>Wspierane będą projekty pozytywnie wpływające na rozwój technologii, która zmniejsza obciążenia dla środowiska oraz sprzyja tworzeniu produktów zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju. Prognoza oddziaływania na środowisko wspiera rozwój technologii niskoemisyjnych i energooszczędnych przyczyniając się do poprawy stanu środowiska regionu.</p> <p>Prowadzone działania wzmocnią pozycję przedsiębiorstw i tym samym przełożą się na wzrost zatrudnienia.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 3.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p> <p>PI 3.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa; • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe; • powiązania kooperacyjne, w tym klastry; • porozumienia/konsorcja ww. beneficjentów. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<p>Tryb wyboru projektów:</p> <p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. 	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 3.1 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <p>§ projekt wynika ze Strategii ZIT;</p> <p>§ projekt wynika z Planu działań RIT.</p> <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p>	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
Potencjalne preferencje: <ul style="list-style-type: none"> • projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; • projekty zgodne z celami RIS; • projekty wprowadzające na rynek innowacyjne wyroby lub usługi i/lub nowe rozwiązania, w tym wykorzystujące technologie cyfrowe; • projekty realizowane w partnerstwie, oparte na współpracy przedsiębiorstw oraz jednostek sfery B+R i/lub wzmacniające współpracę sieciową; • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; • projekty, w których zakupiony sprzęt/maszyny zostaną wykorzystane do szkoleń praktycznych młodzieży i osób dorosłych objętych wsparciem w ramach PI 10.3, 10.3.bis; • projekty zgodne z założeniami polityki klastrowej; • projekty angażujące kapitał prywatny. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<ul style="list-style-type: none"> • instrument finansowy, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określona na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc bezzwrotna (dotacja); 	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO01	Productive investment: Number of enterprises receiving support	Enterprises	ERDF	More developed			294,00	SL2014	rocznie

Investment priority		3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
11	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	ERDF	More developed			1 003,00	SL 2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	3b
Title of the investment priority	Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	I4
Title of the specific objective	Wspieranie międzynarodowych powiązań gospodarczych
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze wskazuje umiędzynarodowienie gospodarcze jako jeden z najważniejszych kierunków działań w celu podniesienia konkurencyjności przemysłu w regionie, a w szczególności wskazuje na potrzebę zwiększenia potencjału eksportowego i dostosowania przedsiębiorstw do wymogów Unii Europejskiej w zakresie norm jakościowych i bezpieczeństwa pracy.</p> <p>Województwo zajmuje ważną pozycję w wymianie handlowej z zagranicą. Istotnym problemem, wielokrotnie podkreślanym w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku jest utrzymująca się stała, ponad dwukrotna przewaga importu nad eksportem.</p> <p>Umiędzynarodowienie gospodarki regionu i zachodzące procesy innowacyjne są ze sobą silnie powiązane. Współpraca</p>

	<p>międzynarodowa i realizowanie kontraktów zagranicznych działa stymulująco na poziom innowacyjności przedsiębiorstw. Nawiązywanie relacji z podmiotami pochodzącymi z innych krajów sprzyja rozwijaniu kultury organizacyjnej i technologicznej, stanowiącej odpowiednie środowisko do powstawania i wdrażania innowacji. Niezbędne jest więc wsparcie działań przedsiębiorstw (i ich grup, takich jak klastry) zmierzających do rozszerzania działalności gospodarczej na nowe, zagraniczne rynki i poszukiwania partnerów biznesowych w innych krajach.</p> <p>Celem proponowanego wsparcia będzie dążenie do zmiany ww. niekorzystnego bilansu wymiany zagranicznej w województwie. Analizując potencjał regionu należy stwierdzić, że Mazowsze nie wykorzystuje swojego potencjału eksportowego, także wsparcie przedsiębiorstw w kierunku internacjonalizacji powinno przynieść zakładany efekt. Podejmowane działania przyczynią się do wykorzystania przewagi Mazowsza, jako krajowego lidera pod względem poziomu innowacyjności oraz nakładów na badania i rozwój.</p>
--	---

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		I4 - Wspieranie międzynarodowych powiązań gospodarczych						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
12	Wartość eksportu	mln zł	More developed	82 898,00	2011	143 800,00	Mazowiecka Izba Celna	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wspieranie międzynarodowych powiązań gospodarczych</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wsparcie doradcze przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu;</i>• <i>wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw (w tym producentów rolno – spożywczych);</i>• <i>wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji (np. dostosowanie produkcji do wymagań rynku zagranicznego, tworzenie działów obsługi eksportu, certyfikacji, logistyka);</i>• <i>promocja gospodarcza i turystyczna regionu (w wymiarze zarówno krajowym jak i regionalnym).</i> <p>Wzrost konkurencyjności gospodarki nie jest możliwy bez zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw. Podstawowym zadaniem jest więc rozwijanie działalności przedsiębiorstw, poprzez stymulowanie zwiększania ich produktywności oraz poprzez internacjonalizację działalności.</p> <p>W ramach PI 3.2 zakłada się rozwój międzynarodowych powiązań gospodarczych poprzez zaoferowanie kompleksowego wsparcia zarówno dla indywidualnych przedsiębiorstw, jak i grup branżowych i międzybranżowych. Wsparcie obejmie pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami zagranicznymi i/lub utworzeniu wspólnej oferty rynkowej, a także udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji oraz warunkach inwestowania na określonych rynkach. Finansowane będą wizyty studyjne i misje gospodarcze, udział w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych, w tym w targach branżowych za granicą. Wspierane będą również inne działania przygotowujące przedsiębiorstwa do eksportu, np. usługi doradcze.</p>	

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
<p>Międzynarodowe powiązania są szczególnie istotne dla realizacji projektów innowacyjnych angażujących zarówno sferę B+R, jak i przedsiębiorców. Województwo mazowieckie charakteryzuje się umiarkowanym poziomem innowacyjności w stosunku do pozostałych regionów UE. Ważne jest więc, aby działalność B+R odpowiadała nie tylko na potrzeby regionalnej gospodarki, ale też była umiejscawiana w kontekście międzynarodowych kierunków innowacyjności. Przewiduje się więc wsparcie dla działań związanych z sieciowaniem przedsiębiorców, klastrów i jednostek naukowych z partnerami zagranicznymi, nawiązywaniem międzynarodowych relacji i promowaniem współpracy międzynarodowej, w szczególności przejawiającej się we wspólnym realizowaniu projektów innowacyjnych. Biorąc pod uwagę konieczność zagwarantowania systemowych rozwiązań dedykowanych szerszej grupie podmiotów we wsparcie nawiązywania powiązań gospodarczych zaangażowane będą również jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w partnerstwa z przedsiębiorcami lub IOB.</p> <p>Przewiduje się również zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych w celu promocji gospodarczej regionu i obszarów wchodzących w jego skład w celu wzmocnienia wizerunku regionu i mazowieckiej gospodarki. Promowane będą projekty realizowane przez przedstawicieli samorządów terytorialnych realizowane we współpracy z przedsiębiorstwami. Ponadto możliwy będzie rozwój branżowych centrów informacyjnych oraz wsparcie współpracy z zagranicznymi przedstawicielstwami samorządowymi i gospodarczymi.</p> <p>Realizowane będą projekty ukierunkowane na promocję obszarów o największym potencjale rozwoju tj. zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami regionu wynikającymi z RIS. Dzięki temu prowadzone działania pozwolą skoncentrować środki na najważniejszych dla regionu obszarach i stworzą szansę wejścia Mazowsza na rynki eksportowe oraz przyciągnięcia inwestycji zagranicznych. Promocja działalności i potencjału regionalnej sfery B+R, dotyczyć będzie w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • marketingu jednostek naukowych i instytutów badawczych; • promocji wyników prac oraz potencjału sfery B+R (badań, technologii) wśród przedsiębiorców; • promocji osiągnięć naukowych, technologicznych regionu. <p>Interwencja zaplanowana w PI 3.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu</i></p>	

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
<p><i>opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach.</i></p> <p>PI 3.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa; • jednostki naukowe; • spółki celowe; • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • organizacje pozarządowe; • samorząd gospodarczy; • powiązania kooperacyjne, w tym klastry. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o	

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
<p>kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy; • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 3.2 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi</p>	

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
<p>przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; • projekty zgodne z celami RIS; • projekty realizowane w partnerstwie, oparte na współpracy przedsiębiorstw oraz jednostek sfery B+R i/lub wzmacniające współpracę sieciową. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation
----------------------------	--

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		3b - Developing and implementing new business models for SMEs, in particular with regard to internationalisation							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
14	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	szt.	ERDF	More developed			71,00	SL2014	rocznie
13	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji i działalności	szt.	ERDF	More developed			90,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	3d
-------------------------------	----

ID of the investment priority	3d
Title of the investment priority	Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	15
Title of the specific objective	Wzmocnienie dostępu do wysokiej jakości usług IOB
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Priorytetowym elementem systemu stymulującego rozwój innowacyjnej gospodarki regionu jest obecność profesjonalnie przygotowanych instytucji otoczenia biznesu, oferujących wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ich innowacyjnego rozwoju.</p> <p>Instytucje otoczenia biznesu są najbliższym partnerem przedsiębiorcy, często o kluczowym znaczeniu dla podejmowanych przez przedsiębiorcę decyzji o realizacji strategicznych, kooperacyjnych lub innowacyjnych projektów. Województwo mazowieckie zajmuje drugie miejsce w Polsce pod względem liczby ośrodków innowacji i przedsiębiorczości, ale ich liczba nie odpowiada potencjałowi ilościowemu zlokalizowanych w regionie przedsiębiorstw. Ponadto, jedynie jedna czwarta z nich oferuje udostępnianie infrastruktury i przestrzeni dla działalności gospodarczej, a jeszcze mniej (ok. 20%) umożliwia realizację prac badawczo-rozwojowych. Znaczna grupa instytucji otoczenia biznesu nie współpracuje z innymi tego typu podmiotami, nie skłania się też do tworzenia sieci kontaktów lub dywersyfikacji oferty poprzez partnerstwo, co negatywnie wpływa na kompleksowość i komplementarność usług IOB. Obecność instytucji otoczenia biznesu nie przekłada się również w wystarczający sposób na intensywność kontaktów pomiędzy nauką a przedsiębiorcami, nie jest więc w pełni wykorzystywany potencjał sfery B+R i przedsiębiorstw w regionie.</p> <p>Celem podejmowanych działań będzie wzmocnianie istniejących instytucji otoczenia biznesu poprzez poprawę zakresu i jakości oferowanych przez nich usług. Równolegle przedsiębiorcom oferowane będzie wsparcie ułatwiające dostęp do wyspecjalizowanych usług instytucji pomostowych. Rozpowszechnienie wysokiej jakości wsparcia instytucji otoczenia biznesu przyczyni się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym zwiększenia skali działalności przedsiębiorstw, wzrostu produktywności, dywersyfikacji i internacjonalizacji działalności. Profesjonalne usługi spowodują również wzrost</p>

	współpracy pomiędzy firmami.
--	------------------------------

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		15 - Wzmocnienie dostępu do wysokiej jakości usług IOB						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
15	Wzrost liczby przedsiębiorstw korzystających z usług IOB	%	More developed	100,00	2013	120,00	IZ/ PARP	zgodnie z publikacją badań ewaluacyjnych

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wzmocnienie dostępu do wysokiej jakości usług IOB</i>, planowany będzie do realizacji, w szczególności, następujący typ projektu:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>sieciowanie IOB w ramach Regionalnych Systemów Innowacji.</i> <p>Województwo mazowieckie w 2012 r. zajmowało drugie miejsce w Polsce pod względem liczby ośrodków innowacji i przedsiębiorczości z liczbą 92 podmiotów. Równocześnie, region zajmował pierwsze miejsce pod względem liczby firm przypadających na jeden tego typu ośrodek (7338 podmiotów), co wskazuje, że dostęp do nich w całym województwie, w tym również w Warszawie, może być utrudniony.</p> <p>Potencjał instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości i innowacji jest znaczący. Obserwuje się natomiast brak koordynacji działań tych podmiotów, a także niewystarczającą wiedzę nt. zakresu ich działalności wśród przedsiębiorców i naukowców oraz brak kompleksowych, sprawnych narzędzi udzielania wsparcia.</p> <p>W celu optymalnego wykorzystania ww. potencjału istniejących podmiotów wspierane będą projekty ukierunkowane na sieciowanie istniejących IOB, podnoszenie jakości usług, tworzenie wspólnej kompleksowej oferty. Pod pojęciem podnoszenia jakości usług przyjmuje się m.in. tworzenie wysokospecjalistycznych i innowacyjnych usług dla przedsiębiorstw, obejmujących m.in.: pośrednictwo (prawne, finansowe) w procesie transferu technologii i know-how, wycenę wartości technologii, doradztwo z zakresu globalizacji usług/produktów.</p> <p>Wykorzystane będą efekty działań podejmowanych w perspektywie finansowej 2007-2013, poprzez kontynuowanie projektów realizujących działania na</p>	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<p>rzecz bardziej wyspecjalizowanych usług, stymulujących działalność innowacyjną.</p> <p>Realizowane działania pozwolą na dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku. Aktualna oferta dostępna na rynku na rzecz wspierania rozwoju firm jest nie w pełni adekwatna do potrzeb przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie usług wysokospecjalizowanych i proinnowacyjnych. Analiza podaży usług świadczonych przez regionalne instytucje otoczenia biznesu, wskazuje na znaczną przewagę działalności informacyjno-doradczo-szkoleniowej (ponad 80% przebadanych instytucji).</p> <p>Na kolejnych pozycjach znalazło się wsparcie finansowe (ponad 35% instytucji) oraz udostępnianie infrastruktury i przestrzeni dla działalności gospodarczej (ok. 25% instytucji). Najmniejsza grupa (około 20% podmiotów) oferowała realizację prac badawczo-rozwojowych. W związku z powyższym prowadzone będą działania w celu kreowania popytu i podaży usług ukierunkowanych na nawiązywanie współpracy pomiędzy firmami a instytucjami sfery B+R oraz wspierane będą usługi wspomagające ukierunkowanie prac badawczych zgodnie z potrzebami gospodarki oraz proces transferu technologii.</p> <p>Przedsiębiorcy w województwie mazowieckim odznaczają się zbyt niską wiedzą w zakresie możliwości współpracy ze sferą B+R. Współpracę oprócz braku zainteresowania ze strony przedsiębiorców ogranicza słaby przepływ informacji i brak promocji ze strony jednostek badawczo-rozwojowych, a także „nierynkowe” nastawienie jednostek B+R[1]. W związku z powyższym prowadzone będą działania zmierzające do podniesienia świadomości przedsiębiorców na temat użyteczności i przydatności badań. Pobudzany będzie popyt przedsiębiorstw na innowacje i prace rozwojowe. Wsparcie sieci brokerów innowacji ułatwi transfer wyników badań z jednostek naukowych do przedsiębiorstw poprzez działania animacyjne i specjalistyczne doradztwo.</p> <p>Wspierane będą projekty oferujące usługi lub sieciujące IOB, oferujące usługi w subregionach oraz w obszarze metropolitalnym. Ich celem będzie niwelowanie różnic w dostępie do wsparcia na terenie województwa.</p> <p>Przedsięwzięcia polegające na wsparciu infrastruktury IOB będą możliwe w bardzo ograniczonym zakresie i tylko przy spełnieniu warunków wynikających z Umowy Partnerstwa.</p> <p>Samorząd lokalny w skali województwa nie stanowi silnego elementu triady biznes – nauka – administracja, o czym świadczy zarówno niski poziom podejmowanych działań innowacyjnych, jak i słaba świadomość w zakresie konieczności angażowania się władz lokalnych w tworzenie lokalnego środowiska innowacyjnego. W związku z tym działania będą ukierunkowane na wspieranie działalności osób i podmiotów, których celem będzie animowanie, koordynacja współpracy na styku</p>	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<p>administracja – nauka – biznes.</p> <p>Jak wskazano powyżej, co do zasady przedsięwzięcia ukierunkowane będą na poprawę jakości, zakresu i dostępności usług około biznesowych, a nie tworzenie nowych podmiotów.</p> <p>Podejmowane działania będą miały charakter kompleksowy. Oferowane będą usługi doradcze i szkoleniowe dla instytucji otoczenia biznesu, w tym ukierunkowanych na profesjonalizację usług oraz podniesienie kompetencji kadr. Równoległe wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorców, którzy poprzez projekty doradcze i szkoleniowe zwiększą zdolność do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku, m.in. poprzez podniesienie innowacyjności firm i internacjonalizację.</p> <p>Dopuszcza się możliwość zastosowania instrumentu „bonów” w odniesieniu do projektów o niskich nakładach pochodzących ze współfinansowania w ramach RPO WM 2014-2020.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 3.4 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p> <p>PI 3.4 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki naukowe; • spółki celowe; • parki naukowo – technologiczne; • centra transferu technologii; • przedsiębiorstwa; • samorząd gospodarczy; 	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • organizacje pozarządowe; • powiązania kooperacyjne, w tym klastry; • instytucje otoczenia biznesu. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby, instytucje, w tym uczelnie wyższe z województwa mazowieckiego; • przedsiębiorstwa. <p>[1]Raport syntetyczny Konkurencyjność Mazowsza i jej uwarunkowania w ramach projektu „Trendy rozwojowe Mazowsza”, MBPR, Warszawa, s.9.</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<p>Tryb wyboru projektów:</p> <p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p>	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>W ramach PI 3.4 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika ze Strategii ZIT; 	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<ul style="list-style-type: none"> projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje</p> <ul style="list-style-type: none"> projekty ukierunkowanie na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; projekty zgodne z celami RIS; projekty realizowane w partnerstwie, oparte na współpracy przedsiębiorstw oraz jednostek sfery B+R i/lub wzmacniające współpracę sieciową; niezbędne do realizacji usług proinnowacyjnych inwestycje w infrastrukturę i aparaturę badawczo – rozwojową, w szczególności w podmiotach takich jak: parki naukowo – technologiczne oraz inkubatory technologiczne; projekty wynikające ze Strategii OMW. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<ul style="list-style-type: none"> instrument finansowy, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określone na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc bezzwrotna (dotacja). 	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
16	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	ERDF	More developed			500,00	SL 2014	rocznie

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość
Działania w zakresie wspierania badań naukowych oraz podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, będą mogły być uzupełnianie komponentami szkoleniowymi realizowanymi w ramach PI 8.5 i 8.7.	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
CO01	O	Productive investment: Number of enterprises receiving support	3233190	ERDF	More developed			19			294,00	SL 2014	
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ERDF	More developed			93703125			454 583 117,00	SL 2014	
3	O	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.3463844	ERDF	More developed			2			30,00	SL2014	
64	O	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.3463844	ERDF	More developed			2			30,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych

założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	056. Investment in infrastructure, capacities and equipment in SMEs directly linked to research and innovation activities	37 519 962,00
ERDF	More developed	058. Research and innovation infrastructure (public)	187 499 812,00
ERDF	More developed	062. Technology transfer and university-enterprise cooperation primarily benefiting SMEs	15 413 984,00
ERDF	More developed	064. Research and innovation processes in SMEs (including voucher schemes, process, design, service and social innovation)	15 123 985,00

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	065. Research and innovation infrastructure, processes, technology transfer and cooperation in enterprises focusing on the low carbon economy and on resilience to climate change	7 561 992,00
ERDF	More developed	067. SME business development, support to entrepreneurship and incubation (including support to spin offs and spin outs)	67 115 932,00
ERDF	More developed	069. Support to environmentally-friendly production processes and resource efficiency in SMEs	90 673 899,00
ERDF	More developed	071. Development and promotion of enterprises specialised in providing services contributing to the low carbon economy and to resilience to climate change (including support to such services)	12 419 988,00
ERDF	More developed	072. Business infrastructure for SMEs (including industrial parks and sites)	33 159 967,00
ERDF	More developed	075. Development and promotion of tourism services in or for SMEs	10 000 000,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Non-repayable grant	435 680 227,00
ERDF	More developed	04. Support through financial instruments: loan or equivalent	40 809 294,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	171 529 607,00

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	252 544 929,00
ERDF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	52 414 985,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Integrated Territorial Investment – Urban	40 616 330,00
ERDF	More developed	07. Not applicable	435 873 191,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	
Fund	Category of region	Code	€ amount

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:		1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość
Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej I, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje		

ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	2
Title of the priority axis	Wzrost e-potencjału Mazowsza

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ERDF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	2b
Title of the investment priority	Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	III
Title of the specific objective	Rozwój e - technologii w przedsiębiorstwach
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>W przyszłym okresie programowania przedsiębiorstwa wspierane będą w obszarze zastosowania zaawansowanych rozwiązań TIK, w tym wdrażanie systemów: zarządzania przedsiębiorstwem (ERP), zarządzania relacjami z klientem (CRM) oraz zarządzania łańcuchem dostaw (SCM).</p> <p>Diagnoza społeczno - gospodarcza jednoznacznie wskazuje na wysokie nasycenie mazowieckich firm podstawową infrastrukturą teleinformatyczną (posiadanie komputera, dostęp do Internetu). Jednakże, aby móc zapewnić konkurencyjność proponowanych produktów i usług, firmy muszą wdrażać zaawansowane rozwiązania w zakresie TIK. W 2010 r. tylko 14,7% mazowieckich firm posiadało system ERP, zaś 21,8% system CRM. Jednocześnie zanotowano niski poziom wykorzystania przez mazowieckie firmy w swojej działalności kanałów sprzedaży internetowej (10,5% udziału przychodów z handlu on-line w ogólnych przychodach netto firmy).</p> <p>Ponadto, biorąc pod uwagę postępującą globalizację oraz coraz szersze wykorzystywanie Internetu, w latach 2014-2020 wspierane będą systemy mobilne, jako jeden z najszybciej rozwijających się trendów. Dla sektora biznesowego oznacza to przede wszystkim aplikacje, które dają dostęp do systemów firmowych (m.in. systemów ERP, CRM czy SCM), pozwalając na nieustanną łączność przedstawicieli firmy z centralą i jeszcze szybsze reagowanie na zachodzące zmiany rynkowe. Jednocześnie wspierane będzie wykorzystywanie w działalności gospodarczej modelu „chmury obliczeniowej” (<i>ang. cloud computing</i>), polegającego na przechowywaniu, przetwarzaniu i wykorzystywaniu danych, do których dostęp uzyskuje się przez sieć www na znajdujących się w innej lokalizacji komputerach dostawcy usług. Dzięki chmurze obliczeniowej przedsiębiorstwa, w szczególności mikro i małe, będą mogły w szczególności: ograniczyć wydatki na sprzęt informatyczny, zwiększyć wydajność pracy oraz świadczyć usługi o zasięgu globalnym (większe wykorzystanie możliwości handlu elektronicznego).</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		III1 - Rozwój e - technologii w przedsiębiorstwach						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
17	Przedsiębiorstwa wykorzystujące pakiety oprogramowania ERP w celu przekazywania informacji pomiędzy różnymi obszarami działalności przedsiębiorstwa (np. księgowością, marketingiem, produkcją)	%	More developed	22,10	2013	25,00	GUS	rocznie
18	Przedsiębiorstwa wykorzystujące oprogramowanie CRM do zarządzania informacjami o klientach	%	More developed	26,20	2013	30,00	GUS	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Rozwój e - technologii w przedsiębiorstwach</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wdrażanie zaawansowanych rozwiązań TIK;</i>• <i>rozwój produktów i usług opartych na handlu elektronicznym.</i> <p>Wsparcie skierowane do przedsiębiorców, ukierunkowane zostanie na wdrażanie TIK, w tym przede wszystkim systemów: ERP, CRM oraz SCM. Efektem ich wdrożenia będzie zwiększenie automatyzacji procesów zachodzących w firmie, wzmocnienie relacji przedsiębiorstw ze swoimi klientami (B2C) oraz partnerami biznesowymi (B2B), zmniejszając tym samym koszty kontaktu, produkcji oraz dystrybucji.</p> <p>Jednocześnie nastąpi wzmocnienie rozwoju rynku usług elektronicznych w sektorze przedsiębiorstw, dzięki którym wytworzone zostaną produkty i usługi świadczone w formie e-usług o zasięgu globalnym. Efektem działania będzie zwiększenie roli handlu elektronicznego w działalności gospodarczej, poprzez stworzenie nowych kanałów sprzedaży i dystrybucji.</p> <p>Akceleratorem powyższych działań oraz priorytetem w latach 2014-2020 będzie wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów mobilnych oraz modelu „chmury obliczeniowej”.</p> <p>Zastosowanie rozwiązań mobilnych w przedsiębiorstwach niesie za sobą szereg korzyści, z których najważniejsze to: możliwość realizacji procesów biznesowych poza firmą - przede wszystkim sprzedaży, serwisu i transportu oraz kontrola aktywności i efektywności pracowników tych działów. Dzięki mobilności rozwiązań, firmy posiadają informacje na temat działań konkurencji, co przekłada się na zwiększoną wiedzę o sytuacji rynkowej w punktach sprzedaży oraz wsparcie działań sprzedażowych. Tym samym daje to możliwość regularnego i przejrzystego analizowania zebranych danych oraz</p>	

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
osiągnięcie przewagi konkurencyjnej na rynku.	
<p>Rozwiązaniem, zyskującym w ostatnich latach na znaczeniu, jest koncepcja „chmury obliczeniowej”, która według Komisji Europejskiej ma dokonać kolejnego przewrotu w efektywności wykorzystania TIK oraz spowodować zmiany na rynku MŚP, przyczyniając się do: obniżenia kosztów związanych z wdrażaniem TIK, zwiększenia wydajności oraz możliwości pracy zdalnej, a także większego dostępu do rynków globalnych. W związku z powyższym, preferowane będą projekty, które zapewnią jak najszerze wykorzystanie chmury obliczeniowej w procesach biznesowych przedsiębiorstw, w szczególności przy wdrażaniu systemów ERP, CRM oraz SCM.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 2.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p> <p>PI 2.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie zastosowanie TIK w gospodarce i społeczeństwie</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p>	

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
<ul style="list-style-type: none"> • konkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>Ze względu na zaplanowanie działań skierowanych do konkretnych przedsiębiorców, lokalny charakter projektów oraz duże zainteresowanie ze strony beneficjentów, nie planuje się trybu pozakonkursowego. Preferowanie wyboru projektów w trybie konkursowym, znajduje również uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności, skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cel PI 2.2), jak również potencjału wnioskodawców. Tryb konkursowy przewiduje się w formie otwartej i/lub zamkniętej.</p> <p>Dopuszcza się możliwość zastosowania instrumentu „bonów” w odniesieniu do projektów o niskich nakładach, pochodzących ze współfinansowania w ramach RPO WM 2014-2020.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; 	

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
<ul style="list-style-type: none"> • projekty zgodne z celami RIS; • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • wykorzystanie systemów mobilnych oraz modelu „chmury obliczeniowej” w procesach biznesowych przedsiębiorstw. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określona na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy bezzwrotnej (dotacji). 	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT
----------------------------	--

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		2b - Developing ICT products and services, e-commerce and enhancing demand for ICT							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO02	Productive investment: Number of enterprises receiving grants	Enterprises	ERDF	More developed			165,00	SL2014	rocznie
19	Liczba wdrożonych zintegrowanych systemów zarządzania przedsiębiorstwem (ERP)	szt.	ERDF	More developed			44,00	SL2014	rocznie
20	Liczba wdrożonych systemów zarządzania relacjami z klientami (CRM)	szt.	ERDF	More developed			44,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	2c
Title of the investment priority	Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	II2
Title of the specific objective	Zwiększenie dostępności i jakości e - usług publicznych dla obywateli.
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Efektom podejmowanych działań będzie wdrożenie nowoczesnych TIK, dzięki którym społeczeństwo uzyska korzyści związane z otwartą i przejrzystą e-administracją, oferującą szeroki wachlarz usług dla obywateli i przedsiębiorców. Podstawową platformą e-administracji służącą do komunikacji zarówno społeczeństwa, jak i firm z administracją publiczną jest ePUAP, z którego korzysta tylko 22% urzędów w województwie mazowieckim.</p> <p>Informatyzacja placówek ochrony zdrowia ma zapewnić świadczenie usług on-line, m.in. rejestrację wizyt, elektroniczne skierowanie, czy elektroniczny dostęp do dokumentacji medycznej. Audyt teleinformatyczny przeprowadzony w 30 podmiotach leczniczych na Mazowszu wykazał, że tylko 8 z nich świadczy e-usługi skierowane do obywateli.</p> <p>Jednocześnie skuteczne i oparte na racjonalnych przesłankach procesy decyzyjne i inwestycyjne wymagają dostępu do zintegrowanych i zharmonizowanych zbiorów danych tworzących regionalną infrastrukturę informacji przestrzennej. Na Mazowszu na koniec 2011 r. dane ewidencji gruntów i budynków w pełnej treści prowadzone były dla 88% powierzchni obszarów miejskich i tylko dla 52% obszarów wiejskich.</p> <p>Zwiększenie wykorzystania TIK dla świadczenia e-usług nastąpi również w obszarze edukacji. Badanie przeprowadzone na 53 szkołach podstawowych i ponadpodstawowych z regionu wykazuje, że tylko 4 z nich udostępnia platformę e-learningową. Tylko w 3 przypadkach szkoły wykorzystują tzw. „wirtualną klasę”. Z kolei tylko 47,2% szkół z województwa umożliwia uczniom wysyłanie pracy domowej drogą elektroniczną. Natomiast uczelnie mazowieckie w większości nie umożliwiają studiowania całkowicie przez Internet. Takie studia w swojej ofercie ma tylko 6 na 53 badanych szkół wyższych. W 47,5%</p>

	<p>zbadanych uczelni funkcjonuje elektroniczny system obiegu dokumentów, a w 66% elektroniczny system obsługi studentów.</p> <p>Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań informacyjno – komunikacyjnych pozwoli zwiększyć również dostęp do dóbr kultury, w formie on-line. Instytucje kultury świadczą e-usługi w ograniczonym stopniu, a 10,58% z nich (z wyłączeniem bibliotek) nie posiada nawet swojej strony internetowej[1].</p> <p>[1]Badania przeprowadzone przez Departament Kultury, Promocji i Turystyki w marcu 2014 r. Przebadano 312 instytucji kultury (domy kultury, galerie, muzea, teatry) w województwie, co stanowi 66,95% ogółu tych podmiotów. Ponadto w badaniu wzięto pod uwagę wszystkie dzielnicowe biblioteki publiczne w Warszawie i powiatowe biblioteki publiczne na Mazowszu (ogółem 49 bibliotek). Ze stron internetowych bibliotek dzielnicowych i powiatowych korzystają ich oddziały, filie oraz biblioteki gminne.</p>
--	---

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		II2 - Zwiększenie dostępności i jakości e - usług publicznych dla obywateli.						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
21	Procent usług publicznych dla obywateli o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja (umożliwiającym pobieranie, wypełnianie i odsyłanie formularza drogą elektroniczną)	%	More developed	9,00	2007	30,00	MSW	zgodnie z publikacją badań ewaluacyjnych

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych dla obywateli</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>informatyzacja jednostek administracji publicznej, podmiotów leczniczych;</i>• <i>e-usługi, w tym: e-administracja, e-zdrowie, e-edukacja, e-kultura oraz geoinformacja.</i> <p>W dobie powszechnego dostępu do Internetu bardzo ważną kwestią jest zwiększanie liczby usług udostępnionych przez urzędy kanałami elektronicznym (ePUAP). Badania pokazują, że urzędy w regionie wciąż w niewielkim stopniu wykorzystują możliwości tej platformy. Istotne jest również równoległe wprowadzenie rozwiązań, takich jak systemy obiegu dokumentów wewnątrz samych instytucji. Działania w tym kierunku pozwolą na usprawnienie pracy urzędów, zmniejszenie kosztów ich działalności a także poprawę jakości usług.</p> <p>Audyt teleinformatyczny przeprowadzony w 30 podmiotach leczniczych na Mazowszu wykazał, że w szpitalach funkcjonują różne aplikacje - brak komunikacji między systemami uniemożliwia wymianę dokumentacji pomiędzy podmiotami. Nie ma też zintegrowanych narzędzi wspomagających zarządzanie (brak serwerów mogących wykorzystywać duże systemy typu Business Intelligence czy hurtownie danych). W związku z tym, w kolejnej perspektywie 2014-2020 należy finansować działania w zakresie informatyzacji służby zdrowia, ze szczególnym naciskiem na świadczenie usług medycznych drogą elektroniczną. Jednocześnie istnieje konieczność informatyzacji placówek ochrony zdrowia w zakresie świadczenia usług on-line, jak np. rejestracja wizyt, elektroniczne skierowanie, elektroniczna recepta czy elektroniczny dostęp do dokumentacji medycznej. Informatyzacja jednostek ochrony zdrowia dotyczy wszystkich podmiotów świadczących usługi, aczkolwiek szczególne zapotrzebowanie w tym zakresie zgłaszają podmioty lecznicze funkcjonujące w m.st. Warszawa ze względu na skalę świadczonych usług i ponadpowiatowy, a często regionalny zasięg ich udzielania.</p> <p>Badania wykazują, że szkoły i uczelnie z województwa mazowieckiego są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy i łącza internetowe. Wykorzystanie TIK do udostępniania treści edukacyjnych, rekrutacji, prowadzenia elektronicznych dzienników lekcyjnych oraz kontaktów z uczniami, studentami i</p>	

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<p>rodzicami pozostaje jednak na niskim poziomie. Wsparcie placówek oświatowych w zakresie wykorzystania kanałów elektronicznych w działalności edukacyjnej pozwoli na podniesienie jakości i efektywności kształcenia w regionie.</p> <p>Natomiast działania w obszarze e-kultury powinny zwiększyć zakres usług świadczonych on-line np. zakup biletu, rezerwacja zwiedzania z przewodnikiem, rezerwacja książek, wypożyczenie e-booków, zamówienie newslettera. W województwie należy stworzyć także zintegrowany system informacji w postaci regionalnej platformy informacyjnej, która rozszerzy możliwości prezentacji oferty kulturalnej.</p> <p>W najbliższej przyszłości technologie, stanowiące podstawową infrastrukturę społeczeństwa cyfrowego, będą coraz bardziej powszechne. Oferowane usługi konsumenckie będą dostępne „zawsze” i „wszędzie”, także poprzez urządzenia mobilne, umożliwiając przy tym swobodne wykorzystywanie treści dostępnych i oferowanie własnych. W związku z tym, rozwiązania TIK w obszarze usług publicznych powinny w jak najszerszym stopniu zapewnić kompatybilność z urządzeniami mobilnymi (m.in. tablety, telefony, laptopy), wykorzystywanymi przez obywateli oraz przedsiębiorstwa.</p> <p>Ponadto <i>Europejska Agenda Cyfrowa</i> jednoznacznie wskazuje, że w nowym okresie programowania szczególnie wspierane będą innowacyjne usługi eGovernment o wymiarze transgranicznym. Transgraniczne rozwiązania eGovernment mają być jednym z kluczowych elementów Elektronicznego Wspólnego Rynku, który stanowi jeden z filarów <i>Strategii Europa 2020</i>. Rezultatem będzie zmniejszanie się roli infrastruktury na rzecz outsourcingu mocy obliczeniowych, czyli tzw. chmury obliczeniowej. Dzięki temu, e-usługi oparte na ww. modelu będą bardziej elastyczne i dostosowane do potrzeb obywateli i przedsiębiorstw, zaś dla samej administracji zapewnią niższe koszty, większą wydajność, wzrost bezpieczeństwa oraz interoperacyjności i przenoszenia danych.</p> <p>W związku z powyższym, w latach 2014-2020 informatyzacja oraz świadczenie e-usług publicznych będą musiały być ściśle skorelowane z wykorzystaniem modelu „chmury obliczeniowej” oraz powinny zapewniać kompatybilność z urządzeniami mobilnymi.</p> <p>Przy realizacji projektów w ramach PI 2.3, e-usługi muszą być również dostępne dla osób niepełnosprawnych i zgodne z WCAG 2.0. (wymóg Krajowych Ram Interoperacyjności).</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 2.3 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach pierwszego celu strategicznego - <i>Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach</i>.</p>	

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<p>PI 2.3 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie zastosowanie TIK w gospodarce i społeczeństwie.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • administracja rządowa; • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia - posiadające kontrakt z NFZ; • spółki, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd terytorialny; • szkoły i placówki oświatowe; • uczelnie wyższe; • instytucje kultury; • organizacje pozarządowe; • kościoły i związki wyznaniowe. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p>	

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy; • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika ze Strategii ZIT; 	

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
<ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika z Planu działań RIT; • projekt ma ogólnowojewódzki zasięg; • projekt wymaga ujednolicenia mechanizmów interaktywnych i wymiany danych wynikających z polskiej legislacji (m.in. elektroniczna dokumentacja medyczna, system ePUAP). <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki PI 2.3.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • projekty o dużej skali i sile oddziaływania; • projekty w zakresie świadczenia e-usług, kompatybilne z urządzeniami mobilnymi; • projekty wykorzystujące model „chmury obliczeniowej”; • projekty realizowane w partnerstwie. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
22	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych	szt.	ERDF	More developed			60,00	SL2014	rocznie
23	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu	szt.	ERDF	More developed			132,00	SL2014	rocznie

Investment priority		2c - Strengthening ICT applications for e-government, e-learning, e-inclusion, e-culture and e-health							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	dojrzałości 3 - dwustronna interakcja								

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza
Działania w zakresie informatyzacji przedsiębiorstw oraz świadczenia e-usług w sferze publicznej będą mogły być uzupełnianie komponentami szkoleniowymi realizowanymi w ramach PI 8.5.	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ERDF	More developed			31453125			143 520 000,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania

													zobowiązań
23	O	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja	szt.3463844	ERDF	More developed			3			132,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	081. ICT solutions addressing the healthy active ageing challenge and e-Health services and applications (including e-Care and ambient assisted living)	130 649 866,00
ERDF	More developed	082. ICT Services and applications for SMEs (including e-Commerce, e-Business, networked business processes), living labs, web entrepreneurs, ICT start-ups, etc.)	22 949 977,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Non-repayable grant	148 209 937,00
ERDF	More developed	04. Support through financial instruments: loan or equivalent	5 389 906,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	55 293 809,00
ERDF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	81 409 684,00
ERDF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	16 896 350,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Integrated Territorial Investment – Urban	17 852 463,00
ERDF	More developed	07. Not applicable	135 747 380,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	
Fund	Category of region	Code	€ amount

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza
<p>Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej II, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX <i>Pomoc Techniczna</i> i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I - VIII RPO WM 2014 - 2020.</p>	

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	7
Title of the priority axis	Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ESF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	9i
Title of the investment priority	Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VIII
Title of the specific objective	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz działania na rzecz zwiększenia szans na zatrudnienie
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Przewiduje się, że dzięki planowanej interwencji, przede wszystkim w postaci kompleksowego, zintegrowanego wsparcia różnych instytucji, dostosowanego do indywidualnych osób osiągnięty będzie efekt w postaci zwiększenia zatrudnienia i zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenia kompetencji niezbędnych do uzyskania pracy i do samodzielnego poruszania się na rynku pracy. Ponadto planowana interwencja służyć będzie zapobieganiu zjawisku ubóstwa, m.in. dzięki interwencji ukierunkowanej na dostosowanie wykształcenia i kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, a tym samym zwiększeniu kompetencji i możliwości zawodowych oraz wspieraniu rodzin. Oczekuje się zwiększenia skuteczności wsparcia, dzięki koordynowaniu i animowaniu działań w zakresie aktywnej integracji na szczeblu regionalnym i lokalnym.</p> <p>Na Mazowszu wykluczenie społeczne i ubóstwo stanowią istotny problem - ok. 20% osób jest zagrożonych różnymi formami wykluczenia, a 14% jest faktycznie wykluczonych[1]. Niemal 5% ludności jest objęte różnymi zasiłkami społecznymi.</p> <p>O wykluczeniu społecznym w dużej mierze decyduje posiadanie pracy oraz wzorce pracy, jakie są przekazywane w najbliższym otoczeniu, o czym świadczą przytaczane wcześniej dane o przyczynach ubiegania się o pomoc społeczną – ubóstwo i bezrobocie. Dlatego realizacja zadań wynikających z PI 9.4 będzie skierowana na zwiększenie możliwości uzyskania zatrudnienia, w tym wśród osób niepełnosprawnych, osób o najniższych kwalifikacjach. Ważne będzie wsparcie kierowane do rodzin, w tym działania profilaktyczne i informacyjne zapobiegające ubóstwu.</p> <p>W celu dostosowywania wsparcia do aktualnych, najważniejszych problemów w zakresie polityki społecznej i aktywnej integracji konieczne jest monitorowanie problemów społecznych, efektów programów z zakresu aktywnej integracji, w tym analiza potrzeb różnych grup osób niepełnosprawnych w województwie.</p> <p>[1]<i>Společno-demografické uwarunkovania...</i>, s. 37</p>

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
CR06	participants in employment, including self-employment, six months after leaving	More developed	Number	unemployed, including long-term unemployed			0,00	Number	2014			6 047,00	ewaluacja	1 raz/4 lata
70	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	More developed	osoby				0,00	Number	2014			16 932,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
---------------------	---

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz działania na rzecz zwiększenia szans na zatrudnienie</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>integracja osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową;</i> • <i>dostosowanie oferty edukacyjnej dla osób dorosłych o niskich kwalifikacjach do potrzeb rynku pracy;</i> • <i>wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz rodzin z innymi osobami zależnymi;</i> • <i>działania profilaktyczne i informacyjne adresowane do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem;</i> • <i>koordynowanie, animowanie, monitorowanie i wspieranie działań w zakresie aktywnej integracji na poziomie regionalnym i lokalnym.</i> <p>Cel szczegółowy realizowany będzie przede wszystkim przez pierwszy typ operacji, który przewiduje wszechstronne i zindywidualizowane wsparcie w celu zwiększenia zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyczyni się to do redukcji ubóstwa, co jest jednym z głównych celów perspektywy finansowej 2014-2020.</p> <p>Wobec niewystarczającej skuteczności dotychczasowych działań (potwierdzonej badaniami ewaluacyjnymi i statystykami dotyczącymi długotrwałego bezrobocia, osób otrzymujących świadczenia społeczne, zatrudnienia osób niepełnosprawnych), osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym będą korzystać z bardziej kompleksowego wsparcia. W stosownych przypadkach, poza doradztwem, poradnictwem, kształceniem i szkoleniem zawodowym (także przygotowującym do samodzielnego poruszania się na rynku pracy), będzie zapewnione wsparcie towarzyszące, np. usługi opiekuńcze, usługi edukacyjne, usługi prawne.</p> <p>W celu zapewnienia skuteczności w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, wspierane będą kompleksowe, zintegrowane, międzysektorowe działania podmiotów realizujących zadania pomocy i integracji społecznej, urzędów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów. Współpraca przedstawicieli różnych podmiotów na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów społecznych będzie też formą budowania kapitału społecznego i trwałych relacji społecznych, pozwalających na kontynuację działań także poza współfinansowanymi projektami. Konieczne jest zwiększenie skuteczności współpracy jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej z jednostkami organizacyjnymi rynku pracy.</p>	

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<p>W ramach tego typu operacji przewiduje się dodatkowo projekty na rzecz grup defaworyzowanych na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi w ramach przedsięwzięć zintegrowanych i komplementarnych z EFRR.</p> <p>Bardzo istotne dla osiągnięcia celu będą usługi w zakresie reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej świadczone przez podmioty integracyjne ekonomii społecznej: CIS, KIS, ZAZ, WTZ. Wspieranie usług tych podmiotów i włączanie ich do zintegrowanych działań na rzecz osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym będzie ważnym narzędziem aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.</p> <p>Działania na rzecz zwiększenia szans na zatrudnienie przebiegać będą dwutorowo. Poza projektami, których celem będzie integracja i aktywizacja zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem, realizowane będą projekty, których celem będzie zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.</p> <p>Dostosowanie oferty edukacyjnej dla osób dorosłych o niskich kwalifikacjach polegać będzie, w szczególności, na opracowaniu i realizacji oferty edukacyjnej, odpowiadającej ich dotychczasowemu doświadczeniu, kompetencjom i aktualnym potrzebom rynku pracy.</p> <p>Zwiększenie szans na zatrudnienie i włączenie społeczne będzie realizowane także przez wspieranie rodzin, którego oczekiwanym efektem będzie wzrost aktywności społecznej i zawodowej rodzin w tym z osobami zależnymi oraz utrzymanie samodzielności osób starszych i z niepełnosprawnościami.</p> <p>W tym celu realizowane będą projekty obejmujące zindywidualizowane i kompleksowe wsparcie na rzecz rodzin (ubogich, wielodzietnych, z dziećmi z niepełnosprawnością z inną osobą zależną). Przedsięwzięcia wspierające włączenie społeczne rodzin zagrożonych ubóstwem oraz inicjatywy umożliwiające aktywność zawodową rodziców/opiekunów osób zależnych.</p> <p>Podejmowane będą także przedsięwzięcia, które sprzyjać będą wzrostowi działań profilaktycznych i aktywizujących. Realizowane projekty obejmować będą: edukację, pomoc specjalistyczną, poradnictwo, w tym prawne i obywatelskie. Upowszechniane będą dobre praktyki w zakresie zapobiegania wykluczeniu, zapewnieniu informacji o możliwości korzystania z usług społecznych.</p> <p>W przypadku rodzin, wśród których rodziny z dziećmi (w szczególności rodziny wielodzietne i rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością), są szczególnie narażone na wykluczenie społeczne, celem jest włączenie społeczne, a także zapobieganie dziedziczeniu wykluczenia i ubóstwa.</p>	

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<p>Działania planowane do realizacji w ramach PI 9.4 w zakresie przeciwdziałania ubóstwu, aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin będą komplementarne z działaniami planowanymi do realizacji w ramach PI 9.7 w zakresie usług środowiskowych i procesu deinstytucjonalizacji.</p> <p>W ramach kolejnego typu operacji zapewniona będzie koordynacja, animowanie i inicjowanie działań na poziomie regionalnym na rzecz włączenia społecznego i przeciwdziałania ubóstwu. Wzmacniana będzie m.in. współpraca międzysektorowa, partnerstwa oraz wdrażanie mechanizmów sprzyjających synergii działań na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem upowszechniania dobrych praktyk. Sporządzanie diagnoz, prowadzenie badań monitorowanie i prognozowanie sytuacji w obszarze ubóstwa, wykluczenia społecznego i aktywnej integracji. Uwzględnia się również prowadzenie działań na rzecz upowszechniania i implementowania nowych rozwiązań, w tym standardów usług pomocy i integracji społecznej.</p> <p>PI 9.4 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</i></p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 9.4 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym; osoby o niskich kwalifikacjach; rodziny wielodzietne, członkowie ubogich rodzin z dziećmi, z osobami niepełnosprawnymi; osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi; 	

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<ul style="list-style-type: none"> • otoczenie osób wykluczonych społecznie. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; 	

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<ul style="list-style-type: none"> • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>W ramach PI 9.4 podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy:</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dotyczących realizacji zadań publicznych realizowanych przede wszystkim przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 j.t. z późn. zm) oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887), przez publiczne służby zatrudnienia, wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 j.t. z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 j.t. z późn. zm.); • dotyczących realizacji zadań Samorządu Województwa realizowanych przez jednostkę Samorządu, tzn. Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, w zakresie m.in. animowania, wspierania rozwoju partnerstw, diagnozowania i monitorowania problemów społecznych; • zapewniających większą skuteczność aktywizacyjną i efektywność kosztową. <p>Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane w partnerstwie, będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD; • projekty zgodne z celami RIS; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; 	

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
<ul style="list-style-type: none"> • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • preferowane będą obszary (gminy) o niskim poziomie aktywności gospodarczej, określonej za pomocą wskaźników: • udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. • projekty zapewniające kompleksowe, zintegrowane podejście, realizowane we współpracy jednostek z różnych sektorów. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability
Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO16	participants with disabilities	Number	ESF	More developed	1 662,00	1 663,00	3 325,00	SL2014	1 raz/rok
71	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			30 235,00	SL2014	1 raz/rok
72	Liczba osób w wieku 25-64 lata o niskich kwalifikacjach, które uczestniczyły w edukacji pozaformalnej w programie	osoby	ESF	More developed			15 252,00	SL2014	1 raz/rok
73	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie w zakresie uzyskiwania kompetencji kluczowych	osoby	ESF	More developed			2 745,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	9iv
Title of the investment priority	Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VII2
Title of the specific objective	Poprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych, tworzących szansę włączenia społecznego i/lub zatrudnienia
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Planowane wsparcie zwiększy dostęp do usług ochrony zdrowia i usług społecznych, w tym usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, edukacji przedszkolnej, wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze środowisk i terenów defaworyzowanych. Będzie sprzyjać ponadto procesowi deinstytucjonalizacji. Oczekuje się, że zaplanowana interwencja zmniejszy deficyty zarówno jeżeli chodzi o grupy docelowe jak i rodzaje oraz zakres terytorialny usług. Wsparcie usług ochrony zdrowia i usług społecznych może zwiększyć zatrudnienie zarówno osób z grup defaworyzowanych, jak też wśród osób nieaktywnych zawodowo w związku z opieką nad osobami zależnymi. Osiągnięte efekty zmniejszą skalę zjawiska wykluczenia społecznego, a w przypadku wsparcia dla dzieci – zapobiegają wykluczeniu.</p> <p>Na Mazowszu brakuje placówek dziennej opieki nad osobami starszymi i innymi osobami zależnymi. Wśród osób zależnych, w szczególnie niekorzystnej sytuacji są osoby niepełnosprawne i ich rodziny, a także osoby z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w tym z zaburzeniami rozwoju.</p> <p>Ważny jest system wspierania rodziny oraz organizowanie systemu pieczy zastępczej, w tym adopcji oraz aktywizacja jej wychowanków. Nie wszystkie gminy przygotowały programy wspierania rodziny, brakuje asystentów rodzin i placówek wsparcia dziennego dla dzieci.</p> <p>W działaniach na rzecz spójności społecznej potrzebne są – w zakresie polityki edukacyjnej – działania adresowane do uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, w tym uczniów ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. W związku z występującą na Mazowszu nierównością w dostępie do edukacji oraz gentryfikacją (w dużych miastach) zagrażającą spójności</p>

	<p>społecznej, konieczne jest zwiększenie dostępności do edukacji i wyposażenie uczniów w wiedzę i kompetencje pozwalające na kontynuowanie nauki, niezależnie od pochodzenia społecznego i miejsca zamieszkania.</p> <p>Kluczowe jest uwzględnienie szczególnie niekorzystnych dla rodzin wielodzietnych deficytów w zakresie dostępności dziennej opieki nad osobami zależnymi, niskiej intensywności pracy związanej z opieką nad osobami zależnymi. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej diagnostyki i rehabilitacji dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym i innymi zespołami wynikającymi z zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego pozwoli wyrównać szanse na osiągnięcie sprawności i uczestniczenie w społeczeństwie. Zmniejszenie stopnia niepełnosprawności dzieci pozwoli zwiększyć aktywność zawodową rodziców. Wczesne wykrycie wad słuchu pozwoli blisko czterokrotnie obniżyć koszty leczenia w porównaniu z kosztami opóźnionej terapii, stąd potrzeba prowadzenia badań przesiewowych.</p> <p>W związku z powyższym wsparcie kierowane będzie przede wszystkim na ww. obszary, w których interwencja przy ograniczonych środkach daje istotne, wymierne efekty. Nie wyklucza to wsparcia w innych obszarach.</p>
--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
74	Liczba podmiotów świadczących usługi społeczne, które funkcjonują 1 rok po otrzymaniu wsparcia w programie	More developed	szt.				0,00	Number	2014			23,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Poprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych, tworzących szansę włączenia społecznego i/lub zatrudnienia</i> planowane będą do realizacji w szczególności następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>rozwój dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych dla osób zależnych, w tym opieka nad dziećmi do lat 3;</i> 	

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<ul style="list-style-type: none"> <i>pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, w tym wsparcie systemu pieczy zastępczej;</i> <i>upowszechnianie i wsparcie dostępu do edukacji przedszkolnej w środowiskach i na obszarach defaworyzowanych;</i> <i>wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk i terenów defaworyzowanych;</i> <i>opracowanie i wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych;</i> <i>koordynowanie i wspieranie rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji w regionie.</i> <p>W celu umożliwienia osobom niesamodzielnym, jak najdłuższego pobytu w ich środowiskach, realizowane będą projekty umożliwiające łatwiejszy dostęp do profesjonalnych usług społecznych.</p> <p>W ramach rozwoju dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych dla osób zależnych przewidziane są przede wszystkim działania związane z procesem deinstytucjonalizacji przyczyniające się do zwiększenia i wyrównywania dostępu do usług oraz zwiększenia samodzielności osób zależnych. Przewiduje się zwiększenie dostępu do usług i miejsc, dziennych domach pomocy, mieszkaniach wspieranych, w tym mieszkaniach chronionych i treningowych, wykorzystanie nowoczesnych technologii i systemu monitoringu, zwiększenie liczby asystentów osoby niepełnosprawnej. Zapewnia się również uwzględnienie transportu do dziennych form wsparcia dla osób z sąsiednich miejscowości.</p> <p>Ważnym działaniem związanym z realizacją celu będzie wspieranie powrotu na rynek pracy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy z powodu wychowywania dzieci do lat 3. W związku z tym realizowana będzie pomoc w uzyskiwaniu opieki nad tymi dziećmi. Działania w tym zakresie obejmować będą między innymi wspieranie tworzenia miejsc opieki (m.in. w żłobkach) oraz zwrot kosztów opieki nad dziećmi. Rozwój środowiskowych form wsparcia to również kreowanie nowych miejsc pracy na lokalnych rynkach zatrudnienia. Przewiduje się w tym zakresie współpracę z NGO's i podmiotami ekonomii społecznej.</p> <p>Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, to także poprawa jakości pomocy kierowanej do dzieci i rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem (szczególnie rodzin sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi) oraz rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcją.</p>	

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>Działania wspierające rodzinę dysfunkcyjną poprzez rozwój usług w pieczy zastępczej obejmować będą m.in. podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej, kształcenie i doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. W ramach działań na rzecz rodziny zagrożonej dysfunkcją rozwijane będą usługi świadczone m.in. przez placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlice środowiskowe, kluby, ogniska wychowawcze i placówki specjalistyczne.</p> <p>Realizowane będą także działania na rzecz zwiększenia liczby asystentów rodziny, a także zwiększenie dostępu do różnych form opieki nad dziećmi, terapii dla rodzin.</p> <p>Interwencja w zakresie upowszechniania i wsparcia dostępu do edukacji przedszkolnej, a także zwiększenia szans edukacyjnych dzieci ze środowisk i terenów defaworyzowanych będzie stanowić kontynuację działań PO KL w latach 2007 – 2013. Ponadto, ma na celu przeciwdziałanie niekorzystnemu różnicowaniu w edukacji dzieci i młodzieży.</p> <p>W ramach poprawy dostępności do usług opieki zdrowotnej, wsparcie będzie kierowane przede wszystkim na wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych u dzieci, tj. rehabilitację dzieci z porażeniem mózgowym oraz badania przesiewowe służące wczesnemu wykrywaniu zaburzeń słuchu, jak również wzroku i mowy u dzieci. Preferowanie tych kierunków wsparcia wynika ze zdiagnozowanych potrzeb na poziomie regionu, oraz przewidywanego efektu w postaci objęcia wsparciem dużej grupy dzieci, co zapewni widoczny rezultat przy ograniczonych, możliwych do przeznaczenia na ten cel środkach finansowych, a tym samym zapobiegnie trudnościom w nauce, a następnie w pracy, z powodu stanu zdrowia. W ramach poprawy dostępu do usług opieki zdrowotnej, w miarę dostępności środków, nie wyklucza się możliwości realizacji innych przedsięwzięć wynikających z potrzeb regionu, w tym zdiagnozowanych na poziomie krajowym.</p> <p>Koordynowanie i wspieranie rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji w regionie będą miały na celu monitorowanie regionalnych potrzeb i wsparcie strategicznego planowania w zakresie rozwoju usług i przebiegu procesu deinstytucjonalizacji. Prowadzone będą działania na rzecz rozwoju wysokich jakości usług społecznych w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i elektronicznych systemów monitorowania. Wspierane</p>	

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>będą działania partnerskie w tym rozwój usług przy współpracy z podmiotami ekonomii społecznej oraz organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 9.7 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 9.7 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym; otoczenie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym; dzieci i młodzież, osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• konkursowy,• pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi;• zgodnych z celami osi priorytetowej i PI;• przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu;• efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>W ramach PI 9.7 podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy:</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi</p>	

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>przez Komitet Monitorujący. Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej realizujące zadania Samorządu Województwa, m.in. w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej; • dotyczących realizacji zadań wynikających z Programu przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim oraz Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. <p>Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane w partnerstwie, będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD. • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • preferowane będą obszary (gminy) o niskim poziomie aktywności gospodarczej określonej za pomocą wskaźników: • udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku; • projekty, które będą kierowane do obszarów deficytowych w zakresie usług opieki zdrowotnej i usług społecznych; • projekty stosujące innowacyjne metody diagnostyki i rehabilitacji; • projekty zapewniające kompleksowe, zintegrowane podejście, realizowane we współpracy jednostek z różnych sektorów; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; 	

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<ul style="list-style-type: none"> projekty realizowane na obszarach wiejskich. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p> <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS. Konieczność wsparcia w zakresie infrastruktury środowiskowych usług społecznych.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
<p>Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
75	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi lub zdrowotnymi w programie (3 podwskaźniki)	osoby	ESF	More developed			53 361,00	SL2014	rocznie
76	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	ESF	More developed			45,00	SL2014	rocznie
77	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			3 815,00	SL2014	rocznie
78	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych	szt.	ESF	More developed			1 495,00	SL2014	rocznie

Investment priority		9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	w programie								
79	Liczba dzieci, w tym o specjalnych potrzebach, objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	ESF	More developed			9 468,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	9v
Title of the investment priority	Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VII3
Title of the specific objective	Poprawa jakości i zwiększenie zakresu zadań realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej w obszarze integracji społecznej i zawodowej
Results that the Member States seek to achieve with Union support	Planowana interwencja w zakresie wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych (PS) przyczyni się do zwiększenia liczby podmiotów ekonomii społecznej i rozwoju istniejących podmiotów, a tym do samych zwiększenia zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto zwiększy się rola podmiotów ekonomii

	<p>społecznej (PES) w zadaniach na rzecz integracji społecznej i zawodowej, co spowoduje zwiększenie zakresu i poziomu realizacji tych zadań. Celem wspierania ekonomii społecznej jest także budowanie więzi lokalnych na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Sprawa istotną dla efektywności działań w zakresie Rozwoju ekonomii społecznej jest współpraca z lokalnymi władzami, tworzenie partnerstw do realizacji określonych przedsięwzięć, dla rozwoju lokalnego oraz tworzenie PES z udziałem instytucji publicznych.</p> <p>Potencjał ekonomii społecznej na Mazowszu, przede wszystkim w postaci organizacji pozarządowych spełniających kryteria PES nie jest w pełni wykorzystywany. Tymczasem wsparcie świadczone przez te podmioty może być istotnym uzupełnieniem oferty instytucji publicznych, w tym instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej i instytucji wsparcia rodziny. Jednostki publiczne, mimo rozbudowanej struktury organizacyjnej, wiedzy i doświadczenia nie zawsze są w stanie zaspokoić potrzeby grup docelowych. Wynika to zarówno z istniejących ograniczeń prawnych, jak i braku doświadczenia oraz zasobów umożliwiających pracę z klientem o specyficznych, wysokich wymaganiach. Niewielka jest liczba pozostałych PES, w tym PS, które mogą zapewnić zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
80	Liczba miejsc pracy utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej	More developed	szt.				0,00	Number	2014			908,00	SL2014	rocznie
81	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej	More developed	szt.				0,00	Number	2014			272,00	ewaluacja	1 / 4 lata

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Poprawa jakości i zwiększenie zakresu zadań realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej w obszarze integracji społecznej i zawodowej</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;</i> 	

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<ul style="list-style-type: none"> • <i>świadczenie usług wspierających rozwój ekonomii społecznej;</i> • <i>koordynowanie i monitorowanie rozwoju sektora ekonomii społecznej.</i> <p>W obszarze włączenia społecznego i walki z ubóstwem ważną rolę pełnią PES, które realizują, m.in. zadania związane z zapewnieniem dostępu do podstawowych usług społecznych, przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, tworzeniem nowych miejsc pracy (w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym), rozwijaniem gospodarki lokalnej i rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>Ze względu na znaczny potencjał i doświadczenie PES w tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz innych osób wykluczonych społecznie, realizowane będą projekty służące przede wszystkim zwiększeniu zatrudnienia w tym sektorze, a także projekty na rzecz reintegracji społecznej - w celu poprawy jakości i dostępu do usług reintegracyjnych oraz do usług rehabilitacji społeczno-zawodowej. Miejsca pracy będą powstawały w nowo tworzonych PS i innych podmiotach ekonomii społecznej zatrudniających osoby wykluczone, jak również w istniejących przedsiębiorstwach/podmiotach. Tworzenie nowych miejsc pracy w PS i innych PES, w tym w NGO'sach spełniających kryteria PES[1], będzie działaniem aktywizującym zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Funkcjonujące na rynku PES uzyskają w wyniku wsparcia potencjał zwiększający ich trwałość oraz możliwości odpłatnego świadczenia usług lub prowadzenia działalności gospodarczej, poza zleceniami ze strony instytucji publicznych. Pierwszy typ operacji obejmować będzie działania w zakresie przygotowania stanowiska pracy, zatrudnienia, przygotowanie do zatrudnienia i do pełnienia określonej funkcji w podmiocie, a także działania wspierające utrzymanie zatrudnienia.</p> <p>Priorytet w uzyskiwaniu środków na realizację zadań będą miały regionalne i lokalne partnerstwa, przyczyniające się do zwiększenia aktywności obywatelskiej, zwiększenia profesjonalizmu działania PES, rozwiązywania lokalnych i regionalnych problemów związanych z zatrudnieniem i reintegracją społeczną.</p> <p>W celu zapewnienia stabilnego funkcjonowania istniejących PES i rozwoju przedsiębiorczości społecznej na Mazowszu, wspierane będą działania służące poprawie dostępności do specjalistycznych usług na rzecz tych podmiotów, a także działania umożliwiające poprawę jakości tych usług. Doskonalenie usług realizowane będzie przede wszystkim przez wybór podmiotów gwarantujących wysoką jakość usług (m.in. doradczych, animacyjnych, szkoleniowych) dla PES i dla osób/instytucji, które planują stworzyć PES, tzn. przez podmioty, które pozytywnie przeszły procedurę akredytacji usług.</p> <p>Bardzo istotnym działaniem służącym poprawie jakości i zwiększeniu zakresu zadań realizowanych przez PES w obszarze integracji społecznej i zawodowej będzie koordynowanie i monitorowanie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Analiza kondycji sektora ekonomii społecznej umożliwi prowadzenie spójnej i skutecznej polityki publicznej Mazowsza w kierunku rozwoju ekonomii społecznej, a tym samym zwiększenia zatrudnienia,</p>	

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>integracji społecznej, rozwoju lokalnego.</p> <p>Ten typ operacji obejmować będzie w szczególności inspirowanie i promowanie nowych metod działań, wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy, zadania informacyjne upowszechniające wiedzę na temat PS, jako partnerów usług rynkowych, na wskazywaniu korzyści z ekonomii społecznej dla rozwoju lokalnego, zmniejszaniu bezrobocia i wykluczenia społecznego, na temat dobrych praktyk, co przełoży się na rozwój sektora ekonomii społecznej. Ważną częścią działań będzie badanie potrzeb i możliwości świadczenia usług dla osób wykluczonych przez PES.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 9.8 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 9.8 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym; podmioty ekonomii społecznej; partnerzy społeczni i gospodarczy (w rozumieniu art. 5 rozporządzenia (UE) 1303/2013). <p>[1] Według klasyfikacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, podmiotami ekonomii społecznej są organizacje pozarządowe prowadzące działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają</p>	

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>realizację celów statutowych. Ocenia się (Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013-2020), że działalność ekonomiczną w formie odpłatnej działalności statutowej prowadzi jedna na 10 organizacji, natomiast działalność gospodarczą jedna na 20 organizacji. Biorąc pod uwagę dane wyjściowe dotyczące liczby organizacji pozarządowych, są one najliczniejszą grupą PES. To te organizacje pozarządowe, a także organizacje, które będą chciały przekształcić się w PES, będą mogły otrzymywać wsparcie w ramach RPO WM 2014-2020.</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p>	

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 9.8 podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy:</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowanego przez samorząd województwa na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 j.t. z późn. zm.) - zadanie przekazane do realizacji Mazowieckiemu Centrum Polityki Społecznej, będącemu jednostką podległą Samorządowi Województwa, ewentualnie w partnerstwie z innymi podmiotami. Obszar objęty wsparciem systemowym to koordynowanie i monitorowanie rozwoju sektora ekonomii społecznej. <p>Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane w partnerstwie, będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD; 	

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<ul style="list-style-type: none"> • projekty zgodne z celami RIS; • projekty realizowane na obszarach, gdzie w najmniejszym stopniu rozwinięty jest sektor ekonomii społecznej; • preferowane będą obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej i wysokiej stopie bezrobocia. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p> <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS. Konieczność wsparcia w zakresie infrastruktury podmiotów ekonomii społecznej.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment
<p>Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
71	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			1 820,00	SL2014	rocznie
82	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	ESF	More developed			432,00	SL2014	rocznie

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis		7 - Wsparcie włączenia społecznego i walka z ubóstwem											
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ESF	More developed			27 758 143			149 073 644,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań.
71	O	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby3463844	ESF	More developed			11 338			30 235,00	SL2014	Dotyczy PI 9.4.
82	O	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.3463844	ESF	More developed			162			432,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	109. Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability	121 191 902,00
ESF	More developed	112. Enhancing access to affordable, sustainable and high-quality services, including health care and social services of general interest	25 813 894,00
ESF	More developed	113. Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment	8 815 830,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		7 - Wsparanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Non-repayable grant	155 821 626,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		7 - Wsparanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	56 093 620,00
ESF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	82 587 255,00
ESF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	17 140 751,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		7 - Wsparanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	07. Not applicable	155 821 626,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	02. Social innovation	15 582 163,00
ESF	More developed	06. Non-discrimination	155 821 626,00
ESF	More developed	07. Gender equality	155 821 626,00

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
<p>Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej I, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.</p>	

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	8
Title of the priority axis	Edukacja dla rozwoju regionu

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ESF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	10i
Title of the investment priority	Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VIII1
Title of the specific objective	Wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej i wzmocnienie kształcenia ogólnego
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Planowana interwencja ma na celu zminimalizowanie negatywnych zjawisk i dysproporcji wynikających m.in. z dostępności i jakości kształcenia ogólnego i wspieranie przedsięwzięć/działań wzmacniających kształcenie ogólne od najwcześniejszych etapów, tj. począwszy od edukacji przedszkolnej przez edukację na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, po edukację ponadgimnazjalną. Przewidywane do realizacji działania służyć będą m.in. wyrównywaniu szans edukacyjnych (a przez to zapobieganiu przedwczesnemu kończeniu nauki), wsparciu ucznia młodszego, indywidualizacji nauczania, rozwojowi kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, a także kształtowaniu i rozwojowi kompetencji matematycznych, przyrodniczych i technicznych oraz postaw przedsiębiorczych i kreatywnych dzieci i młodzieży. Ponadto równolegle planuje się realizację wsparcia rozwoju zawodowego nauczycieli.</p> <p>W województwie mazowieckim widoczne jest bardzo duże zróżnicowanie w dostępie do edukacji przedszkolnej oraz niewystarczające jej upowszechnienie – w edukacji przedszkolnej uczestniczy 79,6% dzieci w wieku 3-5 lat, w tym w miastach – 93,1%, na wsi – 55,2%[1]. Dzieci z więcej niż jedną niepełnosprawnością posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego stanowią 0,24% wszystkich uczestniczących w edukacji przedszkolnej, a o orzeczonej jednej niepełnosprawności - 1,39%. Objęcie edukacją przedszkolną dzieci niepełnosprawnych przede wszystkim zwiększa ich szanse prorozwojowe poprawiając rokowania na zdolność do niezależności w przyszłości, przeciwdziałając wykluczeniu. Podniesienie wartości wskaźnika, dotyczącego upowszechnienia wychowania przedszkolnego, jest nadal jednym z najważniejszych wyzwań dla polityki oświatowej w skali krajowej.</p> <p>Jak wskazano w diagnozie, zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ogólnego w województwie mazowieckim natrafia na problemy, np. wyniki uczniów różnicują się w zależności od wielkości miejscowości. Jednocześnie, mimo że np. warszawskie szkoły uzyskują najwyższe wyniki w egzaminach zewnętrznych w skali województwa, to obserwuje się duże różnice w wynikach szkół między dzielnicami. Tego typu zjawiska zagrażają spójności społecznej.</p> <p>Wsparcie i rozwój edukacji wysokiej jakości, to oprócz przedsięwzięć skierowanych do uczniów, również działania ukierunkowane na rozwój zawodowy nauczycieli, tak aby tworzyć spójny nowoczesny system edukacji.</p>

	<p>W wyniku zaprogramowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.</p> <p>[1] Europejska współpraca w zakresie edukacji i szkoleń wyznacza jako cel objęcie edukacją przedszkolną 95% dzieci 4-letnich i starszych, które nie osiągnęły jeszcze wieku szkolnego, Raport o stanie edukacji 2010. Społeczeństwo w drodze do wiedzy. Praca zbiorowa pod redakcją M. Siergiejuk i N. Skipietrow, Warszawa 2011 r., s. 8.</p>
--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
7	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	More developed	szt.				0,00	Number	2014			513,00	ewaluacja	1 raz/4 lata

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej i wzmocnienie kształcenia ogólnego</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>upowszechnianie i wsparcie edukacji przedszkolnej;</i> <i>wsparcie kształcenia ogólnego (w szczególności wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów) zwłaszcza przez:</i> 	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<ul style="list-style-type: none"> <i>wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym przy jego przechodzeniu na kolejny etap kształcenia;</i> <i>wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym wspieranie edukacji włączającej;</i> <i>rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych;</i> <i>rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych;</i> <i>wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli, w tym w szczególności rozwijanie przez nich umiejętności korzystania z nowych technologii i nowoczesnych pomocy dydaktycznych.</i> <p>Zwiększenie wskaźnika uprzedzszkolnienia w regionie jest jednym z najważniejszych wyzwań społecznych, związanym z rozwojem kapitału ludzkiego regionu w długiej perspektywie.</p> <p>W obecnych warunkach (niż demograficzny) najlepszym rozwiązaniem przy tworzeniu przedszkoli jest wykorzystanie już istniejącej infrastruktury, dotychczas nie w pełni wykorzystanej (np. wolnych pomieszczeń w szkołach podstawowych). Równolegle konieczne są działania podnoszące jakość edukacji przedszkolnej, w tym inwestycje w środki trwałe w przedszkolach (zwłaszcza na obszarach o słabym dostępie do tego typu usług), a także zajęcia dodatkowe i wspierające, organizowane w placówkach wychowania przedszkolnego, w szczególności służące wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnych.</p> <p>Wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym może przyjąć postać m.in. narzędzi do rozpoznania problemów funkcjonowania dziecka młodszego w momencie przekraczania progu edukacyjnego, materiałów edukacyjnych, szkoleń i warsztatów dla nauczycieli i rodziców w zakresie pracy i współpracy z uczniem młodszym, zakupu specjalistycznego sprzętu, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania adresowane do dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów z terenów/środków de faworyzowanych realizowane będą w ramach Osi Priorytetowej VII.</p> <p>Jednocześnie, aby budować potencjał intelektualny województwa wsparcie zostanie skierowane także do uczniów zdolnych, m.in. poprzez stwarzanie dodatkowych możliwości rozwoju ucznia.</p>	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>Dostęp do edukacji wysokiej jakości będzie oznaczać również dostęp do nowoczesnych technologii i pomocy dydaktycznych, wyposażenie szkół w nowoczesne pracownie przedmiotowe i sprzęt TIK. Wzmocnienie edukacji wiąże się również z koniecznością wspierania i rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Interwencja będzie stanowić kontynuację działań realizowanych w ramach rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych <i>Cyfrowa szkoła</i>, w zakresie komponentów: <i>e-szkoła</i> (doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne) oraz <i>e-nauczyciel</i> (budowanie kompetencji nauczycieli).</p> <p>Wielokrotnie identyfikowaną potrzebą jest konieczność wspierania nauczycieli na wszystkich etapach rozwoju zawodowego, co w rezultacie przyczyni się do wdrożenia zmian w zakresie pracy szkół. Kontynuacja wsparcia nauczycieli powinna być w szczególności prowadzona poprzez realizację szkoleń i studiów podyplomowych adresowanych do nauczycieli prowadzących kształcenie ogólne i specjalne[1]. Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli należy dostosować do współczesnych wymagań profesji nauczyciela, np. w odniesieniu do umiejętności korzystania z TIK.</p> <p>W RPO WM 2014-2020 zostaną podjęte działania na rzecz budowania kompetencji i rozwoju zainteresowań uczniów w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych, w tym doposażenie laboratoriów szkolnych. W warunkach budowania gospodarki opartej na wiedzy szczególnie istotne jest rozwijanie u uczniów (począwszy od szkoły podstawowej) zainteresowania ww. dyscyplinami[2]. Realizacja projektów ukierunkowanych na „otwarcie” uczniów na postrzeganie nauki, tj. w szczególności nauk matematycznych przyrodniczych i technicznych, jako dyscyplin/dziedzin interesujących i rozbudzających ciekawość, kształtujących dalsze zainteresowania i pomagających zrozumieć zjawiska/procesy/zmiany[3] będzie mieć wpływ na dalsze wybory edukacyjne młodych ludzi. W interwencjach dotyczących kształtowania zainteresowań i predyspozycji uczniów w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych zakłada się również możliwość doposażenia pracowni</p> <p>Powyższe zajęcia, ukierunkowane na rozwój zainteresowań uczniów objętych kształceniem ogólnym, będą realizowane w dwóch obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych; • rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych. <p>Zakłada się również włączenie do współpracy uczelni wyższych i/lub jednostek naukowych, co stworzy dodatkowe możliwości np. w zakresie kontynuacji</p>	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>współpracy między ww. instytucjami i szkołami.</p> <p>Wsparcie w zakresie postaw przedsiębiorczych będzie miało na celu zainteresowanie uczniów przedsięwzięciami ekonomicznymi, kształtowanie nowych kompetencji i postaw proaktywnych, poprzez zastosowanie nowych rozwiązań ukierunkowanych na przedsiębiorczość w praktyce. Równie istotne jest tworzenie warunków służących rozwojowi kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej uczniów niezbędnych współczesnej gospodarce i społeczeństwu. Zarówno w projektach dotyczących zainteresowania dzieci i młodzieży nauką, jak i z zakresu przedsiębiorczości, kreatywności i innowacyjności należy zagwarantować wsparcie dla nauczycieli (np. program/scenariusze zajęć, narzędzia dydaktyczne, multimedia, wsparcie metodyczne, w tym konsultacje odpowiednio z naukowcami i/lub ekspertami).</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 10.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 10.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Lepsze kompetencje kadr gospodarki</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieci w wieku przedszkolnym, określonym w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.); istniejące przedszkola; 	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonujące inne formy wychowania przedszkolnego[4]; • oddziały przedszkolne w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne; • uczniowie i wychowankowie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne; • nauczyciele i pracownicy pedagogiczni przedszkoli, szkół i placówek oświatowych. <p>[1] Z badań wynika, że uczelnie wyższe w niewystarczającym stopniu kształcą kompetencje psychologiczno – pedagogiczne przyszłych nauczycieli.</p> <p>[2] Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (projekt wersja z marca 2013 r.), s. 3 We współczesnym świecie, w obliczu coraz silniejszej globalnej konkurencji, kapitał ludzki o odpowiednio wysokich kompetencjach i kwalifikacjach dostosowanych do wyzwań zmieniającej się rzeczywistości stanowi jeden z nieodzownych warunków szybkiego rozwoju gospodarczego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz, co za tym idzie, poprawy jakości życia obywateli.</p> <p>[3] W badaniach PISA ponad 60% polskich uczniów deklaroowało, że nie wykonywało na lekcjach doświadczeń w laboratoriach, a 52% stwierdziło, że nie wymagano od nich zaplanowania w jaki sposób dane zagadnienie można zbadać w laboratorium.</p> <p>[4] w rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w <i>sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania</i>(Dz. U. Nr 161, poz. 1080 z późn. zm.)</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• konkursowy,• pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi;• zgodnych z celami osi priorytetowej i PI;• przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu;• efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>W ramach PI 10.1 podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie</p>	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • których wnioskodawca jest podmiotem realizującym politykę państwa w danym zakresie i jest jednostką organizacyjną lub jednostką podległą Samorządowi Województwa (np. w zakresie edukacji - Departament Edukacji Publicznej i Sportu/Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli); • zapewniających większą skuteczność aktywizacyjną i efektywność kosztową. <p>Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zgodne z celami RIS; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • projekty realizowane na obszarach wiejskich; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; • preferowane będą obszary według gmin, sytuujące się w grupie o najniższym wskaźniku uczestnictwa dzieci 3-4 letnich w edukacji przedszkolnej; • projekty ukierunkowane w największym stopniu na uczniów szkół podstawowych i gimnazjów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz na szkoły o najwyższym odsetku uczniów powtarzających klasę; 	

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<ul style="list-style-type: none"> projekty ukierunkowane na szkoły podstawowe z najniższym udziałem uczniów dodatkowo uczących się języka obcego. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p> <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS. Dodatkowo, ponieważ w RPO WM 2014-2020 nie przewiduje się wsparcia w ramach PI 10.4 obejmującego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową, niezbędne jest wprowadzenie mechanizmu finansowania krzyżowego umożliwiającego pokrycie ewentualnych kosztów niemożliwych do finansowania z EFS.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training
<p>Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
76	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	ESF	More developed			316,00	SL2014	1 raz/rok
77	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			28 593,00	SL2014	1 raz/rok
78	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	ESF	More developed			733,00	SL2014	1 raz/rok
79	Liczba dzieci, w tym o specjalnych potrzebach, objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi	osoby	ESF	More developed			4 642,00	SL2014	1 raz/rok

Investment priority		10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej								
8	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			15 693,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	10iii
Title of the investment priority	Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VIII2
Title of the specific objective	Wsparcie kształcenia i szkolenia osób dorosłych
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Planuje się, że dzięki interwencji wzrośnie liczba osób dorosłych, które poprzez uczestnictwo w kształceniu i szkoleniu podniosą swoje kwalifikacje/kompetencje. W rezultacie zmiany/podwyższenia/nabycia kwalifikacji i/lub umiejętności wzrosną także ich szanse na rynku pracy.</p> <p>Istotny wpływ na kształcenie osób dorosłych będą miały zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa). Szacuje się, że</p>

do 2020 r. najliczniejszą grupę uczących się stanowić będą osoby w przedziale wiekowym 30-45/50 lat (a mniej będzie osób w wieku 20/24 -30 lat)[1]. W analizie sytuacji w obszarze kształcenia i szkolenia osób dorosłych uwagę zwraca sytuacja osób w wieku 50+. W 2010 r. co trzecia badana firma dostrzegła bariery w zatrudnianiu osób w wieku 50+ (wskazywano m.in. na mniejszą zdolność adaptacji do zmian). Podaje się, że na zwiększanie atrakcyjności osób starszych, jako pracowników, ma wpływ wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji poprzez odpowiednie dopasowanie oferty szkoleniowej, doradztwo z diagnozą uwzględniającą potrzeby.

W Polsce kształcenie i szkolenie odnosi się do zdobywania wiedzy przez osoby dorosłe (czyli po zakończeniu okresu obowiązkowej nauki) i rozumiane jest jako edukacja formalna (szkolna) lub pozaformalna. Na potrzeby RPO WM 2014-2020 przez kształcenie i szkolenie rozumiane jest zdobywanie, uzupełnianie wiedzy i kompetencji ogólnych i zawodowych w formach szkolnych i pozaszkolnych przez osoby dorosłe[2].

W wyniku zaprogramowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.

[1] Dane z seminarium bolońskiego, Uniwersytet Jagielloński, 25.03.2013 r. (Ewa Chmielecka – ekspertka bolońska), www.ekspercibolonscy.org.pl

[2] Definicja stosowana przez KE wskazuje, że jest to nauka, rozwój indywidualny i społeczny oraz podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i wiedzy ogólnej w okresie całego życia.

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
32	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu	More developed	osoby				0,00	Number	2014			3 196,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Wsparcie kształcenia i szkolenia osób dorosłych</i> planowany będzie do realizacji, w szczególności, następujący typ projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>dostosowanie oferty kształcenia i szkolenia osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym tworzenie programów uzyskania, podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych i/lub programów potwierdzania efektów uczenia się.</i> 	

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<p>Interwencje planowane do realizacji w niniejszym obszarze służą zwiększeniu uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym (tj. w formach szkolnych i pozaszkolnych) oraz podnoszeniu kwalifikacji, kompetencji i wykształcenia. Mają one na celu nabywanie i podnoszenie kwalifikacji (ogólnych i zawodowych), a tym samym zwiększenie szans tych osób na rynku pracy. Aktualizacja, nabywanie kompetencji, umiejętności zawodowych służy wzmocnieniu pozycji na rynku pracy i budowaniu nawyku uczenia się przez całe życie. Interwencja EFS w RPO WM 2014-2020 w zakresie kształcenia i szkolenia osób dorosłych może uwzględniać system dystrybucji środków oparty na podejściu popytowym.</p> <p>Działania edukacyjne adresowane do osób o niskich kwalifikacjach będą realizowane również w ramach Osi Priorytetowej VII.</p> <p>Przewiduje się także m.in. interwencje w zakresie nabywania/podnoszenia umiejętności korzystania z TIK, które mają na celu wzmocnienie aktywności zawodowej i społecznej oraz ułatwienie dostępu do informacji i wiedzy.</p> <p>Wspierane nabywania umiejętności cyfrowych, w szczególności adresowane do osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, będzie realizować aspekt wzmocnienia i tworzenia konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki. Działania wspierające dostosowanie kwalifikacji i umiejętności do wymagań rynku pracy realizowane będą zarówno poprzez kształcenie w trybie formalnym (szkolnym), jak i pozaformalnym.</p> <p>Strategia Europa 2020, dążąc do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, kluczową rolę w osiągnięciu celów rozwoju przypisuje edukacji i szkoleniom. Znaczącym wyzwaniem w perspektywie 2014-2020 będzie zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu (life long learning - LLL). W Polsce, zgodnie z danymi Eurostatu z 2011 r., doksztalało się mniej niż 5% osób w wieku 25-64 lat, podczas gdy w krajach UE było to 8,9%. Zgodnie z założeniami polityki krajowej do 2020 r. co najmniej 19% osób dorosłych powinno uczestniczyć w LLL.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 10.3 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 10.3 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Lepsze kompetencje kadr gospodarki</i>.</p>	

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie dla dorosłych; szkoły (w tym szkoły policealne) i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące realizujące kształcenie dorosłych; osoby w wieku 25 – 67 lat (oraz osoby nieuczące się w wieku 18 – 24 lat), zainteresowane kształceniem formalnym; osoby w wieku 18 – 67 lat uczestniczące z własnej inicjatywy w szkoleniach i kursach, w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach zainteresowane kształceniem pozaformalnym. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.	

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 10.3 podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów:</p>	

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<ul style="list-style-type: none"> • których wnioskodawca jest podmiotem realizującym politykę państwa w danym zakresie i jest jednostką organizacyjną lub jednostką podległą Samorządowi Województwa (np. w zakresie edukacji - Departament Edukacji Publicznej i Sportu/Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli); • zapewniających większą skuteczność aktywizacyjną i efektywność kosztową. <p>Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zgodne z celami RIS; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • projekty angażujące kapitał prywatny; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; • projekty realizowane w partnerstwie. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
----------------------------	---

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p> <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS. Dodatkowo, ponieważ w RPO WM 2014-2020 nie przewiduje się wsparcia w ramach PI 10.4 obejmującego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową, niezbędne jest wprowadzenie mechanizmu finansowania krzyżowego umożliwiającego pokrycie ewentualnych kosztów niemożliwych do finansowania z EFS.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		

Investment priority		10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
72	Liczba osób w wieku 25-64 lata o niskich kwalifikacjach, które uczestniczyły w edukacji pozaformalnej w programie	osoby	ESF	More developed			3 779,00	SL2014	1 raz/rok
73	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie w zakresie uzyskiwania kompetencji kluczowych	osoby	ESF	More developed			958,00	SL2014	1 raz/rok
83	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia realizowanych we współpracy z pracodawcami	osoby	ESF	More developed			5 322,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	10iv
-------------------------------	------

ID of the investment priority	10iv
Title of the investment priority	Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VIII3
Title of the specific objective	Wzmocnienie kształcenia zawodowego młodzieży
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Głównym celem zmian w kształceniu zawodowym jest wzrost jego efektywności i skuteczności, tak aby odpowiadało na potrzeby przeobrażającego się rynku pracy i wyzwania gospodarki opartej na wiedzy.</p> <p>Na Mazowszu widoczne jest niedostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy, skutkujące utrudnieniem startu i funkcjonowaniem na rynku pracy młodzieży, przygotowującej się do przejścia ze świata edukacji do pracy. Jednocześnie dopasowanie oferty szkół i placówek kształcenia zawodowego do popytu na regionalnym rynku pracy jest silnie powiązane z kosztami wyposażenia pracowni oraz warsztatów szkolnych.</p> <p>Stałą potrzebą pracodawców są dobrze przygotowani do pracy wykwalifikowani pracownicy, otwarci na kształcenie przez całe życie. Znajomość potrzeb rynku pracy i umiejętność odpowiadania na te potrzeby to nadal słaba strona szkół i placówek kształcenia zawodowego w województwie.</p> <p>Równoległe ze wsparciem uczniów prowadzone będzie wsparcie nauczycieli, w szczególności ukierunkowane na aktualizowanie i nabywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych w pracy z uczniami.</p> <p>W wyniku zaprogramowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.</p>

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
84	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	More developed	osoby				0,00	Number	2014			3 428,00	ewaluacja	1 raz/4 lata

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
W ramach celu szczegółowego <i>Wzmocnienie kształcenia zawodowego młodzieży</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy	

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
----------------------------	---

projektów:

- *modernizacja oferty kształcenia zawodowego, w szczególności przez;*
- *rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym rozwój kompetencji kluczowych potrzebnych na rynku pracy (w tym pobudzenie kreatywności, innowacyjności);*
- *doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji kształcenia zawodowego;*
- *prowadzenie doradztwa zawodowego (w szkołach gimnazjalnych i zawodowych) i rozwój współpracy z rynkiem pracy;*
- *wsparcie rozwoju nauczycieli, w tym nauczycieli praktycznej nauki zawodu (m.in. we współpracy z uczelniami technicznymi i pracodawcami);*
- *wsparcie podmiotów realizujących zadania centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.*

Wzrost efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego odpowiadający potrzebom przeobrażającego się rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy stanowi wyzwanie dla

nowej perspektywy. Interwencje będą realizowane m.in. poprzez wsparcie szkół i placówek we wdrażaniu rozwiązań wynikających z: nowej klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego[1], podstawy programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczych szkół zawodowych[2] oraz nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach[3]. Kolejne działania w obszarze kształcenia zawodowego młodzieży związane są z jego dostosowaniem do potrzeb rynku pracy, w szczególności w odniesieniu do praktycznej nauki zawodu. Będą obejmowały one w szczególności włączanie pracodawców w proces kształcenia zawodowego. Takie rozwiązanie zwiększa trafność procesu kształcenia oraz stwarza pracodawcom możliwość oddziaływania na rodzaj nabywanych przez młodzież kwalifikacji, tym samym podnosi jakość nauczania zawodu. Modelową formą realizacji niniejszego celu będą zajęcia praktyczne u pracodawców. Uzupełnieniem tych działań będą przedsięwzięcia wpływające na zintensyfikowanie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami.

Istotną rolę w zaplanowanej interwencji będą miały działania związane z doradztwem edukacyjno - zawodowym. Będą one dotyczyły głównie podniesienia zdolności systemu doradztwa edukacyjno - zawodowego na Mazowszu do wypełnienia przypisanych mu funkcji, (zatem w niniejszej operacji wsparciem zostaną objęci uczniowie szkół gimnazjalnych, a kontynuacja wsparcia będzie prowadzona w szkołach zawodowych).

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>Jedną z przyczyn utrudniających młodym ludziom rozpoczęcie aktywności zawodowej jest przypadkowy, często uwarunkowany decyzjami otoczenia, wybór szkoły i kierunku kształcenia. Zjawisko to określa się, jako <i>problem młodych z identyfikacją zawodową</i>. Jako jedną z jego przyczyn wskazuje się nieadekwatną do potrzeb i niewystarczającą rolę szkół i placówek w procesie wspierania ucznia (w tym niepełnosprawnego oraz zdolnego) w odkrywaniu zainteresowań, doskonaleniu osobistego potencjału, projektowaniu drogi edukacyjnej i zawodowej, czego konsekwencją są nietrafne decyzje zawodowe i edukacyjne, a w efekcie bierność zawodowa. Zależności te stanowią podstawę do projektowania rozwiązań systemowych, których celem jest jak najlepsze dopasowanie popytu na pracę do podaży pracy, zminimalizowanie dysproporcji między osobistym potencjałem jednostki, a możliwymi wyborami w ramach wachlarza dostępnych opcji na rynku pracy.</p> <p>W RPO WM 2014-2020 w obszarze kształcenia zawodowego zostaną podjęte (podobnie jak w odniesieniu do kształcenia ogólnego) działania na rzecz budowania kompetencji i rozwoju zainteresowań uczniów w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych (w tym doposażenie laboratoriów szkolnych). W warunkach budowania gospodarki opartej na wiedzy szczególnie istotne jest rozwijanie u uczniów (począwszy od szkoły podstawowej) zainteresowania naukami matematycznymi, przyrodniczymi i technicznymi (w tym matematyką, fizyką, chemią, biologią, geografią, informatyką i robotyką[4]). Realizacja projektów ukierunkowanych na „otwarcie” uczniów na postrzeganie ww. dyscyplin/ jako dziedzin interesujących i rozbudzających ciekawość, kształtujących dalsze zainteresowania i pomagających zrozumieć zjawiska/procesy/zmiany[5] będzie mieć wpływ na dalsze wybory edukacyjne młodych ludzi.</p> <p>Powyższe zajęcia ukierunkowane na rozwój zainteresowań uczniów objętych kształceniem zawodowym będą realizowane, podobnie jak w kształceniu ogólnym, w dwóch obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie matematyki, informatyki, nauk przyrodniczych i technicznych; oraz • rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych. <p>Zakłada się również włączenie do współpracy uczelni wyższych i/lub jednostek naukowych, co stworzy dodatkowe możliwości, np. w zakresie kontynuacji współpracy między ww. instytucjami i szkołami.</p>	

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>Podobnie jak w kształceniu ogólnym, także w kształceniu zawodowym wsparcie w zakresie postaw przedsiębiorczych będzie miało na celu zainteresowanie uczniów przedsięwzięciami ekonomicznymi, kształtowanie nowych kompetencji i postaw proaktywnych poprzez zastosowanie nowych rozwiązań ukierunkowanych na przedsiębiorczość w praktyce. Równie istotne jest tworzenie warunków służących rozwojowi kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej uczniów niezbędnych współczesnej gospodarce i społeczeństwu. Zarówno w projektach dotyczących zainteresowania młodzieży nauką, jak i z zakresu przedsiębiorczości, kreatywności i innowacyjności należy zagwarantować wsparcie dla nauczycieli (np. programy/scenariusze zajęć, narzędzia dydaktyczne, multimedia, wsparcie metodyczne, w tym konsultacje odpowiednio z naukowcami i/lub ekspertami).</p> <p>Kompetencje i kwalifikacje nauczycieli (nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu) są niezbędne dla realizacji kształcenia adekwatnego do potrzeb gospodarki i rynku pracy. W tym celu planuje się realizację m.in. studiów podyplomowych, szkoleń praktyk i staży w przedsiębiorstwach. Praktyki i staże stanowią pożądaną formułę rozwoju zawodowego (podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz aktualizacji wiedzy praktycznej) nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu po to, aby jak najlepiej przygotowywali uczniów do pracy w wyuczonym zawodzie. Zakres tematyczny praktyk i staży powinien obejmować zagadnienia związane z nowoczesnymi technologiami, oprogramowaniem i oprzyrządowaniem technicznym. Powinien również dotyczyć rozwiązań organizacyjnych w danej dziedzinie zawodowej. Aby treści nauczania były zindywidualizowane, ze względu na profil szkoły oraz regionalny rynek pracy, planuje się również działania zapewniające pracodawcom partycypację w wyznaczaniu tendencji i kierunków zmian w kształceniu zawodowym. W ten typ działań przewiduje się włączenie, oprócz pracodawców, również technicznych uczelni wyższych funkcjonujących w regionie.</p> <p>Podniesieniu jakości kształcenia zawodowego będą odpowiadały także działania w zakresie wspierania tworzenia w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego warunków możliwie najbardziej zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy. Będą one polegały głównie na dostosowaniu warunków realizacji kształcenia w zawodach i wyposażaniu szkół i placówek w pomoce dydaktyczne i sprzęt umożliwiające kształcenie na najwyższym poziomie.</p> <p>W ramach ww. celu przewiduje się także wsparcie jednostek systemu oświaty realizujących zadania zbieżne z zadaniami centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego (centra kształcenia zawodowego i ustawicznego[6], prowadzą kwalifikacyjne kursy zawodowe, podejmują działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, współpracują z pracodawcami i organizacjami pracodawców). Jednostki te powinny zostać wyposażone/doposażone w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji procesu kształcenia i egzaminowania.</p>	

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>Interwencja zaplanowana w PI 10.3 bis realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 10.3 bis realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Lepsze kompetencje kadr gospodarki</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe; gimnazjaliści (w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego); młodociani pracownicy; szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące realizujące kształcenie zawodowe oraz szkoły artystyczne kształcące w zawodach artystycznych; nauczyciele kształcenia zawodowego szkół i placówek oświatowych; instruktorzy praktycznej nauki zawodu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626). 	

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U z 2012r. Nr 0, poz. 7); Załącznik do rozporządzenia MEN z dnia 23.12.2011 r. - KLASYFIKACJA ZAWODÓW SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO</p> <p>[2] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (<i>Dz.U. Nr 0, poz. 977</i>)</p> <p>[3] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U Nr 0, poz. 184).</p> <p>[4] Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (projekt wersja z marca 2013 r.), s. 3 We współczesnym świecie, w obliczu coraz silniejszej globalnej konkurencji, kapitał ludzki o odpowiednio wysokich kompetencjach i kwalifikacjach dostosowanych do wyzwań zmieniającej się rzeczywistości stanowi jeden z nieodzownych warunków szybkiego rozwoju gospodarczego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz, co za tym idzie, poprawy jakości życia obywateli.</p> <p>[5] W badaniach PISA ponad 60% polskich uczniów deklaroowało, że nie wykonywało na lekcjach doświadczeń w laboratoriach, a 52% stwierdziło, że nie wymagano od nich zaplanowania w jaki sposób dane zagadnienie można zbadać w laboratorium.</p> <p>[6] Zgodnie z Art 62a. Ustawy z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty organ prowadzący szkoły dla dorosłych, szkoły prowadzące kształcenie zawodowe lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy, może je połączyć w zespół, zwany „centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego”. W skład centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego powinna wchodzić co najmniej jedna szkoła prowadząca kształcenie zawodowe. Centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego prowadzi kwalifikacyjne kursy zawodowe, a także podejmuje działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego współpracuje z pracodawcami i organizacjami pracodawców.”</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
---------------------	---

Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.

Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:

- konkursowy,
- pozakonkursowy.

Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.

Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.

Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:

- zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi;
- zgodnych z celami osi priorytetowej i PI;
- przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu;
- efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem.

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
----------------------------	---

W ramach PI 10.3 bis podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy.

W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Na przykład dla części alokacji w niniejszym celu szczegółowym, zakłada się tryb pozakonkursowy na projekt ukierunkowany na kompleksowe wsparcie, w tym w szczególności wyposażenie, szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe. Jest to zgodne z założeniami RPO WM 2014-2020, wskazującymi na potrzebę realizacji projektów kompleksowych, o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazanych przez IZ. Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.

Tryb pozakonkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów:

- których wnioskodawca jest podmiotem realizującym politykę państwa w danym zakresie i jest jednostką organizacyjną lub jednostką podległą Samorządowi Województwa (np. w zakresie edukacji - Departament Edukacji Publicznej i Sportu/Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli);
- zapewniających większą skuteczność aktywizacyjną i efektywność kosztową.

Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.

Tryb naboru będzie dostosowany do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.

Potencjalne preferencje:

- projekty zgodne z celami RIS;
- projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn;
- projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych;
- projekty angażujące kapitał prywatny;

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; • projekty realizowane w partnerstwie. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).</p> <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS. Dodatkowo, ponieważ w RPO WM 2014-2020 nie przewiduje się wsparcia w ramach PI 10.4 obejmującego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową, niezbędne jest wprowadzenie mechanizmu finansowania krzyżowego umożliwiającego pokrycie ewentualnych kosztów niemożliwych do finansowania z EFS.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes
<p>Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
85	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa edukacyjno - zawodowego	szt.	ESF	More developed			311,00	SL2014	1 raz/rok
86	Liczba placówek i ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	osoby	ESF	More developed			303,00	SL2014	1 raz/rok
87	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego	osoby	ESF	More developed			5 713,00	SL2014	1 raz/rok

Investment priority		10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship schemes							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy								
88	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	osoby	ESF	More developed			779,00	SL2014	1 raz/rok
89	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	ESF	More developed			17,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	8 - Edukacja dla rozwoju regionu

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			8 - Edukacja dla rozwoju regionu										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ESF	More developed			35 170 467			158 108 410,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań
77	O	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoby3463844	ESF	More developed			10 722			28 593,00	SL2014	
8	O	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby3463844	ESF	More developed			5 885			15 693,00	SL2014	
86	O	Liczba placówek i ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	osoby3463844	ESF	More developed			114			303,00	SL2014	
89	O	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.3463844	ESF	More developed			4			17,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych

przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	115. Reducing and preventing early school-leaving and promoting equal access to good quality early-childhood, primary and secondary education including formal, non-formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training	57 508 131,00
ESF	More developed	117. Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non-formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences	8 622 249,00
ESF	More developed	118. Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work-based learning systems, including dual learning systems and apprenticeship	87 144 258,00

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
		schemes	

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Non-repayable grant	153 274 638,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	55 176 740,00
ESF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	81 237 322,00
ESF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	16 860 576,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Integrated Territorial Investment – Urban	9 497 608,00
ESF	More developed	07. Not applicable	143 777 030,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		8 - Edukacja dla rozwoju regionu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	05. Enhancing the accessibility, use and quality of information and communication technologies	10 979 600,00
ESF	More developed	06. Non-discrimination	153 274 638,00
ESF	More developed	07. Gender equality	153 274 638,00

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	8 - Edukacja dla rozwoju regionu
<p>Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej VIII, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.</p>	

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	3
Title of the priority axis	Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ERDF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	4a
Title of the investment priority	Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	III1
Title of the specific objective	Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Mimo, iż obecna produkcja energii elektrycznej brutto wobec jej zużycia jest zrównoważona[1], łączna moc elektryczna z istniejących źródeł jest niewystarczająca. Prognozuje się, że wzrost zużycia energii finalnej do 2030 r., w całym kraju wyniesie ok. 29%[2]. Tendencję zwykłą należy uwzględnić także w odniesieniu do regionu[3] i podjąć działania związane z dywersyfikacją źródeł. W tym celu niezwykle istotnym jest wykorzystanie potencjału występujących na Mazowszu odnawialnych źródeł energii i zwiększenie ich udziału w produkcji energii elektrycznej i ciepłej.</p> <p>Wzrost wykorzystania potencjału rynkowego OZE jest upatrywany w szczególności w odniesieniu do rozwoju małej energetyki wiatrowej i energetyki słonecznej. Znaczące są także występujące zasoby biomasy, która może być używana do bezpośredniego spalania oraz produkcji biopaliw, a także biogazu. Na koniec 2011 r., całkowita moc zainstalowana OZE na Mazowszu wyniosła 150 MW[4], co uplasowało region na piątej pozycji w skali województw, wskazując jednocześnie na znaczny potencjał i dalszą potrzebę rozwoju zielonej energii.</p> <p>Szersze wykorzystanie OZE wpłynie nie tylko na poprawę lokalnego zaopatrzenia w energię poprzez jej produkcję bliżej odbiorcy końcowego i zmniejszenie strat energii związanych z przesyłem, lecz także pozwoli na ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Ponadto, odnawialne źródła stanowią duży potencjał wykorzystania nowoczesnych technologii oraz przyczyniają się do tworzenia nowych „zielonych” miejsc pracy, stąd ich dynamiczny rozwój jest wysoce pożądany.</p> <p>Z uwagi na fakt, że obecnie odnawialne źródła energii przyczyniają się do wytworzenia niedużej ilości energii na Mazowszu, celem interwencji jest zwiększenie tego udziału.</p> <p>[1] Raport IEO „Określenie potencjału energetycznego regionów Polski w zakresie odnawialnych źródeł energii” – wnioski dla Regionalnych Programów Operacyjnych na okres programowania 2014-2020, s. 109.</p>

	<p>[2] Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku, raport MG z 2009 r., s. 11.</p> <p>[3] Ibidem, s. 12.</p> <p>[4] Raport IEO „<i>Określenie potencjału energetycznego regionów Polski w zakresie odnawialnych źródeł energii</i>” – wnioski dla Regionalnych Programów Operacyjnych na okres programowania 2014-2020, s. 98</p>
--	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		III1 - Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
24	Moc instalacji wytwarzających energię z OZE (cieplną i elektryczną)	MW	More developed	213,51	2011	779,25	badanie ewaluacyjne	zgodnie z publikacją badań ewaluacyjnych
25	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu CO2	More developed	0,00	2014	210,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z ich podłączeniem do sieci dystrybucyjnej;</i>• <i>budowa oraz modernizacja sieci dystrybucyjnych umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.</i> <p>Zgodnie z pakietem energetyczno-klimatycznym, wyznaczony dla Polski cel dotyczący udziału OZE w bilansie energetycznym kraju wynosi 15% do 2020 r. Realizacja priorytetu ma znaczenie zarówno dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na konwencjonalną energię pierwotną i finalną, jaki i dywersyfikacji źródeł energii w kierunku energii odnawialnej. Jej rozwój jest również niezwykle istotny z punktu ochrony środowiska, z uwagi na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.</p> <p>Z tego względu w ramach PI 4.1 wspierane będą przedsięwzięcia z zakresu budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych. Zgodnie z przedstawionym wyższym potencjałem regionu, objęta wsparciem zostanie w szczególności energetyka słoneczna, mała energetyka wiatrowa oraz biomasa wraz z budową instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw. Ponadto, interwencje dotyczące wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii planuje się skierować również do jednostek o mniejszej mocy wytwarzania. Realizacja założeń będzie opierała się na generowaniu energii w systemie rozproszonym, w oparciu o budowę lokalnych, małych źródeł energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby lokalne, które nie będą wymagały przesyłania jej na duże odległości. Produkcja energii w małych zdecentralizowanych wytwórniach będzie jednocześnie dodatkowym źródłem dochodów lokalnych społeczności. Przy takich założeniach produkcja energii odnawialnej będzie przyczyniać się dodatkowo do</p>	

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>wzrostu potencjału ekonomicznego słabych strukturalnie regionów wiejskich.</p> <p>Jednocześnie oczekiwany wzrost produkcji „czystej” energii zostanie zintensyfikowany wraz z powiązaniem wsparcia na rzecz inwestycji w przyłączenia źródeł odnawialnych do sieci. Brak tego rodzaju działań może blokować dalszy rozwój OZE. Ponadto, w celu uzyskania efektu synergii przewiduje się budowę oraz modernizację sieci dystrybucyjnych umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.</p> <p>Kompleksowe działania przyczynią się do osiągnięcia realnego wzrostu wykorzystania OZE w produkcji energii na Mazowszu. Realizacja przedmiotowych inwestycji będzie możliwa w przypadku dostarczania energii do sieci, jak i wytwarzania jej na własne potrzeby. Dodatkowo, w związku z zanotowaną niską świadomością ekologiczną społeczeństwa uzupełniającą w ramach finansowania krzyżowego przewiduje się wsparcie działań edukacyjnych w tym zakresie.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 4.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną</i> przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p> <p>PI 4.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zmniejszenie emisyjności gospodarki</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.) wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej 	

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>dziedziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • małe i średnie przedsiębiorstwa; • operatorzy sieci dystrybucyjnej; • dostawcy usług energetycznych; • przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi; • Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • instytucje kultury; • szkoły wyższe; • jednostki naukowe; • administracja rządowa; • spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS-y; • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • organizacje pozarządowe; • podmioty odpowiedzialne ze realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego; 	

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; 	

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<ul style="list-style-type: none"> • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem; <p>W ramach PI 4.1 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost ze strategii miejskich lub strategii dla obszarów aglomeracyjnych odnoszących się do zagadnień niskoemisyjności oraz kompleksowych planów gospodarki niskoemisyjnej, a także planów zaopatrzenia w energię i paliwa; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty ukierunkowane na wspieranie obszarów gospodarczych o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji regionu; • projekty tworzące „zielone” miejsca pracy; • projekty przyczyniające się do zwiększenia jakości edukacji ekologicznej (w szczególności, zwiększające świadomość społeczną w zakresie OZE oraz energetyki prosumenckiej); • projekty realizowane w partnerstwie, w szczególności będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none">• instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określona na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p> <ul style="list-style-type: none">• pomocy bezzwrotnej (dotacji). <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS.</p>	

2.A.6.4 *Planned use of major projects (where appropriate)*

Investment priority	4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources
<p>Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO30	Renewables: Additional capacity of renewable energy production	Households	ERDF	More developed			33,90	SL2014	rocznie
26	Długość wybudowanych oraz zmodernizowanych sieci energetycznych	km	ERDF	More developed			210,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	4c
Title of the investment priority	Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	III2
Title of the specific objective	Poprawa efektywności energetycznej, w tym zmniejszenie emisji CO2
Results that the Member States	Działania na rzecz zwiększania efektywności energetycznej to jedna z najbardziej ekonomicznych dróg zmniejszenia zużycia

<p>seek to achieve with Union support</p>	<p>energii, przyczyniająca się ponadto do redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza oraz gazów cieplarnianych. Interwencje w tym zakresie powinny stanowić priorytet działań, realizowanych w kolejnych latach przez sektor publiczny, biznes a także społeczeństwo. Z przeprowadzonych analiz wynika, że w latach 1996-2009 wskaźnik efektywności energetycznej (ODEX) dla gospodarki Polski obniżył się o 42% (tj. 3,8%/rok)[1]. Największy postęp w tym zakresie odnotowano w przemyśle, a najmniejszy w transporcie. Dotychczasowe podjęte działania pozwoliły na zwiększenie efektywności energetycznej, jednak w dalszym ciągu obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie, w szczególności w sektorze mieszkalnictwa. Najwyższy potencjał możliwości oszczędności energii zidentyfikowano właśnie w sektorze budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, a także przedsiębiorstwach oraz lokalnych jednostkach produkcji ciepła (142,5 TWh/rok). Znaczące możliwości występują także w sektorze sprzętu gospodarstwa domowego oraz oświetlenia mieszkań (9,7 TWh/rok)[2]. Z tego względu działania na rzecz podnoszenia społecznej świadomości ekologicznej są istotne. Interwencje z zakresu zwiększania efektywności energetycznej mogą być realizowane zarówno na etapie produkcji, dystrybucji jak i końcowego jej zużycia. Przynoszą one stosunkowo szybkie i widoczne efekty, co jest szczególnie istotne w obliczu prognozowanych zagrożeń związanych z niedoborem mocy.</p> <p>Wprowadzenie oszczędności zużycia energii, zwłaszcza wobec przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na energię, przyczyni się do ograniczenia kosztów energii, co bezpośrednio przełoży się na zmniejszenie zjawiska ubóstwa energetycznego[3]. Wykorzystanie dynamiki popytu na energię elektryczną stwarza warunki do zwiększenia potencjału sektora nowoczesnych technologii[4] oraz zmniejszenia kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw związanych z zakupem energii, co pozwoli na utrzymanie konkurencyjnej pozycji na rynku i dalszy rozwój. Oszczędność zużycia energii oraz rozproszenie jej źródeł ma na celu również zmniejszenie ryzyka awarii zasilania oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Poprawa efektywności energetycznej zmniejszy potrzeby modernizacyjne w przyszłości oraz koszty związane z wytwarzaniem i przesyłem energii, co przełoży się na utrzymanie na akceptowalnym poziomie obciążeń finansowych jej użytkowników[5].</p> <p>[1] Profil Efektywności Energetycznej: Polska. Trendy Efektywności Energetycznej”, murre, ODYSSE, 2011 str.1</p> <p>[2] ALTERNATYWNA POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO ROKU 2030 JAKO DROGOWSKAZ DLA FORMUŁOWANIA STRATEGII ENERGETYCZNYCH, Andrzej Kassenberg Instytut na rzecz Ekorozwoju Warszawa 26.10.2010 r.</p>
---	--

	<p>[3] „Poprawa efektywności energetycznej budynków – fanaberia czy konieczność?” – opracowanie Koalicji Klimatycznej, materiał konferencyjny, s. 3.</p> <p>[4] Swora M., W kierunku nowoczesnej polityki energetycznej, W-wa 2011, s 14</p> <p>[5] Ibidem, s. 3.</p>
--	---

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		III2 - Poprawa efektywności energetycznej, w tym zmniejszenie emisji CO2						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
25	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu CO2	More developed	0,00	2014	90,00	SL2014	rocznie
27	Całkowita emisja gazów cieplarnianych w ekwiwalencie dwutlenku węgla	tys. ton	More developed	89 312,00	2011	81 506,00	GUS	rocznie
28	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kwh/rok	More developed	0,00	2014	48 871 000,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO2</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wsparcie kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych[1];</i>• <i>zmniejszenie energochłonności małych i średnich przedsiębiorstw;</i>• <i>budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej Kogeneracji.</i> <p>Głównym celem działania jest wspieranie interwencji zwiększających efektywność energetyczną, także poprzez wykorzystanie udziału odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych[2], a także wsparcie sektora MŚP w zakresie zmniejszenia strat energii, ciepła i wody[3]. Przeprowadzone analizy[4] jako priorytetową wskazują potrzebę modernizacji energetycznej wraz z wymianą wyposażenia obiektów na energooszczędne. W ramach projektu możliwe będzie ocieplenie budynku, wymiana okien i drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą, modernizacją i podłączeniem do źródła ciepła) oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii, w tym ogrzewania i chłodzenia.</p> <p>W szczególności podkreślana jest potrzeba wykonywania tzw. głębokiej/kompleksowej termomodernizacji energetycznej. Związana jest ona z wykorzystaniem technologii odzysku ciepła i wysokimi parametrami termoizolacyjności, co daje znaczne oszczędności energii (powyżej 30%). Standardowa termomodernizacja energetyczna może wykluczyć albo opóźnić przeprowadzenie głębokiej modernizacji budynku, przy tym podnosząc jej koszty ze względu na podwójną inwestycję w ramach jednego obiektu. Wspierane będą zatem w szczególności działania przynoszące jak najwyższą efektywność energetyczną w ramach jednej inwestycji lub w inwestycji podzielonej na etapy, w rezultacie prowadzącej do kompleksowej modernizacji energetycznej. Inwestycje w tym zakresie przyczyniają się do zmniejszenia tzw. ubóstwa energetycznego i jednocześnie stanowią rodzaj działań</p>	

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>proekologicznych, który budzi najmniej kontrowersji z punktu widzenia obciążenia finansowego gospodarstwa domowego. Działaniem uzupełniającym, realizowanym w ramach finansowania krzyżowego będzie edukacja w zakresie optymalizacji zużycia energii.</p> <p>Wspierane będą także projekty z zakresu wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w tym wytwarzanej również z odnawialnych źródeł energii. Proces wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji jest jednym z najbardziej efektywnych sposobów przetwarzania energii pierwotnej. Kogeneracja jest również korzystna pod względem ekologicznym. Preferowane będą projekty realizowane w koordynacji z modernizacją energetyczną budynków na danym obszarze, prowadzącą do zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło i/lub energię elektryczną.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 4.3 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach trzeciego celu strategicznego - Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.</i></p> <p>PI 4.3 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zmniejszenie emisyjności gospodarki.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • administracja rządowa; • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.) wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny; 	

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
	<ul style="list-style-type: none"> • małe i średnie przedsiębiorstwa; • dostawcy usług energetycznych; • przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi; • Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • instytucje kultury; • instytucje naukowe; • szkoły wyższe; • spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS-y; • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • organizacje pozarządowe; • podmioty odpowiedzialne ze realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego; <p>przedsiębiorstwa.</p>

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>[1] jedynie części wspólne wielorodzinnych budynków mieszkalnych</p> <p>[2]Z ograniczeniem do części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych</p> <p>[3] Ibidem, str. 13</p> <p>[4]EFEKTYWNE FUNDUSZE – EFEKTYWNA ENERGIA – opracowanie KAPE, lipiec 2012, s. 13.</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p>	

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 4.3 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost ze strategii miejskich lub strategii dla obszarów aglomeracyjnych odnoszących się do zagadnień niskoemisyjności oraz kompleksowych planów gospodarki niskoemisyjnej, a także planów zaopatrzenia w energię i paliwa; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność energii i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych; 	

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<ul style="list-style-type: none"> • projekty przyczyniające się do zwiększenia jakości edukacji ekologicznej; • projekty wykorzystujące innowacyjne rozwiązania technologiczne w zakresie zastosowanych urządzeń i systemów; • projekty z zakresu wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w tym wytwarzanej również z odnawialnych źródeł energii; • projekty wynikające ze Strategii OMW. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określona na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy bezzwrotnej (dotacji). <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS.</p>	

2.A.6.4 *Planned use of major projects (where appropriate)*

Investment priority	4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector
----------------------------	--

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		4c - Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
29	Liczba projektów w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynków	szt.	ERDF	More developed			210,00	SL2014	rocznie
30	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	ERDF	More developed			98 000,00	SL2014	rocznie
31	Moc zainstalowana energii elektrycznej i ciepłej (kogeneracja)	MW	ERDF	More developed			14,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	4e
Title of the investment priority	Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	III3
Title of the specific objective	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza oraz wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza na Mazowszu jest emisja antropogeniczna ze źródeł powierzchniowych i liniowych spowodowana przez zwiększony ruch drogowy. Oznacza to konieczność podjęcia działań sprzyjających zwiększeniu udziału bardziej przyjaznych dla człowieka i środowiska form transportu, w szczególności publicznych środków komunikacji. Konieczne jest zatem podjęcie działań naprawczych i zapobiegawczych dalszemu pogarszaniu się stanu powietrza. W ramach przedmiotowego obszaru interwencji, kluczowe znaczenie będzie miało zmniejszenie emisji CO₂ oraz innych szkodliwych pyłów, gazów i metali ciężkich, poprzez działania na rzecz zwiększenia udziału ekologicznych środków transportu, celem poprawy jakości powietrza. Realizacja powyższego pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców, w tym ochronę ich zdrowia, a także na przestrzeń publiczną, w szczególności w miastach i ich obszarach funkcjonalnych[1]. Przedmiotowa interwencja przyczyniać się będzie do realizacji działań mitygacyjnych oraz adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.</p> <p>[1] Programowanie... o p. cit., str. 27.</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		III3 - Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza oraz wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
25	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu CO2	More developed	0,00	2014	32 220,00	SL2014	rocznie
27	Całkowita emisja gazów cieplarnianych w ekwiwalencie dwutlenku węgla	tys. ton	More developed	89 312,00	2011	81 506,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza oraz wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego</i>, planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>wspieranie proekologicznego transportu miejskiego;</i>• <i>zmiana publicznych systemów oświetleniowych na bardziej ekologiczne;</i> <p>Na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji, jak również ograniczenie hałasu, pozytywny wpływ mają działania wynikające z planów niskoemisyjnych, planów zrównoważonej mobilności miejskiej, a także programów ochrony powietrza, opracowanych dla terenów, w których odnotowano przekroczenie norm. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza są ściśle związane z inwestycjami w zakresie transportu. Ze względu na zwiększającą się liczbę pojazdów niezbędne jest podjęcie interwencji mających na celu ograniczenie i uspokojenie ruchu samochodowego w miastach oraz zmniejszenie jego uciążliwości poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza jego granice. Celem interwencji jest przesunięcie międzygałęziowe ruchu odbywanego za pomocą motoryzacji indywidualnej na rzecz ruchu niezmotoryzowanego i komunikacji zbiorowej. Promowane będą rozwiązania prowadzące do zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym inwestycje w infrastrukturę i tabor „czystej” komunikacji publicznej w miastach, a także udogodnienia dla podróży multimodalnych (centra przesiadkowe i parkingi „parkuj i jedź”). Wsparciem objęte zostaną również kompleksowe inwestycje służące ruchowi pieszemu i rowerowemu np.: ścieżki rowerowe. Jednakże należy podkreślić, iż drogi rowerowe nie będą miały charakteru turystycznego, a ich rozbudowa przyczyniać się będzie do obniżenia poziomu emisji CO₂. Muszą one prowadzić do substytucji ruchu samochodowego, czyli posiadać funkcję komunikacyjną. Realizowane będą także działania pozwalające na optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury i zarządzanie potokami ruchu, wspomagające redukcje emisji CO₂ np. wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS).</p> <p>Uzupełniając w ramach finansowania krzyżowego przewiduje się wsparcie działań edukacyjnych na rzecz zachęcania do poruszania się w sposób najmniej uciążliwy dla przestrzeni miejskiej oraz mieszkańców, czyli dążenia do zwiększenia udziału podróży pieszych, rowerowych i komunikacją</p>	

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>zbiorową.</p> <p>Ponadto, istotne znaczenie dla realizacji strategii niskoemisyjnych będą miały kompleksowe działania w zakresie zrównoważenia energetycznego dla obszarów miejskich i wiejskich, tj. publicznych systemów oświetleniowych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że jedne z największych efektów zmniejszania emisji CO2 dają inwestycje związane z wymianą oświetlenia ulicznego. Wymiana jednej lampy na nowoczesną energooszczędną to redukcja emisji CO2 o 581 kg rocznie. Ponadto, dodatkową korzyścią jest zwiększenie efektywności energetycznej, a w konsekwencji zmniejszenie kosztów zużycia energii.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 4.5 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną</i> przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p> <p>PI 4.5 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zmniejszenie emisyjności gospodarki</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.) wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny; • małe i średnie przedsiębiorstwa; • przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi; 	

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe; • podmioty odpowiedzialne ze realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego; • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących</p>	

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W ramach PI 4.5 podstawowym trybem wyboru będzie tryb konkursowy.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost ze strategii miejskich lub strategii dla obszarów aglomeracyjnych odnoszących się do zagadnień niskoemisyjności oraz kompleksowych planów gospodarki niskoemisyjnej; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p>	

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty o dużej skali i sile oddziaływania; • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; • projekty wpisujące się w zapisy lokalnych strategii niskoemisyjnych oraz zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji CO2) w stosunku do nakładów finansowych; • projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych; • projekty przyczyniające się do zwiększenia jakości edukacji ekologicznej (w szczególności w zakresie ochrony powietrza oraz ograniczania niskiej emisji). 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określone na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
<ul style="list-style-type: none"> • pomocy bezzwrotnej (dotacji). <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
33	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek	szt.	ERDF	More developed			9,00	SL2014	rocznie

Investment priority		4e - Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej								
34	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów	km	ERDF	More developed			70,00	SL2014	rocznie
35	Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów "parkuj i jedź"	szt.	ERDF	More developed			16,00	SL2014	rocznie
36	Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego	szt.	ERDF	More developed			35 120,00	SL2014	rocznie

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
Interwencje realizowane w ramach PI 8.7 <i>pracę na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</i> , PI 9.8. <i>wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii</i>	

Priority axis	3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia PI 8.5. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników będą wspierać działanie związane ze zwiększeniem odnawialnych źródeł energii poprzez tworzenie miejsc pracy i samo zatrudnienie w tzw. zielonych miejscach pracy.	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ERDF	More developed			90 937 500			228 921 875,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań.
29	O	Liczba projektów w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynków	szt.3463844	ERDF	More developed			12			210,00	SL2014	
34	O	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów	km3463844	ERDF	More developed			4			70,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały

ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MiR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	005. Electricity (storage and transmission)	4 787 234,00
ERDF	More developed	009. Renewable energy: wind	7 286 170,00
ERDF	More developed	010. Renewable energy: solar	7 286 170,00
ERDF	More developed	011. Renewable energy: biomass	7 286 170,00
ERDF	More developed	012. Other renewable energy (including hydroelectric, geothermal and marine energy) and renewable energy integration (Including storage,	7 286 170,00

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount
		power to gas and renewable hydrogen infrastructure)	
ERDF	More developed	013. Energy efficiency renovation of public infrastructure, demonstration projects and supporting measures	23 867 218,00
ERDF	More developed	014. Energy efficiency renovation of existing housing stock, demonstration projects and supporting measures	23 867 218,00
ERDF	More developed	016. High efficiency co-generation and district heating	8 138 298,00
ERDF	More developed	043. Clean urban transport infrastructure and promotion (including equipment and rolling stock)	39 208 515,00
ERDF	More developed	044. Intelligent transport systems (including the introduction of demand management, tolling systems, IT monitoring control and information systems)	2 731 309,00
ERDF	More developed	068. Energy efficiency and demonstration projects in SMEs and supporting measures	23 867 218,00
ERDF	More developed	083. Air quality measures	24 797 872,00
ERDF	More developed	090. Cycle tracks and footpaths	49 103 794,00
ERDF	More developed	101. Cross financing under the ERDF (support to ESF type actions necessary for the satisfactory implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	25 502 128,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Non-repayable grant	239 615 751,00
ERDF	More developed	04. Support through financial instruments: loan or equivalent	15 399 733,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	91 802 031,00
ERDF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	135 161 141,00
ERDF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	28 052 312,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Integrated Territorial Investment – Urban	83 588 218,00
ERDF	More developed	07. Not applicable	171 427 266,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
Fund	Category of region	Code	€ amount

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:		3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	
----------------	--	---	--

Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej I, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	4
Title of the priority axis	Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

W ramach Osi Priorytetowej IV interwencja EFRR obejmuje CT 05 *Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem*, CT 06 *Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami* oraz CT 09 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*. Połączenie powyższych celów tematycznych wynika z logicznego powiązania ze sobą interwencji oraz komplementarnością przewidzianych w nich działań. Powiązanie ze sobą działań z zakresu ochrony środowiska, kultury, zdrowia i rozwoju obszarów miejskich, dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia mieszkańców, będzie sprzyjać wzmocnieniu efektywności podejmowanych interwencji i tym samym osiągnięciu większego efektu społecznego oraz środowiskowego.

Zakres czynników zidentyfikowanych w ramach przeprowadzonej diagnozy wskazuje na konieczność podejmowania synergicznych działań dotyczących wskazanych obszarów. Działania rozproszone, ograniczające się tylko do jednej z dziedzin, nie będą przynosiły zamierzonych efektów oraz nie będą miały charakteru trwałego.

Konstrukcja przedmiotowej osi, została przeprowadzona w oparciu o następujące zasady:

- Funkcjonalna architektura Programu. Projektując Program przyjęto jako podstawowe założenie, że ma ona w największym stopniu sprzyjać stymulowaniu komplementarności inwestycji realizowanych w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych. Architektura programu powinna ułatwiać realizację tzw. „wiązek projektów” oraz inwestycji zintegrowanych przedstawianych w formie jednego projektu. Efekty takich projektów są znacznie większe niż rozproszonych, punktowych interwencji. KE decydując o przyporządkowaniu danego PI do poszczególnych CT wskazywała, w których obszarach w pierwszej kolejności powinna nastąpić koordynacja poszczególnych typów inwestycji. Dlatego jako podstawę, przyjęto dążenie do komplementarności projektów ujętych w ramach poszczególnych CT. Oznacza to, że wykluczono ujmowanie PI przypisanych do tego samego CT w ramach różnych osi. Wyjątek stanowią PI przypisane do tych samych CT, ale wspierane przez różne fundusze. Tym samym założono monofunduszowość Osi Priorytetowych. W myśl powyższego, wskazane poniżej PI będą finansowane tylko ze środków EFRR.
- Identyfikacja obszarów, których powiązanie podniesie efektywność oddziaływania projektów. W tym celu dokonano analizy PI w ramach różnych CT.

W wyniku analizy stwierdzono następujące powiązania:

Powiązanie pierwsze: PI: 6.3, 9.2;

Powiązanie drugie: PI: 5.2, 6.1, 6.2 6.3, 6.4;

Powiązanie trzecie: PI: 9.1 i 9.2.

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
------	--------------------	---	---

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ERDF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	5b
Title of the investment priority	Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV1
Title of the specific objective	Zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Na obszarze województwa mazowieckiego istotne problemy dotyczą złego stanu infrastruktury przeciwpowodziowej, infrastruktury służącej retencjonowaniu wody, a także postępującej degradacji systemów melioracyjnych oraz braku kompleksowych rozwiązań ochrony przeciwpowodziowej. Wciąż niezadawalający poziom ochrony przed zjawiskiem powodzi związany jest z ograniczoną liczbą przeprowadzanych inwestycji w zakresie utrzymania, modernizacji i budowy wałów przeciwpowodziowych, zbiorników, międzywałów i koryt rzecznych oraz występowaniem licznych obszarów objętych ochroną prawną (rezerwaty przyrody, obszary Natura 2000)[1]. Odpowiedź na zmiany klimatyczne, w tym przeciwdziałanie powodziom jest jednym z najważniejszych wyzwań polityki regionalnej do roku 2020, które zostały określone w KSRR[2]. W dokumencie zwrócono uwagę na to, że negatywne zjawiska pogodowe, takie jak np. powódzie, gwałtowne burze, erozja linii brzegowej, obok niekorzystnego wpływu społecznego, powodować mogą również znaczny wpływ na rozwój gospodarczy. W związku z tym, podjęte zostaną wszelkie działania związane z rozwojem form małej retencji w celu ograniczenia zjawiska powodzi jak i suszy, poprawy warunków hydrologicznych, zwiększenia retencji gruntowej. Inwestycje tego rodzaju przyczynią się również do redukcji zagrożenia występowania podtopień w obrębie dolin rzecznych. Przedmiotowe inwestycje wpłyną także na wzrost poziomu bezpieczeństwa powodziowego zamieszkałej w dolinach rzek ludności.</p>

Ponadto, w ramach RPO WM 2014 – 2020 wsparciu podlegać będą jednostki OSP województwa mazowieckiego, które stanowią istotny element systemu reagowania i ratownictwa w przypadku wystąpienia zagrożeń dla ludzi i mienia. Wysokie zagrożenie wystąpienia zjawisk pożarów i powodzi na terenie województwa mazowieckiego powoduje, iż należy doposażyć ww. jednostki, zlokalizowane w większości miejscowości, w tym wiejskich, które niejednokrotnie stanowią pierwszą możliwą pomoc dla poszkodowanych. Interwencja w tym zakresie przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa w regionie, w tym zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego, poprzez stałe podnoszenie poziomu wyposażenia jednostek OSP w sprzęt specjalistyczny i samochody do likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

[1] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze. Warszawa 2013, s.26

[2] Patrz: wyzwanie 6. Odpowiedź na zmiany klimatyczne i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, s. 45-48.

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV1 - Zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
37	Pojemność obiektów małej retencji	dam3	More developed	524 289,00	2013	529 647,00	WZMIUW	rocznie
38	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przed pożarami lasów	osoby	More developed	0,00	2014	500 000,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>rozwój kompleksowych systemów małej retencji zgodnie z Programem Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego oraz zabezpieczenie spływu wód wezbraniowych;</i>• <i>wzmocnienie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych.</i> <p>W związku z dużym zagrożeniem wystąpienia zjawisk powodzi i suszy, niezbędnym jest przeprowadzenie szeregu inwestycji związanych z rozwojem form małej retencji, które pozwolą zwiększyć możliwość kontroli powyższych zjawisk oraz przyczynią się do zwiększenia poziomu racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych na terenie województwa mazowieckiego. W tym celu realizowane będą projekty polegające na: budowie, odbudowie lub przebudowie obiektów małej retencji. Istniejąca infrastruktura urządzeń i obiektów małej retencji stwarza możliwości magazynowania istotnej ilości wody, jednak słaby stan techniczny części z nich oraz brak środków finansowych na utrzymanie urządzeń ograniczają wykorzystanie istniejącego potencjału. W związku z tym inwestycje z zakresu małej retencji polegać będą przede wszystkim na budowie, rozbudowie lub przebudowie, w szczególności zbiorników wielozadaniowych lub stopni wodnych oraz innych urządzeń okresowo piętrzących wodę, w tym suchych zbiorników przeciwpowodziowych (zbiornik powstający w okresach wysokich przepływów, gdy woda piętrzy się za zaporą, która w okresach przepływów średnich i niskich nie stanowi przeszkody w przepływie wód) oraz polderów (teren, najczęściej ogroblowany, położony za wałem przeciwpowodziowym i użytkowany jako łąka lub pastwisko, na który woda może wpłynąć w okresach wysokich przepływów)[1].</p> <p>Zgodnie z <i>Programem małej retencji dla Województwa Mazowieckiego</i> do najważniejszych form małej retencji można zaliczyć: retencję glebową, retencję wód gruntowych i podziemnych; retencję koryt i dolin rzecznych oraz retencję naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych.</p>	

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<p>Wsparcie jednostek OSP polegać będzie na zaspakajaniu najważniejszych potrzeb tych służb w zakresie zakupu pojazdów ratowniczo-gaśniczych lub innych pojazdów specjalistycznych. Istotnym elementem wyposażenia ww. jednostek będzie również możliwość pozyskania sprzętu stanowiącego wyposażenie specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego, wodnego, chemiczno-ekologicznego, grup poszukiwawczo-ratowniczych. Ponadto, w ramach Programu możliwe będzie wyposażenie w sprzęt jednostek OSP realizujących zadania związane z właściwym utrzymaniem urządzeń wodnych w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 5.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną</i> przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p> <p>PI 5.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój systemów zarządzania zagrożeniami</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.); • podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z 	

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<p>danej dziedziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną; • spółki wodne i ich związki; • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • Ochotnicze Straże Pożarne i ich związki. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego; • przedsiębiorstwa. <p>[1] Program małej retencji dla Województwa Mazowieckiego, Przyrodnicze uwarunkowania oraz możliwości retencjonowania wód powierzchniowych na obszarze województwa mazowieckiego, Warszawa 2008, s. 92</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p>	

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p>	

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
<ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost z dokumentów o charakterze strategicznym, dokumentu implementacyjnego do strategii, bądź z planu inwestycyjnego dla danego sektora. Dokumenty te poddawane są wszystkim wynikającym z prawa obowiązkom zapewniającym w szczególności transparentność wyboru projektów; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane na terenach wiejskich; • projekty zgodne z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems
----------------------------	--

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		5b - Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
39	Pojemność obiektów małej retencji	m3	ERDF	More developed			4 658 820,00	SL2013	rocznie
40	Liczba zakupionego sprzętu specjalistycznego ratowniczo-gaśniczego	szt.	ERDF	More developed			180,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	6a
Title of the investment priority	Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV2
Title of the specific objective	Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>W ostatnich latach wzrasta ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie, jednak wciąż jest ona na bardzo niskim poziomie[1]. W 2011 r. odebranych zostało 1 450 tys. Mg odpadów komunalnych, w tym ok. 161 tys. Mg stanowiły odpady komunalne zebrane selektywnie. Należy podkreślić, że poziom selektywnego zbierania odpadów jest wciąż niezadowalający, w stosunku do ogółu odebranych odpadów komunalnych (2010 r. – niespełna 9%, 2011 r. – 11%). Środki w ramach Programu będą przeznaczane przede wszystkim na wsparcie systemu zagospodarowania i przetwarzania odpadów komunalnych w sposób zapewniający realizację celów ustawowych, tj. położenie nacisku na zapobieganie powstawaniu odpadów i na ponowne ich użycie, jak i intensyfikację procesów odzysku będących efektem rozwoju selektywnego zbierania odpadów, szczególnie takich frakcji jak: szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury. Ponadto, interwencja w ramach systemu przetwarzania odpadów komunalnych będzie ukierunkowana na osiągnięcie celów związanych z poziomami ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.</p> <p>Działania w ramach niniejszego obszaru będą skierowane przede wszystkim w kierunku rozwoju systemu selektywnego zbierania odpadów oraz wsparcia rozwoju technicznego i technologicznego instalacji przetwarzania odpadów, w tym m.in. zwiększanie efektywności odzysku surowcowego oraz mocy przerobowych instalacji zagospodarowania odpadów, które przyczynią się do zniwelowania niedoboru w tym zakresie, który szacowany jest na blisko 850 tys. Mg w województwie mazowieckim (WPGO 2012-2023). Docelowo system gospodarki odpadami komunalnymi na Mazowszu ma się opierać przede wszystkim o dobrze rozwinięty i powszechny system selektywnego zbierania odpadów „u źródła”, wsparty siecią gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK-i) oraz o instalacje regionalne, dysponujące nowoczesnymi technologiami oraz takimi mocami przerobowymi, które zapewnią właściwe przetworzenie całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych wytwarzanego na terenie województwa mazowieckiego. Tylko zintegrowany i harmonijny rozwój zarówno systemu selektywnego zbierania odpadów, połączony z technologiczną modernizacją zakładów regionalnych pozwoli Polsce osiągnąć właściwe poziomy wskaźników zagospodarowania odpadów wynikających z członkostwa w UE.</p>

	[1] Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku..., op. cit., str. 25
--	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV2 - Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
41	Ilość odpadów komunalnych poddanych odzyskowi w instalacjach	Mg/rok	More developed	890 970,00	2010	1 003 849,00	WPGO	rocznie
42	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Mg/rok	More developed	0,00	2014	1 445,00	SL2014	rocznie
43	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	osoby	More developed	0,00	2014	1 213 700,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu</i>, planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>rozbudowa i modernizacja regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz instalacji zastępczych w celu spełnienia przez nie standardów RIPOK;</i>• <i>rozwój infrastruktury selektywnego systemu zbierania odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem budowy i modernizacji Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK-i).</i> <p>Zgodnie z wymogami tzw. ramowej dyrektywy o odpadach (<i>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy</i>), do roku 2020 niezbędne jest przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów, przynajmniej takich frakcji jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych wagowo na poziomie minimum 50% oraz przygotowanie do ponownego użycia, recyklingu i innych metod odzysku innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70%. Z kolei, tzw. Dyrektywa składowiskowa (<i>Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów</i>) nakłada na Polskę obowiązek redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, do poziomu maksymalnie 35% w roku 2020 w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.</p> <p>W celu wypełnienia powyższych wymogów w ramach RPO WM 2014-2020 interwencja będzie polegać m.in. na poprawie funkcjonowania niewystarczająco rozwiniętego systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dotyczy to przede wszystkim budowy PSZOK-ów, które mają być jednym z kluczowych elementów systemu oraz mają poprawić efektywność jego funkcjonowania, a także zwiększyć zasięg oddziaływania. Obowiązek budowa i zapewnienie funkcjonowania PSZOK-ów przez samorządy gminne wynika bezpośrednio ze znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. PSZOK-i mają stanowić uzupełnienie selektywnego zbierania odpadów „u źródła” poprzez praktycznie rozszerzoną</p>	

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>ofertę rodzajów odpadów, które będą mogli tam dostarczać mieszkańcy, a także z dostępnością 5/6 dniowym tygodniem funkcjonowania. Zasadność wsparcia tego typu zadań potwierdzają analizy gminnych sprawozdań z zagospodarowania odpadów komunalnych przesyłanych do marszałka województwa za 2012 r. Jednoznacznie wskazują one, że tylko ok. 10% gmin miało na swoim terenie takie obiekty. Konieczność interwencji w tym obszarze potwierdzają informacje docierające przede wszystkim z niewielkich gmin (zwłaszcza gminy wiejskie i wiejsko-miejskie), które nie posiadają wystarczających środków finansowych na samodzielną realizację tego typu przedsięwzięć.</p> <p>Ponadto, istotnym problemem jest brak odpowiedniej liczby instalacji niezbędnych do przetworzenia całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych selektywnie zebranych wytworzonego na terenie województwa mazowieckiego. W związku z powyższym, w celu zwiększenia mocy przerobowych w zakresie przetwarzania odpadów przewidziano w Programie budowę, modernizację, przebudowę lub rozbudowę zastępczych oraz Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). Istniejące instalacje posiadają różną przepustowość oraz funkcjonują w różnym stanie zaawansowania technicznego i technologicznego. Wśród nich są duże, nowoczesne obiekty, ale są także instalacje o małej przepustowości, niespełniające wymogów ochrony środowiska i określonych standardów, przeznaczone do zamknięcia lub mogące pełnić funkcje jedynie instalacji zastępczych do czasu uruchomienia instalacji regionalnych. Część instalacji posiada możliwość zwiększenia przepustowości bez potrzeby modernizacji lub rozbudowy (możliwość zwiększenia liczby zmian, obsady) – dodatkowa moc przerobowa w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania - ok. 98 tys. Mg/rok. Zgodnie z WPGO w województwie mazowieckim szczególnymi obszarami, w których występują znaczne braki w mocach przerobowych to: region płocki, warszawski, ostrołęcki - siedlecki oraz radomski. Realizacja projektów polegać będzie, w szczególności na budowie, rozbudowie lub modernizacji gminnych PSZOK-ów, budowie, rozbudowie lub modernizacji zakładów mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz rozbudowie i modernizacji kompostowni odpadów zielonych selektywnie zebranych. Zgodnie z zapisami demarkacji, z której będzie wynikać, iż kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi podejmowane w ramach RPO WM 2014-2020 będą mogły być realizowane w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano instalacji termicznego przekształcania odpadów. Podstawą dla realizacji projektów w ww. zakresie będą plany inwestycyjne w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi zatwierdzonymi przez Ministra Środowiska.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 6.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p> <p>PI 6.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich</i></p>	

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p><i>zachowanie.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.); • podmioty gospodarcze wykonujące usługi w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych selektywnie zebranych. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego; • przedsiębiorstwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
----------------------------	---

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>Tryb wyboru projektów:</p> <p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. 	

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • projekty tworzące „zielone miejsca pracy”; • projekty przyczyniające się do zwiększenia jakości edukacji ekologicznej; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; • projekty realizowane poprzez zintegrowane podejście zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami wynikających z zobowiązań akcesyjnych tj. ramowej dyrektywy odpadowej oraz dyrektywy składowiskowej. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
44	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	ERDF	More developed			1,00	SL2014	rocznie
45	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania	Mg/rok	ERDF	More developed			28 903,00	SL2014	rocznie

Investment priority		6a - Investing in the waste sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	a odpadów								
46	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	ERDF	More developed			80,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	6b
Title of the investment priority	Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV3
Title of the specific objective	Zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
Results that the Member States seek to achieve with Union support	Jednym z głównych problemów w województwie mazowieckim nadal jest kwestia gospodarki wodno-ściekowej. Pomimo że w okresie programowania 2007-2013 realizowano szereg inwestycji w tym zakresie, wciąż istnieje dysproporcja między liczbą osób obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków w miastach i na wsi oraz dysproporcja między długością sieci wodociągowej a długością sieci kanalizacyjnej. Problem ten został zidentyfikowany również w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030[1]. Kwestia ta znalazła swoje odzwierciedlenie również w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020”, gdzie podkreślono, że w kręgu zainteresowań polityki regionalnej nadal pozostają zadania związane z zaopatrzeniem w wodę oraz oczyszczaniem ścieków. Zgodnie z KPZK planowane jest ograniczanie

deficytu wody i poprawa jej jakości m.in. poprzez modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej[2]. Konieczność wspierania tego obszaru potwierdzają również rekomendacje Komisji Europejskiej dla Polski.

Należy zauważyć, że na części terytorium województwa mazowieckiego, zgodnie z założeniami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, tj. poza obszarami i granicami aglomeracji, budowa sieci kanalizacyjnych, ze względu na uwarunkowania ekonomiczno-techniczne, jest niezasadna. Niejemniej jednak kwestia wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do środowiska na terenach gmin, które nie są objęte interwencją w ramach KPOŚK również wymaga zastosowania kompleksowego rozwiązania. W związku z powyższym, na terenach o rozporoszonej zabudowie, jako alternatywę dla zbiorczych systemów kanalizacji oraz rozwiązanie kwestii wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi, proponuje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Działania przewidziane w tym obszarze przyczynią się do zwiększenia o 15 200 osób korzystających z oczyszczania ścieków, w związku z eksploatacją przydomowych oczyszczalni ścieków. Będzie to miało także przełożenie na podniesienie jakości życia mieszkańców i stanu środowiska województwa mazowieckiego.

[1] Ibidem, s. 33.

[2] Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, op. cit., s. 133.

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV3 - Zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno- ściekowej						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
47	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	More developed	14 611,00	2012	51 868,00	Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno – ściekowej</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia, gdzie zakładanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego bądź technicznego uzasadnienia;</i> <p>Pomimo przekazania znacznych środków w ramach RPO WM 2007-2013 na inwestycje w zakresie sektora wodno-ściekowego (ok. 100 mln EUR), wciąż zauważalna jest dysproporcja w dostępie do usług w tej dziedzinie województwa mazowieckiego w stosunku do pozostałych regionów (województwo mazowieckie uplasowało się na 8 miejscu wśród % korzystających z dostępu do sieci kanalizacyjnej (63,1 %)[1] w 2011 r.). Również obszary, które nie znajdują się w graniach aglomeracji powyżej 2 000 RLM wymagają zastosowania kompleksowego rozwiązania oczyszczania ścieków komunalnych. Zatem w ramach Programu nadal istnieje potrzeba wsparcia inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej na terenach, które nie zostały ujęte w KPOSK, w celu wypełnienia wymagań dyrektywy ściekowej (<i>Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych</i>). W związku z tym, że linia demarkacyjna rozgraniczająca poziom interwencji w RPO WM 2014-2010 w zakresie inwestycji wodno-kanalizacyjnych odnosi się do aglomeracji i KPOSK, także rodzaj wsparcia wiąże się z przepisami stosowanymi przy wyznaczaniu aglomeracji. Projekty przewidziane do realizacji w tym obszarze polegać będą na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach jednostek samorządu terytorialnego, nieujętych w granicach aglomeracji, gdzie budowa zbiorczych systemów kanalizacji jest z przyczyn techniczno-ekonomicznych niezasadna.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 6.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p>	

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>PI 6.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.); <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego. <p>[1] BDL GUS</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
Tryb wyboru projektów:	

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych; • projekty wspierające przede wszystkim inwestycje na terenie gmin wiejskich, gmin miejsko-wiejskich oraz gmin miejskich poza granicami 	

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
aglomeracji.	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		6b - Investing in the water sector to meet the requirements of the Union's environmental acquis and to address needs, identified by the Member States, for investment that goes beyond those requirements							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
49	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	ERDF	More developed			11 110,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	6c
Title of the investment priority	Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV4
Title of the specific objective	Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Interwencja ma na celu poprawę stanu zachowania zabytków, ich udostępnienie i skuteczne wykorzystanie ich potencjału oraz zwiększenie uczestnictwa w kulturze.</p> <p>Analiza danych potwierdza, że istnieje potrzeba wspierania działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Z uwagi na zły stan techniczny zabytków na Mazowszu (od 2005 r. z rejestru zabytków nieruchomych wykreślono ponad 70 obiektów, a</p>

diagnoza wskazuje, że w niedługim czasie może zostać wykreślonych kilkakrotnie więcej), a także dla zachowania ich unikalnych wartości, konieczne jest prowadzenie ciągłych prac zabezpieczających i renowacyjnych. Prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach przyczynią się do zahamowania procesu ich degradacji oraz utrwalenia ich historycznych i artystycznych walorów, co pozwoli zwiększyć dostępność społeczeństwa do tego typu obiektów.

Z uwagi na najliczniejszą populację mieszkańców, imponująca liczba placówek kulturalnych w województwie okazuje się pozorna w kontekście dostępności do zasobów kultury. Aby umożliwić pełniejsze korzystanie z zasobów kultury konieczna jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury instytucji oraz zakup wyposażenia niezbędnego do rozwijania działalności merytorycznej. Nowoczesne i wielofunkcyjne obiekty pozwolą na kreowanie atrakcyjnej oferty dostosowanej do potrzeb współczesnych odbiorców.

Bogate zasoby dziedzictwa stanowią ogromny potencjał Mazowsza[1]. Możliwość odwiedzenia atrakcji tego typu, turyści uznają za jeden z najważniejszych atrybutów podróży[2]. Inwestycje w tym obszarze połączone z efektywnym zarządzaniem to szansa na zwiększenie ruchu turystycznego, promocję regionu i poprawę jakości życia mieszkańców.

[1] „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku”, str. 31

[2] „Badanie satysfakcji turystów krajowych i zagranicznych 2013”. Raport z badania PBS Sp. z o.o. na zlecenie Polskiej Organizacji Turystycznej, Sopot-Warszawa 2013, s. 20

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV4 - Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
50	Liczba widzów i słuchaczy teatrów i instytucji kultury oraz zwiedzających muzeach na 1000 mieszkańców	osoby	More developed	2 135,00	2011	2 400,00	GUS	rocznie
51	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt.	More developed	0,00	2014	107 000,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>konserwacja, renowacja i modernizacja obiektów zabytkowych;</i>• <i>rozwój zasobów kultury.</i> <p>Jak wskazano w diagnozie, stan zachowania zabytków w województwie jest niezadowalający. Z tego względu niezwykle istotne jest podjęcie działań naprawczych. Ochrona dziedzictwa kulturowego regionu zostanie ukierunkowana na przeprowadzenie prac restauratorskich, konserwatorskich i robót budowlanych przy zabytkach.</p> <p>Wartości historyczne, artystyczne i naukowe stanowią niezaprzeczalny potencjał zabytkowych obiektów. Prace remontowe i zabezpieczające, wykonywane w celu utrwalenia tych wartości, mają przyczynić się do jak najszerzego udostępnienia zabytków. Odnowione obiekty powinny być ogólnodostępne dla mieszkańców oraz odwiedzających, co będzie stawiane jako warunek wyboru projektu. Ważny aspekt interwencji stanowi zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów wraz z zabytkami charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Z tego względu preferowane będą inwestycje wpisujące się w krajobraz kulturowy danego obszaru.</p> <p>W ramach priorytetu przewiduje się realizację zadań związanych z adaptacją zabytków, która oznacza kompromis pomiędzy dziedzictwem a innowacyjnym pomysłem na jego wykorzystanie. Dostosowanie zabytkowych obiektów do pełnienia nowych funkcji użytkowych ma zapewnić ich odpowiednie wykorzystanie i może być łączone z działalnością komercyjną. Inwestycje w zakresie ochrony zabytków powinny przyczyniać się do trwałego rozwoju regionu oraz wzrostu jego atrakcyjności dla turystów, inwestorów i mieszkańców.</p> <p>W związku z powyższym wspierane będą inicjatywy służące przeznaczaniu obiektów historycznych do zwiedzania oraz na cele kulturalne i edukacyjne. Planowane są zadania, które mają stanowić element szerszej oferty turystycznej w regionie - bazę do budowania sieciowych produktów turystycznych.</p>	

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p>Poza atrakcjami turystycznymi powstaną nowe miejsca, które będą tworzyć przestrzeń kreatywnych działań i różnorodnych aktywności społecznych. Wsparciem zostaną objęte projekty będące impulsem do podejmowania kolejnych przedsięwzięć, a także sprzyjające tworzeniu nowych miejsc pracy.</p> <p>„Rozpoznany, rozwijany i odpowiednio wykorzystywany potencjał kulturowy w istotny sposób wpływa na budowanie poczucia tożsamości, więzi lokalnych, a także opartych na tolerancji i zrozumieniu relacji z innymi społecznościami, kulturami”[1]. Dla poznania i rozwijania tego potencjału niezbędne jest umożliwianie kontaktu z kulturą. Kluczową rolę odgrywają tu działania polegające na zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa, wspieraniu rozwoju zasobów kultury, ułatwianiu dostępu do tych zasobów oraz wspieraniu uczestnictwa w kulturze. Ważne jest stwarzanie możliwości współtworzenia kultury, co sprzyja rozwijaniu kreatywności oraz budowaniu podstaw partycypacji w innych formach życia społecznego[2]. Rolę tę spełniają przede wszystkim instytucje kultury wspomagane m.in. przez organizacje pozarządowe oraz inne instytucjonalne i pozainstytucjonalne ośrodki upowszechniania kultury.</p> <p>W ramach interwencji podejmowane będą działania prowadzące do rozwoju tego rodzaju placówek. Wsparcie obejmie projekty modernizacyjne i renowacyjne, polegające na podniesieniu walorów estetycznych i użytkowych budynków będących ich siedzibami. Wspierane będą również przedsięwzięcia prowadzące do efektywniejszego wykonywania zadań statutowych, polegające na zapewnieniu wysokiej jakości trwałego wyposażenia oraz odpowiedniego zabezpieczenia zbiorów będących w posiadaniu instytucji. Szczególnie ważne jest aby przyjazna i dobrze wyposażona przestrzeń miała realny wpływ na podniesienie jakości edukacji kulturalnej. Z uwagi na niski poziom dostępności do zasobów kultury, możliwe będzie także realizowanie działań zapewniających w przyszłości organizowanie działalności poza siedzibami placówek, np. zakup mobilnego sprzętu do prowadzenia zajęć w terenie.</p> <p>Kryterium uzyskania wsparcia w wymienionych przypadkach jest osiągnięcie warunków, które będą skutkować zwiększeniem uczestnictwa w kulturze, czego podstawą jest stworzenie bardziej atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty, dostosowanej do współczesnych potrzeb i stylu życia.</p> <p>Możliwość pełnego korzystania z zasobów kultury ma istotny wpływ na rozwijanie relacji społecznych i kreatywności, co ma wielkie znaczenie również z punktu widzenia ekonomii - pozwala m.in. na podnoszenie własnych kwalifikacji i oddziałuje na rozwój lokalnej przedsiębiorczości opartej na wiedzy o regionalnym dziedzictwie i zasobach dóbr kultury. Nowoczesne, wypromowane i oferujące doznania na poziomie oczekiwań współczesnego społeczeństwa ośrodki kultury są także ważnym elementem wpływającym na rozwój turystyki kulturowej. Osiągnięcie wysokiego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym będzie miało istotny wpływ na podniesienie jakości życia i konkurencyjności regionu.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 6.3 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną</i></p>	

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p><i>przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach drugiego celu strategicznego - Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.</i></p> <p>PI 6.3 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • organizacje pozarządowe; • przedsiębiorstwa, w tym z sektora turystyki; • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • instytucje kultury; • jednostki naukowe. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje kultury; • przedsiębiorstwa; 	

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<ul style="list-style-type: none"> instytucje kultury. <p>[1] Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, str. 61</p> <p>[2] Ibidem, str. 61-62</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> konkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p>	

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; • projekty przyczyniające się do zwiększenia ruchu turystycznego; • projekty realizowane w partnerstwie, w szczególności będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD; • projekty przyczyniające się do poprawy jakości edukacji kulturalnej; • projekty wynikające ze Strategii OMW. 	

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments*

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy bezzwrotnej (dotacji). <p>Cross-financing: będzie występował w projektach uwzględniających inwestycje w infrastrukturę wyłączonej ze wsparcia w ramach EFS.</p>	

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		6c - Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
52	Liczba projektów z zakresu ochrony zabytków	szt.	ERDF	More developed			30,00	SL2014	rocznie
53	Liczba projektów z zakresu rozwoju zasobów kultury	szt.	ERDF	More developed			20,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	6d
Title of the investment priority	Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV5
Title of the specific objective	Poprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Problem ochrony przyrody został zidentyfikowany w SRWM[1], ale również w KSRR, gdzie zwrócono szczególną uwagę na potrzebę zachowania obszarów najwartościowszych pod względem przyrodniczym[2]. KE w swych rekomendacjach również zwraca uwagę na potrzebę dalszej interwencji w tym obszarze. Ochrona krajobrazu, a także korytarzy ekologicznych w krajowym systemie ochrony przyrody jest realizowana głównie w ramach obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych. Obie te wielkoobszarowe formy są ustanawiane przez sejmiki województw. Interwencja RPO WM 2014-2020 zostanie skierowana przede wszystkim na obszar parków krajobrazowych. Zasadniczym zadaniem w ramach obszaru Priorytetu Inwestycyjnego 6.4 jest zachowanie i/lub zwiększenie różnorodności biologicznej regionu. Przeszkodą w realizacji powyższego zadania w regionie jest brak pełnej wiedzy o występowaniu cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym obszarów województwa. Konieczna jest również weryfikacja granic obszarów chronionych, weryfikacja wskazań dla czynnej ochrony ekosystemów, ustalenie zakazów ochronnych na terenach chronionych (obszarach chronionego krajobrazu), oznakowanie terenów chronionych oraz przeprowadzenie działań z zakresu czynnej ochrony różnorodności biologicznej. Dzięki ww. wsparciu w ramach RPO WM 2014-2020 planuje się przeprowadzić zadania z zakresu czynnej ochrony siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt oraz poprawić funkcjonowanie ośrodków realizujących działania edukacyjne w obszarze ochrony przyrody. Zaniechanie działań ochronnych na większą skalę spowoduje znaczne zubożenie bioróżnorodności województwa mazowieckiego.</p> <p>[1] Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030..., op. cit, s. 33.</p> <p>[2] Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020:..., op. cit., s. 48.</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV5 - Poprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
54	Liczba odwiedzających parki krajobrazowe	osoby	More developed	74 830,00	2012	86 055,00	Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych	rocznie
55	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt.	More developed	0,00	2014	6 000,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
<p>W ramach celu szczegółowego 5: <i>Poprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego</i> planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków;</i>• <i>rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. w parkach krajobrazowych) oraz prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych;</i>• <i>opracowanie planów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo;</i>• <i>projekty dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją.</i> <p>W ramach RPO WM 2014-2020 podejmowane będą działania w zakresie ochrony czynnej zagrożonych gatunków i ich siedlisk poprzez budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury. Ponadto, problemem w realizacji powyższego zadania jest brak realizacji dużych, wieloletnich programów ochrony czynnej gatunków i ich siedlisk w parkach krajobrazowych. Dotychczas z reguły realizowano tylko małe projekty ograniczone do niewielkiego obszaru, o ograniczonym efekcie dla całych populacji lub siedlisk. Dopiero wykonanie dużych, wieloletnich projektów w szczególności w parkach krajobrazowych województwa mazowieckiego pozwoli uzyskać trwały efekt w postaci zachowania, a przede wszystkim zwiększenia bioróżnorodności. Ponadto, w ramach Programu planuje się m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury np.: pracownie badawcze, wylęgarnie jaj i ikry, azyle dla zwierząt, pogłębianie i oczyszczanie naturalnych zbiorników wodnych, budowę zastawek i innych urządzeń związanych z gospodarką wodną, wykaszanie i odkrzaczanie, wysiew nasion, uprawy zachowawcze, środki transportu oraz urządzenia do inwentaryzacji i monitoringu gatunków. Interwencja RPO WM 2014-2020 będzie dotyczyć również poprawy funkcjonowania ośrodków realizujących zadania z zakresu edukacji ekologicznej poprzez m.in.: rozbudowę</p>	

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
<p>i modernizację ośrodków edukacyjnych, w tym: pracowni do realizacji zadań z edukacji, ekspozycji przyrodniczych i kulturowych, ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych, wydawnictw (przewodniki, mapy, publikacje), organizację konkursów i kampanii edukacyjno-informacyjnych, poprawę wyposażenia ośrodków w sprzęt związany z edukacją ekologiczną. Istotnym elementem ochrony przyrody jest też konieczność opracowania planów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo. Opracowanie planów wpłynie na poprawę możliwości ochrony parków poprzez m.in.: inwentaryzację zasobów, wskazanie działań ochronnych, wytycznych do planów zagospodarowania przestrzennego gmin i planów urządzania lasów. W ramach RPO WM 2014-2020 realizowane będą również projekty wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 6.4 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną</i> przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu</i>.</p> <p>PI 6.4 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.); • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne. 	

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
Zestawienie głównych grup docelowych: <ul style="list-style-type: none"> osoby i instytucje z województwa mazowieckiego. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
Tryb wyboru projektów: <p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> konkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; 	

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
<ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty przyczyniające się do zwiększenia jakości edukacji ekologicznej; • projekty dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze wraz z ich promocją; • projekty dotyczące ochrony czynnej zagrożonych gatunków (in-situ i ex-situ) i ich siedlisk przyrodniczych. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		6d - Protecting and restoring biodiversity and soil and promoting ecosystem services, including through Natura 2000, and green infrastructure							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
56	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	ERDF	More developed			5,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	9a
Title of the investment priority	Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV6
Title of the specific objective	Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej
Results that the Member States seek to achieve with Union	Wsparcie infrastruktury zdrowotnej ma na celu poprawę jakości, zwiększenie dostępności i zmniejszenie dysproporcji

support	<p>terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej. Ponadto, wzmocni działania profilaktyczne służące wcześniej diagnozie oraz powstrzymaniu rozwoju choroby, a tym samym zmniejszeniu absencji chorobowej i orzeczeń rentowych. Dzięki temu wydłuży się aktywność zawodowa mieszkańców województwa i ograniczy się wpływ stanu zdrowia na wykluczenie społeczne.</p> <p>Podjęcie skutecznej interwencji terapeutycznej w przypadku najważniejszych problemów zdrowotnych, tj. chorób: układu krążenia, nowotworowych, układu kostno – stawowo – mięśniowego, układu oddechowego, jest uzależnione w dużym stopniu od nowoczesnej bazy diagnostycznej oraz dostępności do nowoczesnej aparatury medycznej, co wiąże się z koniecznością adaptacji, bądź modernizacji pomieszczeń, a także ich wyposażeniem.</p> <p>Do istotnych problemów zdrowotnych Mazowsza, obok wymienionych powyżej, należą także zaburzenia psychiczne. Często wiążą się one z utratą produktywności, zależnością od osób trzecich i skutkują koniecznością wsparcia instytucji publicznych. Skuteczne leczenie i wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi pozwala na właściwe pełnienie ról społecznych, w tym powrót lub zachowanie zatrudnienia nie tylko osób leczonych ale i opiekunów. W związku z tym, że zwiększa się co roku liczba pacjentów, ważny jest aspekt czasowy obejmujący zarówno oczekiwanie na świadczenie, jak i przebieg leczenia.</p> <p>Zgodnie z założeniami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia należy propagować model opieki środowiskowej, która w początkowej fazie będzie się rozwijała przeważnie wokół istniejących ośrodków leczenia zaburzeń psychicznych.</p>
---------	---

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV6 - Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
57	Liczba świadczonych usług zdrowotnych w wybranych sektorach	szt.	More developed	24 820 271,00	2011	25 564 879,00	NFZ, CSIOZ	rocznie
58	Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej	osoby	More developed	0,00	2014	324 000,00	SL2014	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej</i>, planowany jest do realizacji, w szczególności, następujący typ projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb regionu oraz ze zidentyfikowanych obszarów deficytowych na poziomie krajowym i regionalnym.</i> <p>Brak dostępu do specjalistycznych usług ochrony zdrowia, wynikający m.in. z niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury zdrowotnej, może być przyczyną wykluczenia społecznego i ubóstwa. Aby zapobiec zjawisku wykluczenia z powodów zdrowotnych, skracaniu aktywności zawodowej mieszkańców województwa, realizowane będą w ramach RPO WM 2014-2020 działania polegające na inwestowaniu w infrastrukturę ochrony zdrowia, wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb w skali całego kraju i regionu. Będą to przede wszystkim, wynikające z <i>Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020</i>, inwestycje związane z podnoszeniem jakości i dostępności do świadczeń udzielanych przez podmioty specjalistyczne, w szczególności w zakresie schorzeń układu kostno – stawowo – mięśniowego oraz opieki psychiatrycznej, w tym długoterminowej, a także infrastruktury zdrowotnej istotnej z punktu widzenia pozostałych grup chorobowych (choroby układu krążenia, układu oddechowego oraz nowotwory). Przewiduje się inwestycje w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia, tj. roboty budowlane i doposażenie, w tym m.in.: zakup nowoczesnej aparatury medycznej i związane z nią prace budowlane, remonty, modernizacja, rozbudowa, przebudowa i adaptacja pomieszczeń, wyposażenie w sprzęt, urządzenia medyczne, w tym aparaturę wysokospecjalistyczną, tworzenie pracowni diagnostycznych. W związku z powyższym wsparcie kierowane będzie przede wszystkim na ww. obszary, w których interwencja przy ograniczonych środkach daje istotne, wymierne efekty. Nie wyklucza to wsparcia w innych obszarach.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 9.1 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach trzeciego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym</i></p>	

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
<p><i>prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.</i></p> <p>PI 9.1 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, • jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jst, ich związki i stowarzyszenia. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby wymagające opieki zdrowotnej, które są objęte wsparciem w RPO WM 2014-2020, w PI 9.7 <i>Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym;</i> • pozostali mieszkańcy województwa wymagający opieki zdrowotnej; • podmioty lecznicze wielospecjalistyczne; • podmioty lecznicze monospecjalistyczne, w szczególności w zakresie leczenia schorzeń układu kostno – stawowo – mięśniowego oraz o profilu psychiatrycznym. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
----------------------------	---

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursowy, • pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcie wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. 	

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
<p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost z dokumentów o charakterze strategicznym, dokumentu implementacyjnego do strategii, bądź z planu inwestycyjnego dla danego sektora, w szczególności: SRWM, Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Dokumenty te poddawane są wszystkim wynikającym z prawa obowiązkom zapewniającym w szczególności transparentność wyboru projektów; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preferowanie obszarów deficytowych w zakresie usług opieki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb i usług społecznych; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; • projekty realizowane na obszarach z ograniczonym dostępem do infrastruktury podstawowej i usług publicznych. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny (dotacja).	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
59	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt	ERDF	More developed			28,00	SL2014	rocznie

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	9b
Title of the investment priority	Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	IV7
Title of the specific objective	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Szybki wzrost gospodarczy i wysoki stopień urbanizacji Mazowsza prowadzą m.in. do negatywnych zmian demograficznych, migracji ludzi czy degradacji krajobrazu. Przedmiotowe procesy, charakterystyczne dla obszarów podmiejskich, są szczególnie widoczne w otoczeniu Warszawy i Obszarze Metropolitalnym Warszawy (OMW). Przez ostatnie 12 lat liczba ludności w okolicach miast OMW wzrosła o 18%, co jednocześnie przyspiesza proces eksurbanizacji. W 2008 r. udział terenów miejskich zwiększył się o ponad 10%[1], co związane jest jednak z rozmywaniem się granic, rozpraszaniem zabudowy, a także zaburzeniem ładu i porządku przestrzennego w regionie. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów zidentyfikowanych jako problemowe, stanowi istotną potrzebę regionu mającą na celu ograniczanie zjawiska eksurbanizacji i przywracanie im walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiskowo - rekreacyjnej. W ramach rewitalizacji prowadzony będzie szereg wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających interwencji, mających na celu wywołanie efektu społecznego na zidentyfikowanym obszarze problemowym. Działania infrastrukturalne stanowią będą środek do osiągnięcia celu, jakim jest zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców Mazowsza. Zintegrowane inwestycje infrastrukturalne nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych przyczynią się do ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych.</p> <p>[1] Raport końcowy - Stadium możliwości wdrożenia inicjatywy Jessica – województwo mazowieckie, czerwiec 2011, s. 19.</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		IV7 - Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
60	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	osoby	More developed	107 679,00	2012	96 910,00	GUS	rocznie

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych</i> planowany będzie do realizacji, w szczególności, następujący typ projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>rozwój infrastruktury obszarów rewitalizowanych w celu aktywizacji społecznej i gospodarczej ubogich społeczności lokalnych.</i> <p>Istotną potrzebą Mazowsza jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych i funkcjonalnie z nimi powiązanych zidentyfikowanych, jako problemowe, w celu przywrócenia im walorów użyteczności gospodarczej, społecznej oraz rekreacyjnej. Działania rewitalizacyjne powinny być przeprowadzane w sposób kompleksowy, co oznacza, że realizowane będą projekty zintegrowane[1] przynoszące korzyści środowiskowe, ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne.</p> <p>Aby sprostać wyzwaniom zidentyfikowanym w diagnozie, niezwykle istotnym jest przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programówżywienia gospodarczego, a w szczególności na rzecz rozwiązania kwestii społecznych, występujących na obszarach miejskich i wiejskich. Działania powinny być prowadzone w oparciu o Lokalne Programy Rewitalizacji, które stanowią będą element systemu Narodowego Programu Rewitalizacji.</p> <p>O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru.</p> <p>W celu zapobieganiu dalszej degradacji terenu, planowane są działania zmierzające do przekształcenia i wykorzystania obszarów problemowych[2] do celów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz kulturalnych. Preferencje interwencji stanowią będą komplementarne z interwencjami EFS wiązki projektów, podporządkowane rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych w ramach PI: 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8, 10.1, 10.3 i 10.3 bis. Warunkiem</p>	

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>wyboru projektu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne obszaru rewitalizowanego. Kwestie społeczne powinny obejmować działania na rzecz grup defaworyzowanych zdefiniowanych w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. Zintegrowane inwestycje infrastrukturalne nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych powinny przyczyniać się do ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznych obszarów rewitalizowanych. Działania w przedmiotowym zakresie powinny skupić się na odbudowywaniu oraz wzmacnianiu więzi społecznych, np. sąsiedzkich, osiedlowych oraz w skali wsi.</p> <p>Rewitalizacja gospodarcza ukierunkowana zostanie na działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, podejmowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników[3]. Natomiast w zakresie rewitalizacji fizycznej realizowane będą zadania dotyczące głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów. Wsparcie w zakresie tkanki mieszkaniowej jest przewidywane jedynie w wąskim zakresie (części wspólne budynków)[4]. Działania związane z termomodernizacją budynków, realizowane będą w ramach Osi Priorytetowej III.</p> <p>Projekty z zakresu rewitalizacji realizowane będą jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów danego obszaru. Działania te nie mogą być odseparowane od użytkowników przekształcanego terenu, którzy świadomi zmian zachodzących w ich otoczeniu muszą być włączani w ciąg przemian. Celem jest nie tylko zagospodarowanie obszaru będącego polem działań, lecz również aktywizacja społeczności lokalnych. Dzięki takiemu podejściu następuje poprawa jakości korzystania z przestrzeni, likwidacja izolacji obszarów problemowych oraz poprawa ich estetyki, w szczególności przyrodniczej.</p> <p>Przykładowe działania/typy przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich i wiejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze usługowo-handlowym, sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych, inkubatorów przedsiębiorczości itp. • adaptacja, dostosowania budynków, lokali terenów zielonych i placów itp. przestrzeni, w celu umożliwienia świadczenia usług zdrowotnych i socjalnych w różnych formach (dzienne domy pomocy dla osób starszych, świetlice dla dzieci i młodzieży, prowadzenia poradnictwa rodzinnego psychologicznego, prawnego) dostosowanych do zdiagnozowanych problemów i potrzeb społeczności lokalnych, w tym przede wszystkim dla osób wykluczonych, ubogich i ich rodzin. • wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego, oraz prowadzenie działań prewencyjnych szczególnie w stosunku do dzieci i 	

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>młodzieży poprzez stworzenie im miejsc spotkań rekreacji, kultury, w tym miejsc w otwartej przestrzeni z dostępem do Internetu (tzw. hot- spoty) place zabaw, zielone ekologiczne skwery itp. Zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej, zdiagnozowanych grup defaworyzowanych, w tym osób niepełnosprawnych i ubogich zamieszkujących wokół terenów wspólnych.</p> <p>PI 9.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</i></p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 9.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • podmioty działające w oparciu o zapisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno – prywatnym (Dz. U. z 2009 r., Nr 19, poz. 100 z późn. zm.); • podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd; • podmioty wybrane w drodze ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 907 z późn. zm.) wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny; • administracja rządowa; • organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu; 	

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<ul style="list-style-type: none"> • instytucje pomocy i integracji społecznej; • instytucje kultury; • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; • jednostki naukowe; • przedsiębiorstwa; • instytucje otoczenia biznesu; • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • instytucje edukacyjne; • instytucje rynku pracy. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby i instytucje z województwa mazowieckiego. <p>[1] Założenia Krajowej polityki Miejskiej do roku 2020, Warszawa 20 lipca 2012, s. 5</p> <p>[2] Założenia Krajowej polityki Miejskiej do roku 2020, Warszawa 20 lipca 2012, s. 12</p> <p>[3] Założenia Krajowej polityki Miejskiej do roku 2020, Warszawa 20 lipca 2012, s. 8</p> <p>[4] co do zasady brak zgody na budowę nowych obiektów</p>	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• konkursowy,• pozakonkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb pozakonkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi;• zgodnych z celami osi priorytetowej i PI;• przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu;• efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Celem zwiększenia wartości dodanej i zapewnienia komplementarności planuje się realizację tzw. „wiązki projektów”, jak również projektów</p>	

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>zintegrowanych, przedstawianych w formie jednego projektu. Efekty takich przedsięwzięć są większe niż rozproszonych, punktowych interwencji.</p> <p>Ponadto tryb konkursowy będzie mógł być stosowany w przypadku konkursów dopuszczony celu wyłonienia projektów zintegrowanych, obejmujących inwestycje finansowane z różnych priorytetów inwestycyjnych. Tego typu projekty bardzo trudno wyłonić w trybie konkursowym, gdyż co do zasady konkursy dedykowane są poszczególnym działaniom/PI.</p> <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost z dokumentów o charakterze strategicznym, dokumentu implementacyjnego do strategii, bądź z planu inwestycyjnego dla danego sektora, w szczególności: Lokalne Programy Rewitalizacji. Dokumenty te poddawane są wszystkim wynikającym z prawa obowiązkom zapewniającym w szczególności transparentność wyboru projektów; • projekt wynika ze Strategii ZIT; • projekt wynika z Planu działań RIT. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zapewniające kompleksowe/zintegrowane podejście; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; 	

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<ul style="list-style-type: none"> • preferowane będą obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej i wysokiej stopie bezrobocia; • projekty realizowane w partnerstwie, w szczególności będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD; • projekty wynikające ze Strategii OMW. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określone na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy bezzwrotnej (dotacji). 	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas
----------------------------	--

Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		9b - Providing support for physical, economic and social regeneration of deprived communities in urban and rural areas							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
61	Liczba projektów z zakresu rewitalizacji	szt.	ERDF	More developed			14,00	SL2014	rocznie
62	Wartość projektów przewidzianych do realizacji w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacyjnych	mln EURO	ERDF	More developed			26,00	SL2014	rocznie

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
---------------	---

Priority axis	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
<p>Działania realizowane w Osi Priorytetowej VII RPO WM 2014-2020 w ramach <i>PI 9.7. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym</i> będą wspierać realizację PI 9.2 w ramach wsparcia rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Szczególne znaczenie w tym aspekcie będą miały następujące typy interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • integracja osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową; • działania profilaktyczne i informacyjne adresowane do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem; • koordynowanie, animowanie, monitorowanie i wspieranie działań w zakresie aktywnej integracji na poziomie regionalnym i lokalnym; • pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, w tym wsparcie systemu pieczy zastępczej; • rozwój dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych dla osób zależnych, w tym opieka nad dziećmi do lat 3. 	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		

1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ERDF	More developed			87 085 938			208 315 129,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań
49	O	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.3463844	ERDF	More developed			627			11 110,00	SL2014	
52	O	Liczba projektów z zakresu ochrony zabytków	szt.3463844	ERDF	More developed			2			30,00	SL2014	
59	O	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.3463844	ERDF	More developed			2			28,00	SL2014	

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjęta wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	017. Household waste management (including minimisation, sorting, recycling measures)	9 900 954,00
ERDF	More developed	018. Household waste management (including mechanical biological treatment, thermal treatment, incineration and landfill measures)	10 638 116,00
ERDF	More developed	022. Waste water treatment	41 308 146,00
ERDF	More developed	053. Health infrastructure	55 670 149,00
ERDF	More developed	055. Other social infrastructure contributing to regional and local development	20 499 125,00
ERDF	More developed	085. Protection and enhancement of biodiversity, nature protection and green infrastructure	1 877 641,00
ERDF	More developed	086. Protection, restoration and sustainable use of Natura 2000 sites	250 000,00
ERDF	More developed	087. Adaptation to climate change measures and prevention and management of climate related risks e.g. erosion, fires, flooding, storms and drought, including awareness raising, civil protection and disaster management systems and infrastructures	41 488 994,00
ERDF	More developed	094. Protection, development and promotion of public cultural and heritage assets	37 186 872,00
ERDF	More developed	101. Cross financing under the ERDF (support to ESF type actions necessary for the satisfactory implementation of the ERDF part of the operation and directly linked to it)	4 131 911,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Non-repayable grant	214 482 054,00
ERDF	More developed	04. Support through financial instruments: loan or equivalent	8 469 854,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	80 259 589,00
ERDF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	118 167 077,00
ERDF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	24 525 242,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	07. Not applicable	222 951 908,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu		
Fund	Category of region	Code		€ amount

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
<p>Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej IV, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.</p>	

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	5
Title of the priority axis	Rozwój regionalnego systemu transportowego

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ERDF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	7b
Title of the investment priority	Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	V1
Title of the specific objective	Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Dzięki realizacji inwestycji w ramach priorytetu inwestycyjnego poprawie ulegnie jakość infrastruktury i spójność sieci drogowej z układem dróg krajowych, w szczególności z siecią TEN-T.</p> <p>Projekty z zakresu infrastruktury drogowej realizowane w ramach Programu przyczynią się do poprawy parametrów technicznych dróg, zwiększając m. in. ich nośność i przepustowość. Przedsięwzięcia te będą projektowane w sposób kompleksowy, uwzględniając elementy infrastruktury towarzyszącej, przede wszystkim w zakresie ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa uczestników ruchu, również niezmotoryzowanych.</p> <p>Projekty drogowe polegające na budowie obwodnic miast przyczynią się do wyprowadzenia z nich ruchu tranzytowego, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców miast oraz stanu środowiska naturalnego.</p> <p>Realizacja projektów na odcinkach leżących w ciągach komunikacyjnych stanowiących połączenie z siecią TEN-T oraz najważniejszych odcinków dróg w poszczególnych subregionach województwa wpłynie na poprawę dostępności zewnętrznej i wewnętrznej regionu.</p> <p>Dzięki wsparciu regionalnego systemu transportowego możliwa będzie poprawa poziomu życia i zwiększenie mobilności mieszkańców oraz rozwój społeczny i gospodarczy województwa, a także wzrost jego konkurencyjności zarówno w układzie krajowym jak i międzynarodowym.</p> <p>W wyniku zaprogramowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.</p>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective

Specific objective		V1 - Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej						
ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency of reporting
63	Wskaźnik dostępności potencjałowej transportem drogowym	pkt.	More developed	2 119 129,00	2012	2 245 217,00	PAN	zgodnie z publikacją badań ewaluacyjnych

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej</i>, planowane są do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, na odcinkach leżących w ciągach komunikacyjnych stanowiących połączenie z siecią TEN-T, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach;</i>• <i>pozostałe drogi zgodnie z Kontraktem Terytorialnym;</i>• <i>budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w ramach Planu działań RIT i Strategii ZIT[1] spełniających warunki zapisane w UP, tj. usprawniających połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodkami aktywności gospodarczej, rozwijającymi się obszarami inwestycyjnymi, centrami logistycznymi, lotniskami) lub zapewniających konieczne połączenie z siecią autostrad i dróg krajowych.</i> <p>Z uwagi na trwające oraz planowane inwestycje na głównych korytarzach transportowych, w tym sieci TEN-T na terenie Mazowsza, niezbędna jest realizacja komplementarnych inwestycji w zakresie dróg stanowiących uzupełnienie głównych sieci transportowych. Stan dróg, pomimo wielu inwestycji zrealizowanych w ostatniej dekadzie, jest niezadowalający i wpływa na ograniczoną dostępność do ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz ważnych obiektów przemysłowych i logistycznych. Stanowi to barierę utrudniającą rozwój społeczno - gospodarczy województwa, ograniczając tym samym konkurencyjność regionu. Słabość powiązań transportowych ma negatywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości oraz na jakość życia i zmniejszenie mobilności mieszkańców. Ogranicza też szanse rozwoju i aktywizacji obszarów zmarginalizowanych.</p> <p>Rozwój sieci drogowej oraz duży przyrost liczby pojazdów samochodowych uwypukla w coraz większym stopniu problem braku obwodnic. Problem dotyczy nie tylko Warszawy i ośrodków subregionalnych i regionalnych, lecz także mniejszych miejscowości. W wielu przypadkach ruch tranzytowy powoduje uciążliwość dla mieszkańców w postaci hałasu, spalin i wibracji. Z drugiej strony tranzyt przez miasta prowadzi do powstawania tzw. „wąskich</p>	

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
<p>gardeł”, zmniejszając przepustowość sieci.</p> <p>W ramach Osi Priorytetowej interwencja zostanie skoncentrowana głównie na inwestycjach włączających regionalną sieć transportową do sieci TEN-T. Wsparcie w tym zakresie na poziomie regionalnym będzie stanowiło uzupełnienie działań realizowanych z poziomu krajowego, obejmujących w szczególności inwestycje w główne korytarze transportowe, w tym sieci TEN-T i niektóre inwestycje włączające tzw. węzły drugo- i trzeciorzędne do sieci TEN-T. Wspierane inwestycje będą komplementarne do opracowanego przez MIR dokumentu implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do roku 2020.</p> <p>W ograniczonym zakresie wspierane też będą pozostałe drogi zgodnie z Kontraktem Terytorialnym oraz drogi lokalne spełniające warunki zapisane w Umowie Partnerstwa. Wsparcie to przewidziane jest tylko dla projektów wynikających z planów działań w ramach Planów działań RIT i Strategii ZIT.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 7.2 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 7.2 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie europejskim</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną. <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby, instytucje, przedsiębiorstwa; • użytkownicy infrastruktury drogowej. 	

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
[1] Dotyczy inwestycji nie objętych wsparciem w ramach POIS 2014 - 2020	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
<p>Tryb wyboru projektów:</p> <p>Proces oceny i wyboru projektów w ramach RPO WM 2014-2020 będzie przebiegał zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez IZ oraz w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący.</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozakonkursowy. <p>W trybie pozakonkursowym będą wybierane projekty o kluczowym znaczeniu dla realizacji Programu, wskazane przez IZ. Tryb ten pozwoli m.in. na realizację projektów zintegrowanych w ramach RIT oraz ułatwi realizację budowy i przebudowy dróg wojewódzkich realizowanych w partnerstwie w ramach jednego przedsięwzięcia z drogami niższego rzędu.</p> <p>Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym, tak jak projekty konkursowe, w celu otrzymania wsparcia będą musiały otrzymać pozytywną ocenę zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Przesłanki do nadania inwestycji statusu projektu strategicznego są w szczególności następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt wynika wprost z dokumentów o charakterze strategicznym, dokumentu implementacyjnego do strategii, bądź z planu inwestycyjnego dla danego sektora. Dokumenty te poddawane są wszystkim wynikającym z prawa obowiązkom zapewniającym w szczególności transparentność 	

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
<p>wyboru projektów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt został uwzględniony w Kontrakcie Terytorialnym; • projekt wynika z Planu działań RIT; • projekt wynika ze Strategii ZIT. <p>Zastosowanie pozakonkursowego trybu naboru jest uzasadnione z punktu widzenia jego skuteczności, gdyż daje możliwość wyłonienia projektów ściśle realizujących cele Priorytetu Inwestycyjnego tj. łączących brakujące odcinki dróg przyczyniając się do poprawy dostępności. Daje to możliwość wyłonienia tych projektów, które zagwarantują największą oszczędność czasu w dojazdach i będą projektami o stosunkowo dużej skali oddziaływania.</p> <p>Tryby naborów będą dostosowane do uwarunkowań wynikających ze specyfiki każdego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty o dużej skali i sile oddziaływania; • projekty w ciągu dróg wojewódzkich łączących się z siecią TEN-T; • priorytetyzacja inwestycji drogowych wokół Warszawy oraz miast regionalnych i subregionalnych, w związku z kierunkiem ruchu masy pasażerskiej; • projekty uwzględniające w największym stopniu realizację działań zapobiegawczych i łagodzących oddziaływanie infrastruktury na środowisko. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
----------------------------	---

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc bezzwrotna (dotacja). <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego nie przewiduje się zastosowania zwrotnych instrumentów finansowych.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes
Na obecnym etapie programowania nie zostały zidentyfikowane duże projekty w rozumieniu Art. 100 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO13	Roads: Total length of newly built roads	km	ERDF	More developed			110,00	SL2014	rocznie
CO14	Roads: Total length of	km	ERDF	More developed			70,00	SL2014	rocznie

Investment priority		7b - Enhancing regional mobility by connecting secondary and tertiary nodes to TEN-T infrastructure, including multimodal nodes							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	reconstructed or upgraded roads								

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego
Nie dotyczy	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
CO13	O	Roads: Total length of newly built roads	3233184	ERDF	More developed			6			110,00	SL2014	
CO14	O	Roads: Total length of reconstructed or upgraded roads	3233184	ERDF	More developed			4			70,00	SL2014	
IF	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ERDF	More developed			85 264 862			407 976 156,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w

													ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MIR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis	5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego
---------------	--

Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	030. Secondary road links to TEN-T road network and nodes (new build)	258 037 353,00
ERDF	More developed	031. Other national and regional roads (new build)	28 592 208,00
ERDF	More developed	032. Local access roads (new build)	20 000 000,00
ERDF	More developed	034. Other reconstructed or improved road (motorway, national, regional or local)	130 000 000,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Non-repayable grant	436 629 561,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	157 180 575,00
ERDF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	231 418 691,00
ERDF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	48 030 295,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	
---------------	--	--	--

Fund	Category of region	Code	€ amount
ERDF	More developed	07. Not applicable	436 629 561,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis	5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego		
Fund	Category of region	Code	€ amount

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego
<p>Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej I, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.</p>	

2.A.1 Priority axis

ID of the priority axis	6
Title of the priority axis	Rozwój rynku pracy

- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments
- ☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level
- ☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development
- ☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or fund

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)	Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)
ESF	More developed	Total	

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	8i
Title of the investment priority	Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VII
Title of the specific objective	Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Celem niniejszej interwencji będzie zwiększenie efektywnego wykorzystania zasobów na rynku pracy, w tym w szczególności osób pozostających bez zatrudnienia. Zakłada się, że planowane działania wpłyną bezpośrednio na zwiększenie wskaźnika zatrudnienia i przyczynią się do wzrostu atrakcyjności zatrudnieniowej osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, co umożliwi im powrót na rynek pracy. Zakłada się przywrócenie do zatrudnienia, w tym samo zatrudnienia, 55% uczestników projektów realizowanych w ramach przedmiotowego Priorytetu Inwestycyjnego.</p> <p>Niniejsze cele będą przeciwdziałały negatywnym zjawiskom zdiagnozowanym na mazowieckim rynku pracy, do których należy m.in. najwyższa w Polsce liczba zarejestrowanych bezrobotnych (271 927 osób) oraz duże zróżnicowanie poziomu bezrobocia w poszczególnych subregionach województwa. Należy zauważyć, że na koniec grudnia 2012 r. stopa bezrobocia na Mazowszu wynosiła 10,8% przy średniej dla Polski 13,4%. Poziom bezrobocia wahał się natomiast od 4,4 % w mieście stołecznym Warszawa do 30,7% w powiecie radomskim i aż 37,6% w powiecie szydłowieckim. Bezrobocie, zwłaszcza w pozawarszawskich powiatach, stanowiło zatem poważny problem rozwojowy. Dodatkowo mazowiecki rynek pracy charakteryzowała niska mobilność zawodowa i przestrzenna ludności, starzenie się mieszkańców, duża liczebność grup będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy - defaworyzowanych oraz wysoki udział wśród osób bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich. Dlatego też niezbędnym jest podjęcie kompleksowych działań zaradczych prowadzących do ograniczenia powyższych problemów. Osiągnięcie zakładanych rezultatów w tym obszarze zależeć będzie jednak w dużej mierze od procesów zachodzących w gospodarce kraju i Europy.</p> <p>W wyniku zaprojektowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.</p>

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
CR04	participants in employment, including self-employment, upon leaving	More developed	Number	unemployed, including long-term unemployed			0,00	Number	2014			22 094,00	SL2014	1 raz / rok
CR06	participants in employment, including self-employment, six months after leaving	More developed	Number	unemployed, including long-term unemployed			0,00	Number	2014			15 380,00	ewaluacja	1 raz/4 lata
65	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	More developed	szt.				0,00	Number	2014			6 386,00	SL2014	1 raz/4 lata

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
---------------------	--

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy</i>, planowane będą do realizacji, w szczególności, następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;</i> • <i>podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy;</i> • <i>pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego;</i> • <i>wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy;</i> • <i>wspieranie mobilności, w tym na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES;</i> • <i>monitorowanie rynku pracy, m.in. ofert pracy funkcjonujących poza systemem publicznych służb zatrudnienia oraz procesów wpływających na ofertę szkolnictwa zawodowego;</i> <p>Działania podejmowane w ramach niniejszego celu szczegółowego będą ukierunkowane przede wszystkim na doprowadzenie do zatrudnienia, w tym samo zatrudnienia, osób pozostających bez pracy, w tym w szczególności należących do grup defaworyzowanych tj. osób, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy (są to np. osoby młode – od 25 do 30 roku życia, osoby po 50 roku życia, osoby niepełnosprawne, osoby bez kwalifikacji zawodowych, osoby długotrwale bezrobotne i kobiety). Definiowanie grup defaworyzowanych będzie podlegało cyklicznej weryfikacji w oparciu o ewaluację on going zrealizowanych przedsięwzięć, obserwację sytuacji na mazowieckim rynku pracy na podstawie definicji zawartych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ze zmianami (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 674 z późn. zm.). Metody i cykle weryfikacji zostaną doprecyzowane w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WM 2014-2020.</p> <p>Działania te obejmowały będą m.in. pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (jako element towarzyszący zaplanowanemu wsparciu), która polegała będzie m.in. na przeprowadzeniu analizy sytuacji zawodowej uczestnika projektu oraz zaplanowaniu jego ścieżki kariery. Planowane jest także zastosowanie doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy oraz wsparcia psychologicznego dla osób wykazujących brak motywacji do zmiany swojej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>Efektem ww. działań powinno być skierowanie uczestnika projektu do zatrudnienia lub zdefiniowanie kolejnych kroków, prowadzących do jego podjęcia</p>	

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>np. określenie kierunku zmiany kwalifikacji lub nabycie praktycznych umiejętności u pracodawcy.</p> <p>Istotnym typem interwencji będą również działania na rzecz podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Będą one polegały na przeszkoleniu osób pozostających bez zatrudnienia i przyznaniu im nowych kwalifikacji zapewniających zwiększenie szans na reaktywację zawodową. Osiągnięte to zostanie poprzez szkolenia zawodowe dla osób dorosłych. Dodatkowym wsparciem zapewniającym skuteczność działań w tym obszarze będzie monitorowanie i analizowanie rynku pracy m.in. w zakresie ofert pracy funkcjonujących również poza systemem publicznych służb zatrudnienia oraz procesów wpływających na wymagania i oczekiwania pracodawców w stosunku do kwalifikacji pracowników. Monitorowane będzie również szkolnictwo zawodowe, a w szczególności jego potencjał i efektywność. Kompleksowe badanie rynku pracy oraz szkolnictwa zawodowego poprzez analizowanie procesów zachodzących po stronie popytowej i podażowej umożliwi identyfikację potencjalnych zagrożeń i kierunków zmian oraz dostarczy niezbędnych informacji wspierających procesy decyzyjne.</p> <p>Kolejną grupą działań będzie zapewnienie pomocy w zdobyciu doświadczenia zawodowego. Działania te będą polegały na organizowaniu płatnych staży zawodowych u pracodawców na konkretnych stanowiskach pracy, według programu zgodnego z wymaganymi kwalifikacjami oraz potrzebami pracodawców. Formuła ta umożliwi nabycie aktualnych praktycznych umiejętności charakterystycznych dla określonego zawodu i stanowiska pracy. Przewiduje się zaangażowanie pracodawców w sporządzanie programów staży.</p> <p>W ramach niniejszej interwencji zaplanowana została również pomoc w postaci dotacji bezzwrotnych na założenie działalności gospodarczej z możliwością połączenia z modułem szkoleń przygotowujących organizacyjnie do podjęcia aktywności zawodowej w przedmiotowej formie. Pomoc w postaci dotacji bezzwrotnych skierowana zostanie wyłącznie do osób z grup defaworyzowanych, którym w związku z brakiem zdolności finansowej do wyposażenia stanowiska pracy (w tym również pierwszego zaopatrzenia w towar) bardzo trudno jest założyć własną firmę. Tymczasem na rozdrobnionym rynku pracy małych pracodawców zdolności przedsiębiorcze i umiejętne ich wykorzystanie są jednym ze skuteczniejszych sposobów na aktywizację zawodową. Uzupełnieniem ww. działań będą dotacje na doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy utworzonego w przedsiębiorstwie wyłącznie dla osoby bezrobotnej należącej do grupy osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy - defaworyzowanych. Firma lub miejsce pracy powstałe w wyniku przedmiotowej interwencji będą mogły korzystać ze wsparcia z PI 8.7 i PI 3.1 po okresie karencji.</p> <p>Działania realizowane w niniejszym PI będą prowadzone na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013r. Nr 0, poz. 674 z późn. zm.) i zostaną doprecyzowane w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WM 2014-2020.</p>	

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>W ramach PI realizowane będzie również wspieranie mobilności, w tym na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES , polegające m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udostępnianiu i realizacji ofert pracy poza miejscem zamieszkania, również w krajach UE, EOG i Szwajcarii; • informowaniu osób poszukujących pracy i bezrobotnych o warunkach, życia i pracy w państwach UE/EOG i Szwajcarii oraz sytuacji na rynkach pracy tych państw; • organizacji europejskich targów i dni pracy. <p>Przewidują one także wsparcie finansowe, m.in. zwrot kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia. Przedmiotowe wsparcie jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem bezrobocia na terenach wiejskich. Stworzenie ułatwień dla podejmowania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania jest kluczowym elementem reaktywacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia z terenów o małej koncentracji miejsc pracy.</p> <p>Przewidziana w PI 8.5 interwencja przeciwdziała bezpośrednio zdiagnozowanym problemom rynku pracy poprzez ukierunkowanie na niewykorzystane zasoby rynku pracy z uwzględnieniem ich terytorialnego zróżnicowania poprzez zastosowanie preferencji opisanych poniżej oraz wzmocnienie pozycji grup defaworyzowanych. Ma to szczególne znaczenie w związku z wydłużeniem okresu aktywności zawodowej w zreformowanym systemie emerytalnym.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 8.5 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu strategicznego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację</i>.</p> <p>PI 8.5 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku</i>.</p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). 	

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
Zestawienie głównych grup docelowych: <ul style="list-style-type: none"> osoby pozostające bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy, w szczególności osoby z grup defaworyzowanych. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
Tryb wyboru projektów: <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> konkursowy; poza konkursowy. <p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów, zaś tryb poza konkursowy ma zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji. Ocena i wybór projektów prowadzone będą na podstawie transparentnych i niedyskryminujących kryteriów, przyjętych przez Komitet Monitorujący, powiązanych z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami. Tryb poza konkursowy jest dopuszczalny w przypadku projektów wynikających z priorytetowej roli PSZ na rynku pracy.</p> <p>Zakłada się tryb poza konkursowy dla części alokacji w niniejszym celu szczegółowym ukierunkowanej na osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Jest to zgodne z założeniami polityki rynku pracy, która prowadzona jest przez PSZ w formule zadań rządowych zleconych i zadań własnych samorządu terytorialnego. Wdrażanie niniejszej interwencji w ramach projektu poza konkursowego zagwarantuje najwyższy stopień realizacji przedmiotowej polityki w sposób komplementarny z działaniami Rządu. Znajduje to ponadto umocowanie w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 674 z późn. zm.). Zapewnia także większą efektywność niż projekty konkursowe (większa</p>	

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>efektywność zatrudnieniowa, osiągnięte wysokie wartości wskaźników z realizacji poszczególnych działań). Dopuszcza się także realizację projektów w trybie pozakonkursowym wynikających ze Strategii ZIT i Planu działań RIT.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty realizowane w partnerstwie, będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej, w tym w formule LGD; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych. • projekty tworzące „zielone miejsca pracy”; • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; • preferowane będą obszary (według powiatów) o niskim poziomie aktywności gospodarczej i wysokiej stopie bezrobocia, określone w szczególności za pomocą wskaźników (począwszy od 2012 r.): • stopa bezrobocia rejestrowanego; • efektywność zatrudnieniowa; • jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności; • obciążenie demograficzne - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym; 	

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<ul style="list-style-type: none"> • udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych; • udział osób w wieku 25-30 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych; • projekty realizowane na obszarach wiejskich; • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn; 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>Pomoc będzie miała charakter bezzwrotny, w tym dotacje bezzwrotne na uruchomienie działalności gospodarczej, przewiduje się tylko i wyłącznie w odniesieniu do osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na mazowieckim rynku pracy.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility
<p>Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.</p>	

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
CO02	long-term unemployed	Number	ESF	More developed	5 989,00	5 990,00	11 979,00	SL2014	1 raz/rok
CO16	participants with disabilities	Number	ESF	More developed	579,00	580,00	1 159,00	SL2014	1 raz/rok
66	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu	osoby	ESF	More developed			34 178,00	SL2014	1 raz/rok
67	Liczba osób w wieku od 25 do 30 lat objętych wsparciem w ramach programu	osoby	ESF	More developed			4 939,00	SL2014	1 raz/rok
68	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w ramach programu	osoby	ESF	More developed			5 038,00	SL2014	1 raz/rok
69	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w	osoby	ESF	More developed			6 260,00	SL2014	1 raz/rok

Investment priority		8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
	programie								

2.A.4 Investment priority

ID of the investment priority	8iii
Title of the investment priority	Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

ID of the specific objective	VI2
Title of the specific objective	Zwiększenie roli MŚP w tworzeniu nowych miejsc pracy na regionalnym rynku pracy
Results that the Member States seek to achieve with Union support	<p>Celem niniejszej interwencji jest zorganizowanie miejsc pracy w ramach samozatrudnienia i w sektorze MŚP w regionie – 1 093 miejsca.</p> <p>Należy zauważyć, że rozwijanie przedsiębiorczości jest podstawą długofalowego rozwoju gospodarczego. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywa tworzenie nowych podmiotów w sektorze Małych i Średnich Przedsiębiorstw, który generuje blisko połowę PKB Polski. Sektor ten uważany jest za jeden z głównych elementów konkurencyjności regionów, ponieważ gwarantuje płynne przechodzenie przez kryzysy gospodarcze, a nierozbudowana struktura oraz elastyczność tego typu firm pozwalają na skuteczną i szybką reakcję na zachodzące w otoczeniu zmiany.</p> <p>W województwie mazowieckim w 2012 r. zarejestrowanych było ponad 690 tys. podmiotów należących do tego właśnie sektora. Stanowiły one 99,8% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. Na uwagę zasługuje fakt, że przedsiębiorstwa powstałe na Mazowszu ze środków EFS w perspektywie finansowej 2007-2013[1] odznaczały się znacznie wyższymi</p>

	<p>wskaźnikami przeżywalności niż przedsiębiorstwa utworzone z wykorzystaniem środków finansowych pochodzących z innych źródeł. Według badania przeprowadzonego przez MORP „spośród firm założonych w 2010 r. 85% (168 ze 198 badanych przedsiębiorstw) istniało co najmniej do końca 2011 r., a 65% (130 ze 199 badanych) do grudnia 2012 r. Spośród firm założonych w 2011 r. 83% (291 z 351 badanych) przetrwało do grudnia 2012 r. Biorąc pod uwagę wymienione cechy zasadnym jest wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy właśnie w sektorze MŚP, m.in. poprzez udzielanie wsparcia finansowego na założenie własnej działalności gospodarczej oraz rozwój już istniejących przedsiębiorstw”.</p> <p>W wyniku zaprojektowanej interwencji osiągnięte zostaną poniższe wskaźniki.</p> <p>[1] Badanie : „Efektywność działań aktywizacyjnych rynku pracy odnoszących się do wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości w ramach FP i PO KL na Mazowszu poprzez przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej”, Warszawa, grudzień 2012</p>
--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region)

Investment priority : 8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises														
ID	Indicator	Category of region	Measure ment unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measure ment unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
65	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	More developed	szt.				0,00	Number	2014			1 093,00	ewaluacja	1 raz/4 lata

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p>W ramach celu szczegółowego <i>Zwiększenie roli MŚP w tworzeniu nowych miejsc pracy na regionalnym rynku pracy</i>, planowany będzie do realizacji, w szczególności, następujący typ projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>wspieranie procesów uruchamiania i rozwijania własnej działalności gospodarczej wraz ze wsparciem szkoleniowo-doradczym.</i> <p>Do barier rozwoju sektora MŚP zalicza się przede wszystkim kwestie związane z jakością sfery regulacyjnej (z czym wiążą się bariery natury</p>	

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p>biurokratycznej), trudniejszy niż w przypadku dużych przedsiębiorstw dostęp do wykwalifikowanych kadr, a także czynniki natury finansowej, takie jak trudności z pozyskaniem finansowania zewnętrznego oraz jego wysokie koszty (połączone z niedostrzeganiem przez część przedsiębiorców możliwości szybszego rozwoju firmy dzięki zastosowaniu „dźwigni finansowej”). Działania zaplanowane w niniejszym obszarze będą istotnym elementem wpływającym na minimalizowanie tych ograniczeń. W konsekwencji wpłyną na poprawę sytuacji na rynku pracy. Będą polegały na finansowym wspieraniu procesu uruchomienia własnej działalności gospodarczej lub rozwoju już istniejącej, ukierunkowanym na tworzenie nowych miejsc pracy (dla osób pozostających bez zatrudnienia). Jest to skuteczne narzędzie do wspierania osób z grup niebędących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz firm sektora MŚP. Instrumenty zwrotne i mieszane będą kierowane do odbiorców wsparcia - w zakresie wynikającym z przeprowadzonej oceny ex-ante.</p> <p>Szczególnie istotne znaczenia będzie miało wspieranie tworzenia miejsc pracy, w sektorach oferujących nowe źródła wzrostu (gospodarka ekologiczna, srebrna gospodarka, TIK, usługi osobiste oraz usługi zdrowotne i socjalne, podmioty ekonomii społecznej). Interwencja w niniejszym obszarze adresowana będzie do osób fizycznych prowadzących lub zamierzających uruchomić własną działalność gospodarczą, do osób odchodzących z rolnictwa oraz do firm sektora MŚP.</p> <p>Elementem wspomagającym, w niniejszej interwencji dla osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą, będzie możliwość uzyskania wsparcia ukierunkowanego na kursy z zakresu podstaw organizacyjnych przedsiębiorczości.</p> <p>Planowane w niniejszym obszarze działania będą uzupełnieniem interwencji zaprogramowanej w Osi Priorytetowej III i wraz z nią stanowić będą element polityki wspierania sektora MŚP, jako głównego kreatora miejsc pracy w województwie. Dla przejrzystej demarkacji z CT 03 (PI 3.1) zostało przyjęte podejście, że wsparcie w PI 8.7 może być kierowane m.in. do osób poszukujących zatrudnienia, zagrożonych jego utratą. Z ubiegania się o wsparcie na rozpoczęcie działalności w ramach PI 3.1 będą wykluczone osoby fizyczne, które kwalifikują się do wsparcia z PI 8.7. Natomiast firma założona ze środków uzyskanych z PI 8.7, może ubiegać się o wsparcie w PI 3.1 po upływie karencji. Z przedmiotowej interwencji nie wyklucza się byłych przedsiębiorców, którzy planują ponowne uruchomienie działalności. Doświadczenie zdobyte przez nich będzie dawało możliwość wyeliminowania niekorzystnych decyzji i zachowań. Doprecyzowanie niniejszych zapisów zostanie zawarte w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WM 2014-2020.</p> <p>Interwencja zaplanowana w PI 8.7 realizuje cel główny Programu - <i>Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy</i>, w ramach drugiego celu szczegółowego - <i>Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym</i></p>	

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p><i>prowadzące do zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.</i></p> <p>PI 8.7 realizować będzie cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: <i>Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku.</i></p> <p>Zestawienie głównych grup beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Zestawienie głównych grup docelowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby fizyczne; przedsiębiorstwa sektora MŚP; rolnicy w wieku 18-64 lata zamierzający wyjść z rolnictwa. 	

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p>Tryb wyboru projektów:</p> <p>Planowane jest stosowanie następujących trybów wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> konkursowy. 	

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p>Tryb konkursowy jest podstawowym trybem wyboru projektów. Tryb konkursowy stosowany jest w obszarach, gdzie rozwiązanie danego problemu nastąpi poprzez realizację różnych projektów przynoszących porównywalne rezultaty, tzn., że ten sam cel może zostać osiągnięty w wyniku realizacji różnych interwencji.</p> <p>Ocena i wybór projektów prowadzone będą w oparciu o transparentne i niedyskryminujące kryteria, przyjęte przez Komitet Monitorujący, powiązane z planowanymi do osiągnięcia celami, produktami i rezultatami.</p> <p>Przyjęte zasady zapewnią wybór projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnych z dokumentami strategicznymi i z politykami horyzontalnymi; • zgodnych z celami osi priorytetowej i PI; • przyczyniających się do realizacji założonych wskaźników produktu i rezultatu; • efektywnych, tj. zapewniających osiągnięcia wskaźnika rezultatu możliwie najniższym kosztem. <p>Potencjalne preferencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zgodne z celami RIS; • projekty związane z promowaniem i przeciwdziałające wykluczeniu osób niepełnosprawnych; • projekty tworzące „zielone miejsca pracy”; • projekty przyczyniające się do powstawania miejsc pracy; <p>preferowane będą obszary (według powiatów) o niskim poziomie aktywności gospodarczej i wysokiej stopie bezrobocia, określone między innymi za pomocą wskaźników takich jak (począwszy od 2012 r.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • stopa bezrobocia rejestrowanego; • efektywność zatrudnieniowa; 	

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<ul style="list-style-type: none"> • jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności; • obciążenie demograficzne - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym; • udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych; • udział osób w wieku 25-30 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych; • projekty kreujące nowe źródła wzrostu (gospodarka ekologiczna, srebrna gospodarka, TIK, usługi osobiste oraz usługi zdrowotne i socjalne); • projekty związane z promowaniem i wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn. 	

2.A.6.3 Planned use of financial instruments

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
<p>Finansowanie będzie w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumentów finansowych, np. finansowanie dłużne, instrumenty mieszane. <p>Na podstawie wstępnej analizy ustalono, że w priorytecie inwestycyjnym planowane jest wykorzystanie bezzwrotnych i zwrotnych form wsparcia. Zakres i wielkość instrumentów zwrotnych zostanie określone na podstawie badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.</p>	

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate)

Investment priority	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
----------------------------	---

Na obecnym etapie programowania nie jest planowana realizacja dużych projektów.

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

Table 5: Common and programme-specific output indicators

Investment priority		8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises							
ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
69	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	ESF	More developed			1 072,00	SL2014	1 raz/rok

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7

Priority axis	6 - Rozwój rynku pracy
Wkład CT 08 w CT 1-7 został przedstawiony w osiach priorytetowych RPO WM 2014-2020 odpowiadającym CT 01-07.	

2.A.8 Performance framework

Table 6: Performance framework of the priority axis

Priority axis			6 - Rozwój rynku pracy										
ID	Indicator type	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018			Final target (2023)			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
						M	W	T	M	W	T		
CO02	O	long-term unemployed	3233194	ESF	More developed			4 492			11 979,00	SL2014	
1F	F	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844	ESF	More developed			38 216 086			144 556 261,00	SL2014	Minimalna kwota środków unijnych oraz kwalifikowalnego wkładu krajowego, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego, aby uniknąć anulowania zobowiązań.
69	O	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby3463844	ESF	More developed			2 348			6 260,00	SL2014	Wskaźnik liczony z P1 8.5.

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonych w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana przez MiR w trakcie negocjacji z KE. Metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe zostały wzięte pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno – gospodarczych.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również podejmować konieczne działania naprawcze.

2.A.9 Categories of intervention

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

Tables 7-11: Categories of intervention

Table 7: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		6 - Rozwój rynku pracy		
Fund	Category of region	Code		€ amount
ESF	More developed	102. Access to employment for job-seekers and inactive people, including the long-term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility		147 559 505,00
ESF	More developed	104. Self-employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises		13 536 661,00

Table 8: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		6 - Rozwój rynku pracy		
Fund	Category of region	Code		€ amount
ESF	More developed	01. Non-repayable grant		154 112 413,00
ESF	More developed	04. Support through financial instruments: loan or equivalent		6 983 753,00

Table 9: Dimension 3 - Territory type

Priority axis		6 - Rozwój rynku pracy	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Large Urban areas (densely populated >50 000 population)	57 992 381,00
ESF	More developed	02. Small Urban areas (intermediate density >5 000 population)	85 382 822,00
ESF	More developed	03. Rural areas (thinly populated)	17 720 963,00

Table 10: Dimension 4 - Territorial delivery mechanisms

Priority axis		6 - Rozwój rynku pracy	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	01. Integrated Territorial Investment – Urban	14 202 000,00
ESF	More developed	07. Not applicable	146 894 166,00

Table 11: Dimension 6 - ESF secondary theme (ESF and YEI only)

Priority axis		6 - Rozwój rynku pracy	
Fund	Category of region	Code	€ amount
ESF	More developed	03. Enhancing the competitiveness of SMEs	13 536 661,00
ESF	More developed	06. Non-discrimination	161 096 166,00
ESF	More developed	07. Gender equality	161 096 166,00

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

Priority axis:	6 - Rozwój rynku pracy
Nie przewiduje się odrębnego angażowania środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania Osi Priorytetowej VI, gdyż planowane wykorzystanie pomocy technicznej określone jest w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna i przewiduje ono realizację zadań służących zapewnieniu skutecznego wdrożenia wszystkich Osi Priorytetowych I – VIII RPO WM 2014 – 2020.	

2.B DESCRIPTION OF THE PRIORITY AXES FOR TECHNICAL ASSISTANCE

2.B.1 Priority axis

ID of the priority axis	9
Title of the priority axis	Pomoc Techniczna

2.B.2 Justification for establishing a priority axis covering more than one category of region (where applicable)

2.B.3 Fund and category of region

Fund	Category of region	Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)
ESF	More developed	Total

2.B.4 Specific objectives and expected results

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
IX1	Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz instytucji wdrażających RPO WM 2014-2020	<ul style="list-style-type: none">wyeliminowanie luk administracyjnych w procesie realizacji RPO WM 2014-2020 oraz skuteczne i efektywne działanie administracji zaangażowanych instytucji;doskonalenie systemu wyboru procesów oceny i wyboru projektów oraz zapewnienie podnoszenia kwalifikacji ekspertów, przyczyniając się do zagwarantowania wystarczającej selektywności i promowania najbardziej odpowiednich i innowacyjnych rozwiązań;

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
		<ul style="list-style-type: none"> • usprawnienie zdolności instytucji do elastycznego i szybkiego reagowania na zwiększone obciążenie pracą, wynikające z cyklu programowania przy jednoczesnym zapewnieniu dobrej jakości pracy; • zapewnienie sprawnego systemu monitorowania i kontroli prawidłowości realizacji projektów w ramach RPO WM 2014-2020 przy pełnej zgodności z politykami UE oraz zapewnienie sprawnego systemu elektronicznego do zbierania oraz wymiany danych i ich archiwizacji; • zapewnienie udziału właściwych partnerów na każdym etapie programowania oraz w trakcie realizacji Programu, poprawiające jego jakość, np. organizacji ds. środowiska, ds. równości i społeczeństwa obywatelskiego, specjalizujących się w niedyskryminacji.

2.B.5 Result indicators

Table 12: Programme-specific result indicators (by specific objective) (for ERDF/ESF/Cohesion Fund)

Priority axis		IX1 - Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz instytucji wdrażających RPO WM 2014-2020									
ID	Indicator	Measurement unit	Baseline value			Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
			M	W	T		M	W	T		

2.B.4 Specific objectives and expected results

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
----	--------------------	---

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
IX2	Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz podnoszenia kompetencji beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> podnoszenie potencjału kompetencyjnego beneficjentów, umożliwianie tworzenia sieci kontaktów oraz redukowanie barier administracyjnych; identyfikacja i selekcja najbardziej adekwatnych projektów, w tym przede wszystkim system wsparcia projektów kluczowych lub innowacyjnych.

2.B.5 Result indicators

Table 12: Programme-specific result indicators (by specific objective) (for ERDF/ESF/Cohesion Fund)

Priority axis		IX2 - Zapewnienie wsparcia dla działań na rzecz podnoszenia kompetencji beneficjentów									
ID	Indicator	Measurement unit	Baseline value			Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
			M	W	T		M	W	T		

2.B.4 Specific objectives and expected results

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
IX3	Zapewnienie prawidłowej i skutecznej komunikacji i informacji o RPO WM 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> sprawny przekaz i lepsze wykorzystanie narzędzi służących prawidłowej informacji podnoszącej wiedzę nt. możliwości, skuteczności i efektywności wykorzystywania funduszy unijnych oraz promowania dobrych praktyk i wysokich standardów przy realizacji przedsięwzięć; spójny przekaz informacyjny dla społeczności lokalnych nt. osobistych korzyści w wymiarze środków, jakie pozyskuje sama jako beneficjent, środków które wykorzystują przedsiębiorcy –

ID	Specific objective	Results that the Member States seek to achieve with Union support
		pracodawcy oraz środków przyczyniających się do poprawy jakości życia w miejscu zamieszkania.

2.B.5 Result indicators

Table 12: Programme-specific result indicators (by specific objective) (for ERDF/ESF/Cohesion Fund)

Priority axis		IX3 - Zapewnienie prawidłowej i skutecznej komunikacji i informacji o RPO WM 2014-2020									
ID	Indicator	Measurement unit	Baseline value			Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
			M	W	T		M	W	T		

2.B.6 Actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives (by priority axis)

2.B.6.1 A description of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives

Priority axis	9 - Pomoc Techniczna
<p>W nadchodzącej perspektywie finansowej 2014-2020 uwzględniony będzie udział niezbędnych kosztów bazowych, nieodzownych dla realizacji Programu, jednakże z uwagi na nowy charakter koniecznych interwencji zostaną dokonane korekty priorytetyzacji poszczególnych przedsięwzięć w kierunku zwiększenia wsparcia potencjału beneficjentów i włączenia partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz zapewnienia m.in. komplementarności instytucjonalnej i wdrożeniowej planowanego wsparcia.</p> <p>Doświadczenia poprzednich perspektyw finansowych 2004-2006 oraz 2007-2013 w zakresie wdrażania funduszy unijnych wskazują, iż wypracowany dotychczas potencjał administracyjny zaangażowanych instytucji, istniejące zasoby ludzkie są wystarczające do realizacji założeń</p>	

Priority axis	9 - Pomoc Techniczna
<p>i celów dwufunduszowego RPO WM 2014-2020 oraz charakteryzują się wysokim poziomem zaawansowania.</p> <p>Wsparcie w ramach Osi Priorytetowej IX Pomoc Techniczna będzie miało komplementarny charakter wobec krajowego Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, jednakże ograniczony do interwencji regionalnej, projektów realizowanych na terenie i na rzecz województwa mazowieckiego.</p> <p>Koszty operacyjne związane z koordynacją, zarządzaniem i wdrażaniem ZIT miasta st. Warszawy, zgodnie z zapisami Założeń do Umowy Partnerstwa, będą współfinansowane ze środków Funduszu Spójności w ramach Osi priorytetowej 2: Potencjał beneficjentów funduszy europejskich PO PT 2014-2020.</p> <p>Alokacja wkładu unijnego dla Osi Priorytetowej IX zapewni osiągnięcie wymienionych powyżej rezultatów przypisanych do tej osi, gwarantując przy tym realizowanie rezultatów zakładanych we wszystkich wymienionych ośmiu osiach priorytetowych RPO WM 2014-2020, co bezpośrednio przełoży się na wykonanie celów i rezultatów prognozowanych dla realizacji polityki spójności przez państwo polskie i w konsekwencji Unię Europejską.</p> <p>Z analizy dotychczasowej realizacji przyznanej alokacji środków EFRR i EFS na pomoc techniczną 2007-2013 wynika, iż największy udział w strukturze wydatków mają wydatki tzw. „sztywne”, czyli związane bezpośrednio z zapewnieniem i utrzymaniem niezbędnego poziomu zatrudnienia kadr na adekwatnym poziomie (ok. 62%) oraz z odpowiednim wyposażeniem stanowisk pracy, kosztami administracyjnymi i szkoleniami pracowników (ok. 13%). Koszty wdrożenia programów, czyli organizacji procesów wyboru i oceny projektów, doradztwa stanowią ok. 8%. Blisko 16% alokacji zostało przeznaczone na działania komunikacyjne i szkolenia dla beneficjentów, zaś w dalszej kolejności ok. 1% wynosiło zapotrzebowanie na działanie służb kontroli i badania ewaluacyjne.</p> <p>Z PT nie będą finansowane remonty, modernizacje lub budowa nowych budynków.</p> <p>Określone powyżej cele szczegółowe będą możliwe do osiągnięcia dzięki zastosowaniu adekwatnych typów i rodzajów działań, realizowanych w zgodności z politykami horyzontalnymi UE, w szczególności z zasadą promowania równych szans, zapobiegania dyskryminacji oraz zasadą zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Grupa działań realizujących cel 1, na rzecz zagwarantowania prawidłowej realizacji polityk UE poprzez wsparcie instytucji wdrażającej program obejmować będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> finansowanie zatrudnienia i utrzymania odpowiednio wykwalifikowanej kadry zasilającej instytucje zarządzające, wdrażające i certyfikujące; 	

Priority axis	9 - Pomoc Techniczna
	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie odpowiedniego skutecznego i spójnego systemu motywacyjnego pracowników, zapobiegającego nadmiernej fluktuacji kadr do instytucji zewnętrznych; • zagwarantowanie systemu podnoszenia kwalifikacji zaangażowanych kadr z położeniem nacisku na dziedziny, w których wystąpiły poważne problemy w obecnym okresie programowania (zamówienia publiczne, pomoc państwa, ocena oddziaływania na środowisko); • wsparcie procesów wymiany informacji, doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy innymi instytucjami zaangażowanymi w implementację WRS oraz wzmacnianie zasady partnerstwa; • stosowne wyposażenie obiektów oraz pokrycie kosztów ich utrzymania, eksploatacji, telekomunikacji itp. zapewniające sprawną implementację Programu; • finansowanie działań związanych z zapewnieniem ciągłości programowania w zakresie perspektywy finansowej 2004-2006, 2007-2013 oraz po roku 2020, w instytucjach będących beneficjentami osi priorytetowych; • finansowanie kosztów finalizacji prac, archiwizacji i przechowywania dokumentacji (również w formie elektronicznej) Programu oraz programów w ramach perspektyw finansowych 2007-2013, 2004-2006; • budowę, rozbudowę oraz utrzymanie lokalnych systemów informatycznych mających na celu obsługę Programu, informatyzację procesu wymiany i przechowywania dokumentów; • finansowanie działań gwarantujących sprawniejsze i efektywniejsze programowanie, system oceny i wyboru projektów wraz z umożliwieniem aktywnego włączenia partnerów na wymienionych etapach; • realizację sprawnego i skutecznego systemu monitoringu i kontroli realizacji Programu; • finansowanie działań zapewniających spełnienia warunkowości ex-nate na poziomie regionalnym; • finansowanie badań ewaluacyjnych przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne. • finansowanie organizacji prac Komitetu Monitorującego, grup roboczych na rzecz Programu (np. ROT). <p>Grupa działań realizujących cel 2, na rzecz podniesienia potencjału kompetencyjnego beneficjentów realizujących projekty w ramach Programu obejmować będzie:</p>

Priority axis	9 - Pomoc Techniczna
<ul style="list-style-type: none"> finansowanie inicjatyw dotyczących wspierania realizacji projektów przez beneficjentów w zakresie przygotowania i zarządzania nimi przy pomocy oferowanych usług, np. szkoleń, usług doradczych wspierania przy opracowywaniu projektów itp.; przedsięwzięcia służące ograniczaniu barier proceduralno – administracyjnych i wprowadzaniu koniecznych uproszczeń; wspieranie wnioskodawców w przygotowaniu projektów w celu osiągnięcia gotowości realizacyjnej umożliwiającej złożenie wniosku o dofinansowanie; wspieranie przygotowywania projektów pozakonkursowych, w szczególności w zakresie procedur środowiskowych, zamówień publicznych, które wpływają na efektywność i terminowość w realizacji i osiągnięciu zakładanych efektów. <p>Grupa działań realizujących cel 3, na rzecz zapewnienia prawidłowej oraz skutecznej komunikacji i informacji o Programie obejmować będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzenie i prowadzenie platform elektronicznych dla przekazywania informacji o Programie, możliwościach absorpcji funduszy UE, wymiany danych i dobrych praktyk z beneficjentami oraz informowania ogółu społeczeństwa o postępie w realizacji Programu; utrzymanie punktów kontaktowych przy IP (IW) i wymiany doświadczeń o funduszach UE oraz możliwościach aplikowania w ramach RPO WM 2014-2020; organizację konferencji, spotkań informacyjnych; zastosowanie elektronicznych map projektów i wspólnych przedsięwzięć w celu rozwijania mobilizacji obywateli, przedsiębiorstw, instytucji pozarządowych i innych partnerów do inicjatyw na rzecz sprawnego wdrażania RPO WM 2014-2020; finansowanie tłumaczeń, publikacji, dokumentów programowych – głównie w wersji zdigitalizowanej; badania opinii publicznej oraz monitoring mediów. 	

Priority axis	9 - Pomoc Techniczna
Zestawienie głównych grup beneficjentów: <ul style="list-style-type: none"> • Instytucja Zarządzająca RPO WM 2014-2020; • instytucje pośredniczące; • inne podmioty, które zostaną delegowane do wykonywania czynności związanych z programowaniem i wdrażaniem RPO WM 2014-2020, w zakresie tych czynności (jeśli znajdzie zastosowanie). 	

2.B.6.2 Output indicators expected to contribute to results (by priority axis)

Table 13: Output indicators (by priority axis) (for ERDF/ESF/Cohesion Fund)

Priority axis		9 - Pomoc Techniczna				
ID	Indicator (name of indicator)	Measurement unit	Target value (2023) (optional)			Source of data
			M	W	T	
103	Liczba opracowanych ekspertyz	szt.				Monitoring
90	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.				Monitoring
91	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	osoby				Monitoring
93	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej	szt.				Monitoring
94	Liczba projektów objętych wsparciem	szt.				Monitoring

95	Liczba wspartych ZIT/RIT	szt.				Monitoring
96	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby				Monitoring
97	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.				Monitoring
98	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej	szt.				Monitoring
101	Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych	szt.				Monitoring
92	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.				Monitoring
99	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego	szt.				Monitoring
104	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	szt.				Monitoring
100	Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy	szt.				Monitoring
102	Liczba użytkowników systemów informatycznych	osoby				Monitoring

Categories of intervention (by priority axis)

Corresponding categories of intervention based on a nomenclature adopted by the Commission, and an indicative breakdown of the Union support

Tables 14-16: Categories of intervention

Table 14: Dimension 1 - Intervention field

Priority axis		9 - Pomoc Techniczna	
Fund	Category of region	Code	€ Amount
ESF	More developed	121. Preparation, implementation, monitoring and inspection	66 511 136,00
ESF	More developed	122. Evaluation and studies	799 915,00
ESF	More developed	123. Information and communication	5 680 668,00

Table 15: Dimension 2 - Form of finance

Priority axis		9 - Pomoc Techniczna	
Fund	Category of region	Code	€ Amount
ESF	More developed	01. Non-repayable grant	72 991 719,00

Table 16: Dimension 3 – Territory type

Priority axis		9 - Pomoc Techniczna	
Fund	Category of region	Code	€ Amount
ESF	More developed	07. Not applicable	72 991 719,00

3. FINANCING PLAN

3.1 Financial appropriation from each fund and amounts for performance reserve

Table 17

Fund	Category of region	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Total	
		Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve
ERDF	More developed	195 136 065,00	12 455 493,00	199 109 870,00	12 709 141,00	203 160 314,00	12 967 680,00	207 277 081,00	13 230 452,00	211 472 025,00	13 498 214,00	215 746 831,00	13 771 074,00	220 102 952,00	14 049 125,00	1 452 005 138,00	92 681 179,00
Total ERDF		195 136 065,00	12 455 493,00	199 109 870,00	12 709 141,00	203 160 314,00	12 967 680,00	207 277 081,00	13 230 452,00	211 472 025,00	13 498 214,00	215 746 831,00	13 771 074,00	220 102 952,00	14 049 125,00	1 452 005 138,00	92 681 179,00
ESF	More developed	68 618 992,00	4 379 936,00	70 016 368,00	4 469 130,00	71 440 694,00	4 560 044,00	72 888 342,00	4 652 447,00	74 363 481,00	4 746 605,00	75 866 703,00	4 842 556,00	77 398 520,00	4 940 331,00	510 593 100,00	32 591 049,00
Total ESF		68 618 992,00	4 379 936,00	70 016 368,00	4 469 130,00	71 440 694,00	4 560 044,00	72 888 342,00	4 652 447,00	74 363 481,00	4 746 605,00	75 866 703,00	4 842 556,00	77 398 520,00	4 940 331,00	510 593 100,00	32 591 049,00
Total		263 755 057,00	16 835 429,00	269 126 238,00	17 178 271,00	274 601 008,00	17 527 724,00	280 165 423,00	17 882 899,00	285 835 506,00	18 244 819,00	291 613 534,00	18 613 630,00	297 501 472,00	18 989 456,00	1 962 598 238,00	125 272 228,00

3.2 Total financial appropriation by fund and national co-financing (€)

Table 18a: Financing plan

Priority axis	Fund	Category of region	Basis for calculation of Union support (Total eligible cost or public eligible cost)	Union support (a)	National counterpart (b) = (c) + (d)	Indicative breakdown of national counterpart		Total funding (e) = (a) + (b)	Co-financing rate (f) = (a) / (e) (2)	EIB contributions (g)	Main allocation		Performance reserve		Performance reserve amount as proportion of total Union support (l) = (j) / (a) * 100
						National public funding (c)	National private funding (d) (1)				Union support (h) = (a) - (j)	National Counterpart (i) = (b) - (k)	Union support (j)	National Counterpart (k) = (b) * ((j) / (a))	
1	ERDF	More developed	Total	476 489 521,00	119 122 380,00	59 561 190,00	59 561 190,00	595 611 901,00	80,00%	0,00	447 900 150,00	111 975 037,26	28 589 371,00	7 147 342,74	6,00%
2	ERDF	More developed	Total	153 599 843,00	38 399 961,00	30 719 969,00	7 679 992,00	191 999 804,00	80,00%		144 383 852,00	36 095 963,23	9 215 991,00	2 303 997,77	6,00%
3	ERDF	More developed	Total	255 015 484,00	63 753 871,00	57 378 484,00	6 375 387,00	318 769 355,00	80,00%		239 714 555,00	59 928 638,75	15 300 929,00	3 825 232,25	6,00%
4	ERDF	More developed	Total	222 951 908,00	55 737 977,00	47 377 280,00	8 360 697,00	278 689 885,00	80,00%		209 574 794,00	52 393 698,50	13 377 114,00	3 344 278,50	6,00%
5	ERDF	More developed	Total	436 629 561,00	109 157 391,00	109 157 391,00	0,00	545 786 952,00	80,00%		410 431 787,00	102 607 947,45	26 197 774,00	6 549 443,55	6,00%
6	ESF	More developed	Total	161 096 166,00	40 274 042,00	36 246 637,00	4 027 405,00	201 370 208,00	80,00%		149 929 902,00	37 482 475,97	11 166 264,00	2 791 566,03	6,93%
7	ESF	More developed	Total	155 821 626,00	38 955 407,00	37 007 636,00	1 947 771,00	194 777 033,00	80,00%		145 020 962,00	36 255 240,97	10 800 664,00	2 700 166,03	6,93%
8	ESF	More developed	Total	153 274 638,00	38 318 659,00	36 402 727,00	1 915 932,00	191 593 297,00	80,00%		142 650 517,00	35 662 628,78	10 624 121,00	2 656 030,22	6,93%
9	ESF	More developed	Total	72 991 719,00	18 247 929,00	18 247 929,00	0,00	91 239 648,00	80,00%		72 991 719,00				
Total	ERDF	More developed		1 544 686 317,00	386 171 580,00	304 194 314,00	81 977 266,00	1 930 857 897,00	80,00%		1 452 005 138,00	363 001 285,21	92 681 179,00	23 170 294,79	6,00%
Total	ESF	More developed		543 184 149,00	135 796 037,00	127 904 929,00	7 891 108,00	678 980 186,00	80,00%		510 593 100,00	127 648 274,77	32 591 049,00	8 147 762,23	6,00%
Grand total				2 087 870 466,00	521 967 617,00	432 099 243,00	89 868 374,00	2 609 838 083,00	80,00%	0,00	1 962 598 238,00	490 649 559,92	125 272 228,00	31 318 057,08	50,79%

(1) To be completed only when priority axes are expressed in total costs.

(2) This rate may be rounded to the nearest whole number in the table. The precise rate used to reimburse payments is the ratio (f).

Table 18b: Youth Employment Initiative - ESF and YEI specific allocations (where appropriate)

Priority axis	Fund	Category of region	Basis for calculation of Union support (Total eligible cost or public eligible cost)	Union support (a)	National counterpart (b) = (c) + (d)	Indicative breakdown of national counterpart		Total funding (e) = (a) + (b)	Co-financing rate (f) = (a)/(e) (2)
						National public funding (c)	National private funding (d) (1)		
Total				0,00	0,00	0,00	0,00		0,00%

Ratio	%
Ratio of ESF for less developed regions	0,00%
Ratio of ESF for transition regions	0,00%
Ratio of ESF for more developed regions	0,00%

(1) To be completed only when priority axes are expressed in total costs.

(2) This rate may be rounded to the nearest whole number in the table. The precise rate used to reimburse payments is the ratio (f).

Table 18c: Breakdown of the financial plan by priority axis, fund, category of region and thematic objective

Priority axis	Fund	Category of region	Thematic objective	Union support	National counterpart	Total funding
1	ERDF	More developed	Strengthening research, technological development and innovation	263 119 735,00	65 779 934,00	328 899 669,00
1	ERDF	More developed	Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF)	213 369 786,00	53 342 446,00	266 712 232,00
2	ERDF	More developed	Enhancing access to, and use and quality of, information and communication technologies	153 599 843,00	38 399 961,00	191 999 804,00
3	ERDF	More developed	Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors	255 015 484,00	63 753 871,00	318 769 355,00
4	ERDF	More developed	Promoting climate change adaptation, risk prevention and management	41 489 321,00	10 372 330,00	51 861 651,00
4	ERDF	More developed	Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	105 293 301,00	26 323 326,00	131 616 627,00
4	ERDF	More developed	Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	76 169 286,00	19 042 321,00	95 211 607,00
5	ERDF	More developed	Promoting sustainable transport and removing bottlenecks in key network infrastructures	436 629 561,00	109 157 391,00	545 786 952,00
6	ESF	More developed	Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility	161 096 166,00	40 274 042,00	201 370 208,00
7	ESF	More developed	Promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination	155 821 626,00	38 955 407,00	194 777 033,00
8	ESF	More developed	Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning	153 274 638,00	38 318 659,00	191 593 297,00
Total				2 014 878 747,00	503 719 688,00	2 518 598 435,00

Table 19: Indicative amount of support to be used for climate change objectives

Priority axis	Indicative amount of support to be used for climate change objectives (€)	Proportion of the total allocation to the operational programme (%)
1	56 251 539,60	2,87%
3	196 799 249,20	10,03%
4	42 340 050,40	2,16%
Total	295 390 839,20	15,05%

4. INTEGRATED APPROACH TO TERRITORIAL DEVELOPMENT

Description of the integrated approach to territorial development taking into account the content and objectives of the operational programme having regard to the Partnership Agreement and showing how it the operational programme contributes to the accomplishment of the objectives of the operational programme and expected results

Wymiar przestrzenny w RPO WM 2014-2020, umożliwia różnym obszarom regionu wykorzystanie własnych potencjałów rozwojowych i zapewnienie największej liczbie ich mieszkańców możliwość udziału w procesach rozwojowych. Wymiar ten jest zgodny z celami tematycznymi rozporządzeń unijnych, wskazującymi m.in. na konieczność poprawy spójności terytorialnej[1]. Prowadzenie polityki rozwoju, uwzględniającej wymiar przestrzenny, pozwala także na trafniejsze dostosowanie interwencji do potrzeb obszaru poprzez zastosowanie kompleksowych rozwiązań.

Podejście terytorialne w RPO WM 2014-2020 oparto na realizacji dwóch zintegrowanych mechanizmów tj.:

- Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych (ZIT) dla miasta stołecznego Warszawy i jej obszaru funkcjonalnego;
- Regionalnych Instrumentach Terytorialnych (RIT) dla 5 subregionów (NTS 3): ciechanowskiego, płockiego, ostrołęckiego, siedleckiego i radomskiego.

Uzupełnieniem podejścia terytorialnego w RPO WM 2014-2020 będzie także mechanizm promujący Projekty Partnerskie. Ponadto w celu dostosowania wsparcia do potrzeb poszczególnych terytoriów zastosowano preferencje wskazane przy każdym PI. Preferencje odnoszą się m.in. do obszarów wiejskich, na które przeznaczone zostanie min. 11% alokacji RPO WM.

Podstawą podejścia terytorialnego w RPO WM 2014-2020 i realizacji ww. mechanizmów są wskazane w SRWM obszary strategicznej interwencji (OSI):

- problemowe – ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski;
- bieguny wzrostu – Obszar Metropolitalny Warszawy.

REGIONALNE INSTRUMENTY TERYTORIALNE

RIT to mechanizm stworzony przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, mający na celu realizację inwestycji kluczowych dla zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego Mazowsza na OSI zidentyfikowanych w SRWM jako problemowe. Podejście takie pozwoli przeciwdziałać negatywnym trendom rozwojowym oraz umożliwi dostęp do potrzebnych usług na obszarach, w których wskaźnik jakości życia jest niższy niż w centrum regionu.

Samorządy realizujące RIT są zobligowane do zawiązania partnerstwa, którego liderem będzie miasto regionalne lub subregionalne, a następnie opracowania jednego *Planu działań RIT* dla danego obszaru. Wymaga się, aby projekty zgłoszone w ramach RIT, miały zintegrowany charakter, co pozwoli na zastosowanie pozakonkursowego trybu

wyboru projektów. Projekty zintegrowane należy rozumieć jako wiązki projektów, które będą realizowane w ramach różnych PI objętych Programem.

Na finansowanie RIT zostanie wydzielone min. 130 mln euro z EFRR, oraz dodatkowa kwota na projekty finansowane z EFS. Szczegółowo mechanizm opisano w załączniku numer 1.

PROJEKTY PARTNERSKIE

Projekty Partnerskie to mechanizm włączający społeczność w kreowanie rozwoju lokalnego. Podstawą projektów partnerskich będzie rozwój społeczno-gospodarczy, inicjowany oddolnie, w tym w szczególności w ramach Lokalnych Grup Działania. Poprzez promocję projektów realizowanych w formie partnerstwa osiągnięte zostanie włączenie przedstawicieli społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów i zaspokajanie identyfikowanych potrzeb umożliwiając partycypację społecznościom lokalnym w niniejszych procesach. Szczegółowo mechanizm opisano w załączniku nr 2.

[1] Spójność terytorialna została określona jako „ogólny cel (cel w makroskali) poszczególnych polityk, zachęcający je do wspierania zintegrowanego rozwoju przestrzennego regionu” ESPON (2013), Territorial Monitoring for the Baltic Sea Region. Draft Final Report | Version 30/06/2013. Part B. Scientific Platform and Tools Project 2013/3/9.

4.1 Community-led local development (where appropriate)

The approach to the use of community-led local development instruments and the principles for identifying the areas in where they will be implemented

W RPO WM 2014-2020 nie przewidziano zastosowania mechanizmu RLKS czyli Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

4.2 Integrated actions for sustainable urban development (where appropriate)

Where appropriate the indicative amount of ERDF support for integrated actions for sustainable urban development to be implemented in accordance with the provisions under Article 7(2) of Regulation (EU) No 1301/2013 and the indicative allocation of ESF support for integrated action.

(podstawa: art. 96 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013; art. 7 ust. 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013)

Funkcjonowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego na Mazowszu opiera się na zinstytucjonalizowanej partnerskiej współpracy gmin, położonych w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym (WOF), wyznaczonym zgodnie z metodologią Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

i poszerzonym o dodatkowe wskaźniki jakościowe. Obszar ten zawiera się w zidentyfikowanym w SRWM OSI będącym biegunem wzrostu.

W skład WOF wchodzi 38 jednostek samorządu terytorialnego, które sygnowały porozumienie o współpracy w zakresie realizacji ZIT: Miasto stołeczne Warszawa, Gmina Błonie, Gmina Brwinów, Gmina Czosnów, Gmina Góra Kalwaria, Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Halinów, Gmina Izabelin, Gmina Jabłonna, Gmina Józefów, Gmina Karczew, Gmina Kobyłka, Gmina Konstancin-Jeziorna, Gmina Legionowo, Gmina Lesznowola, Gmina Łomianki, Gmina Marki, Gmina Michałowice, Gmina Milanówek, Gmina Nadarzyn, Gmina Nieporęt, Gmina Nowy Dwór Mazowiecki, Gmina Otwock, Gmina Ożarów Mazowiecki, Gmina Piaseczno, Gmina Piastów, Gmina Podkowa Leśna, Gmina Pruszków, Gmina Radzymin, Gmina Raszyn, Gmina Stare Babice, Gmina Sulejówek, Gmina Wiązowna, Gmina Wieliszew, Gmina Wołomin, Gmina Ząbki, Gmina Zielonka, Gmina Żyrardów.

Dokumentem strategicznym warunkującym uczestnictwo Partnerstwa ZIT w procesie zarządzania i realizacji RPO WM 2014-2020 jest Strategia WOF ZIT.

Celem głównym ujętym w Strategii WOF ZIT jest: *Rozwój i wykorzystanie potencjałów WOF ZIT poprzez integrację obszaru i budowanie jego przewag konkurencyjnych.*

Celami strategicznymi są:

- *Wzmocnienie tożsamości metropolitalnej mieszkańców WOF ZIT;*
- *Rozwój i wykorzystanie potencjału gospodarczego WOF ZIT w konkurencji globalnej;*
- *Zintegrowanie i wzrost jakości przestrzeni WOF ZIT.*

Na finansowanie ZIT w ramach RPO WM 2014-2020, zostanie wydzielona kwota w wysokości min. 165,8 mln euro (7,94% środków RPO WM 2014-2020). Powyższa kwota jest zgodna z zapisami UP.

Projekty w ramach ZIT mogą być realizowane w formule konkursowej i pozakonkursowej. Przewiduje się udział Partnerstwa ZIT w procesie wyłaniania projektów w odniesieniu do części środków alokowanych w wybranych osiach priorytetowych RPO WM 2014-2020. Udział ten, w przypadku projektów finansowanych z EFRR, będzie obejmował m.in. dwustronne negocjacje pomiędzy Partnerstwem ZIT a IZ RPO WM 2014-2020, prowadzone ze szczególnym uwzględnieniem wpływu inwestycji na realizację wskaźników Programu. Projekty te, jako inwestycje strategiczne, będą podlegały pełnej ocenie zgodnie z przyjętymi procedurami dla ZIT. W przypadku projektów finansowanych z EFS wyłanianych w trybie konkursowym, Partnerstwo ZIT będzie uczestniczyło w przygotowaniu zasad konkursu.

Projekty zaproponowane w Strategii WOF ZIT zostaną skoncentrowane przede wszystkim na wskazanych obszarach:

- drogi rowerowe;
- parkingi parkuj i jedź;
- tereny inwestycyjne;

- centra przedsiębiorczości;
- dotacje i wsparcie informacyjno-doradcze dla osób zakładających firmy;
- edukacja proprzedsiębiorcza;
- promocja gospodarcza;
- e-usługi publiczne.

Ponadto projekty komplementarne wynikające ze Strategii WOF ZIT uzyskują preferencje podczas starania się o środki z *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

Table 20: Integrated actions for sustainable urban development – indicative amounts of ERDF and ESF support

Fund	ERDF and ESF support (indicative) (€)	Proportion of fund's total allocation to programme
Total ESF	23 699 608,00	4,64%
Total ERDF	142 057 011,00	9,78%
TOTAL ERDF+ESF	165 756 619,00	8,45%

4.3 Integrated Territorial Investment (ITI) (where appropriate)

The approach to the use of Integrated Territorial Investments (ITIs) (as defined in Article 36 of Regulation (EU) No 1303/2013) other than in cases covered by 4.2, and their indicative financial allocation from each priority axis.

W RPO WM 2014-2020 nie przewidziano realizacji ZIT dla obszarów innych niż zintegrowane przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w rozumieniu art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013.

Table 21: Indicative financial allocation to ITI other than those mentioned under point 4.2 (aggregate amount)

Priority axis	Fund	Indicative financial allocation (Union support) (€)
Total		0,00

4.4 The arrangements for interregional and transnational actions, within the operational programme, with beneficiaries located in at least one other Member State (where appropriate)

W RPO WM 2014-2020 istnieje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych z udziałem partnerów z innych państw członkowskich.

4.5 Contribution of the planned actions under the programme to macro-regional and sea basin strategies, subject to the needs of the programme area as identified by the Member State (where appropriate)

(Where the Member State and regions participate in macro-regional strategies and sea basin strategies).

Województwo mazowieckie aktywnie uczestniczy w procesie wdrażania Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). Pomiędzy SUE RMB a RPO WM 2014-2020 występuje komplementarność tzn. poszczególne osie priorytetowe Programu są zgodne z celami ogólnymi SUERMB, tj.: ocalenie morza, rozwój połączeń w regionie i zwiększenie dobrobytu.

Interwencja w ramach RPO WM 2014-2020 będzie zatem stanowiła niezaprzeczalny wkład w osiągnięcie globalnych celów SUE RMB. Wkład Programu w realizację SUERMB zostanie uwzględniony poprzez działania dotyczące m.in. badań i rozwoju, transferu technologii i innowacji, zmian klimatycznych i ochrony środowiska naturalnego, kultury, transportu, budowania kapitału ludzkiego i społecznego oraz rynku pracy.

Tabela (załącznik SUE RMB) prezentuje potencjał RPO WM 2014-2020 w zakresie realizacji SUE RMB. Zaznaczono w niej obszary, w których jest ogólna zgodność kierunków interwencji z obszarami priorytetowymi Strategii, co oznacza pośredni wpływ Programu na jej realizację w tych obszarach.

Szczegółowa analiza potwierdziła, że wszystkie osie priorytetowe Programu wpisują się w cele Strategii. Szczególnie istotna z punktu widzenia SUE RMB będzie interwencja w ramach Osi Priorytetowej IV *Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu*, obejmująca PI:

6.2 Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie (obszar priorytetowy Nutri) oraz 6.1 Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie (obszar priorytetowy Zabezpieczony). Ponadto Program zapewni komplementarność poprzez realizację PI: 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia i 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji (obszary priorytetowe MŚP, Innowacje), a także 2.3. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia (obszary priorytetowe: Kultura, Edukacja, Zdrowie).

Koncentracja interwencji w Osi Priorytetowej III *Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną* istotnie przyczyni się do realizacji PI 4.3. *Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym* (obszar priorytetowy Energia).

5. SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS MOST AFFECTED BY POVERTY OR TARGET GROUPS AT HIGHEST RISK OF DISCRIMINATION OR SOCIAL EXCLUSION (WHERE APPROPRIATE)

5.1 Geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion

Zjawisko ubóstwa jest problemem uzależnionym od wielu czynników, wśród których dominuje czynnik społeczno-ekonomiczny, powiązany z dochodami poszczególnych osób/grup osób, w tym przede wszystkim z ich pozycją na rynku pracy.

Poza brakiem zatrudnienia na zjawisko ubóstwa mają wpływ, m.in.: brak infrastruktury usług opieki zdrowotnej, usług społecznych, brak możliwości przekwalifikowania się oraz brak dostępu do edukacji. Zjawisko ubóstwa częściej występuje na terenach wiejskich i dotyczy przede wszystkim osób z niskim wykształceniem. Istnieją silne związki między zagrożeniem, wykluczeniem społecznym i ubóstwem, a strukturą rodziny (znacznie częściej zjawiska te występują wśród rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych), stanem zdrowia oraz niepełnosprawnością. Ubóstwo dotyka także częściej dzieci i młodzież oraz osoby starsze.

Przyczyny ubóstwa są złożone, na co wpływa również częste ich nakładanie się i relacje między poszczególnymi czynnikami powodującymi ubóstwo.

Problem ubóstwa może mieć także wymiar terytorialny, przez nasiloną kumulację przyczyn na niektórych obszarach. Koncepcja wyznaczania obszarów deficytowych, najbardziej dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym lub szczególnie narażonych na te zjawiska, których potrzeby są uwzględniane w projektowaniu działań z zakresu włączenia społecznego i walki z ubóstwem, rynku pracy i edukacji opiera się na miernikach społeczno-gospodarczych. Silniejsza koncentracja środków nastąpi na obszarach cechujących się największymi opóźnieniami społeczno-gospodarczymi, określonymi na podstawie wskaźników pochodzących ze statystyki publicznej. Koncepcja wykorzystuje metodę Hellwiga (tzw. wzorca rozwoju), która pozwala na uporządkowanie jednostek terytorialnych (gmin, powiatów) według stopnia ich rozwoju społeczno-gospodarczego. Stopień rozwoju mierzony jest jako odległość określonej jednostki samorządu terytorialnego od obszaru wzorcowego, w którym poziom wskaźników, wykorzystywanych do analizy, jest najkorzystniejszy.

Ze względu na kompetencje jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, a także na związaną z tym strukturę organizacyjną instytucji rynku pracy, obszarami wymagającymi szczególnej uwagi i wsparcia w działaniach w CT 08 są powiaty. Punktem odniesienia dla koncentracji terytorialnej będą m.in. poniższe wskaźniki:

- stopa bezrobocia rejestrowanego (dane BDL GUS, MPiPS);
- efektywność zatrudnieniowa (MPiPS);
- jednostki nowo zarejestrowane wg REGON na 10 tys. ludności (BDL GUS);

- obciążenie demograficzne - osoby w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (BDL GUS);
- udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych (BDL GUS, MPiPS);
- udział osób w wieku od 25 do 34 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych (MPiPS).

Obszary, wymagające szczególnej uwagi przy udzielaniu wsparcia w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem w CT 09 (gminy, ze względu na kompetencje samorządu gminnego w zakresie pomocy i integracji społecznej), wyznaczone zostały przy pomocy, m.in. następujących wskaźników:

- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (BDL GUS);
- udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (BDL GUS).

W CT 10 zastosowane zostały m.in. następujące wskaźniki (mierzone na poziomie gminy):

- w zakresie edukacji przedszkolnej:
- odsetek dzieci w wieku 3-4 lat objętych edukacją przedszkolną;
- w zakresie edukacji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum:
- udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ogólnej liczbie uczniów w podziale na szkoły podstawowe i gimnazja;
- udział uczniów dodatkowo uczących się języka obcego w ogólnej liczbie uczniów w szkołach podstawowych;
- odsetek uczniów powtarzających klasę w ogólnej liczbie uczniów w podziale na szkoły podstawowe i gimnazja.

Przyjęto, że obszary deficytowe, znajdujące się w najbardziej niekorzystnym położeniu, będą określane m.in. przy pomocy wskaźników statystyki publicznej. Szczegółowa metodologia zostanie opisana w dokumentach uszczegóławiających program. Zakłada się również ewaluację on going wyznaczonych obszarów, nie częściej jednak niż co rok, w całym okresie wdrażania RPO WM 2014-2020.

Poza wykorzystaniem statystyki publicznej do wyznaczania obszarów deficytowych, potrzeby w zakresie zwiększonej alokacji środków będą dodatkowo uwzględniane na etapie wdrażania projektów (przygotowywanie Planów Działania oraz dokumentacji konkursowej).

W zakresie Osi Priorytetowej VI obszary wymagające szczególnej uwagi będą określane także na podstawie dodatkowych danych GUS i WUP.

W Osi Priorytetowej VII do ustalania obszarów deficytowych będą wykorzystywane również dane własne Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej(MCPS), dotyczące rodzajów udzielanej pomocy.

W zakresie wspierania rozwoju usług społecznych, obszary wymagające szczególnej uwagi będą określone przede wszystkim na podstawie danych GUS, MCPS, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Departamentu Polityki Społecznej i Zdrowotnej UMWM.

Jeżeli chodzi o wsparcie ekonomii społecznej, do wyznaczania obszarów deficytowych, do których powinno być kierowane wsparcie będą wykorzystywane dane statystyczne GUS i MCPS (ustalenie rozkładu terytorialnego PES, ustalenie obszarów, gdzie nie ma współpracy jednostek samorządu terytorialnego i ekonomii społecznej). Dane statystyczne i analizy, dotyczące poszczególnych gmin/powiatów/subregionów, będą wykorzystane do ustalenia zasad preferowania wsparcia dla obszarów dotychczas mniej aktywnych lub do powierzania wiodących zadań podmiotom doświadczonym, w regionach o dobrej współpracy ekonomii społecznej, jednostek samorządu terytorialnego, biznesu.

Na obecnym etapie programowania RPO WM 2014-2020 przyjmuje się, że silniejsza koncentracja środków finansowych na obszarach wyznaczonych w opisany wyżej sposób następować będzie przez zastosowanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów (kryteriów strategicznych), premiujących projekty mające na celu rozwiązanie problemów zidentyfikowanych na tych obszarach.

5.2 Strategy to address the specific needs of geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion, and where relevant, the contribution to the integrated approach set out in the Partnership Agreement

Ze względu na złożoność zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wielość przyczyn, które je powodują, szansą uzyskania efektów w zakresie działań na rzecz zmniejszenia tego problemu są:

- kompleksowe wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem oraz ubóstwem;
- działania o charakterze profilaktycznym, zapobiegające powstawaniu ubóstwu (profilaktyka zdrowotna, wspieranie rodzin, edukacja, kształcenie dorosłych);
- likwidacja problemów, które mogą powodować ubóstwo (wspieranie rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy).

Wielopłaszczyznowość problemu walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem podkreśla w szczególności *Strategia Europa 2020*.

Bezpośrednie działania związane ze wsparciem osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przewidziane są w RPO WM 2014-2020 w następujących osiach priorytetowych:

- Oś Priorytetowa IV *Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu*, PI 9.1, Cel szczegółowy IV6 *Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnej*;
- Oś Priorytetowa VI *Rozwój rynku pracy*, PI 8.5, Cel szczegółowy VI1 *Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy*, PI 8.7, Cel szczegółowy VI2 *Zwiększenie roli MSP w tworzeniu nowych miejsc pracy*.
- Oś Priorytetowa VII *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem*, PI 9.4, Cel szczegółowy VII1 *Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz działania na rzecz zwiększenia szans na zatrudnienie*, PI 9.7, Cel szczegółowy VII2 *Poprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych, tworzących szansę włączenia społecznego i/lub zatrudnienia*, PI 9.8, Cel szczegółowy VII3 *Poprawa jakości i zwiększenie zakresu zadań realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej w obszarze integracji społecznej i zawodowej*

Poza tym działania zapobiegające powstawaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa przewidziane zostały w Osi Priorytetowej VII w wyniku przesunięcia interwencji z Osi Priorytetowej VIII *Edukacja dla rozwoju regionu*, w zakresie Celu szczegółowego VIII1 *Wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej i wzmocnienie kształcenia ogólnego* oraz Celu szczegółowego VIII2 *Wspieranie kształcenia i szkolenia osób dorosłych*.

Table 22: Actions to address specific needs of geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
Obszary deficytowe w zakresie dostępu do usług opieki zdrowotnej (grupy zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym)	inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb regionu oraz ze zidentyfikowanych obszarów deficytów na poziomie krajowym.	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	ERDF	More developed	9a - Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services
Obszary o wysokiej stopie bezrobocia (grupy w szczególnie trudnym położeniu na rynku pracy)	☐ pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy; ☐ podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy; ☐ pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego; ☐ wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy; ☐ wspieranie mobilności, w tym na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES; ☐ monitorowanie rynku pracy, m.in. ofert pracy funkcjonujących poza systemem publicznych służb zatrudnienia oraz procesów wpływających na ofertę szkolnictwa zawodowego; ☐ wspieranie procesów uruchamiania i rozwijania własnej działalności gospodarczej wraz ze wsparciem szkoleniowo -doradczym.	6 - Rozwój rynku pracy	ESF	More developed	8i - Access to employment for job seekers and inactive people, including the long term unemployed and people far from the labour market, also through local employment initiatives and support for labour mobility

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
Obszary o wysokiej stopie bezrobocia (grupy w szczególnie trudnym położeniu na rynku pracy)	☐ pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy; ☐ podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy; ☐ pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego; ☐ wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy; ☐ wspieranie mobilności, w tym na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES; ☐ monitorowanie rynku pracy, m.in. ofert pracy funkcjonujących poza systemem publicznych służb zatrudnienia oraz procesów wpływających na ofertę szkolnictwa zawodowego; ☐ wspieranie procesów uruchamiania i rozwijania własnej działalności gospodarczej wraz ze wsparciem szkoleniowo -doradczym.	6 - Rozwój rynku pracy	ESF	More developed	8iii - Self employment, entrepreneurship and business creation including innovative micro, small and medium sized enterprises
Obszary o wysokim poziomie wykluczenia społecznego i ubóstwa (grupy zagrożone wykluczeniem społecznym i ubóstwem)	☐ integracja osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową; ☐ dostosowanie oferty edukacyjnej osób dorosłych o niskich kwalifikacjach do potrzeb rynku pracy; ☐ wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz rodzin z innymi osobami zależnymi; ☐ działania profilaktyczne i informacyjne adresowane	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	9i - Active inclusion, including with a view to promoting equal opportunities and active participation, and improving employability

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
	do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem; ☐ koordynowanie, animowanie, monitorowanie i wspieranie działań w zakresie aktywnej integracji na poziomie regionalnym i lokalnym.				
Obszary deficytowe w zakresie określonych usług (przede wszystkim grupy społeczne wymagające objęcia poszczególnymi usługami)	☐ rozwój dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych dla osób zależnych, w tym opieka nad dziećmi do lat 3; ☐ pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, w tym wsparcie systemu pieczy zastępczej; ☐ upowszechnianie i wsparcie dostępu do edukacji przedszkolnej w środowiskach i na obszarach defaworyzowanych; ☐ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk i terenów defaworyzowanych; ☐ opracowanie i wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych; ☐ koordynowanie i wspieranie rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji w regionie.	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	9iv - Enhancing access to affordable, sustainable and high quality services, including health care and social services of general interest
Obszary, na których jest niewielka liczba PES, obszary (gminy i powiaty), gdzie nie ma współpracy w zakresie realizacji usług pomocy społecznej NGO's i jst.	☐ tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ; ☐ świadczenie usług wspierających rozwój ekonomii społecznej; ☐ koordynowanie i monitorowanie rozwoju sektora	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	9v - Promoting social entrepreneurship and vocational integration in social enterprises and the social and solidarity economy in order to facilitate access to employment

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
	ekonomii społecznej.				
<p>Obszary o niskim odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, szkoły/placówki o niskim poziomie edukacji, obszary o szczególnych potrzebach w zakresie kształcenia zawodowego</p> <p>go młodzieży oraz kształcenia i szkolenia osób dorosłych</p>	<p>☐ upowszechnianie i wsparcie edukacji przedszkolnej;</p> <p>☐ wsparcie kształcenia ogólnego (w szczególności wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów) zwłaszcza przez:</p> <p>☐ wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszy przy jego przechodzeniu na kolejny etap kształcenia;</p> <p>☐ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym wspieranie edukacji włączającej;</p> <p>☐ rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych;</p> <p>☐ rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych;</p> <p>☐ dostosowanie oferty kształcenia i szkolenia osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym tworzenie programów uzyskania, podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych i/lub programów potwierdzania efektów uczenia się;</p> <p>☐ modernizacja oferty kształcenia zawodowego, w szczególności przez:</p> <p>☐ rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym rozwój kompetencji kluczowych potrzebnych na rynku pracy (w</p>	8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	10i - Reducing and preventing early school leaving and promoting equal access to good quality early childhood, primary and secondary education including formal, non formal and informal learning pathways for reintegrating into education and training

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
	<p>tym pobudzenie kreatywności, innowacyjności);</p> <p>☐ doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji kształcenia zawodowego;</p> <p>☐ prowadzenie doradztwa zawodowego (w szkołach gimnazjalnych i zawodowych) i rozwój współpracy z rynkiem pracy;</p> <p>☐ wsparcie jednostek systemu oświaty realizujących zadania centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.</p>				
Obszary o niskim odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, szkoły/placówki o niskim poziomie edukacji, obszary o szczególnych potrzebach w zakresie kształcenia zawodowego młodzieży oraz kształcenia i szkolenia osób dorosłych	<p>- upowszechnianie i wsparcie edukacji przedszkolnej;</p> <p>- wsparcie kształcenia ogólnego (w szczególności wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów) zwłaszcza przez:</p> <p>- wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym przy jego przechodzeniu na kolejny etap kształcenia;</p> <p>☐ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym wspieranie edukacji włączającej;</p> <p>☐ rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych;</p> <p>☐ rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych;</p> <p>☐ dostosowanie oferty kształcenia i szkolenia osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym tworzenie</p>	8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	10iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
	<p>programów uzyskania, podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych i/lub programów potwierdzania efektów uczenia się;</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja oferty kształcenia zawodowego, w szczególności przez: - rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym rozwój kompetencji kluczowych potrzebnych na rynku pracy (w tym pobudzenie kreatywności, innowacyjności); - wyposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji kształcenia zawodowego; - prowadzenie doradztwa zawodowego (w szkołach gimnazjalnych i zawodowych) i rozwój współpracy z rynkiem pracy; - wsparcie jednostek systemu oświaty realizujących zadania centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego. 				
Obszary o niskim odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, szkoły/placówki o niskim poziomie edukacji, obszary o szczególnych potrzebach w zakresie kształcenia zawodowego młodzieży oraz kształcenia i szkolenia osób dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> ☐ upowszechnianie i wsparcie edukacji przedszkolnej; ☐ wsparcie kształcenia ogólnego (w szczególności wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów) zwłaszcza przez: ☐ wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym przy jego przechodzeniu na kolejny etap kształcenia; ☐ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, w tym wspieranie edukacji włączającej; ☐ rozwój zainteresowań uczniów ukierunkowanych 	8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	10iv - Improving the labour market relevance of education and training systems, facilitating the transition from education to work, and strengthening vocational education and training systems and their quality, including through mechanisms for skills anticipation, adaptation of curricula and the establishment and development of work based learning systems, including dual learning systems and

Target group/geographical area	Main types of planned action as part of integrated approach	Priority axis	Fund	Category of region	Investment priority
	<p>przede wszystkim na budowanie kompetencji w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych;</p> <p>☐ rozwój kompetencji uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych;</p> <p>☐ dostosowanie oferty kształcenia i szkolenia osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym tworzenie programów uzyskania, podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych i/lub programów potwierdzania efektów uczenia się;</p> <p>☐ modernizacja oferty kształcenia zawodowego, w szczególności przez:</p> <p>☐ rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym rozwój kompetencji kluczowych potrzebnych na rynku pracy (w tym pobudzenie kreatywności, innowacyjności);</p> <p>☐ wyposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji kształcenia zawodowego;</p> <p>☐ prowadzenie doradztwa zawodowego (w szkołach gimnazjalnych i zawodowych) i rozwój współpracy z rynkiem pracy;</p> <p>☐ wsparcie jednostek systemu oświaty realizujących zadania centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.</p>				apprenticeship schemes

6. SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS WHICH SUFFER FROM SEVERE AND PERMANENT NATURAL OR DEMOGRAPHIC HANDICAPS (WHERE APPROPRIATE)

Nie dotyczy – Województwo Mazowieckie nie należy do regionów, o których mowa w art. 174 TEFU.

7. AUTHORITIES AND BODIES RESPONSIBLE FOR MANAGEMENT, CONTROL AND AUDIT AND THE ROLE OF RELEVANT PARTNERS

7.1 Relevant authorities and bodies

Table 23: Relevant authorities and bodies

Authority/body	Name of authority/body and department or unit	Head of authority/body (position or post)
Managing authority	Zarząd Województwa Mazowieckiego Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich	Marszałek Województwa
Certifying authority	Zarząd Województwa Mazowieckiego Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Marszałek Województwa
Audit authority	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej Departament Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej w Ministerstwie Finansów	Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów
Body to which Commission will make payments	Ministerstwo Finansów Instytucji Płatniczej	Minister Finansów

7.2 Involvement of relevant partners

7.2.1 Actions taken to involve the relevant partners in the preparation of the operational programme, and the role of those partners in the implementation, monitoring and evaluation of the programme

Z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), Zarząd Województwa Mazowieckiego (ZWM) pełni rolę Instytucji Zarządzającej, na którą sędowano opracowanie RPO WM 2014-2020. Zgodnie z przyjętym modelem programowania dla nowej perspektywy finansowej UE w województwie mazowieckim, zostały powołane trzy Zespoły zadaniowe (redakcyjno-programowy[1], ds. Aktualizacji Strategii[2] (...), ds. rekomendacji[3]), których zadaniem jest zaangażowanie/włączenie podmiotów społeczno-gospodarczych w działania na rzecz rozwoju regionu i powiązanie programu z dokumentami strategicznymi (m.in. z SRWM) oraz wykorzystanie doświadczeń z realizacji projektów w perspektywie finansowej 2007-2013.

Z uwagi na fakt, iż zasada partnerstwa stanowi jedną z fundamentalnych zasad programowania 2014-2020, Samorząd Województwa Mazowieckiego dokłada wszelkich starań, aby aktywne uczestnictwo partnerów społeczno-gospodarczych w przedmiotowym procesie było rzeczywiste na wszystkich etapach prac nad RPO WM 2014-2020. Zasada partnerstwa podczas programowania, wdrażania, monitorowania i

ewaluacji Programu będzie realizowana w oparciu o art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., zapisy UP, Europejski kodeks postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz o wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. infrastruktury i rozwoju przygotowane we współpracy z partnerami. Instytucją koordynującą prace nad przygotowaniem Programu jest Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

W związku z powyższym przyjęto trzyetapowe podejście prac RPO WM 2014-2020:

- I etap - konsultacje społeczne Założeń RPO WM 2014-2020;
- II etap – partycypacja społeczno-gospodarcza przy współtworzeniu projektu RPO WM 2014-2020;
- III etap - konsultacje społeczne projektu RPO WM 2014-2020.

I Etap prac - Założenia do RPO WM na lata 2014-2020 – konsultacje społeczne

Przygotowanie projektu RPO WM 2014-2020 poprzedziło opracowanie Założeń do RPO WM 2014-2020, które zostały sporządzone w celu wyznaczenia obszarów wsparcia dla dwufundusowego Programu. Prace nad przedmiotowym dokumentem toczyły się od **września 2012 r.** w ramach licznych spotkań ww. Zespołów zadaniowych i ostatecznie zostały przyjęte przez ZWM Uchwałą nr 2447/212/12 w dniu **27 listopada 2012 r.**, a następnie poddane zostały procesowi konsultacji społecznych, które odbyły się w terminie: **3-21 grudnia 2012 r.**

Komunikaty o konsultacjach oraz informacje o dokumencie dystrybuowano z wykorzystaniem stron internetowych Urzędu, w tym strony BIP oraz funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto, wykorzystano także tradycyjną drogę korespondencyjną oraz zorganizowano spotkania informacyjne, które miały na celu przedstawienie założeń oraz wymianę uwag dot. przedmiotowego dokumentu. Uruchomiono również aplikację umożliwiającą zgłoszenie propozycji projektów strategicznych do realizacji w ramach RPO WM 2014-2020 – Mazowiecki Bank Projektów.

Wszystkie przyjęte uwagi i komentarze stanowiły bardzo cenne zaplecze analityczne. Zgłoszone uwagi nie zostały wprowadzone do Założeń RPO WM 2014-2020, lecz w przypadku uzasadnienia merytorycznego zostały one uwzględnione we Wstępnym Projekcie RPO WM 2014-2020. Wnioski ze współpracy oraz jej szczegółowy przebieg, zostały przedstawione w formie Raportu z konsultacji społecznych.

II Etap - Wstępny Projekt RPO WM na lata 2014-2020 (WP RPO WM 2014-2020)-partycypacja społeczno-gospodarcza

Ww. dokument został opracowany pod koniec **grudnia 2012 r.** i stanowił pierwszą wersję projektu RPO WM 2014-2020. Powstał przy udziale Zespołów zadaniowych, w oparciu o Założenia do RPO WM na lata 2014-2020 oraz uwagi zgłoszone w procesie konsultacji społecznych, a także w bezpośredniej współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi. Sprecyzowano wstępne obszary wsparcia w ramach celów

tematycznych, zweryfikowano zgodność przedstawionych w dokumencie zapisów z dokumentami strategicznymi, opracowano zarys diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizę SWOT. Wszystkie przyjęte uwagi i komentarze stanowiły bardzo cenne zaplecze analityczne. WP RPO WM 2014-2020 został przyjęty przez ZWM w dniu **8 stycznia 2013 r.**, a następnie przekazany do zaopiniowania Ministerstwu Rozwoju Regionalnego.

Następnie w oparciu o zasadę partnerstwa ZWM w dniu **26 lutego 2013 r.**, przyjął *Metodykę włączania partnerów społeczno-gospodarczych w prace nad RPO WM 2014-2020*, która stanowi podstawę współpracy z podmiotami zewnętrznymi w całym okresie programowania (wypracowany system organizacyjny został szczegółowo przedstawiony poniżej). W oparciu o przedmiotowy dokument, w dniu **28 marca 2013 r.** odbyło się spotkanie inicjujące cykl prac podzespołów tematycznych ds. współtworzenia projektu RPO WM 2014-2020.

Przedmiotowa współpraca odbywała się zgodnie z przyjętym harmonogramem prac. Efektem współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi było przeprowadzenie analizy zapisów Programu, w odniesieniu do diagnozy społeczno-gospodarczej, celów szczegółowych, określenie ram zaproponowanego wsparcia w kontekście uwarunkowań wskazanych w dokumentach programowych UE oraz krajowych, w celu jak najefektywniejszego, odpowiadającego potrzebom społeczno-gospodarczym ukierunkowania RPO WM 2014-2020. Główny nacisk w zakresie przedmiotowej współpracy położono na analizę obszarów interwencji, systemu wskaźników, priorytetyzację działań w ramach poszczególnych osi oraz wymiar terytorialny. Poruszone zostały również kwestie pomocy publicznej, instrumentów inżynierii finansowej oraz polityk horyzontalnych. Szerokie zainteresowanie partnerów wzbudzały kwestie z zakresu rozszerzenia podejścia terytorialnego o ideę projektów partnerskich. Przedmiotowe uzgodnienia dokonywały się w formie bezpośrednich spotkań lub drogą mailową. W celu jak najszerszej komunikacji z partnerami na stronie internetowej www.rpo.mazovia.pl utworzono podstronę poświęconą nowej perspektywie finansowej, na której znajdują się informacje dotyczące przygotowań Programu oraz ogólne informacje na temat nowej perspektywy finansowej UE.

W ww. współpracy opracowano projekt RPO WM 2014-2020 (wersja 1.1). Dokument został zaprezentowany w **czerwcu 2013 r.**, w ramach zorganizowanego cyklu spotkań konsultacyjnych, w największych miastach subregionów (Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Radom, Siedlce, Warszawa). Podczas spotkań omawiano obszary interwencji oraz przedstawiono ścieżkę prac nad RPO WM 2014-2020. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, podmiotów społeczno-gospodarczych oraz mieszkańcy subregionu. Przedmiotowe spotkania posłużyły zaktywizowaniu szerokiego grona słuchaczy do współpracy na rzecz Programu.

W październiku 2013 r. we wszystkich ośrodkach subregionalnych województwa zorganizowano spotkania z przedstawicielami władz, organów i instytucji oraz środowisk lokalnych na temat przyszłych priorytetów rozwoju Mazowsza. Jednym z głównych tematów rozmów były instrumenty wymiaru terytorialnego – ZIT i RIT. Podczas konferencji została omówiona m.in.: koncepcja i mechanizm działania, rola partnerstwa oraz miast liderów, finansowanie oraz przykładowe interwencje realizowane w ramach instrumentów terytorialnych.

W listopadzie 2013 r. rozpoczęły się konsultacje społeczne, w sprawie Prognozy oddziaływania na środowisko. W ramach konsultacji społecznych zostały zorganizowane spotkania ze środowiskami i instytucjami społecznymi oraz ekologicznymi. Przedmiotowe konsultacje miały znaczny wpływ na konstrukcję Programu, w szczególności w ramach Osi Priorytetowych III, IV i V.

W grudniu 2013 r. zorganizowana została druga tura spotkań w ramach czterech podzespołów tematycznych Zespołu redakcyjno-programowego. Temat rozmów stanowiła koncentracja tematyczna oraz finansowa projektu RPO WM 2014-2020. Dokonane zmiany pozwoliły na ukierunkowanie znacznej wysokości środków na obszary szczególnie problemowe, bądź istotne dla dalszego rozwoju Mazowsza.

W lutym/marcu 2014 r. we wszystkich ośrodkach subregionalnych województwa oraz w Warszawie, zorganizowano kolejny cykl konferencji z członkami i przedstawicielami ZIT oraz RIT. Podczas konferencji został omówiony m.in.: postęp prac związany z wyborem inwestycji realizowanych w ramach ww. instrumentów terytorialnych.

III Etap – projekt RPO WM 2014-2020 (wersja 1.2) – konsultacje społeczne

W dniu 28 stycznia 2014 r., ZWM podjął uchwałę o przyjęciu projektu Programu (wersja 1.2)

i przeprowadzeniu konsultacji społecznych, które odbyły się w dniach **29 stycznia – 5 marca br.** Komunikaty o konsultacjach oraz informacje o dokumencie dystrybuowano z wykorzystaniem stron internetowych Urzędu, w tym strony BIP oraz dziennika informacyjnego o zasięgu krajowym. Ponadto zorganizowano konferencje uzgadniające, które miały na celu przedstawienie założeń oraz wymianę uwag do Programu. Propozycje zmian przedłożone w formularzach dotyczyły przede wszystkim inwestycji z zakresu instrumentów terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, korekt zapisów części diagnostycznej, obszaru interwencji w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych, czy rozszerzenia listy potencjalnych beneficjentów. Wnioski ze współpracy oraz jej szczegółowy przebieg, zostały przedstawione w formie Raportu z konsultacji społecznych, dostępnego na stronie internetowej.

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji RPO WM 2014-2020

Realizację zasady partnerstwa na etapie wdrażania zapewni Komitet Monitorujący, w którego składzie będzie uczestniczyła m.in. szeroka reprezentacja partnerów społeczno-gospodarczych odpowiadających specyfice Programu i poszczególnym sektorom gospodarki.

Poprzez aktywne uczestnictwo w Komitecie Monitorującym, partnerzy będą mieć możliwość zarządzania Programem m.in. poprzez zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów. Szczegółowy opis zaangażowania podmiotów społeczno- gospodarczych w prace Komitetu Monitorującego oraz ich zadania zostaną przedstawione w regulaminie prac Komitetu.

Na etapie monitorowania i ewaluacji zasada partnerstwa będzie realizowana poprzez przekazywanie partnerom informacji o postępie realizacji Programu w systemie

sprawozdawczości. Przedmiotowe działania będą mogły być wspierane m.in. w ramach środków z Pomocy Technicznej.

Metodyka zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych do współpracy, mającej na celu współtworzenie zapisów do RPO WM 2014-2020, odbywało się w ramach uporządkowanego systemu prac w oparciu o już funkcjonujące zespoły zadaniowe z uwzględnieniem jedynie koniecznych modyfikacji.

Przedmiotowe prace umocowano Zarządzeniem Marszałka Województwa Mazowieckiego Nr 381/13 z dnia 3 kwietnia 2013 r. Na potrzeby wdrożenia zasady partnerstwa, dokonano modyfikacji Zespołu redakcyjno-programowego poprzez wprowadzenie wewnętrznego podziału na podzespoły tematyczne oraz rozszerzenia składu osobowego uwzględniającego szerokie grono interesariuszy.

Wypracowany w podzespołach kształt Programu każdorazowo przekazywany był do uzgodnienia na ogólnym posiedzeniu Zespołu redakcyjno-programowego. Następnie ostateczne stanowisko przekazywano pod obrady Zespołu ds. Aktualizacji Strategii. Po uzyskaniu pozytywnego stanowiska, dokument był przekazywany na posiedzenie ZWM.

Dobór partnerów

Metodyka wyboru została oparta o zasadę reprezentatywności/przedstawicielstwa oraz powszechności, a także przejrzystości i bezstronności. Podjęto starania, aby w partnerstwie uczestniczyły uznane organizacje partnerów społecznych, w szczególności ogólne organizacje międzybranżowe i sektorowe oraz środowiska opiniotwórcze. Zgodnie z wytycznymi KE, wybór partnerów obejmował najbardziej reprezentatywne organizacje, które działają w obszarach objętych wsparciem w ramach nowej perspektywy finansowej UE. Dlatego też, zwrócono się do instytucji przedstawicielskich (przedsiębiorców i pracodawców, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych i środowiskowych, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji rządowych) z prośbą o wyznaczenie dwóch przedstawicieli, którzy będą brali udział w pracach ww. podzespołów tematycznych. Ponadto w związku z zamieszczeniem na stronie internetowej informacji o prowadzonych pracach do udziału zostały również zaangażowane wszystkie inne zainteresowane podmioty, które wyraziły chęć uczestnictwa w pracach na rzecz perspektywy finansowej UE 2014-2020.

[1] Zespół redakcyjno-programowy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020

[2] Zespół do spraw Aktualizacji i Monitorowania Realizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego oraz koordynacji prac nad przygotowaniem oraz wdrożeniem dokumentów programowych Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020

[3]Zespół do spraw opracowania rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020.

7.2.2 Global grants (for the ESF, where appropriate)

Na obecnym etapie programowania nie przewiduje się stosowania grantów globalnych.

7.2.3 Allocation of an amount for capacity building (for the ESF, where appropriate)

Program kładzie nacisk na aktywne włączenie w jego implementację partnerów społecznych na każdym poziomie:

- na etapie programowania:
 - partycypacja i konsultacje społeczne;
- na etapie wdrażania:
 - udział w pracach Komitetu Monitorującego,
 - wsparcie doradcze dla beneficjentów,
 - działania informacyjno – promocyjne;
- na etapie ewaluacji:
 - monitoring.

Należy podkreślić, że wiele z planowanych do realizacji w ramach RPO WM 2014-2020 działań przewiduje partnerskie podejście, w szczególności Projekty Partnerskie. Oznacza to, że we wdrażanie projektów w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych będą zaangażowani partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe. Podejmowane działania przyczynią się również do zwiększania potencjału tych podmiotów i pełniejszej realizacji zasady partnerstwa. Dotyczy to w szczególności następujących priorytetów inwestycyjnych: 3.1 (EFRR), 4.1 (EFRR), 8.5 (EFS), 9.2 (EFRR), 9.4 (EFS), 9.7 (EFS), 9.8 (EFS), 10.3 (EFS), 10.3 BIS (EFS).

Mazowsze, jako region lepiej rozwinięty, nie przewiduje w Programie wydzielenia odrębnej alokacji w poszczególnych osiach priorytetowych na wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych. Projekty Partnerskie, jako narzędzie adresowane głównie do organizacji pozarządowych, będą finansowane w trybie konkursowym z mechanizmem preferencyjnym. Architektura taka zapewnia elastyczne podejście do wzmacniania potencjału organizacji pozarządowych zgodnie z zapotrzebowaniem i rozwijanie go w sposób realizujący jednocześnie główne cele i wskaźniki programu.

Środki na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych będą również przewidziane w określonym zakresie w ramach Osi Priorytetowej IX *Pomoc Techniczna*. Należy również podkreślić, że partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe będą mieli możliwość występowania w podwójnej roli – jako beneficjenci oraz partnerzy wsparcia udzielanego w ramach RPO WM 2014-2020.

8. COORDINATION BETWEEN THE FUNDS, THE EAFRD, THE EMFF AND OTHER UNION AND NATIONAL FUNDING INSTRUMENTS, AND WITH THE EIB

The mechanisms to ensure coordination between the Funds, the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) and other Union and national funding instruments, and with the European Investment Bank (EIB), taking into account the relevant provisions laid down in the Common Strategic Framework.

Skuteczność wsparcia udzielanego w ramach RPO WM 2014-2020 oraz osiągnięcie określonych

w nim celów zależy w ogromnej mierze od zapewnienia komplementarności, czyli jednej z głównych zasad gwarantujących zabezpieczenie zachowania spójności pomiędzy wsparciem funduszy Programu

a działaniami, politykami i priorytetami Wspólnoty oraz jej instrumentami finansowymi. Zasada ta polega na zapewnieniu mechanizmów pozwalających na jej wdrożenie w sposób jak najbardziej efektywny. Sprawnie funkcjonujący system koordynacji wszystkich obszarów komplementarnych realizowany będzie w ramach RPO WM 2014-2020 na dwóch poziomach, tj. programowania oraz zarządzania i wdrażania. Na obydwu płaszczyznach przyjęte zostały mechanizmy koordynacji zdefiniowane w wymiarze krajowym tj. na płaszczyźnie UP, poszczególnych CT, funduszy EFSI i programów operacyjnych oraz w wymiarze regionalnym. Rozwiązania służące koordynacji zostały określone w zakresie obszarów interwencji, kategorii beneficjentów, grup docelowych, identyfikacji komplementarnych osi, podziału zakresów interwencji na podstawie linii demarkacyjnej, wykorzystaniu instrumentów terytorialnych w ujęciu geograficznym.

Określone przez IZ RPO WM 2014-2020 mechanizmy komplementarności zostaną uwzględnione

w odpowiednich procedurach zarządzania programem oraz w dokumentach wdrożeniowych. Funkcje związane z koordynacją na poziomie programu operacyjnego realizowane są oprócz IZ przez Komitet Monitorujący, który zgodnie z przepisami rozporządzenia 1303/2013 powoływany jest w celu przeglądu wdrażania Programu i postępów w osiąganiu jego celów i wyników.

Dla etapu zarządzania i wdrażania wstępnie zdefiniowane zostały następujące narzędzia koordynacji:

- architektura Programu sprzyjająca realizacji projektów komplementarnych i zintegrowanych. RPO WM 2014-2020 jest Programem dwufunduszowym obejmującym EFRR i EFS, osie priorytetowe obejmują powiązane ze sobą PI, co skutkuje m.in. skupieniem w jednej osi inwestycji, które w wyniku wzajemnego powiązania przynoszą znacznie większe oddziaływanie;
- Komitet Monitorujący, który zgodnie z przepisami rozporządzenia 1303/2013 powoływany jest w celu przeglądu wdrażania Programu. Komitet Monitorujący z horyzontalnego punktu widzenia będzie ukierunkowywał interwencję przy aktywnym udziale partnerów społeczno-gospodarczych;

- podział interwencji pomiędzy kraj/region oraz linia demarkacyjna jako narzędzie organizujące i wskazujące na podział zadań w odniesieniu do prowadzonej w ramach Programu interwencji;
- kategorie interwencji i WLWK wykorzystywane na etapie ogłaszania konkursów w sposób gwarantujący komplementarność i uzupełnianie się interwencji;
- możliwość podjęcia wspólnych działań instytucjonalnych, m.in. poprzez zaangażowanie podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie polityk branżowych województwa mazowieckiego;
- Kontrakt Terytorialny, w ramach którego realizowana będzie koordynacja interwencji finansowanych ze środków RPO WM 2014-2020 oraz pozostałych krajowych środków publicznych;
- ZIT/RIT, jako narzędzie dające możliwości wykorzystania wybranych instrumentów wsparcia, do realizacji operacji/działań objętych instrumentami podejścia terytorialnego;
- preferencje - na poziomie poszczególnych PI przyjęte zostały preferencje których zastosowanie wzmacnia efekt dodany interwencji, np. inwestycje środowiskowe, tworzące miejsca pracy;
- system oceny i wyboru projektów - kryteria promujące projekty, które dzięki wzajemnemu powiązaniu przyniosą większe efekty oraz których efektem będzie zatrudnienie osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy;
- promowanie projektów powiązanych z projektami realizowanymi w ramach innych programów operacyjnych. Przykładowe mechanizmy weryfikujące wzajemne powiązania pomiędzy projektami realizowanymi w ramach innych programów operacyjnych przedstawione zostały w Koordynacja wewnętrzna na poziomie wdrażania.
- promowanie projektów oddziałujących na realizację przynajmniej dwóch celów tematycznych. Zidentyfikowane mechanizmy preferujące projekty o oddziaływaniu na przynajmniej dwa CT przedstawione zostały w Koordynacja wewnętrzna na poziomie wdrażania.
- wiązki projektów – wprowadzenie mechanizmów umożliwiających realizację projektów zintegrowanych, tj. finansowanych równolegle z różnych PI. Przykłady wiązek projektów oraz mechanizmów stymulujących realizację inwestycji powiązanych przedstawione zostały w Koordynacja wewnętrzna na poziomie wdrażania.

9. EX-ANTE CONDITIONALITIES

9.1 Ex-ante conditionalities

Information on the assessment of the applicability and the fulfilment of ex-ante conditionalities (optional).

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 dla funduszy objętych *Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020*, ich uruchomienie będzie uzależnione od spełnienia wymogów warunkowości ex-ante, tj. zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich. Warunki te wiążą się zwykle z koniecznością zapewnienia odpowiednich ram strategicznych dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych, bądź też transpozycją i realizacją wybranych elementów legislacji UE. Zgodnie z Załącznikiem XI rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, rozróżniono 2 rodzaje warunków: ogólne i tematyczne.

Umowa Partnerstwa stanowi, zgodnie z unijnymi zasadami, że jeżeli nie zostaną spełnione warunki ex-ante we właściwych obszarach, przed rozpoczęciem wdrażania programów, to konieczne będzie przedstawienie w programach operacyjnych harmonogramu działań mających na celu ich wypełnienie do końca 2016 r.

Jeśli do tego momentu warunki ex-ante nie zostaną spełnione, KE będzie mogła zawiesić płatności dla danego programu aż do momentu spełnienia warunków albo do momentu przesunięcia środków do tych programów, dla których wszystkie odpowiednie warunki wstępne zostały spełnione.

Table 24: Applicable ex-ante conditionalities and assessment of their fulfilment

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
G.1 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti-discrimination law and policy in the field of ESI Funds.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego 6 - Rozwój rynku pracy 7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka	No

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
	z ubóstwem 8 - Edukacja dla rozwoju regionu 9 - Pomoc Techniczna	
G.2 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego 6 - Rozwój rynku pracy 7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem 8 - Edukacja dla rozwoju regionu 9 - Pomoc Techniczna	No
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego 6 - Rozwój rynku pracy 7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem 8 - Edukacja dla rozwoju regionu 9 - Pomoc Techniczna	No
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę	No

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
the ESI Funds.	niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego 6 - Rozwój rynku pracy 7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem 8 - Edukacja dla rozwoju regionu 9 - Pomoc Techniczna	
G.5 - The existence of arrangements for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	Yes
G.6 - The existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.	2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	Partially
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość 2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza 3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną 4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu 5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego 6 - Rozwój rynku pracy 7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka	No

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
	z ubóstwem 8 - Edukacja dla rozwoju regionu 9 - Pomoc Techniczna	
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	Partially
T.01.2 - Research and Innovation infrastructure. The existence of a multi annual plan for budgeting and prioritisation of investments.	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	Yes
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	Yes
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	No
T.03.1 - Specific actions have been carried out to underpin the promotion of entrepreneurship taking into account the Small Business Act (SBA).	1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	Yes
T.04.1 - Actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective	3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	Yes

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.		
T.04.2 - Actions have been carried out to promote high efficiency co generation of heat and power.	3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	No
T.04.3 - Actions have been carried out to promote the production and distribution of renewable energy sources.	3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	Yes
T.05.1 - Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	Yes
T.06.1 - Water sector: The existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	No
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	Partially
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.	5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	Yes
T.08.1 - Active labour market policies are designed and delivered in the light of the Employment guidelines.	6 - Rozwój rynku pracy	Yes

Ex-ante conditionality	Priority axes to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (Yes/No/Partially)
T.08.2 - Self-employment, entrepreneurship and business creation: the existence of a strategic policy framework for inclusive start-up.	6 - Rozwój rynku pracy	Yes
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	No
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	No
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	8 - Edukacja dla rozwoju regionu	Yes
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	8 - Edukacja dla rozwoju regionu	Yes

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
G.1 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti-discrimination law and policy in the field of ESI Funds.	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies responsible for the promotion of equal treatment of all persons throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on equality in ESI fund related activities.	No		
G.1 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti-discrimination law and policy in the field of ESI Funds.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union anti discrimination law and policy.	No		
G.2 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies responsible for gender equality throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on gender equality in ESI Fund-related activities.	No		
G.2 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union gender equality law and policy as well as on gender mainstreaming.	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the consultation and involvement of bodies in charge of protection of rights of persons with disabilities or representative organisations of persons with disabilities and other relevant stakeholders throughout the preparation and implementation of programmes.	No		
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of applicable Union and national disability law and policy, including accessibility and the practical application of the UNCRPD as reflected in Union and national legislation, as appropriate.	No		
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	3 - Arrangements to ensure monitoring of the implementation of Article 9 of the UNCRPD in relation to the ESI Funds throughout the preparation and the implementation of the programmes.	No		
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of	1 - Arrangements for the effective application of Union public procurement rules through appropriate	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
the ESI Funds.	mechanisms.			
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	2 - Arrangements which ensure transparent contract award procedures.	No		
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	3 - Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the ESI funds.	No		
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	4 - Arrangements to ensure administrative capacity for implementation and application of Union public procurement rules.	No		
G.5 - The existence of arrangements for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.	1 - Arrangements for the effective application of Union State aid rules.	Yes	<p>Poziom krajowy:</p> <p>Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunków są:</p> <p>- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r.</p> <p>o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej</p>	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			(tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).	
G.5 - The existence of arrangements for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.	2 - Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the ESI funds.	Yes	Poziom krajowy: Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunków są: - Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).	
G.5 - The existence of arrangements for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.	3 - Arrangements to ensure administrative capacity for implementation and application of Union State aid rules.	Yes	Poziom krajowy: Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunków są: - Ustawa z dnia 30 kwietnia	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).	
G.6 - The existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.	1 - Arrangements for the effective application of Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council (EIA) and of Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council (SEA).	No		
G.6 - The existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.	2 - Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the EIA and SEA Directives.	Yes	W ramach okresu programowania 2007-2013 GDOŚ i 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska zostało objętych wsparciem merytorycznym i organizacyjnym finansowanym z EFRR w ramach POPT w celu wzmocnienia instytucjonalnego w zakresie zadań związanych z funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 oraz ocenami	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			oddziaływania na środowisko.	
G.6 - The existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.	3 - Arrangements to ensure sufficient administrative capacity.	Yes	W ramach okresu programowania 2007- 2013 GDOS i 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska zostało objętych wsparciem merytorycznym i organizacyjnym finansowanym z EFRR w ramach POPT w celu wzmocnienia instytucjonalnego w zakresie zadań związanych z funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 oraz ocenami oddziaływania na środowisko.	
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	1 - Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: the identification of sources and mechanisms to ensure statistical validation.	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	2 - Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: arrangements for publication and public availability of aggregated data.	No		
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	3 - An effective system of result indicators including: the selection of result indicators for each programme providing information on what motivates the selection of policy actions financed by the programme.	No		
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	4 - An effective system of result indicators including: the establishment of targets for these indicators.	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	5 - An effective system of result indicators including: the consistency of each indicator with the following requisites: robustness and statistical validation, clarity of normative interpretation, responsiveness to policy, timely collection of data.	No		
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	6 - Procedures in place to ensure that all operations financed by the programme adopt an effective system of indicators.	No		
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	1 - A national or regional smart specialisation strategy is in place that:	No	Opracowywana jest Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu (w chwili obecnej projekt).	W okresie 27.02-03.04.2014 r. odbyły się konsultacje społeczne Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Przyjęcie przez Zarząd Województwa Mazowieckiego ww. dokumentów planowane jest na w okresie maj-czerwiec 2014 r.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	2 - is based on a SWOT or similar analysis to concentrate resources on a limited set of research and innovation priorities;	Yes	Przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 - uchwała nr 158/13Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.. Dokument zawiera analizę SWOT.	
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	3 - outlines measures to stimulate private RTD investment;	No	Przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 - uchwała nr 158/13Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Opracowywana jest Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu (w chwili obecnej projekt).	W okresie 27.02-03.04.2014 r. odbyły się konsultacje społeczne Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Przyjęcie przez Zarząd Województwa Mazowieckiego ww. dokumentów planowane jest na w okresie maj-czerwiec 2014 r.
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line	4 - contains a monitoring mechanism.	Yes	Przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 - uchwała	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.			nr 158/13Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.	
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	5 - A framework outlining available budgetary resources for research and innovation has been adopted.	No	<p>Przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 - uchwała nr 158/13Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.</p> <p>Opracowywana jest Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu (w chwili obecnej projekt).</p>	W okresie 27.02-03.04.2014 r. odbyły się konsultacje społeczne Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Przyjęcie przez Zarząd Województwa Mazowieckiego ww. dokumentów planowane jest na w okresie maj-czerwiec 2014 r.
T.01.2 - Research and Innovation infrastructure. The existence of a multi annual plan for budgeting and prioritisation of investments.	1 - An indicative multi-annual plan for budgeting and prioritisation of investments linked to Union priorities, and, where appropriate, the European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) has been	Yes	Warunek jest spełniony poprzez dokument Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej, który został przyjęty	Realizuje on rekomendacje Europejskiego Forum Strategicznego Infrastruktur Badawczych (ESFRI) w tym zakresie. W 2012 r. opracowany został system finansowania projektów dużej infrastruktury badawczej

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
	adopted.		w 2011 r.	objętych Mapą, który zakłada 10-letni (2013-2023) horyzont czasowy. Mapa będzie aktualizowana co 2 lata, począwszy od 2012 r. Instytucja wiodąca: MNiSW.
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	1 - A strategic policy framework for digital growth, for instance, within the national or regional smart specialisation strategy is in place that contains:	Yes	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Sprawne Państwo (SSP) • Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (w przygotowaniu) • Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020r., przyjęty przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji • Narodowy Plan Szerokopasmowy (w przygotowaniu). 	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	2 - budgeting and prioritisation of actions through a SWOT or similar analysis consistent with the Scoreboard of the Digital Agenda for Europe;	Yes	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Sprawne Państwo (SSP) Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (w przygotowaniu) Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020r., przyjęty przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji <p>Narodowy Plan Szerokopasmowy (w przygotowaniu).</p>	
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	3 - an analysis of balancing support for demand and supply of ICT should have been conducted;	Yes	SSP nie zawiera wprost analizy równoważenia wsparcia dla popytu i podaży. Wsparcie dla popytu na Technologie teleinformatyczne polega przede wszystkim na zwiększaniu zainteresowania obywateli i zwiększania ich umiejętności wykorzystania nowych	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			technologii	
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	4 - indicators to measure progress of interventions in areas such as digital literacy, e-inclusion, e-accessibility, and progress of e-health within the limits of Article 168 TFEU which are aligned, where appropriate, with existing relevant sectoral Union, national or regional strategies;	Yes	Wskaźniki monitorowania na poziomie strategicznym znajdują się w Strategii Sprawne Państwo. Uzupełnieniem i uszczegółowieniem, w tym zakresie jest PZIP.	
T.02.1 - Digital growth: A strategic policy framework for digital growth to stimulate affordable, good quality and interoperable ICT enabled private and public services and increase uptake by citizens, including vulnerable groups, businesses and public administrations including cross border initiatives.	5 - assessment of needs to reinforce ICT capacity-building.	Yes	SSP wskazuje też, że jednym z wyzwań rozwojowych jest szerokie wykorzystanie Technologii informacyjno- komunikacyjnych w budowaniu sprawnego państwa. Znajduje to odzwierciedlenie przekrojowe we wszystkich 7 celach szczegółowych Strategii.	
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in	1 - A national or regional NGN Plan is in place that contains:	No		Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.				Instytucja wiodąca: MAC Instytucje współpracujące: MIR, UKE, GUGiK Termin: styczeń 2014 r.
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	2 - a plan of infrastructure investments based on an economic analysis taking account of existing private and public infrastructures and planned investments;	No		Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów. Instytucja wiodąca: MAC Instytucje współpracujące: MIR, UKE, GUGiK Termin: styczeń 2014 r.
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to	3 - sustainable investment models that enhance competition and provide access to open, affordable, quality and future-proof infrastructure and services;	No		Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów. Instytucja wiodąca: MAC Instytucje współpracujące: MIR, UKE, GUGiK Termin: styczeń 2014 r.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
vulnerable groups.				
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	4 - measures to stimulate private investment.	No		
T.03.1 - Specific actions have been carried out to underpin the promotion of entrepreneurship taking into account the Small Business Act (SBA).	1 - The specific actions are: measures have been put in place with the objective of reducing the time and cost involved in setting-up a business taking account of the targets of the SBA;	Yes	<p>Kryterium spełnione poprzez przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej</p> <p>– art. 29 dot. wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej</p> <p>– art. 25.3 przewiduje obowiązek dokonania wpisu nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu</p>	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			wniosku do systemu teleinformatycznego CEIDG – art. 14.1 przewiduje możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej już w dniu złożenia wniosku.	
T.03.1 - Specific actions have been carried out to underpin the promotion of entrepreneurship taking into account the Small Business Act (SBA).	2 - The specific actions are: measures have been put in place with the objective of reducing the time needed to get licenses and permits to take up and perform the specific activity of an enterprise taking account of the targets of the SBA;	Yes	Od 1 stycznia 2012 roku, istnieje możliwość utworzenia i zarejestrowania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w ciągu 24 godzin (roboczych).	Wszystkie niezbędne dokumenty wysyłane są do sądu za pośrednictwem konta użytkownika utworzonego na portalu S24 https://ems.ms.gov.pl Płatności dokonywane są online.
T.03.1 - Specific actions have been carried out to underpin the promotion of entrepreneurship taking into account the Small Business Act (SBA).	3 - The specific actions are: mechanism is in place to monitor the implementation of the measures of the SBA which have been put in place and assess the impact on SMEs.	Yes	Rada Ministrów 8 kwietnia 2014 r. podjęła uchwałę w sprawie "Programu Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 roku", który będzie finansowany ze środków budżetowych oraz z funduszy strukturalnych przewidzianych w nowej perspektywie finansowej	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP) - 8 kwietnia 2014 r.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.04.1 - Actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.	4 - The actions are: measures consistent with Article 13 of Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council on energy end-use efficiency and energy services to ensure the provision to final customers of individual meters in so far as it is technically possible, financially reasonable and proportionate in relation to the potential energy savings.	Yes	Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie Instytucja wiodąca: MIR	
T.04.1 - Actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.	1 - The actions are: measures to ensure minimum requirements are in place related to the energy performance of buildings consistent with Article 3, Article 4 and Article 5 of Directive 2010/31/EU of the European Parliament and of the Council;	Yes	Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie Instytucja wiodąca: MIR	Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (podpisane przez właściwego ministra w dniu 5 lipca 2013 r., wejście w życie – 1 stycznia 2014 r.)

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.04.1 - Actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.	2 - The actions are: measures necessary to establish a system of certification of the energy performance of buildings consistent with Article 11 of Directive 2010/31/EU;	Yes	Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie Instytucja wiodąca: MIR	Nowelizacja rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej (Dz. U. Nr 201, poz.1240).
T.04.1 - Actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.	3 - The actions are: measures to ensure strategic planning on energy efficiency, consistent with Article 3 of Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council;	Yes	KE umorzyła postępowanie wobec Polski w kontekście transpozycji dyrektywy 2006/32/WE poprzez ustawę o efektywności energetycznej oraz ustawę Prawo energetyczne.	Obecnie w Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad wypracowaniem rozwiązań do ustawy Prawo energetyczne, w której znajdują się zapisy dotyczące konieczności instalowania inteligentnych liczników energii elektrycznej. Zapisy te pozwolą na faktyczne wdrożenie postanowień dyrektywy 2006/32WE

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			Instytucja wiodąca: MG	
T.04.2 - Actions have been carried out to promote high efficiency co generation of heat and power.	1 - Support for co-generation is based on useful heat demand and primary energy savings consistent with Article 7(1) and points (a) and (b) of Article 9(1) of Directive 2004/8/EC;	No	<p>Dla spełnienia warunku niezbędne będzie stanowienie i wdrożenie nowego systemu wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.</p> <p>Projekt nowego systemu wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej w technologii wysokosprawnej kogeneracji został zawarty w nowej ustawie</p> <p>Prawo energetyczne wchodzącej w skład tzw. „dużego trójpaku” ustaw energetycznych, będącego aktualnie na etapie prac rządowych.</p> <p>Instytucja wiodąca: MG</p>	<p>Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych</p> <p>Termin: 2014 r.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.04.2 - Actions have been carried out to promote high efficiency co generation of heat and power.	2 - Member States or their competent bodies have evaluated the existing legislative and regulatory framework with regard to authorisation procedures or other procedures in order to: (a) encourage the design of co-generation units to match economically justifiable demands for useful heat output and avoid production of more heat than useful heat; and (b) reduce the regulatory and non-regulatory barriers to an increase in co-generation.	No		
T.04.3 - Actions have been carried out to promote the production and distribution of renewable energy sources.	1 - Transparent support schemes, priority in grid access or guaranteed access and priority in dispatching, as well as standard rules relating to the bearing and sharing of costs of technical adaptations which have been made public are in place consistent with Article 14(1), Article 16(2) and 16(3) of Directive 2009/28/EC of the European Parliament and of the Council.	Yes	<p>Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne</p> <p>- Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r.</p> <p>- Polityka Energetyczna do 2030 roku.</p> <p>- Ustawa o zmianie ustawy -</p>	<p>Przyjęcie ustawy określającej nowy system wsparcia dla OZE</p> <p>Minister Gospodarki w dniu 31 grudnia przekazał do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii. W dniu 8 kwietnia 2014, ustawa została przyjęta przez Radę Ministrów i przekazana do Sejmu,</p> <p>Instytucja wiodąca: MG</p> <p>Termin: 2014 r.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			<p>Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 946) tj.</p> <p>Instytucja wiodąca: MG</p>	
T.04.3 - Actions have been carried out to promote the production and distribution of renewable energy sources.	2 - A Member State has adopted a national renewable energy action plan consistent with Article 4 of Directive 2009/28/EC.	Yes	<p>Kryterium drugie</p> <p>Kryterium spełnione</p> <p>Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych został przyjęty w 2010 r. i przekazany do KE.</p> <p>Instytucja wiodąca: MG</p>	Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych został przyjęty w 2010 r. i przekazany do KE.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.05.1 - Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	1 - A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place:	Yes	Polska spełnia kryteria warunkowości ex ante odnoszące się do oceny ryzyka uwzględniającej wymienione w kryteriach elementy. Strona polska przekaze Komisji Europejskiej szczegółowe wyjaśnienia – dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r.	
T.05.1 - Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	2 - a description of the process, methodology, methods, and non-sensitive data used for risk assessment as well as of the risk-based criteria for the prioritisation of investment;	Yes	Polska spełnia kryteria warunkowości ex ante odnoszące się do oceny ryzyka uwzględniającej	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			wymienione w kryteriach elementy. Strona polska przekaze Komisji Europejskiej szczegółowe wyjaśnienia – dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r.	
T.05.1 - Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	3 - a description of single-risk and multi-risk scenarios;	Yes	Kryterium zostało spełnione przez przyjęcie Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r.	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.05.1 - Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	4 - taking into account, where appropriate, national climate change adaptation strategies.	Yes	Kryterium zostało spełnione przez przyjęcie Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r.	
T.06.1 - Water sector: The existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.	1 - In sectors supported by the ERDF, the Cohesion Fund and the EAFRD, a Member State has ensured a contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services by sector consistent with the first indent of Article 9(1) of Directive 2000/60/EC having regard, where appropriate, to the social, environmental and economic effects of the recovery as well as the geographic and climatic conditions of the region or regions affected.	No		
T.06.1 - Water sector: The existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of	2 - The adoption of a river basin management plan for the river basin district consistent with Article 13 of Directive 2000/60/EC.	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.				
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	1 - An implementation report as requested by Article 11(5) of Directive 2008/98/EC has been submitted to the Commission on progress towards meeting the targets set out in Article 11 of Directive 2008/98/EC.	Yes	W celu wykonania dyrektywy 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów, uchwałą nr 211/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. przyjęty został Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego	<p>Projekt WPGO 2012-2023 był opiniowany przez Ministra Środowiska, który wydał opinię pozytywną, pod warunkiem uwzględnienia uwag.</p> <p>Przyjęty dokument musi uzyskać akceptację Komisji Europejskiej co do zgodności z Ramową Dyrektywą Odpadów. Według stanowiska Departamentu Środowiska dokument jest zgodny z dyrektywą. W 2012 r. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie przesłał do Ministerstwa Środowiska informację o zgodności WPGO 2012 z zapisami dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów pod kątem spełnienia wymagań warunkowości ex ante.</p> <p>Nie mniej jednak, do chwili obecnej, KE nie potwierdziła zgodności WPGO z dyrektywą.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	2 - The existence of one or more waste management plans as required under Article 28 of Directive 2008/98/EC;	Yes	W celu wykonania dyrektywy 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów, uchwałą nr 211/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. przyjęty został Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego Poziom krajowy: KPGO	
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	3 - The existence of waste prevention programmes, as required under Article 29 of Directive 2008/98/EC;	No	Spełnienie kryterium 3 polega na uchwaleniu i notyfikowaniu KE krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami, zawierających w/w programy zapobiegania powstawaniu odpadów zgodne z wymaganiami art. 29 dyrektywy 2008/98/ WE. Na poziomie krajowym, Kpgo 2014 spełnia	Projekt WPGO 2012-2023 był opiniowany przez Ministra Środowiska, który wydał opinię pozytywną, pod warunkiem uwzględnienia uwag. Przyjęty dokument musi uzyskać akceptację Komisji Europejskiej co do zgodności z Ramową Dyrektywą Odpadów. Według stanowiska Departamentu Środowiska dokument

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			<p>wymagania art. 29 dyrektywy 2008/98/WE. – zawiera część poświęconą zapobieganiu powstawaniu odpadów.</p> <p>Program zapobiegania powstawaniu odpadów w województwie mazowiecki stanowi Załącznik Nr 9 do WPGO 2012-2023.</p>	<p>jest zgodny z dyrektywą. W 2012 r. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie przesłał do Ministerstwa Środowiska. informację odnośnie zgodności WPGO 2012 z zapisami dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów pod kątem spełnienia wymagań warunkowości ex ante.</p> <p>Nie mniej jednak, do chwili obecnej, KE nie potwierdziła zgodności WPGO z dyrektywą.</p>
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	4 - Necessary measures to achieve the targets on preparation for re-use and recycling by 2020 consistent with Article 11(2) of Directive 2008/98/EC have been adopted.	Yes	Ministerstwo Środowiska przygotowuje nowe regulacje prawne w niniejszym zakresie.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at	5 - a realistic and mature pipeline for projects for which support from the ERDF and the Cohesion Fund is envisaged;	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.			Implementacyjny dla SRT.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.	1 - The existence of a comprehensive transport plan or plans or framework or frameworks for transport investment which complies with legal requirements for strategic environmental assessment and sets out:	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument Implementacyjny dla SRT.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.	2 - the contribution to the single European Transport Area consistent with Article 10 of Regulation (EU) No .../2013 of the European Parliament and of the Council, including priorities for investments in:	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument Implementacyjny dla SRT.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at	3 - the core TEN-T network and the comprehensive network where investment from the ERDF and the Cohesion Fund is envisaged; and	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.			Implementacyjny dla SRT.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.	4 - secondary connectivity;	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument Implementacyjny dla SRT.	
T.07.1 - Transport: The existence of a comprehensive plan or plans or framework or frameworks for transport investment in accordance with the Member States' institutional set up (including public transport at regional and local level) which supports infrastructure development and improves connectivity to the TEN T comprehensive and core networks.	6 - Measures to ensure the capacity of intermediary bodies and beneficiaries to deliver the project pipeline.	Yes	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020 (przyjęta 22.01.2014 r.) oraz przygotowywany Dokument Implementacyjny dla SRT.	
T.08.1 - Active labour market policies are designed and delivered in the light of the Employment guidelines.	1 - Employment services have the capacity to, and do, deliver: personalised services and active and preventive labour market measures at an early stage, which are open to all jobseekers while focusing on people at	Yes	Kryterium jest spełnione na poziomie krajowym. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
	highest risk of social exclusion, including people from marginalised communities;		<p>pracy z dn. 20 kwietnia 2004 r. wraz z aktami wykonawczymi reguluje</p> <p>współpracę urzędów pracy z bezrobotnymi,</p> <p>oraz poszukującymi pracy, a także</p> <p>osobami niezarejestrowanymi w urzędach pracy. Przepisy ustawy</p> <p>określają m.in. obowiązek przygotowania przez urzędy pracy indywidualnych planów działań. Pozostałym osobom urzędy pracy mogą również zaoferować pomoc poprzez przygotowanie IPD.</p>	
T.08.1 - Active labour market policies are designed and delivered in the light of the Employment guidelines.	2 - Employment services have the capacity to, and do, deliver: comprehensive and transparent information on new job vacancies and employment opportunities taking into account the changing needs of the	Yes	Kryterium jest spełnione przez upowszechnianie ofert pracy w siedzibach urzędów i automatyczne ich przekazywanie	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
	labour market.		przez system SYRIUSZ do Centralnej Bazy Ofert Pracy – internetowej. Informacje o ofertach pracy zgłaszanych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy są automatycznie przekazywane do Centralnej Bazy Ofert Pracy (www.psz.praca.gov.pl) za pośrednictwem systemu operacyjnego SYRIUSZ. Internetowa baza ofert pracy CBOP to serwis udostępniony przez ministra właściwego do spraw pracy.	
T.08.1 - Active labour market policies are designed and delivered in the light of the Employment guidelines.	3 - Employment services have set up formal or informal cooperation arrangements with relevant stakeholders.	Yes	Kryterium jest spełnione na poziomie krajowym. <i>Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> z dn. 20 kwietnia 2004 r. reguluje	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			<p>współpracę urzędów pracy z</p> <p>- pracodawcami: W Publicznych Służbach Zatrudnienia, tworzących ogólnopolską sieć urzędów pracy, pracodawca krajowy ma zapewnioną pomoc m.in. w zakresie doboru kandydatów na stanowisko zgłoszone w krajowej ofercie pracy oraz w jego rozwoju zawodowym lub rozwoju zawodowym wskazanych przez niego pracowników.</p>	
T.08.2 - Self-employment, entrepreneurship and business creation: the existence of a strategic policy framework for inclusive start-up.	1 - A strategic policy framework for inclusive start-up support is in place with the following elements:	Yes	<p>Kryterium odnosi się do Programu „Lepsze regulacje 2015” oraz jest projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej, Krajowego Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, propozycji odnośnie systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej.</p>	<p>Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów Instytucja wiodąca: MG</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Uzasadnienie: Projekt Programu Rozwoju Przedsiębiorstw został wniesiony pod obrady KRM w dniu 19/12/2013. Wskutek rozbieżności na linii Ministerstwo Gospodarki – Ministerstwo Finansów w kwestii ulg podatkowych dla podmiotów prowadzących działalność innowacyjną (kwestie B+R) projekt</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
				<p>spadł z porządku obrad. Planowane jest ponownie wniesienie projektu pod obrady KRM w styczniu 2014 r. Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Instytucja wiodąca: MPiPS</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Przygotowanie założeń i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej.</p>
T.08.2 - Self-employment, entrepreneurship and business creation: the existence of a strategic policy framework for inclusive start-up.	2 - measures have been put in place with the objective of reducing the time and cost involved in setting up a business, taking account of the targets of the SBA;	Yes	<p>Kryterium odnosi się do Programu „Lepsze regulacje 2015”.</p> <p>Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. Realizacja Celu II tj. <i>Ciągłe doskonalenie istniejącego otoczenia prawnego</i>. Jest wypełnieniem zarówno kryterium 1. i 2.</p> <p>Realizacja działań Programu wymaga współpracy pomiędzy różnymi instytucjami odpowiedzialnymi za tworzenie regulacji gospodarczych w</p>	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			Polsce. Realizacja Programu polepsza otoczenie prawne dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.	
T.08.2 - Self-employment, entrepreneurship and business creation: the existence of a strategic policy framework for inclusive start-up.	3 - measures have been put in place with the objective of reducing the time needed to get licenses and permits to take up and perform the specific activity of an enterprise, taking account of the targets of the SBA;	Yes	Prezes Rady Ministrów powołał Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, działający przy MPiPS. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele administracji publicznej, podmiotów, działających w obszarze ekonomii społecznej, KT, środowisk naukowych. W ramach prac Zespołu przygotowywany jest projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej, Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, propozycje odnośnie systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej.	<p>Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów Instytucja wiodąca: MG</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Uzasadnienie: Projekt Programu Rozwoju Przedsiębiorstw został wniesiony pod obrady KRM w dniu 19/12/2013. Wskutek rozbieżności na linii Ministerstwo Gospodarki – Ministerstwo Finansów w kwestii ulg podatkowych dla podmiotów prowadzących działalność innowacyjną (kwestie B+R) projekt spadł z porządku obrad. Planowane jest ponownie wniesienie projektu pod obrady KRM w styczniu 2014 r. Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Instytucja wiodąca: MPiPS</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Przygotowanie założeń i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
				społecznej.
T.08.2 - Self-employment, entrepreneurship and business creation: the existence of a strategic policy framework for inclusive start-up.	4 - actions linking suitable business development services and financial services (access to capital), including reaching out to disadvantaged groups, areas, or both, where needed.	Yes	<p>Prezes Rady Ministrów powołał Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, działający przy MPiPS. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele administracji publicznej, podmiotów, działających w obszarze ekonomii społecznej, KT, środowisk naukowych. W ramach prac Zespołu przygotowywany jest projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej, Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, propozycje odnośnie systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej.</p>	<p>Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów Instytucja wiodąca: MG</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Uzasadnienie: Projekt Programu Rozwoju Przedsiębiorstw został wniesiony pod obrady KRM w dniu 19/12/2013. Wskutek rozbieżności na linii Ministerstwo Gospodarki – Ministerstwo Finansów w kwestii ulg podatkowych dla podmiotów prowadzących działalność innowacyjną (kwestie B+R) projekt spadł z porządku obrad. Planowane jest ponownie wniesienie projektu pod obrady KRM w styczniu 2014 r. Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Instytucja wiodąca: MPiPS</p> <p>Termin: I kwartał 2014 r. Przygotowanie założeń i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	1 - A national strategic policy framework for poverty reduction, aiming at active inclusion, is in place that:	No	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim SRKL 2020, której jednym z celów szczegółowych (ściśle związanym z warunkiem ex-ante) jest <i>poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</i> .	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	2 - provides a sufficient evidence base to develop policies for poverty reduction and monitor developments;	No	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji	<p>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	3 - contains measures supporting the achievement of the national poverty and social exclusion target (as defined in the National Reform Programme), which includes the promotion of sustainable and quality employment opportunities for people at the highest risk of social exclusion, including people from marginalised communities;	No	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji	<p>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	4 - involves relevant stakeholders in combating poverty;	No	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji	<p>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	5 - depending on the identified needs, includes measures for the shift from institutional to community based care;	No	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji	<p>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	6 - Upon request and where justified, relevant stakeholders will be provided with support for submitting project applications and for implementing and managing the selected projects.	No	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji	<p>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (KPPUWS 2020) będzie uszczegółowieniem i uzupełnieniem dokumentów strategicznych, przede wszystkim Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL 2020), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia, a jednym z celów szczegółowych ściśle związanym z warunkiem ex-ante jest poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Termin przyjęcia KPPUWS 2020 (planowany na koniec 2013 r.) przesunął się z uwagi na zakres dokumentu, do którego zgłoszono wiele uwag w trakcie konsultacji międzyresortowych i społecznych i konieczność ich rozpatrzenia przed przygotowaniem ostatecznej wersji KPPUWS 2020.</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	1 - A national or regional strategic policy framework for health is in place that contains:	No	<p>Ramy polityki zdrowotnej państwa wyznaczają</p> <p>przyjęte przez rząd dokumenty strategiczne, m.in. Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030 , Sprawne Państwo 2020, Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. W ww. dokumentach zaplanowano kierunki interwencji mające na celu poprawę dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych.</p> <p>Kryterium będzie spełnione po przyjęciu przez Komisję Europejską: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne.</p>	<p>Zaakceptowanie przez Komisję Europejską dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 -Krajowe Ramy Strategiczne</p> <p>Instytucja wiodąca : MZ</p>

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	2 - coordinated measures to improve access to health services;	No	<p>W dokumentach strategicznych dla obszaru ochrony zdrowia zawarte są wskaźniki kontekstowe monitorujące długookresowe cele, w GUS powstała baza wskaźników w ramach Systemu Monitorowania Rozwoju STRATEG. Ponadto w dokumencie: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 zawarty jest rozdział opisujący system monitorowania i przeglądu działań.</p> <p>Kryterium będzie spełnione po przyjęciu przez Komisję Europejską: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne.</p>	
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	3 - measures to stimulate efficiency in the health sector, through deployment of service delivery models and infrastructure;	No	W dokumentach strategicznych dla obszaru ochrony zdrowia zawarte są wskaźniki kontekstowe monitorujące długookresowe cele, w GUS	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			<p>powstała baza wskaźników w ramach Systemu Monitorowania Rozwoju STRATEG. Ponadto w dokumencie: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 zawarty jest rozdział opisujący system monitorowania i przeglądu działań.</p> <p>Kryterium będzie spełnione po przyjęciu przez Komisję Europejską: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne.</p>	
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	4 - a monitoring and review system.	No		
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring	5 - A Member State or region has adopted a framework outlining available budgetary resources on an indicative basis and a cost-effective	No		

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
economic sustainability.	concentration of resources on prioritised needs for health care.			
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	1 - A system for collecting and analysing data and information on ESL at relevant levels is in place that:	Yes	Zmodernizowany System Informacji Oświatowej (SIO), umożliwi dokładniejsze niż obecnie monitorowanie na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym realizacji trzech zakresów obowiązkowej edukacji: (1) rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, (2) obowiązku szkolnego (do ukończenia gimnazjum, czyli szkoły na poziomie ISCED 2 i najpóźniej do ukończenia 18 roku życia), (3) obowiązku nauki (do ukończenia 18 roku życia).	
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	2 - provides a sufficient evidence-base to develop targeted policies and monitors developments.	Yes	Zmodernizowany System Informacji Oświatowej (SIO), umożliwi dokładniejsze niż obecnie monitorowanie na poziomie krajowym,	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			regionalnym i lokalnym realizacji trzech zakresów obowiązkowej edukacji: (1) rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, (2) obowiązku szkolnego (do ukończenia gimnazjum, czyli szkoły na poziomie ISCED 2 i najpóźniej do ukończenia 18 roku życia), (3) obowiązku nauki (do ukończenia 18 roku życia).	
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	3 - A strategic policy framework on ESL is in place that:	Yes	Na ramy polit. dot. ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki składają się działania zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne (...) Działania te są obecne w przyjętych przez RM strategiach rozwoju (przede wszystkim w SRKS i SRKL). Podobny charakter mają zapisy w „Perspektywie uczenia się przez całe życie” Działania te są obecne w przyjętych przez RM	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			strategiach rozwoju (przede wszystkim w SRKS i SRKL. Podobny charakter mają też zapisy w „Perspektywie uczenia się przez całe życie”.	
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	4 - is based on evidence;	Yes	Na ramy polit. dot. ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki składają się działania zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne (...) Działania te są obecne w przyjętych przez RM strategiach rozwoju (przede wszystkim w SRKS i SRKL). Podobny charakter mają zapisy w „Perspektywie uczenia się przez całe życie” Działania te są obecne w przyjętych przez RM strategiach rozwoju (przede wszystkim w SRKS i SRKL. Podobny charakter mają też zapisy w „Perspektywie uczenia	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			się przez całe życie”.	
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	5 - covers relevant educational sectors including early childhood development, targets in particular vulnerable groups that are most at risk of ESL including people from marginalised communities, and addresses prevention, intervention and compensation measures;	Yes	Działania te są obecne w przyjętych przez Radę Ministrów strategiach rozwoju (przede wszystkim w SRKS i SRKL. Podobny charakter mają też zapisy w „Perspektywie uczenia się przez całe życie”.	
T.10.1 - Early school leaving: The existence of a strategic policy framework to reduce early school leaving (ESL) within the limits of Article 165 TFEU.	6 - involves all policy sectors and stakeholders that are relevant to addressing ESL.	Yes	Monitorowanie zjawiska ESL, m.in. z wykorzystaniem zmodernizowanego SIO, będzie istotne dla polityki prowadzonej w tym zakresie przez władze samorządowe. Instytucja wiodąca: MEN Instytucje współpracujące: władze regionalne.	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			Dokument: „Perspektywa uczenia się przez całe życie”	
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	1 - A national or regional strategic policy framework for lifelong learning is in place that contains measures:	Yes	Do działań planowanych na rzecz wdrażania polityki LLL należą Działania określone w różnych strategiach rozwoju, a zgrupowane w kompleksowym, dodatkowym dokumencie strategicznym („Perspektywa uczenia się przez całe życie”). Ma on gwarantować spójność działań w różnych resortach na rzecz rozwoju kompetencji i kwalifikacji, w tym na rzecz odnawiania umiejętności (skills upgrading).	<p>Do działań już podjętych wspierających wdrażanie LLL w Polsce należy zaliczyć</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zobowiązanie koordynatorów strategii rozwoju do ujęcia w nich działań na rzecz poprawy kompetencji i kwalifikacji (zobowiązanie to jest ujęte w dokumencie Rady Ministrów pn. „Plan uporządkowania strategii rozwoju”), ☐ utworzenie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji (zarządzenie Prezesa RM z 17 lutego 2010 r.), ☐ opracowanie przez ww. Zespół dodatkowego dokumentu strategicznego na rzecz spójnej polityki LLL („Perspektywa uczenia się przez całe życie”) ☐ współpracę z partnerami

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
				<p>społecznymi przy opracowaniu i wdrażaniu polityki LLL</p> <p>Instytucja wiodąca we wdrażaniu „Perspektywy”: MEN</p> <p>Instytucje współpracujące: Członkowie Międzyresortowego Zespołu ds. spraw uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji:</p> <p>MPiPS, MNiSW, MG, MIR, MSZ, KPRM oraz władze regionalne (SRW)</p>
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	2 - to support the developing and linking services for LL, including their implementation and skills upgrading (i.e. validation, guidance, education and training) and providing for the involvement of, and partnership with relevant stakeholders ;	Yes	„Perspektywa uczenia się przez całe życie” oraz powiązane strategie rozwoju określają kierunki interwencji na rzecz rozwoju uczenia się i kompetencji. Rozwijanie stałej współpracy resortów (czego wyrazem jest m.in. Zespół Międzyresortowy ds. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji) oraz instytucji podlegających	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			różnym resortom.	
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	3 - for the provision of skills development for various target groups where these are identified as priorities in national or regional strategic policy frameworks (for example young people in vocational training, adults, parents returning to the labour market, low skilled and older workers, migrants and other disadvantaged groups, in particular people with disabilities);	Yes	<p>„Perspektywa uczenia się przez całe życie” oraz powiązane strategie rozwoju określają kierunki interwencji na rzecz rozwoju uczenia się i kompetencji.</p> <p>Rozwijanie stałej współpracy resortów (czego wyrazem jest m.in. Zespół Międzyresortowy ds. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji) oraz instytucji podlegających różnym resortom.</p>	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	4 - to widen access to LL including through efforts to effectively implement transparency tools (for example the European Qualifications Framework, National Qualifications Framework, European Credit system for Vocational Education and Training, European Quality Assurance in Vocational Education and Training);	Yes	<p>„Perspektywa uczenia się przez całe życie” oraz powiązane strategie rozwoju określają kierunki interwencji na rzecz rozwoju uczenia się i kompetencji.</p> <p>Rozwijanie stałej współpracy resortów (czego wyrazem jest m.in. Zespół Międzyresortowy ds. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji) oraz instytucji podlegających różnym resortom.</p>	
T.10.3 - Lifelong learning (LL): The existence of a national and/or regional strategic policy framework for lifelong learning within the limits of Article 165 TFEU.	5 - to improve the labour market relevance of education and training and to adapt it to the needs of identified target groups (for example young people in vocational training, adults, parents returning to the labour market, low-skilled and older workers, migrants and other disadvantaged groups, in particular people with disabilities).	Yes	<p>„Perspektywa uczenia się przez całe życie” oraz powiązane strategie rozwoju określają kierunki interwencji na rzecz rozwoju uczenia się i kompetencji.</p>	

Ex-ante conditionality	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference	Explanations
			Rozwijanie stałej współpracy resortów (czego wyrazem jest m.in. Zespół Międzyresortowy ds. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji) oraz instytucji podlegających różnym resortom.	

9.2 Description of actions to fulfil ex-ante conditionalities, responsible bodies and timetable

Table 25: Actions to fulfil applicable general ex-ante conditionalities

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	1 - Arrangements for the effective application of Union public procurement rules through appropriate mechanisms.	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp.	2014-12-31	Urząd Zamówień Publicznych
G.4 - The existence of arrangements for the effective	2 - Arrangements which ensure transparent contract award	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i		Urząd Zamówień

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	procedures.	art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp.		Publicznych
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	3 - Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the ESI funds.	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp.		Urząd Zamówień Publicznych
G.4 - The existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	4 - Arrangements to ensure administrative capacity for implementation and application of Union public procurement rules.	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp.		Urząd Zamówień Publicznych
G.6 - The existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.	1 - Arrangements for the effective application of Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council (EIA) and of Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council (SEA).	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.	2014-06-30	Ministerstwo Środowiska
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to	1 - Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: the identification of sources and mechanisms to ensure statistical validation.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.				
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	2 - Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: arrangements for publication and public availability of aggregated data.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	3 - An effective system of result indicators including: the selection of result indicators for each programme providing information on what motivates the selection of policy actions financed by the programme.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators	4 - An effective system of result indicators including: the establishment of targets for these indicators.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.				
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	5 - An effective system of result indicators including: the consistency of each indicator with the following requisites: robustness and statistical validation, clarity of normative interpretation, responsiveness to policy, timely collection of data.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.7 - The existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.	6 - Procedures in place to ensure that all operations financed by the programme adopt an effective system of indicators.	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.1 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti-discrimination law and	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
policy in the field of ESI Funds.	responsible for the promotion of equal treatment of all persons throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on equality in ESI fund related activities.	2014-2020.		
G.1 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti-discrimination law and policy in the field of ESI Funds.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union anti discrimination law and policy.	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.2 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies responsible for gender equality throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on gender equality in ESI Fund-related activities.	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.2 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union gender equality law and policy as well as on	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
	gender mainstreaming.	2020.		
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	1 - Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the consultation and involvement of bodies in charge of protection of rights of persons with disabilities or representative organisations of persons with disabilities and other relevant stakeholders throughout the preparation and implementation of programmes.	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	2 - Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of applicable Union and national disability law and policy, including accessibility and the practical application of the UNCRPD as reflected in Union and national legislation, as appropriate.	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.3 - The existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with	3 - Arrangements to ensure monitoring of the implementation of Article 9 of the UNCRPD in relation to the ESI Funds throughout the	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-	2014-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
disabilities (UNCPRD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC.	preparation and the implementation of the programmes.	2020.		

Table 26: Actions to fulfil applicable thematic ex-ante conditionalities

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	1 - A national or regional smart specialisation strategy is in place that:	Przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu	2014-06-30	Zarząd Województwa Mazowieckiego
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	3 - outlines measures to stimulate private RTD investment;	To be Defined		
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or	3 - outlines measures to stimulate private RTD	Przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu	2014-06-30	Zarząd Województwa Mazowieckiego

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	investment;			
T.01.1 - Research and innovation: The existence of a national or regional smart specialisation strategy in line with the National Reform Program, to leverage private research and innovation expenditure, which complies with the features of well performing national or regional R&I systems.	5 - A framework outlining available budgetary resources for research and innovation has been adopted.	Przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020 wraz z inteligentnymi specjalizacjami regionu	2014-06-30	Zarząd Województwa Mazowieckiego
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	1 - A national or regional NGN Plan is in place that contains:	Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów.		Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The	2 - a plan of infrastructure investments based on an	Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez		Ministerstwo Administracji i

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	economic analysis taking account of existing private and public infrastructures and planned investments;	Radę Ministrów.		Cyfryzacji
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.	3 - sustainable investment models that enhance competition and provide access to open, affordable, quality and future-proof infrastructure and services;	Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów.		Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
T.02.2 - Next Generation Network (NGN) Infrastructure: The existence of national or regional NGN Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an	4 - measures to stimulate private investment.	Przyjęcie Narodowego Planu Szerokopasmowego przez Radę Ministrów.		Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules, and to provide accessible services to vulnerable groups.				
T.06.1 - Water sector: The existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.	1 - In sectors supported by the ERDF, the Cohesion Fund and the EAFRD, a Member State has ensured a contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services by sector consistent with the first indent of Article 9(1) of Directive 2000/60/EC having regard, where appropriate, to the social, environmental and economic effects of the recovery as well as the geographic and climatic conditions of the region or regions affected.	Przyjęcie nowej ustawy – Prawo wodne.		Ministerstwo Środowiska
T.06.1 - Water sector: The existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the	2 - The adoption of a river basin management plan for the river basin district consistent with Article 13 of Directive 2000/60/EC.	Przygotowanie Masterplanów dla obszarów dorzeczy Wisły i Odry, będących do czasu sporządzenia aktualizacji planów gospodarowania wodami w dorzeczach (w 2015 r.) dokumentami weryfikującymi spełnianie przez projekty inwestycyjne w gospodarce wodnej wymogów prawa europejskiego w dziedzinie gospodarki wodnej.		Ministerstwo Środowiska

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
programmes.				
T.06.2 - Waste sector: Promoting economically and environmentally sustainable investments in the waste sector particularly through the development of waste management plans consistent with Directive 2008/98/EC, and with the waste hierarchy.	3 - The existence of waste prevention programmes, as required under Article 29 of Directive 2008/98/EC;	Spełnienie kryterium polega na uchwaleniu i notyfikowaniu KE krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami, zawierających w/w programy zapobiegania powstawaniu odpadów zgodne z wymaganiami art. 29 dyrektywy 2008/98/ WE. Na poziomie krajowym, Kpgo 2014 spełnia wymagania art. 29 dyrektywy 2008/98/WE. – zawiera część poświęconą zapobieganiu powstawaniu odpadów.		Zarząd Województwa Mazowieckiego
T.04.2 - Actions have been carried out to promote high efficiency co generation of heat and power.	1 - Support for co-generation is based on useful heat demand and primary energy savings consistent with Article 7(1) and points (a) and (b) of Article 9(1) of Directive 2004/8/EC;	Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych		Ministerstwo Gospodarki
T.04.2 - Actions have been carried out to promote high efficiency co generation of heat and power.	2 - Member States or their competent bodies have evaluated the existing legislative and regulatory framework with regard to authorisation procedures or other procedures in order to: (a) encourage the design of co-generation units to match economically justifiable demands for useful heat output and avoid production of more heat than useful heat; and (b) reduce the regulatory and non-regulatory barriers to an	Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych		Ministerstwo Gospodarki

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
	increase in co-generation.			
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	1 - A national strategic policy framework for poverty reduction, aiming at active inclusion, is in place that:	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego.		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	2 - provides a sufficient evidence base to develop policies for poverty reduction and monitor developments;	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego.		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	3 - contains measures supporting the achievement of the national poverty and social exclusion target (as defined in the National Reform Programme), which includes the promotion of sustainable and quality employment opportunities for people at the	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego.		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
	highest risk of social exclusion, including people from marginalised communities;			
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	4 - involves relevant stakeholders in combating poverty;	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego.		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	5 - depending on the identified needs, includes measures for the shift from institutional to community based care;	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego.		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
T.09.1 - The existence and the implementation of a national strategic policy framework for poverty reduction aiming at the active inclusion of people excluded from the labour market in the light of the Employment guidelines.	6 - Upon request and where justified, relevant stakeholders will be provided with support for submitting project applications and for implementing and managing the selected projects.	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji - dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
		Kapitału Ludzkiego.		
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	1 - A national or regional strategic policy framework for health is in place that contains:	Przyjęcie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne		Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	2 - coordinated measures to improve access to health services;	Przyjęcie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne		Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	3 - measures to stimulate efficiency in the health sector, through deployment of service delivery models and infrastructure;	Przyjęcie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne		Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU ensuring economic sustainability.	4 - a monitoring and review system.	Przyjęcie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne		Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Health: The existence of a national or regional strategic policy framework for health within the limits of Article 168 TFEU	5 - A Member State or region has adopted a framework outlining available budgetary resources on an indicative basis	Przyjęcie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe		Ministerstwo Zdrowia

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
ensuring economic sustainability.	and a cost-effective concentration of resources on prioritised needs for health care.	Ramy Strategiczne		

10. REDUCTION OF ADMINISTRATIVE BURDEN FOR BENEFICIARIES

Summary of the assessment of the administrative burden for beneficiaries and, where necessary, the actions planned accompanied by an indicative timeframe to reduce administrative burden.

W związku z obciążeniami administracyjnymi beneficjentów zidentyfikowanymi w okresie 2007 – 2013 w programach: PO KL i RPO WM w zakresie: niewystarczającego wsparcia informacyjnego, wysokiego stopnia skomplikowania przepisów, niewystarczających możliwości wykorzystania elektronicznych form komunikacji z beneficjentem oraz barier finansowych, Instytucje Zarządzające: RPO WM oraz PO KL podejmowały szereg działań zmierzających do ograniczenia obciążeń dla beneficjentów, związanych z przygotowaniem i wdrażaniem projektów finansowanych ze środków UE. Choć pole do redukcji obciążeń jest niewielkie, ze względu na obowiązujące przepisy prawa unijnego, system wdrażania RPO WM 2014-2020 został zaprojektowany tak, aby kontynuować działania ułatwiające aplikowanie o środki oraz rozliczanie projektów.

IZ RPO WM 2014-2020 będzie kontynuowała m.in. następujące działania zmierzające do dalszego usprawnienia relacji z beneficjentami oraz redukcji obciążeń administracyjnych, zgodnie z sekcją 2.6 UP.:

- zapewnienie dostępu do informacji oraz wsparcia merytorycznego poprzez działalność punktów informacyjno-konsultacyjnych, organizację kampanii informacyjno-promocyjnych oraz funkcjonowanie infolinii;
- prowadzenie szkoleń dla potencjalnych beneficjentów dotyczących m.in. przygotowania projektów;
- funkcjonowanie portalu internetowego, na którym poza informacją o naborach wniosków, można będzie znaleźć najczęściej zadawane przez beneficjentów pytania oraz najczęściej popełniane błędy;
- stosowanie, w miarę możliwości, elastycznych form finansowania projektów, poprzez wypłacanie zaliczek;
- zapewnienie dostępu do wsparcia zwrotnego;
- możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych;

W perspektywie 2014-2020 IZ RPO WM 2014-2020 planuje ponadto:

- wdrożenie zmienionej strategii komunikacji opracowywanej na poziomie MIR, która wyznaczy nowe standardy działania punktów informacyjnych (tzw. PIFE), w tym zapewni spójny i jednolity przekaz;
- stworzenie nowego generatora wniosków, upraszczającego formularz wniosku oraz minimalizującego możliwość popełniania błędów;
- zwiększenie wykorzystania narzędzi informatycznych w relacjach z beneficjentem, m.in.: umożliwienie w większym stopniu niż we wcześniejszych okresach programowania, przekazywania dokumentów w formie elektronicznej;
- dążenie do skrócenia czasu oczekiwania na decyzję dotyczącą oceny projektu i przyznania dofinansowania (od złożenia wniosku - do podpisania umowy);

- dążenie do krótszych terminów rozliczania wniosków o płatność, w szczególności wniosków o płatność końcową, uzależnionych od przeprowadzenia kontroli na zakończenie realizacji projektu;
- wprowadzenie do programów mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostało ośrodkom miejskim (ZIT);
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego.

Na wszystkich etapach realizacji RPO WM 2014-2020 planowane jest opracowanie dokumentów skierowanych do beneficjentów z zastosowaniem zasad prostej polszczyzny.

Powyższe uproszczenia brane są pod uwagę już na etapie programowania wsparcia, natomiast w stosunku do wszelkich innych obszarów problemowych zidentyfikowanych w trakcie realizacji RPO WM 2014 – 2020 będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów.

11. HORIZONTAL PRINCIPLES

11.1 Sustainable development

Description of specific actions to take into account environmental protection requirements, resource efficiency, climate change mitigation and adaptation, disaster resilience and risk prevention and management, in the selection of operations.

Przez zrównoważony rozwój rozumie się możliwość zaspokojenia potrzeb rozwojowych obecnej generacji bez naruszania zdolności do zaspokajania potrzeb rozwojowych przyszłych pokoleń. Stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju oznacza, że dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego nie odbywa się kosztem naruszenia równowagi w przyrodzie.

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia 1303/2013 cele EFSI są osiągane w sposób zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz unijnym wspieraniem celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Instytucja Zarządzająca RPO WM 2014-2020 w poszanowaniu tych zasad podejmować będzie na każdym etapie trwania Programu działania, aby uniknąć skutków działań szkodliwych dla środowiska lub je zmniejszyć i zagwarantować wyniki w postaci korzyści netto dla społeczeństwa, środowiska i klimatu. Planowane do realizacji działania wpisane do RPO WM 2014-2020, zgodnie z powyższym, zostały zaprojektowane w sposób dążący do zapewnienia jak najwyższego zabezpieczenia:

- wymogów ochrony środowiska;
- efektywności wykorzystania zasobów;
- łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu;
- odporności na klęski żywiołowe.

Ponadto, zgodnie z UP, realizacja w RPO WM 2014-2020 zasady zrównoważonego rozwoju sprowadzać się będzie przede wszystkim do:

- pogodzenia poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów;
- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii;
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych;
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł przy wykorzystaniu lokalnego potencjału;
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu, promowania transportu zbiorowego i publicznego;
- energooszczędnego budownictwa;

- inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem konieczności adaptacji do zmian klimatu;
- planowania przestrzennego według zasad:
- powstrzymywania żywiołowego rozlewania się miast, zapobiegania rozpraszaniu zabudowy i pogłębianiu chaosu przestrzennego;
- kształtowania w maksymalnym możliwym zakresie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym;
- uwzględnienia w polityce przestrzennej kwestii adaptacji do zmian klimatu;
- preferowania ponownego wykorzystania terenu i wypełniania zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet brown-field ponad green-field);
- troski o estetykę poszczególnych przedsięwzięć i ich dopasowanie do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego;
- zapewnienia szerokiej partycypacji społecznej w procesach planowania przestrzennego i przygotowania inwestycji.

IZ zapewni, że zasada zrównoważonego rozwoju będzie przestrzegana na każdym etapie realizacji Programu. Na etapie programowania uwzględnienie jej horyzontalnego charakteru następowało w każdym celu szczegółowym. Na etapie wdrażania stosowane będą kryteria wyboru projektów, zapewniające jej przestrzeganie poprzez wprowadzenie ogólnej zasady zastosowania preferencji dla projektów realizujących założenia polityki zrównoważonego rozwoju. Przykładowymi, szczegółowymi kryteriami wyboru projektów są np. między innymi:

- racjonalne gospodarowanie zasobami;
- ograniczenie presji na środowisko;
- uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu;
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- uwzględnianie kosztów eksploatacji inwestycji (wybór wariantu inwestycji efektywnego energetycznie, minimalizującego koszty niezbędne do utrzymania powstałej infrastruktury).

Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewnione zostanie monitorowanie zgodności działań podejmowanych w ramach Programu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Na etapie ewaluacji badane będzie oddziaływanie Programu na realizację zasady zrównoważonego rozwoju oraz prowadzone będą badania ewaluacyjne pod kątem efektywności wsparcia zrównoważonego rozwoju gospodarczego, rozwoju społecznego oraz ochrony środowiska. Wśród sposobów wdrażania wyników monitorowania i ewaluacji będzie np. desygnowanie konkursów, których kryterium dostępu będzie ukierunkowane na realizację celów polityki zrównoważonego rozwoju. Uzupełnieniem realizacji zasady zrównoważonego rozwoju na etapie programowania będzie przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wprowadzono również ogólną zasadę zastosowania preferencji dla projektów realizujących założenia polityki zrównoważonego rozwoju.

11.2 Equal opportunities and non-discrimination

Description of specific actions to promote equal opportunities and prevent discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation during the preparation, design and implementation of the operational programme and in particular in relation to access to funding, taking account of the needs of the various target groups at risk of such discrimination and in particular the requirements for ensuring accessibility for persons with disabilities.

Jako cele na wszystkich etapach wdrażania funduszy strukturalnych Unia Europejska wskazuje zniesienie nierówności oraz zwalczanie wszelkich przejawów dyskryminacji, w tym m.in. ze względu na wiek, płeć, rasę i niepełnosprawność. Równość szans jest w Programie pojmowana nie tylko jako równość szans mężczyzn i kobiet, ale również jako jednakowy dostęp wszystkich osób do edukacji, informacji i zatrudnienia.

IZ zapewni, że zasada równości szans będzie przestrzegana na każdym z etapów realizacji Programu. Jednym z priorytetowych kierunków interwencji EFS, odpowiadającym bezpośrednio na wyzwania wynikające z zasady równości szans jest wsparcie osób defaworyzowanych w dostępie do rynku pracy, w zwiększaniu stopnia ich przygotowania zawodowego oraz poprawy zdolności do uzyskania zatrudnienia. Na etapie programowania pod uwagę została wzięta sytuacja osób niepełnosprawnych w działaniach współfinansowanych z EFS i EFRR, w kontekście budowania otoczenia i tworzenia warunków do równoprawnego uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym. Cel ten będzie realizowany w szczególności poprzez:

- zwiększanie poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- ułatwianie osobom niepełnosprawnym dostępu do podnoszenia i zdobywania nowych kwalifikacji;
- rozwój usług wspierających włączenie do rynku pracy (np. transportowych, opiekuńczych);
- poszerzanie dostępu do doradztwa, poradnictwa zawodowego, informacji i konsultacji;
- tworzenie przyjaznego systemu wsparcia oraz rozwijanie instrumentów o charakterze aktywizacyjnym;
- dążenie do zapewnienia, że powstająca lub modernizowana infrastruktura w ramach projektów EFRR będzie co do zasady dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, tj. tworzona zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego;
- dążenie do zapewnienia, że powstające systemy zarządzania klęskami żywiołowymi oraz systemy ratownictwa wraz ze sposobami komunikacji i informowania będą projektowane i konstruowane z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- dążenie do zapewnienia, że powstające systemy świadczonych usług oraz rozwijania e-usług będą uwzględniały dostosowanie do różnych rodzajów niepełnosprawności;

- zapewnienie, zgodności informacji publikowanych w formie elektronicznej (e-usług, stron internetowych) z wytycznymi Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0);
- dążenie do zapewnienia, że podejmowane działania będą w sposób adekwatny zwiększały dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
- dążenie do zapewnienia, że podejmowane działania w jak największym stopniu będą wspierały dostęp do edukacji i kształcenie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

IZ zapewni również na każdym etapie wdrażania wykonanie postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez zapewnienie:

- poszanowania odmienności i akceptację osób niepełnosprawnych, będących częścią ludzkiej różnorodności i całej ludzkości;
- równości szans;
- dostępności.

Na etapie programowania IZ zapewniła dostęp środowiskom działającym na rzecz równości do konsultacji społecznych i partycypacji.

Na etapie wdrażania zostaną określone kryteria wyboru projektów, uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych. Beneficjenci zostaną zobowiązani do stosowania racjonalnych usprawnień w celu zapewnienia pełnej możliwości uczestniczenia osób z niepełnosprawnościami w projektach.

IZ zagwarantuje, iż osoby niepełnosprawne objęte zostaną odpowiednimi instrumentami aktywizacyjnymi, oraz, że stworzone zostaną przyjazne warunki dla udziału tych osób we wszystkich kierowanych do nich projektach. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewniony zostanie stały monitoring oraz gromadzenie danych na temat realizowanych projektów ukierunkowanych na integrację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

Na etapie ewaluacji przewiduje się realizację badań pozwalających na ocenę efektywności pomocy udzielonej osobom o różnym stopniu i rodzaju niepełnosprawności oraz monitorowanie dalszych losów tych osób po zakończeniu udziału w projekcie.

Na etapie kontroli zostaną podjęte działania sprawdzające prawidłową realizację zapisów projektowych o implementacji w projekcie zasady równości.

Wśród sposobów wdrażania wyników monitorowania i ewaluacji będzie np. desygnowanie konkursów, których kryterium dostępu będzie ukierunkowanie na realizację celów polityk horyzontalnych w przypadku niedostatecznego udziału projektów wpływających pozytywnie (nie tylko neutralnie) na realizację celów zasady.

W całym okresie wdrażania będą prowadzone działania informacyjno-promocyjne zmierzające do dalszego upowszechniania i implementacji zasady równości. Instytucja Zarządzająca zapewni także udział przedstawicieli środowisk działających na rzecz równości w gremiach i komitetach Programu. W całym okresie wdrażana będzie zasada zastosowania preferencji dla projektów realizujących założenia polityki równości szans uwzględniająca wnioski z monitoringu i ewaluacji.

11.3 Equality between men and women

Description of contribution of the operational programme to the promotion of equality between men and women and, where appropriate, the arrangements to ensure the integration of the gender perspective at operational programme and operation level.

Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie wdrażana na każdym etapie realizacji RPO WM 2014-2020. Na etapie programowania pod uwagę wzięta została m.in. odmienna sytuacja kobiet

i mężczyzn na rynku pracy. W związku z powyższym, kluczowego znaczenia dla interwencji EFS

w kontekście równości szans kobiet i mężczyzn w ramach RPO WM 2014-2020 nabierają:

- konieczność zwiększania zatrudnienia kobiet i mężczyzn, w tym zwłaszcza kobiet, jako tej grupy, która jest defaworyzowana;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych kobiet powracających na rynek pracy, które nie wróciły do zatrudnienia po urodzeniu dziecka, w tym po urlopach macierzyńskich i wychowawczych;
- rozwijanie aktywności ekonomicznej kobiet i mężczyzn, jako odpowiedzi na wyzwania rynkowe, pobudzanie postaw przedsiębiorczych;
- godzenie życia zawodowego i prywatnego poprzez zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi i osobami zależnymi, co umożliwi pełne uczestnictwo w kształceniu i rynku pracy oraz promowanie nowych form organizacji pracy;
- zobowiązanie projektodawców do zapewnienia równego traktowania kobiet i mężczyzn w przedsięwzięciach współfinansowanych z EFRR w sposób adekwatny do zadania;
- zgodnie z zapisami UP w ramach projektów EFS obowiązkowo zastosowany zostanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

Zgodnie z przyjętą strategią programowania zdecydowano się na traktowanie zasady równości szans kobiet i mężczyzn jako zasady horyzontalnej, przekrojowej dla wszystkich Osi Priorytetowych

RPO WM 2014-2020. Oprócz podejścia przekrojowego, Program będzie promował także rozwiązania sprzyjające jej upowszechnieniu.

W ramach Osi Priorytetowej VIII przewidziano działania skierowane na tworzenie rozwiązań na rzecz równych szans, jak również promowanie równych szans kobiet i

mężczyzn na rynku pracy i zwalczanie stereotypowego postrzegania ról kobiecych i męskich w życiu zawodowym i społecznym.

Na etapie programowania IZ zapewniła dostęp środowiskom działającym na rzecz równości, w tym równości szans kobiet i mężczyzn do konsultacji społecznych i partycypacji.

Na etapie wdrażania przyjęto zasadę, iż przygotowywane projekty będą oparte o diagnozę uwzględniającą sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze i ocenę wpływu na sytuację płci. Każdy projekt realizowany w ramach RPO WM 2014-2020 zawierać będzie opis oceny wpływu na sytuację płci. Pozwoli to na sprawdzenie i ocenę jego zróżnicowanego wpływu na kobiety i mężczyzn, tak aby nie dopuścić do wystąpienia jakichkolwiek przejawów nierówności czy dyskryminacji. Analiza ta umożliwi także weryfikację pod kątem tego, czy projekt w rzeczywistości przyczynia się do uwzględniania potrzeb kobiet i mężczyzn poprzez np. oferowanie różnych, zindywidualizowanych form wsparcia odpowiadających na odmienne potrzeby uczestników/uczestniczek projektu. Ocena merytoryczna jakości projektu będzie przebiegać również w oparciu o przedstawioną analizę i będzie uwzględniała wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn. Dodatkowo, na etapie wdrażania, kryteria wyboru projektów uwzględniać będą potrzeby różnych grup społecznych w danych obszarach, w tym preferowania grup defaworyzowanych. Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie tworzenie projektów w ramach tzw. działań pozytywnych, które pozwolą na wpływanie na niekorzystną sytuację danej płci w konkretnym obszarze, a tym samym wyrównywanie jej szans społecznych i zawodowych. Klasyfikacja projektów będzie następująca:

- projekty pozytywne – specyficzne działania nakierowane na zwalczanie istniejących nierówności pomiędzy kobietami i mężczyznami;
- projekty równościowe – działania, które w sposób ogólny przyczyniają się do zapewnienia równości płci.

Na etapie monitorowania i sprawozdawczości system wskaźników zawartych w Programie umożliwiać będzie gromadzenie i zbieranie danych statystycznych w podziale na płeć.

Sprawozdawczość będzie uwzględniała zidentyfikowaną wyżej klasyfikację projektów i ich potencjalny wpływ na równość szans kobiet i mężczyzn w ramach RPO WM 2014-2020.

Na etapie ewaluacji badane będzie oddziaływanie RPO WM 2014-2020 na realizację zasady równych szans kobiet i mężczyzn. Dodatkowo dane pochodzące z systemu informatycznego, gromadzącego dane o uczestnikach projektów, pozwolą na systematyczne i kompleksowe prowadzenie badań ewaluacyjnych pod kątem wsparcia udzielanego w podziale na płeć oraz monitorowanie dalszych losów uczestników i efektywności udzielonej pomocy.

Na etapie kontroli zostaną podjęte działania sprawdzające prawidłową realizację zapisów projektowych o implementacji w projekcie zasady równości szans kobiet i mężczyzn.

Wśród sposobów wdrażania wyników monitorowania i ewaluacji będzie np. desygnowanie konkursów, których kryterium dostępu będzie ukierunkowanie na realizację celów polityk horyzontalnych w przypadku niedostatecznego udziału projektów wpływających pozytywnie (nie tylko neutralnie) na realizację celów zasady.

W całym okresie wdrażania będą prowadzone działania informacyjno-promocyjne zmierzające do dalszego upowszechniania i implementacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn. IZ zapewni także udział przedstawicieli środowisk działających na rzecz równości, w tym również równości szans kobiet i mężczyzn w gremiach i komitetach Programu. W całym okresie wdrażana będzie zasada zastosowania preferencji dla projektów realizujących założenia polityki równości płci uwzględniająca wnioski z monitoringu i ewaluacji.

12. SEPARATE ELEMENTS

12.1 Major projects to be implemented during programming period

Table 27: List of major projects

Project	Planned notification/submission date (year, quarter)	Planned start of implementation (year, quarter)	Planned completion date (year, quarter)	Priority Axes / Investment Priorities
---------	--	---	---	---------------------------------------

12.2 Performance framework of operational programme

Table 28: Performance framework by fund and category of region (summary table)

Priority axis	Fund	Category of region	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018			Final target (2023)		
					M	W	T	M	W	T
1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	ERDF	More developed	Productive investment: Number of enterprises receiving support	3233190			19			294,00
1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	ERDF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			93703125			454 583 117,00
1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	ERDF	More developed	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.3463844			2			30,00
1 - Innowacyjność i przedsiębiorczość	ERDF	More developed	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.3463844			2			30,00

Priority axis	Fund	Category of region	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018			Final target (2023)		
					M	W	T	M	W	T
2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	ERDF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			31453125			143 520 000,00
2 - Wzrost e-potencjału Mazowsza	ERDF	More developed	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja	szt.3463844			3			132,00
7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			27 758 143			149 073 644,00
7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby3463844			11 338			30 235,00
7 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	ESF	More developed	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.3463844			162			432,00
8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			35 170 467			158 108 410,00
8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoby3463844			10 722			28 593,00
8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby3463844			5 885			15 693,00
8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	Liczba placówek i ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne	osoby3463844			114			303,00

Priority axis	Fund	Category of region	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018			Final target (2023)		
					M	W	T	M	W	T
			niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego							
8 - Edukacja dla rozwoju regionu	ESF	More developed	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.3463844			4			17,00
3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	ERDF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			90 937 500			228 921 875,00
3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	ERDF	More developed	Liczba projektów w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynków	szt.3463844			12			210,00
3 - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	ERDF	More developed	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów	km3463844			4			70,00
4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	ERDF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			87 085 938			208 315 129,00
4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	ERDF	More developed	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.3463844			627			11 110,00
4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	ERDF	More developed	Liczba projektów z zakresu ochrony zabytków	szt.3463844			2			30,00
4 - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu	ERDF	More developed	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.3463844			2			28,00
5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	ERDF	More developed	Roads: Total length of newly built roads	3233184			6			110,00

Priority axis	Fund	Category of region	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018			Final target (2023)		
					M	W	T	M	W	T
5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	ERDF	More developed	Roads: Total length of reconstructed or upgraded roads	3233184			4			70,00
5 - Rozwój regionalnego systemu transportowego	ERDF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			85 264 862			407 976 156,00
6 - Rozwój rynku pracy	ESF	More developed	long-term unemployed	3233194			4 492			11 979,00
6 - Rozwój rynku pracy	ESF	More developed	Wartość wydatków kwalifikowalnych certyfikowanych w ramach poszczególnych funduszy	EUR3463844			38 216 086			144 556 261,00
6 - Rozwój rynku pracy	ESF	More developed	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby3463844			2 348			6 260,00

12.3 Relevant partners involved in preparation of programme

Skład Zespołu do spraw Aktualizacji i Monitorowania Realizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego oraz koordynacji prac nad przygotowaniem oraz wdrożeniem dokumentów programowych Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych;
- przedstawiciel Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej;

- przedstawiciel Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli;
- przedstawiciel Mazowieckiego Biura Geodezji i Urządzeń Rolnych;
- przedstawiciel Agencji Rozwoju Mazowsza S.A.;
- przedstawiciel Mazowieckiej Agencji Energetycznej Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- przedstawiciel „Kolei Mazowieckich-KM” Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Mazowieckiej Spółki Taborowej Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Warszawskiej Kolei Dojazdowej Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Mazowieckiego Regionalnego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o.o.;
- przedstawiciel Mazowieckiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.

Skład Zespołu do spraw opracowania rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie.

Skład Zespołu redakcyjno-programowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego dla perspektywy finansowej 2014-2020:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie;
- przedstawiciel Agencji Rozwoju Mazowsza S.A.;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej;
- przedstawiciele Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych.

w tym członkowie podzespołów tematycznych ds. współtworzenia RPO WM 2014-2020:

Podzespół 1 – Osie Priorytetowe I-II (I- Innowacyjność i przedsiębiorczość, II- Wzrost e-potencjału Mazowsza, smart specialization):

- przedstawiciele administracji rządowej;
- przedstawiciele Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele samorządów województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele PKPP Lewiatan;
- przedstawiciele Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- przedstawiciele Krajowego Związku Młodzieży Wiejskiej;
- przedstawiciele Rady Główna Instytutów Badawczych;

- przedstawiciele Instytutu Automatyki i Pomiarów PIAP;
- przedstawiciele Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- przedstawiciele Uniwersytetu Warszawskiego;
- przedstawiciele Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego;
- przedstawiciele Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;
- przedstawiciele Szkoły Głównej Handlowej;
- przedstawiciele Politechniki Warszawskiej;
- przedstawiciele Narodowego Centrum Badań Jądrowych;
- przedstawiciele Mazowieckiej Rady Innowacyjności;
- przedstawiciele Komendy Stołecznej Policji;
- przedstawiciele Związku Gmin Wiejskich;
- przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu;
- przedstawiciele Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- przedstawiciele Mazowieckiego Regionalnego Funduszu Pożyczkowego.

Podzespól 2 – Osie Priorytetowe III-V (III- Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, IV- Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu, V- Rozwój regionalnego systemu transportowego):

- przedstawiciele administracji rządowej;
- przedstawiciele Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego;
- przedstawiciele samorządów województwa mazowieckiego;

- przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego;
- przedstawiciel Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- przedstawiciel Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP;
- przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych;
- przedstawiciel Instytutu Ochrony Środowiska;
- przedstawiciel Instytutu Badawczego Dróg i Mostów;
- przedstawiciel Uniwersytetu Warszawskiego;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Handlowej;
- przedstawiciel Politechniki Warszawskiej;
- przedstawiciel Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciel Polskiej Zielonej Sieci;
- przedstawiciel Fundacji WWF Polska w Warszawie;
- przedstawiciel Mazowieckiej Rady Innowacyjności;
- przedstawiciel Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie;
- przedstawiciel Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie;
- przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich;
- przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu;
- przedstawiciel Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych.

Podzespół 3 – Priorytety VI-VIII (VI- Rozwój rynku pracy, VII- Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, VIII- Edukacja dla rozwoju regionu):

- przedstawiciele administracji rządowej;
- przedstawiciele Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego;
- przedstawiciele samorządów województwa mazowieckiego;
- przedstawiciel Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych;
- przedstawiciel Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli;
- przedstawiciel ZNP Zarządu Okręgu Mazowieckiego;
- przedstawiciel NSZZ Solidarność Regionu Mazowsze;
- przedstawiciel Oddziału Miejskiego ZNP Płock;
- przedstawiciel Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej;
- przedstawiciel Zienkowskiego Forum Samorządowego;
- przedstawiciel Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- przedstawiciel Stowarzyszenia Europa i My;
- przedstawiciel Stowarzyszenia Ośrodka Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku;
- przedstawiciele Rady Głównej Instytutów Badawczych;
- przedstawiciel Instytutu Badań Edukacyjnych;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie;
- przedstawiciel Uniwersytetu Warszawskiego;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;

- przedstawiciel Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej;
- przedstawiciel Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego;
- przedstawiciele Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP w Warszawie;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Handlowej;
- przedstawiciele Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Warszawie;
- przedstawiciel Instytutu Spraw Publicznych;
- przedstawiciel Centrum Wolontariatu w Warszawie;
- przedstawiciel Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych;
- przedstawiciel Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy;
- przedstawiciel Komendy Stołecznej Policji;
- przedstawiciele Związku Gmin Wiejskich;
- przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- przedstawiciel Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych;
- przedstawiciel Żyrardowskiego Stowarzyszenia Wspierania Przedsiębiorczości.

Podzespół 4 – instrumenty inżynierii finansowej, zintegrowane podejście terytorialne, pomoc publiczna oraz polityki horyzontalne (zrównoważony rozwój, równość szans, zasada równości szans kobiet i mężczyzn):

- przedstawiciele administracji rządowej;
- przedstawiciele Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciele Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego;

- przedstawiciele samorządów województwa mazowieckiego;
- przedstawiciel PKPP „Lewiatan”;
- przedstawiciel LGD Równiny Wołomińskiej;
- przedstawiciel Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- przedstawiciel Zienkowskiego Forum Samorządowe;
- przedstawiciele Rady Głównej Instytutów Badawczych;
- przedstawiciel Centralnego Instytutu Ochrony Pracy PIB;
- przedstawiciele Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Handlowej;
- przedstawiciel Uniwersytetu Warszawskiego;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;
- przedstawiciel Szkoły Głównej Handlowej;
- przedstawiciel Politechniki Warszawskiej;
- przedstawiciele Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego;
- przedstawiciel Mazowieckiej Rady Innowacyjności;
- przedstawiciel Związku Banków Polskich;
- przedstawiciel Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie;
- przedstawiciel Krajowej Rady Spółdzielczej;
- przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich;
- przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- przedstawiciel Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych;
- przedstawiciel Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa.

Documents

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Checksum	Files	Sent date	Sent By
Performance of a consulting service and assessment study 'Ex-ante Evaluation of the Regional Operational Programme of the Mazowieckie Province 2014–2020'	Draft report of the ex-ante evaluation	2013-11-29			106571704	Ex-ante Evaluation of the Regional Operational Programme of the Mazowieckie Province 2014–2020	2014-04-10	npawmrci
Raport z ewaluacji ex ante	Draft report of the ex-ante evaluation	2013-11-29			1242515911	Raport z ewaluacji ex ante	2014-04-10	npawmrci
Załącznik nr 2 Projekty Partnerskie	Programme annexes	2014-04-07			1155150447	Projekty Partnerskie	2014-04-10	npawmrci
Załącznik nr 1 Regionalne Instrumenty Terytorialne	Programme annexes	2014-04-07			2971643074	Regionalne Instrumenty Terytorialne	2014-04-10	npawmrci
Schemat współpracy w ramach zespołów zadaniowych.	Programme annexes	2014-04-07			1137225877	Schemat współpracy w ramach zespołów zadaniowych.	2014-04-10	npawmrci
Opis planu finansowego do rozdziału 3 w sekcji 3	Programme annexes	2014-04-07			1345556113	Opis planu finansowego	2014-04-10	npawmrci
Opinia Rzecznika Rządu ds. Równego Traktowania	Opinion of national equality bodies on sections 12.2 and 12.3	2014-02-17			3664233971	Opinia Rzecznika Rządu ds. Równego Traktowania	2014-04-10	npawmrci
WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW	Programme annexes	2014-04-07			1653289727	WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW	2014-04-10	npawmrci

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Checksum	Files	Sent date	Sent By
Snapshot 2014PL16M2OP007-1_0.pdf	Snapshot of data before send	2014-04-10			3055452686	Snapshot_2014PL16M2OP007-1_0-pl.pdf	2014-04-10	npawmrci

Checksum on all structured data: 4065813605